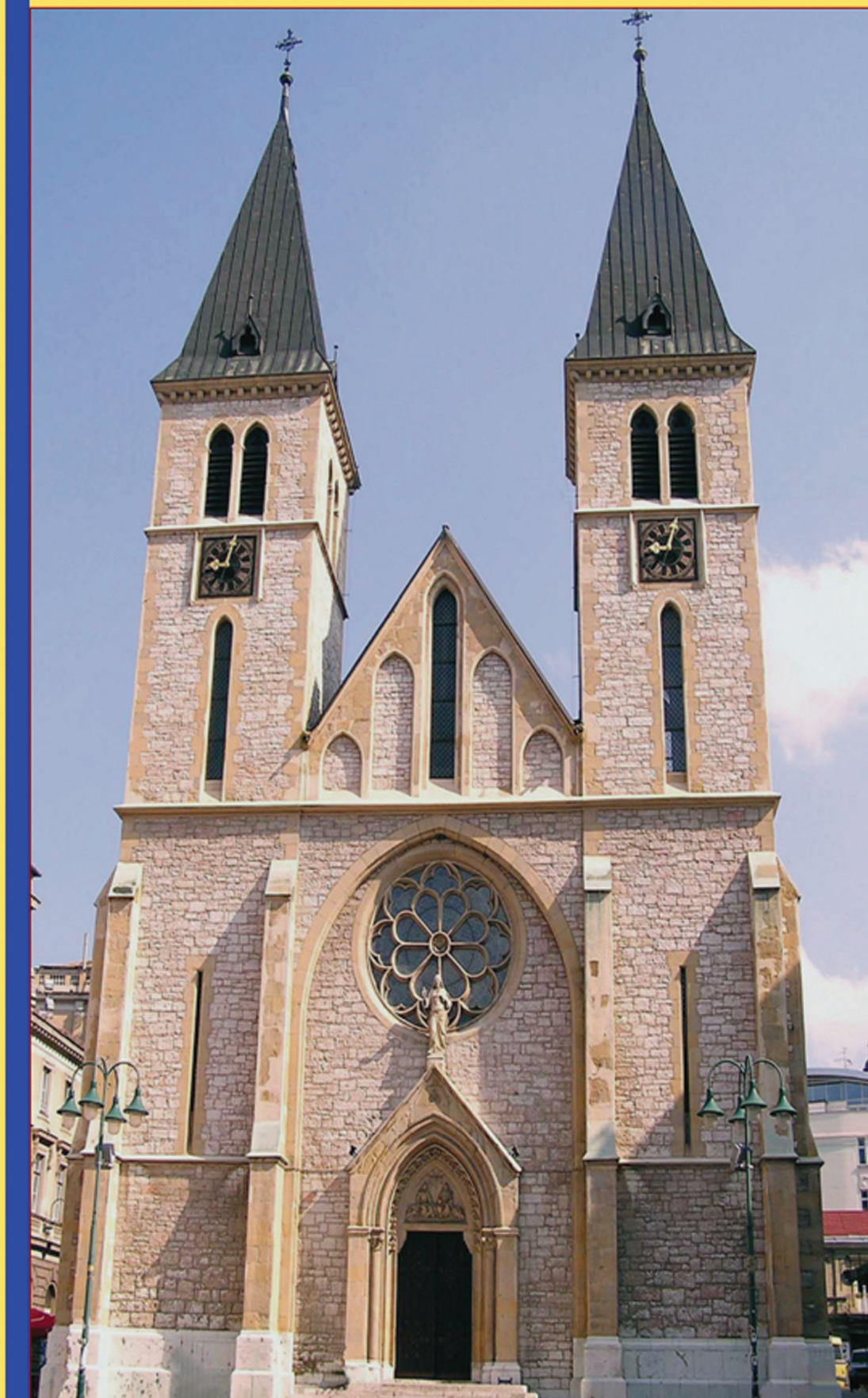

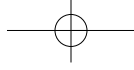
Broj 3/2009
Godina CXXIII
Sarajevo

VRHBOSNA

Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

GODINA SVEĆENIKA

VRHBOSNA - Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Izdavač:
Vrhbosanska nadbiskupija
Kaptol 7, BiH - 71000 Sarajevo

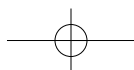
Nakladnik:
Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije

Odgovara:
Vinko kardinal Puljić
vrhbosanski nadbiskup

Glavni urednik:
Ilija Orkić, kancelar

Grafička obrada:
MCVN

Tisak:
Graforad - Zenica

Sadržaj

UREDNIKOVA RIJEĆ

Podsjećanje na program pastoralne godine u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.....231

SVETA STOLICA

Svećenici - neprocjenjivi dar za Crkvu i čovječanstvo232

Proročka snaga lika svetog Ivana Marije Vianneya.....238

Dekret o oprostima u svećeničkoj godini.....240

Pismo pročelnika papinskog vijeća za zdravstvene djelatnike bolesnicima i patnicima svijeta u povodu svećeničke godine.....240

Molitva za svećenička i redovnička zvanja Ivana Pavla II.....242

Kršćanski katolički identitet u multikulturalnom i multietničkom svijetu na tragovima svetog Pavla.....242

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski misijski dan 2009.....243

BK BIH

Pastirsko pismo biskupa BiH članovima franjevačke obitelji u BiH.....246

Priopćenje sa 46. redovnog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.....250

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Mladi naraštaji - budućnost naše Crkve, naroda Domovine.....252

Izgradimo crkvu u Demokratskoj Republici Kongu.....253

Članovi vijeća za mlade Vrhbosanske nadbiskupije.....254

Uspjeh na seminaru za ovlast isповijedanja 2009.....255

Ovlasti isповijedanja.....257

Susret dijecezanskih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije.....258

Predmet: poziv na sjednicu članovima Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije.....258

43. Dan sredstava društvenog priopćavanja.....259

Hodočašće u hrvatsko nacionalno marijansko svetište Marija Bistrica.....259

LISTOPAD - mjesec krunice.....260

83. Svjetski misijski dan.....260

VIII. Dan molitve za domovinu.....261

Sjednica zbora konzultora Vrhbosanske nadbiskupije.....261

Sjednica Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije.....262

Članovi svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije.....263

Potpuni oprost uz Dušni dan.....264

Poziv na Dekansku konferenciju.....264

Kanonska vizitacija za 2010. Godinu.....265

Krizme u 2010. godini.....265

Predmet: Dan Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije Sarajevo.....266

Povelja o posveti župne crkve u župi Svetog Ilije - Turić.....267

Povelja o posveti župne crkve u župi Svetog Petra i Pavla - Lovnica.....268

Imenovanja i premještanja.....269

Kronika Vinka kardinala Puljića.....272

IZ KORESPODENCIJE

Sućut Vinka kardinala Puljića provincijalu fra Lovri Gavranu povodom smrti fra Marka Gele.....279

Pismo Ordinarijata premijeru gosp. Mustafi Mujezinoviću.....279

Pismo Ordinarijata Službi za inspeksijske poslove općine Travnik.....280

Pismo Vijeća franjevačkih zajednica u HR I BiH Nadbiskupima i Biskupima HBK I BK BiH.....282

PRILOZI

Intervent nuncija D'Errica za vrijeme euharistijskog slavlja u banjolučkoj katedrali.....	283
Propovijed nuncija D'Errica na šesnaestu obljetnicu uzdolskih žrtava.....	284
Propovijed kardinala Rodea u sarajevskoj katedrali.....	285
Blagoslov staračkog doma - propovijed uzoritog kardinala Vinka Puljića, nadbiskupa.....	287
Propovijed na Susretu dijecezanskih svećenika 17. rujna 2009. Crkva sv. Ćirila i Metoda.....	289
Bijeljina BDM Kraljica (28.08.2009).....	290
PROPOVIJED: Komušina 14. 08. 2009.....	292
Bogoslovi 2009/2010.....	295
Popis sjemeništara školska godina 2009/10.....	296

BILJEŽIMO

Europski skup o pastoralu zvanja.....	297
Kardinal Vinko Puljić završio svoj pastirski pohod Hrvatima u Rumunjskoj.....	297
Zasjedalo mješovito povjerenstvo za provođenje temeljnog ugovora.....	298
Vrhbosanski svećenici hodočastili u Svetu zemlju.....	298
Posveta crkve Svetog Ilije proroka u Turiću.....	302
Patrijarh Bartolomej I. predlaže tješnju suradnju među crkvama.....	303
Vlč. Drago Župarić novi doktor teologije.....	304
Godišnji susret dijecezanskih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije.....	305

TEOLOŠKE TEME

Odnos i suradnja svećenika s laicima u crkvenim službama.....	307
Socijalna enciklika Caritas in veritate Benedikta XVI.....	313

NOVE ADRESE

Nove adrese.....	318
Caritas Vrhbosanske nadbiskupije Sarajevo (CVNS) - Adrese sa odgovornim osobama za projekte.....	318

NOVE KNJIGE

Knjiga "Apostol Pavao" pape Benedikta XVI.....	319
--	-----

NAŠI POKOJNICI

+ Vlč. Dominik Stojanović, svećenik.....	320
+ Fra Marko Gelo.....	321
+ Fra Valerije Stipičić.....	322
+ Ljubica Vujica.....	324

Podsjećanje na program pastoralne godine u Vrhbosanskoj nadbiskupiji 2009/2010 - MEMORIJA ZA SOLIDARNOST

UREDNIKOVA RIJEČ

U Vrhbosni br. 2/09 na str. 145-147. donio sam poruku na temelju rada i dogovora Pastoralnog vijeća vrhbosanske nadbiskupije. U toj poruci je razrađen program pastoralnog rada na razini župe. Živo se nadam da će župnici na dekantskim susretima sami inicirati kako ovaj program što bolje provesti. Također se nadam da će se i drugi pastoralni suradnici ozbiljno pozabaviti kako provesti ovaj program. Također očekujem od župnika na sjednicama župskog pastoralnog vijeća da obrade ovu temu i traže načina kako i što učiniti na području župe. Posebno očekujem od vjeroučitelja i kateheta i na žuspknoj katehezi i školskom vjeronauku da razrađuju ovu temu i u granicam mogućnosti doprinesu ostvarenju ovog programa.

Kako su dvije teme ujedinjene u jedan program, očekujemo i povratnu informaciju. Zato će svaka župa dobiti formular kojeg će trebati ispuniti, kako bi na našem Pastoralnom vijeću vrhbosanske nadbiskupije obradili i stekli cjelovitu sliku o ostvarenju ove teme za pastoralnu godinu.

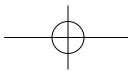
Svim župnicima odajem priznanje koji su poradili na ostvarenju ovog programa sa svojim suradnicima u župi. Ne smijemo dozvoliti da nam ode u zaborav ili da nam "izbrišu" pamćenje, koje moramo pisanim putem i usmenom predajom ukazati na naše vrijednosti i povijesno-kulturnu baštinu koju smo dobili u ostavštinu, da je gajimo i budućim pokoljenjima predamo. To je dio naše prepoznatljivosti i izričaj našeg identiteta. Teško nama kada o nama pišu i govore bez nas. To smo svjedoci kako se to razvija. Još gore kada nas uvjere da se otkinemo od svoga korijena.

Kako je rat svoje učinio, rušio je sve, najgore je što je urušio duh i moral u čovjeku, te srušio međuljudske mostove i unio nepovjerenje među ljude. Politička stvarnost to ili manipulira ili "nabija strah" nesigurnosti opstanka u javnom mnijenju. Preživjeli smo zahvaljujući dobrim ljudima s dobrim srcem i otvorenom rukom. Nismo imuni što nam javno mnijenje nameće. Zato je sada potrebno ponovo činiti da zasja kršćanska ljubav kroz kršćansku solidarnost. To je srce Evanđelja i u životu i u radu. Zato neka ova tema pokrene naše duhovne snage, koje će učiniti od nas ljude koji imamo srca za druge, imamo oko primjetiti druge i istinske ispružene bratske ruke podrške i pomoći. Samo kroz složnu kršćansku ljubav možemo se ustrajnije i hrabrije uporno boriti i nastojati biti ono što jesmo na ovoj nam dragoj grudi. Sluga Božji Ivan Pavao II. nam je poručio *da vjera koja ne izgrađuje kluturu, nije prava vjera*.

Prevažno je znati sami sebe vrednovati, kao i ono što smo baštinili, kako bi mogli to namrijeti budućim pokoljenjima. Ujedno nam treba solidarnost kao snaga uzajamne potpore za hrabrije korake naprijed, te zajednički nadvladavamo sva ozračja nesigurnosti i svagdanjih potreba.

U nadi svesrdne sardanje i zauzetosti na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova i iskreno pozdravljam!

*Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup vrhbosanski*

Svećenici - neprocjenjivi dar za Crkvu i čovječanstvo

**Pismo pape Benedikta XVI. uz proglašenje Svećeničke godine povodom
150. obljetnice smrti Ivana Marije Vianneya**

Draga braćo u svećeništvu!

Prigodom predstojeće svetkovine Presvetog Srca Isusova, u petak 19. lipnja - na dan koji je tradicionalno posvećen molitvi za posvećenje svećenika - odlučio sam službeno proglasiti "Svećeničku godinu" u prigodi 150. obljetnice "rođenja za nebo" ("dies natalis") Ivana Marije Vianneya (Jean-Baptiste Marie Vianney), sveca zaštitnika svih župnika na svijetu¹. Ta godina, koja želi potaknuti snažniju zauzetost za duhovnu obnovu svih svećenika u cilju njihova snažnijeg i prodornijeg svjedočenja evanđelja u današnjem svijetu, završit će se na istu svetkovinu 2010. godine. "Svećeništvo je ljubav Isusova srca", običavao je govoriti sveti Arški župnik². Taj dirljivi izraz omogućuje nam prije svega s nježnošću se i zahvalnošću spomenuti neprocjenjivog dara kojeg svećenici predstavljaju ne samo za Crkvu, već i za samo čovječanstvo. Mislim na sve one prezbitere koji vjernicima i čitavome svijetu ponizno i svakodnevno nude Kristove riječi i geste, nastojeći se sjediniti s Njim u svojim mislima, volji, osjećajima i čitavim svojim životom. Kako im ne odati priznanje za njihove apostolske napore, njihovo neumorno i samozatajno služenje, njihovu ljubav kojom teže zagrliti sve? I kako ne pohvaliti vjernu odvažnost tolikih svećenika koji usprkos svim poteškoćama i nerazumijevanjima ostaju vjerni svojem pozivu biti "Kristovi prijatelji", koje je on po imenu pozvao, sebi odabrao i poslao?

Ja sam još uvijek čuvam u svom srcu uspomenu na prvoga župnika uz kojeg sam vršio svoju službu kao mladi svećenik: on mi je ostavio primjer bespridržajnog posvećenja svojoj pastoralnoj službi; u njoj ga je snašla i smrt dok je nosio popudbinu jednom teškom bolesniku. U sjećanje mi se vraćaju bezbrojna subraća koju sam susretao i s kojima se i dalje susrećem, također tijekom svojih pastoralnih putovanja u

razne države, koji iz dana u dan velikodušno i predano obavljaju svoju svećeničku službu. Ali spomenuti izraz koji koristi sveti župnik doziva u svijest također probodeno Kristovo srce i trnovu krunu kojom je ono obavijeno. Pred mojim su očima, stoga, i bezbrojne patnje kroz koje prolaze svećenici, bilo zato što su dionici ljudskih iskustava boli i trpljenja u raznoraznim njihovim očitovanjima, bilo zato što su neshvaćeni od strane onih kojima služe. Kako ne spomenuti također tolike svećenike čije se dostojanstvo gazi, koje se sprječava da vrše svoje poslanje i katkad progoni, čak do te mjere da daju najviše svjedočanstvo prolivene krvi za Krista?

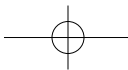
Ima, nažalost, također žaljenja vrijednih situacija, u kojima sama Crkva trpi zbog nevjernosti nekih svojih službenika. Razlog je to zbog koje se svijet sablažnjava i okreće leđa Crkvi. Ono što ponajviše može koristiti u tim slučajevima Crkvi nije toliko podrobno otkrivanje svih slabosti svojih službenika, koliko obnovljena i radosna svijest o veličini Božjega dara, konkretiziranog u izvanrednim primjerima velikodušnih pastira, redovnika koji izgara ju od ljubavi prema Bogu i dušama te mudrih i strpljivih duhovnika. Učenja i primjeri svetog Ivana Marije Vianneya mogu u tome pogledu pružiti svima značajnu uporišnu točku: Arški župnik je bio veoma ponizan, ali itekako svjestan, kao svećenik, da je neizmjerni dar za svoj narod: "Dobri pastir, pastir po Božjem srcu, je najveće blago koje dobri Bog može dati nekoj župi i jedan od najdragocjenijih darova božanskog milosrđa"³. Kada bi govorio o svećeništvu naprosto nije nalazio riječi da opiše veličinu dara i zadaće povjerene jednom ljudskom stvorenju. "O kako je svećenik velik!... Kada bi to shvatio, umro bi... Bog ga sluša: on izgovori dvije riječi a Naš Gospodin silazi s neba na njegov glas i zatvara se u malu hostiju..."⁴. Objašnjavajući svojih vjernicima

¹ Svecem zaštitnikom svih župnika na svijetu proglasio ga je Vrhovni svećenik Pio XII. 1929. godine.

² "Le Sacerdoce, c'est l'amour du cœur de Jésus" (u Le curé d'Ars. Sa pensée - Son cœur. Présentés par l'Abbé Bernard Nodet, izd. Xavier Mappus, Foi Vivante, 1966., str. 98). U nastavku: Nodet. Ista je rečenica citirana također u Katekizmu Katoličke Crkve, 1589.

³ Nodet, str. 101.

⁴ Ibid., str. 97.

važnost sakramenta govorio je: "Bez sakramenta Reda, ne bismo imali Gospodina. Tko ga je stavio tamo u svetohranište? Svećenik. Tko je dočekaao vašu dušu kada je prvi put ulazila u život? Svećenik. Tko je hrani i krijepi na njezinu zemaljskom putovanju? Svećenik. Tko će je pripraviti da se pojavi pred Božjim licem, perući je po posljednji put u krvi Isusa Krista? Svećenik, uvijek svećenik. A ako bi ta duša umrla Šzbog grijehaĆ tko će je podići na novi život, tko će joj vratiti spokoj i mir? Ponovno svećenik... Poslije Boga, svećenik je sve!... On će sama sebe shvatiti tek u nebu"⁵. Ove riječi, koje su izašle iz svećeničkog srca jednog župnika, mogu se činiti pretjeranima. Ipak, iz njih se da nazrijeti koliko je on mnogo cijenio sakrament svećeništva. Kao da ga je preplavljivao bezgranični osjećaj odgovornosti. "Ako bismo dobro shvatili što je svećenik na zemlji, umrli bismo, ali ne od straha, već od ljubavi... Bez svećenika, smrt i muka Našega Gospodina bili bi beskorisni. Svećenik je taj koji nastavlja djelo otkupljenja na zemlji... Kakve bi koristi bilo od kuća pune zlata kada ne bi bilo nikoga da otvori njezina vrata? Svećenik posjeduje ključ nebeskih blaga: on otvara vrata; on je ekonom dobroga Boga; upravitelj njegovih dobara... Ostavite župu dvadeset godina bez svećenika i u njoj će se na koncu klanjati životinjama... Svećenik nije svećenik za sebe, već za vas"⁶.

Došao je u Ars, seoce od 230 stanovnika. Biskup ga je unaprijed upozorio da se ondje do vjere malo drži. "U toj župi nema mnogo Božje ljubavi, ali ćete je vi ondje donijeti". Bio je, stoga, potpuno svjestan da odlazi tamo utjeloviti Kristovu prisutnost i svjedočiti njegovu spasenjsku nježnost: "Bože moj, udijelite mi obraćenje moje župe; voljan sam trpjeti sve što hoćete, čitav svoj život!", tom je molitvom započeo svoje poslanje⁷. U obraćenje svoje župe sveti je župnik uložio sve svoje snage, uvijek mu je na prvome mjestu bio odgoj kršćanskog puka koji mu je povjeren. Draga braćo u svećeništvu, zamolimo Gospodina Isusa milost da i mi uzmognemo usvojiti pastoralnu metodu svetog Ivana Marije Vianneya! U prvom redu moramo

naučiti potpuno se poistovjetiti sa svojom službom. U Isusu, osoba i poslanje teže tome da budu jedno: cjelokupno njegovo spasenjsko djelovanje bilo je i jest izraz njegove "sinovske svijesti" da, od vječnosti, stoji pred Ocem u stavu pokoravanja njegovoj volji s ljubavlju. Svećenik također mora - ponizno i zbiljski - težiti tom poistovjećivanju. To zacijelo ne znači zaboraviti da je bitna učinkovitost službenika neovisna o svetosti njegove službe; ali ne smije se također smetnuti s uma izvanrednu plodnost koju ima susret između stvarne svetosti službe i osobne svetosti poslužitelja. Arški je župnik odmah prionuo toj poniznoj i strpljivoj zadaći usklađivanja svoga života poslužitelja sa svetošću povjerene mu službe, odlučivši "prebivati", čak i fizički, u svojoj župnoj crkvi: "Netom što je došao izabrao je crkvu za dom u kojem će boraviti... Ulazio je u crkvu prije zore i iz nje izlazio tek nakon večernjeg Anđelova pozdravljenja. Ondje ga se moralo tražiti kada ga se trebalo", čita se u njegovu prvom životopisu⁸.

Pobožno pretjerivanje njegova životopisca ne smije nas navesti da zanemarimo činjenicu da je sveti župnik znao također aktivno "prebivati" na čitavom području svoje župe: redovito je pohodio bolesnike i obitelji; organizirao je pučke misije i proslave zaštitnika župe; prikupljao je i raspolagao novcem za karitativna i misionarska djela; objeljivao je svoju crkvu i opskrbljivao je crkvenim namještajem; brinuo se za siromašne djevojke i odgajateljice iz "Providencia" (ustanova koju je sam osnovao); brinuo za obrazovanje djece; osnivao bratovštine i pozivao laike da surađuju s njim.

Njegov me primjer nekako sam od sebe potiče da istaknem prostore suradnje koje treba sve više proširivati na vjernike laike, s kojima prezbiteri čine jedan svećenički narod⁹ i usred kojeg se, snagom ministerijalnog svećeništva, nalaze "da sve vode k jedinstvu ljubavi 'po tome što se svi uzajamno ljube bratskom ljubavlju i idu ususret jednim drugima s poštovanjem' (Rim 12, 10)"¹⁰. U vezi s tim treba podsjetiti na topli poziv kojim Drugi vatikanski koncil potiče prezbitere da "iskreno

5 Ibid., str. 98-99.

6 Ibid., str. 98-100.

7 Ibid., str. 183.

8 Monnin A., *Il Curato d'Ars. Vita di Gian-Battista-Maria Vianney*, sv. I, izd. Marietti, Torino 1870., str. 122.

9 Usp. *Lumen gentium*, 10.

10 *Presbyterorum ordinis*, 9.

priznaju i promiču dostojanstvo laikâ i poseban udio koji laici imaju u poslanju Crkve... Rado neka slušaju laike i bratski promatraju njihove želje, priznavajući njihovo iskustvo i mjerodavnost na raznim poljima ljudske djelatnosti, da bi tako mogli zajedno s njima razabirati znakove vremena"¹¹.

Svoje je župljane sveti župnik poučavao prije svega svjedočanstvom života. Na njegovu su primjeru vjernici učili moliti, zadržavajući se rado pred svetohraništem radi pohoda euharistijskom Isusu¹². "Nema potrebe mnogo govoriti već treba dobro moliti", tumačio im je župnik, "Zna se da je Isus ondje, u svetom tabernakulu: otvorimo mu svoje srce, radujmo se njegovoj svetoj prisutnosti. To je najbolja molitva"¹³. I opominjao je: "Dođite na pričest, braćo moja, dođite k Isusu. Dođite živjeti od Njega da biste mogli živjeti s Njim..."¹⁴. "Točno je da niste toga dostojni, ali vam je to potrebno"¹⁵. Taj način odgoja vjernika euharistijskoj prisutnosti i pričesti bio je najučinkovitiji kada bi ga promatrali dok slavi svetu misnu žrtvu. Oni koji su tome svjedočili kazuju da "nije bilo moguće pronaći lik koji bi bolje izrazio bogoslužjenje... Promatrao je hostiju s beskrajnom ljubavlju"¹⁶. "Sva dobra djela zajedno nisu ravna misnoj žrtvi, jer su to ljudska djela, dok je sveta misa Božje djelo"¹⁷, govorio je. Bio je uvjeren da o misi ovisi sav žar svećenikova života: "Razlog svećenikove malaksalosti leži u tome što ne slavi misu s dužnom pažnjom! Moj Bože, kako samo treba žaliti svećenika koji slavi misu kao da radi neku rutinsku stvar!"¹⁸. Stekao je isto tako naviku da, dok slavi, uvijek prinosi također žrtvu vlastitog života: "Kako je dobro da svećenik svakog jutra prinese samoga sebe Bogu u žrtvu!"¹⁹.

U toj dubokoj osobnoj poistovjećenosti sa žr-

tvom križa s jednakim je duhovnim poletom slavio i misu na oltaru i ispovijedao pokornike. Svećenici se ne bi smjeli nikada pomiriti s praznim ispovjedaonicama ili prividnom ravnodušnošću vjernika prema tome sakramentu. U doba svetog župnika, u Francuskoj, ispovijed nije bila ni lakša, niti joj se češće pristupalo no u naše dane, jer je revolucionarni vihor dugo vremena zatirao vjersku praksu. Ali on je na svaki način, propovijedu i uvjeravanjima, pokušavao pomoći svojim vjernicima da ponovno otkriju značenje i ljepotu sakramenta pokore, predstavljajući je kao duboki zahtjev euharistijske prisutnosti. Stvorio je tako kreposni krug. Provodeći dugo vremena u crkvi pred svetohraništem potaknuo je vjernike da se povedu za njegovim primjerom i dolaze pohoditi Isusa, znajući, istodobno, da će ondje sigurno naći svoga župnika, spremna saslušati ih i udijeliti im oprostjenje. Kasnije je počelo dolaziti sve veće mnoštvo pokornika iz cijele Francuske zbog čega je u ispovjedaonici znao boraviti i po 16 sati dnevno. Govorilo se tada da je Ars postao "velika bolnica duša"²⁰. Njegov prvi životopisac je napisao: "Milost koju je postizao Šza obraćanje grešnikaČ bila je toliko snažna da ih je išla tražiti ne ostavljajući im ni tren predaha"²¹. Sveti župnik na isto misli kada kaže: "Nije grešnik taj koji se vraća Bogu da traži od njega oprostjenje, već sam Bog hita za grešnikom i vraća ga k sebi"²². "Taj dobri Spasitelj je tako pun ljubavi da nas traži posvuda"²³.

Svi mi svećenici moramo osjetiti da se one riječi, koje je on stavio u usta Kristu, tiču nas osobno: "Dajem u zadatak mojim poslužiteljima da naviještaju grešnicima da sam uvijek spreman primiti ih, da je moje milosrđe neizmjereno"²⁴. Od svetog Arškog župnika mi se svećenici možemo naučiti ne samo nepokolebljivom po-

11 Ibid.

12 "Promatranje (kontemplacija) je pogled vjere. 'Ja gledam njega i on gleda mene', kazao je svom svetom župniku seljak iz Arsa moleći pred svetohraništem" (Katekizam Katoličke Crkve, 2715).

13 Nodet, str. 85.

14 Ibid., str. 114.

15 Ibid., str. 119.

16 Monnin A., nav. dj., II, str. 430 sl.

17 Nodet, str. 105.

18 Ibid., str. 105.

19 Ibid., str. 104.

20 Monnin A., nav. dj., II, str. 293.

21 Ibid., II, str. 10.

22 Nodet, str. 128.

23 Ibid., str. 50.

24 Ibid., str. 131.

uzdanju u sakrament pokore koje nas potiče ponovno ga staviti u središte naših pastoralnih briga, već također metodu "dijaloga spasenja" koji taj sakrament za sobom povlači. Arški se župnik s različitim pokornicima različito ophodio. Svakog onoga koji bi dolazio u njegovu ispovjedaonicu nošen dubokom i poniznom potrebom za Božjim oprostjenjem, on bi bodrio da uroni u "bujicu Božjega milosrđa" koja u svojoj silini sve nosi. I ako bi tko bio ožalošćen vlastitom slabošću i nestalnošću i plašio se budućeg novog pada, župnik mu je otkrivao Božje tajne riječima koje plijene svojom dirljivom ljepotom: "Dobri Bog sve zna. I prije no što ste pristupili ispovjedi, on već zna da ćete ponovno sagriješiti a ipak vam oprašta. Kako je velika ljubav našega Boga: tolika je da rado zaboravlja budućnost, samo da bi nam oprostio!"²⁵. Onima koji bi se, naprotiv, optuživali mlako i ravnodušno vlastitim bi bolnim suzama ozbiljno pokazao koliko je taj stav "odbojan": "Plačem zato što vi ne plačete"²⁶, znao bi reći. "Kad ne bi samo Gospodin bio tako dobar! Ali on je tako dobar! Treba biti beščutan pa se tako ophoditi s tako dobrim ocem!"²⁷. Budio je kajanje u srcu mlakih, prisiljavajući ih da vide, vlastitim očima, Božje trpljenje zbog njihovih grijeha koje se odražava na licu svećenika koji ih je ispovijedao. Onome, pak, koji bi mu dolazio željan i spreman za dublji duhovni život, širom je otvarao bezdan Božje ljubavi, objašnjavajući neizrecivu ljepotu koju donosi život u sjedinjenosti s Bogom i u njegovoj prisutnosti: "Sve pred Božjim očima, sve s Bogom, sve kako bi omiljeli Bogu... Kako je to lijepo!"²⁸. Učio ih je ovako moliti: "Bože moj, udijeli mi milost da te ljubim onoliko koliko mi je moguće ljubiti te"²⁹.

Arški je župnik u svome vremenu znao preobraziti srce i živote tolikih ljudi, jer im je pomagao da iskuse Gospodinovu milosrdnu ljubav. I u našem je dobu prijeko potreban takav jedan navještaj i takvo jedno svjedočanstvo istine ljubavi: Deus caritas est (1 Iv 4, 8). Ivan Marija Vianney je riječju i sakramentima svoga Isusa izgr-

ađivao svoj narod, premda ga je često obuzimala strepnja jer je bio uvjeren da je nedorastao toj službi, tako da je više put poželio pobjeći od odgovornosti župne službe za koju se smatrao nedostojnim. Usprkos tome, primjernom je poslušnošću ostao uvijek na svome mjestu, jer je izgarao u apostolskom žaru za spasenje duša. Strogim je isposništvom nastojao potpuno prionuti vlastitom pozivu i poslanju: "Velika je nesreća za nas župnike - žalio se svetac - da nam duša otupi"³⁰; pod tim je mislio na opasnost da se pastir navikne na grešnost ili ravnodušnost u kojem mnogi u njegovu stadu žive. Bdjenjem i postom je obuzdavao tijelo, kako se ono ne bi pobunilo protiv njegove svećeničke duše. Nije bježao ni od mrtvljenja za dobro duša koje su mu bile povjerene i kako bi time pridonio okajanju tolikih grijeha koje je čuo na ispovijedi. Nekom je subratu svećeniku tumačio: "Reći ću vam koji je moj recept: zadajem grešnicima malu pokoru a ostalo ja činim namjesto njih"³¹. Pored konkretne pokore kojima se Arški župnik podvrgavao, za sve ostaje valjana srž njegova nauka: Isus je za duše prolio svoju krv i svećenik se ne može posvetiti njihovu spasenju ako odbija imati osobni udio u "dragocjenoj žrtvi" otkupljenja.

I današnjem svijetu, kao i u teškim vremenima u kojima je živio Arški župnik, potrebno je da se prezbiteri u svom životu i djelovanju ističu odlučnim svjedočenjem evanđelja. S pravom primjećuje Pavao VI.: "Suvremeni čovjek radije sluša svjedoke no učitelje, i ako sluša učitelje čini to jer su svjedoci"³². Kako ne bi iskusili egzistencijalnu prazninu u sebi i kako djelotvornost naše službe ne bi bila ugrožena, trebamo se uvijek iznova pitati: "Jesmo li doista prožeti Božjom riječju? Je li to hrana od koje živimo, više no što su to kruh i stvari ovoga svijeta? Poznajemo li je doista? Ljubimo li je? Je li naš duh toliko zaokupljen tom Riječju da ona ostavlja traga u našem životu i oblikuje našu misao?"³³. Kao što je Isus pozvao dvanaestoricu da budu s njim (usp. Mk 3, 14) a tek kasni-

25 Ibid., str. 130.

26 Ibid., str. 27.

27 Ibid., str. 139.

28 Ibid., str. 28.

29 Ibid., str. 77.

30 Ibid., str. 102.

31 Ibid., str. 189.

32 Evangelii nuntiandi, 41.

33 Benedikt XVI., Homilija na misi s podjelom sakramenta potvrde, 9. 4. 2009.

je ih poslao propovijedati, tako su i u našim danima svećenici pozvani prigrliti taj "novi način života" koji je uveo Gospodin Isus i kojeg su usvojili apostoli³⁴.

Upravo to bespridržno prianjanje uz taj "novi način života" karakterizirao je svećeničku službu Arškog župnika. Papa Ivan XXIII. u enciklici *Sacerdoti nostri primordia*, koja je objavljena 1959. godine, na 100. obljetnicu smrti Ivana Marije Vianneya, predstavio ga je kao isposnika s posebnim osvrtom na "tri evanđeoska savjeta", koje papa smatra nužnim također za prezbitere. "Premda svećenici zbog kleričkog staleža nisu dužni prigrliti evanđeoske savjete, oni im se ipak nude, kao i svim ostalim vjernicima, kao redoviti put kršćanskog posvećenja"³⁵. Arški je župnik znao živjeti "evanđeoske savjete" na način primjeren svom prezbiterском zvanju. Njegovo siromaštvo, naime, nije bilo siromaštvo jednog redovnika ili monaha, već siromaštvo koje se traži od svećenika: premda je raspolagao s mnogo novca (budući da su imućniji hodočasnici davali izdašna sredstva za njegova karitativna djela), znao je da je sve darovano njegovoj crkvi, njegovim siromasima, njegovoj siročadi, djevojkama iz njegove "Provance"³⁶, obiteljima koje su najviše oskudijevale. Zato je on "bio bogat kada je trebalo davati drugima, a vrlo siromašan prema sebi"³⁷. Ovako bi to tumačio: "Moja je tajna jednostavna: sve dati i ništa ne zadržati"³⁸. Kada ne bi imao novca, siromašnima koji su mu se obraćali govorio je zadovoljan: "danas sam siromašan kao i vi, jedan sam od vas"³⁹. Tako je, na kraju života, potpuno mirno mogao reći: "Nemam više ništa. Dobri Bog me sada može pozvati kada hoće!"⁴⁰. I njegova je čistoća bila čistoća koja se traži od svećenika za njegovu službu. Može se reći da je to bila čistoća koja priliči onome koji mora svakoga dana doticati euharis-

tiju i koji je svakoga dana gleda sa svim zanosom srca i sa istim je zanosom daje svojim vjernicima. O njemu su govorili da je "čistoća zračila iz njegova pogleda"; vjernici su to opažali kada bi gledao svetohranište zaljubljenim pogledom⁴¹. I poslušnost svetog Ivana Marije Vianneya, na kraju, našla je svoj puni izraz u svjesnom prihvaćanju svakodnevnih zahtjeva njegove službe. Poznato je koliko ga je mučila da je neprikladan za župnu službu i želja da pobjegne i "negdje u osami plače čitav život"⁴². Samo poslušnost i velika ljubav prema dušama uspjeli su ga uvjeriti da ostane na svome mjestu. Samom sebi i svojim vjernicima je tumačio: "Ne postoje dva dobra načina da se služi Bogu, već samo jedan: služiti mu kako on želi da mu se služi"⁴³. Njegovo zlatno pravilo za život u poslušnosti glasilo je: "čini samo ono što se može prinijeti dobrom Bogu"⁴⁴.

U kontekstu duhovnosti jačane vršenjem evanđeoskih savjeta, želim svećenicima, u ovoj godini koja je njima posvećena, uputiti poseban poziva da prihvate novo proljeće koje Duh u našim danima budi u Crkvi, među ostalim, također kroz crkvene pokrete i nove zajednice. "Duh daje mnoge darove... On puše gdje hoće. Čini to na neočekivan način, na neočekivani mjestima i u nepredviđenim i novim oblicima... ali nam pokazuje također da On djeluje zbog jedinog Tijela i u jedinstvu jedinoga Tijela"⁴⁵. U vezi s tim, vrijedi izjava dekreta *Presbyterorum ordinis*: "Ispitujući duhove jesu li od Boga, s osjećajem vjere neka (prezbiteri) otkriju mnogovrsne karizme laikâ, kako one neznatne tako i one više, te ih radosno priznaju i brižljivo promiču"⁴⁶. Ti darovi koji mnoge potiču na uzvišeniji duhovni život, mogu koristiti ne samo vjernicima laicima, već i samim poslužiteljima. Iz zajedništva zaređenih poslužitelja i karizmi, naime,

34 Usp. Benedikt XVI., *Discorso all'Assemblea plenaria della Congregazione del Clero* (Govor na Plenarnoj skupštini Kongregacije za kler), 16. 3. 2009.

35 P. I.

36 Naziv koji je dao kući u kojoj je bilo smješteno i odgajano više od 60 napuštenih djevojaka. Da bi je održao bio je spreman na sve: "J'ai fait tous les commerces imaginables", govorio je sa smijehom (Nodet, str. 214).

37 Nodet, str. 216.

38 Ibid., str. 215.

39 Ibid., str. 216.

40 Ibid., str. 214.

41 Usp. *ibid.*, str. 112.

42 Usp. *ibid.*, str. 82-84; 102-103.

43 Ibid., str. 75.

44 Ibid., str. 76.

45 Benedikt XVI., *Omelia nella Veglia di Pentecoste* (Homilija na duhovskom bdjenju), 3. 6. 2006.

46 Br. 9.

može proizići "vrijedan poticaj za novu zauzetost Crkve u naviještanju i svjedočenju evanđelja nade i ljubavi u svakom kutku zemlje"⁴⁷. Htio bih nadalje nadodati, tragom apostolske pobudnice Pastores dabo vobis pape Ivana Pavla II., da zaređena služba ima duboku "zajedničarsku (komunitarnu) formu" i može se vršiti samo u zajedništvu prezbitera s njihovim biskupom⁴⁸. Potrebno je da se to zajedništvo svećenikâ s njihovim biskupom, koje se temelji na sakramentu reda i biva vidljivo u euharistijskom slavlju, pretvori u razne konkretne oblike stvarnog i prisnog svećeničkog bratstva⁴⁹. Jedino će tako svećenici znati živjeti u punini dar celibata i biti kadri izgrađivati kršćanske zajednice u kojima će se ponavljati čudesa što su se događala pri prvom navještaju evanđelja.

Pavlova godina koje se primiće svom kraju poziva nas upraviti svoj pogled također prema Apostolu narodâ, koji predstavlja divni primjer svećenika, koji se potpuno "dao" svojoj službi. "Jer ljubav nas Kristova obuzima - pisao je - kad promatramo ovo: jedan za sve umrije, svi dakle umriješe" (2 Kor 5, 14). I dodaje: "i za sve umrije da oni koji žive ne žive više sebi, nego onomu koji za njih umrije i uskrsnu" (5, 15). Ima li boljeg programa od toga za svećenika koji je odlučio zaputiti se putom kršćanskog savršenstva?

Dragi svećenici, proslava 150. obljetnice smrti svetog Ivana Marije Vianneya (1859.) slijedi neposredno nakon upravo završenih proslava 150. obljetnice lurdskih ukazanja (1858.). Već 1959. godine blaženi papa Ivan XXIII. je primijetio: "Neposredno prije no što će Arški župnik zaključiti svoj dugi životni vijek ispunjen zaslugama, Djevica se Marija, na drugom kraju Francuske, ukazala jednoj poniznoj i čistoj djevojčici i prenijela joj poruku molitve i pokore koja i stotinu godina kasnije još uvijek nastavlja donositi obilne plodove. Život toga svećenika, čije se stote obljetnice smrti spominjemo, već je unaprijed

bio živa ilustracija velikih nadnaravnih istina kojima je bila poučena vidjelica iz Massabiellea. On sâm je prema Bezgrešnom začecu Presvete Djevice gajio veliku pobožnost; godine 1836. posvetio je svoju župu Mariji začetoj bez grijeha i dočekaao s velikom vjerom i radošću proglašenje te dogme 1854. godine"⁵⁰. Sveti je župnik uvijek svoje vjernike podsjećao da "Isus Krist nakon što nam je dao sve ono što nam je mogao dati, želi nama sada ostaviti ono što mu je najdragocjenije, to jest svoju svetu Majku"⁵¹.

Presvetoj Djevici povjeravam ovu Svećeničku godinu. Molim je da probudi u srcu svakog prezbitera velikodušnu i novu zauzetost za one ideale potpunog predanja Kristu i Crkvi koji su nadahnjivali misao i djelo svetog Arškog župnika. Svojim gorljivim molitvenim životom i svojom žarkom ljubavlju prema raspetom Isusu Ivan Marija Vianney rastao je iz dana u dan u svojem bespridržajnom predanju Bogu i Crkvi. Neka njegov primjer probudi u svećenicima ono svjedočanstvo jedinstva s biskupom, jednih s drugima i s laicima koje je, danas kao i uvijek, toliko nužno. Usprkos zlu koje je u svijetu, Kristove riječi upućene njegovim apostolima na Posljednjoj večeri i dalje su aktualne: "U svijetu imate muku, ali hrabri budite - ja sam pobijedio svijet!" (Iv 16, 33). Vjera u božanskog Učitelja daje nam snagu gledati s povjerenjem u budućnost. Dragi svećenici, Krist računa na vas. Po primjeru svetog Arškog župnika, pustite da vas On osvoji. Tako ćete i vi, u današnjem svijetu, biti glasnici nade, pomirenja i mira!

S mojim blagoslovom.

Iz Vatikana, 16. lipnja 2009.

Benedikt XVI.

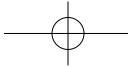
47 Benedikt XVI., Discorso ai Vescovi amici del Movimento dei Focolari e della Comunità di Sant'Egidio (Govor biskupima prijateljima Pokreta fokolara i Zajednice svetog Egidija), 8. 2. 2007.

48 Usp. br. 17.

49 Usp. Ivan Pavao II., Ap. pob. Pastores dabo vobis, 74.

50 Enc. Sacerdotii nostri primordia, P. III.

51 Nodet, str. 244.

Proročka snaga lika svetog Ivana Marije Vianneya

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 5. kolovoza 2009.

Draga braćo i sestre!

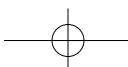
U današnjoj katehezi htio bih kratko prikazati život svetog arškog župnika, ističući neka njegova obilježja koja mogu poslužiti kao primjer i za svećenike našeg doba, koje je zacijelo drukčije od onoga u kojem je on živio, ali je, po mnogočemu, označeno istim temeljnim ljudskim i duhovnim izazovima. Upravo jučer se navršilo 150 godina od njegova rođenja za nebo: naime, bila su dva sata ujutro 4. kolovoza 1859. kada je sveti Ivan Krstitelj Maria Vianney, pošto je okončao svoj zemaljski život, otišao ususret Nebeskom ocu da primi u baštinu kraljevstvo pripravljeno od stvaranja svijeta za one koji vjerno slijede njegov nauk (usp. Mt 25,34). Mora da je veliko slavlje zavladao u raju kada je u nj kročio jedan tako gorljivi pastir! Kakav li mu je samo doček upriličilo mnoštvo sinova pomirenih s Ocem, po njegovu djelovanju kao župnika i ispovjednika! Zbog te sam obljetnice proglasio Svećeničku godinu koja, kao što se zna, ima za temu Vjernost Krista, vjernost svećenika. O svetosti ovisi vjerodostojnost svjedočanstva i, u konačnici, djelotvornost samog poslanja svakog svećenika.

Ivan Maria Vianney rođen je u seocetu Dardilly 8. svibnja 1786. u seljačkoj obitelji, siromašnoj materijalnim dobrima, ali bogatoj čovjekoljubljem i vjerom. Kršten, prema dobrom običaju iz toga vremena, istoga dana kada je i rođen, u djetinjstvu i mladosti radio je na poljima i vodio stoku na ispašu, tako da je sa 17 godina bio još uvijek nepismen. No, zato je znao napamet molitve koje ga je naučila pobožna majka i hranio se vjerskim osjećajem kojim je odisalo kućno ognjište. Životopisci opisuju kako se, još od najranije mladosti, nastojao suobličiti Božjoj volji i u najskromnijim poslovima. U duši je gajio želju da postane svećenik, ali mu to nije bilo nimalo lako ostvariti. Do svećeničkog je ređenja prispio nakon mnogih nevolja i nerazumijevanja, zahvaljujući pomoći mudrih svećenika, koji se nisu zausstavljali na njegovim ljudskim ograničenjima, već su znali gledati dalje, naslućujući obzore svetosti koji su se ocrtavali u tome uistinu jedinstvenom mladiću. Tako je 23. lipnja 1815.

zaređen za đakona a 13. kolovoza iduće godine za svećenika. Konačno, u 29. godini života, nakon mnogih dvojbi, brojnih neuspjeha i puno suza, mogao je stati za Gospodinov oltar i ostvariti svoj životni san.

Sveti arški župnik uvijek je iskazivao najveće štovanje prema primljenom daru. Govorio je: "O kako je svećeništvo veliko! To ćemo shvatiti tek na nebu... Kada bismo to shvatili ovdje na zemlji umrli bismo, ne od straha, već od ljubavi" (Abbe Monnin, *Esprit du Cure d'Ars*, str. 113). Jednom se, pak, još dok je bio dječak, povjerio majci: "Kada bih bio svećenik, htio bih osvojiti mnoge duše" (Abbe Monnin, *Procès de l'ordinaire*, str. 1064). I tako je i bilo. U pastoralnoj službi, koliko jednostavnoj toliko izvanredno plodnoj, taj se nepoznati župnik iz zabačenog sela s juga Francuske uspio u tolikoj mjeri poistovjetiti s vlastitom službom, da je, također na vidljiv i svima prepoznatljiv način, postao alter Christus, slika Dobrog pastira, koji, za razliku od najamnika, polaže život za svoje ovce (usp. Iv 10, 11). Po primjeru Dobrog pastira, on je položio svoj život u desetljećima svoje svećeničke službe. Njegov je život bio živa kateheza, koja bi postala veoma učinkovita kada bi ga narod promatrao dok slavi misu, zadržava se u klanjanju pred Presvetim ili provodi više sati u ispovjedaonici.

Središte čitava njegova života bila je dakle euharistija, koju je slavio s velikom ljubavlju, pobožnošću i štovanjem. Druga temeljna karakteristika toga izvanrednog svećeničkog lika bila je revna služba ispovijedanja. On je u praksi sakramenta pokore prepoznavao logično i prirodno ispunjenje svećeničkog apostolata, u poslušnosti Kristovoj zapovijedi: "Kojima otpustite grijeh, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im" (Iv 20, 23). Sveti Ivan Maria Vianney isticao se stoga kao vrsni i neumorni ispovjednik i duhovni učitelj. Nošen "istim duhovnim poletom" odlazio bi s oltara u ispovjedaonicu, gdje je boravio veliki dio dana, i nastojao je na svaki način, propovijedu i uvjerljivim savjetom, pomoći župljanima da otkriju značenje i ljepotu sakramentalne pokore, ukazujući im na nju kao na duboki zahtjev euharistijske prisutnosti (usp. Pismo svećenicima

za Svećeničku godinu).

Pastoralne metode svetog Ivana Marije Vianneya mogle bi se na prvi pogled činiti nedovoljno prikladnima za današnje društvene i kulturne prilike. Doista, kako bi ga mogao nasljedovati jedan današnji svećenik, u svijetu koji je toliko drukčiji? Ako je točno da se vremena mijenjaju i da su mnoge karizme tipične za osobu, te dakle neponovljive, postoji ipak jedan stil života i temeljna težnja koju smo svi pozvani njegovati. Ako malo bolje pogledamo, ono što je svetog arškog župnika učinilo svetim bila je njegova ponizna vjernost poslanju na koje ga je Bog pozvao; bilo je to isto tako njegovo stalno predanje, s punim pouzdanjem, u ruke Božje providnosti. On je uspio dotaknuti srca ljudi ne snagom vlastitih ljudskih sposobnosti, niti oslanjajući se isključivo na, premda hvalevrijedno, vlastito htijenje; ne, on je osvajao duše saopćavajući im ono što je duboko u sebi živio, to jest svoje prijateljstvo s Isusom. Bio je "zaljubljen" u Krista i prava tajna njegova pastoralnog uspjeha bila je ljubav koju je gajio prema euharistijskom otajstvu naviještanom, slavljenom i življenom, koje je postalo ljubav prema Kristovu stadi, kršćanima i prema svima onima koji traže Boga. Njegovo nas svjedočanstvo podsjeća, draga braćo i sestre, da za svakog krštenika, a još više za svećenika, euharistija "nije jednostavno neki događaj s dva protagonista, dijalog između Boga i mene. Euharistijsko zajedništvo teži potpunoj preobrazbi vlastitog života. Ono nezadrživom snagom raskriva vrata čovjekove nutrine i čini nas novim ljudima" (Joseph Ratzinger, *La Comunione nella Chiesa (Zajedništvo u Crkvi)*, str. 80).

Nikako ne želimo lik svetog Ivana Marije Vianneya svesti na puki primjer - pa bio on ne znam kako divan - pobožne duhovnosti 19. vijeka. Nužno je naprotiv shvatiti proročku snagu koja označava njegovu ljudsku i svećeničku osobnost koja je veoma aktualna. U Francuskoj iz doba nakon Francuske revolucije u kojoj je vladala neka vrsta "diktature racionalizma" koja je imala za cilj zatrti samu prisutnost svećenika i Crkve u društvu, on je živio, najprije - u mladosti - junačku skrovitost, pješačeći noću kilometrima da bi mogao sudjelovati na misi. Zatim se - kao svećenik - istaknuo jedinstvenom i plodnom pastoralnom kreativnošću, koja je kadra pokazati da racionalizam, koji je tada zavladao, nije mogao zadovoljiti istinske

čovjekove potrebe te dakle, u konačnici, nikako nije bio model života po kojem se treba živjeti.

Draga braćo i sestre, 150 godina nakon smrti svetog arškog župnika, izazovi današnjeg društva nisu ništa manje zahtjevniji, štoviše možda su postali i složeniji. Ako je tada postojala "diktatura racionalizma", u današnje se vrijeme u mnogim sredinama bilježi neka vrsta "diktature relativizma". I jedno i drugo predstavlja pogrešan odgovor na opravdan čovjekov zahtjev da koristi vlastiti razum kao distinktivni i konstitutivni element vlastitog identiteta. Racionalizam je bio neprikladan jer nije vodio računa o ljudskim ograničenjima i htio je uzdići razum toliko da bude jedino mjerilo svega, pretvorivši ga u neko božanstvo; suvremeni relativizam pak zatire razum, jer tvrdi da čovjek može sa sigurnošću poznavati samo ono što ulazi u područje i granice pozitivne znanosti. Danas međutim, kao i onda, čovjek "koji poput prosjaka traga za smislom i puninom" upušta se u stalno traženje iscrpnih odgovora na temeljna pitanja koja ne prestaje postavljati.

Oci na Drugom vatikanskom koncilu imali su itekako pred očima tu "žeđ za istinom", koja gori u srcu svakog čovjeka, kada su rekli da je zadatak svećenika, "kao odgojitelja u vjeri", izgrađivati "pravu kršćansku zajednicu" koja je kadra "svim ljudima pripravljati put prema Kristu" i "na pravi majčinski način" se ophoditi prema njima, pokazujući ili krčeći onima koji ne vjeruju "put do Krista i njegove Crkve" te predstavljajući za one koji već vjeruju "poticaj, hranu i potporu za duhovnu borbu" (usp. *Presbyterorum ordinis*, 6). Nauk koji nam u vezi s tim nastavlja prenositi sveti arški župnik je da, na temelju toga pastoralnog zauzimanja, svećenik mora ostvariti duboko sjedinjenje s Kristom, koje će njegovati i koje će rasti iz dana u dan. Samo ako je zaljubljen u Krista, svećenik će moći sve učiti tome jedinstvu, tome dubokom prijateljstvu s božanskim Učiteljem, moći će dotaći srca ljudi i otvoriti ih milosrdnoj Gospodinovoj ljubavi. Samo će tako, posljedično, moći unijeti oduševljenje i duhovnu životnost u zajednice koje im Gospodin povjerava. Molimo da, po zagovoru svetog Ivana Marije Vianneya, Bog svojoj Crkvi udijeli dar svetih svećenika te da poraste u vjernicima želja da podupiru i pomažu svojeg svećenika. Povjerimo taj zagovor Mariji, koju upravo danas zazivamo kao Gospu Snježnu.

Apostolska pokorničarna Dekret o oprostima u svećeničkoj godini

Priopćenjem koje su potpisali kardinal James Francis Stafford, vrhovni pokorničar Apostolske Pokorničarne i biskup Gianfranco Girotti, O.F.M.Conv., regent iste Pokorničarne, obznanjuje se da papa Benedikt XVI. svećenicima i vjernicima podjeljuje potpuni oprost u prigodi Svećeničke godine, koja započinje 19. lipnja 2009. i završava 19. lipnja 2010., a koja je proglašena prigodom 150. obljetnice smrti svetog Arškog župnika Ivana Marije Vianneya.

“Ovo sveto vrijeme započet će svetkovinom Presvetog Srca Isusova, danom svećeničkog posvećivanja, kad će Vrhovni svećenik slaviti Večernju pred svetim relikvijama sv. Ivana Marije Vianneya, koje će u Rim donijeti biskup Belley-Arsa. Jednako tako, Sveti Otac će zaključiti Svećeničku godinu na Trgu sv. Petra, u nazočnosti svećenika iz cijelog svijeta, koji će obnoviti vjernost Kristu i svezu bratstva”, kaže se u priopćenju.

Svećenicima koji se istinski pokaju, i koji bilo koji dan pobožno izmole barem Jutarnje pohvale i Večernju pred Presvetim sakramentom, izloženim javnom čašćenju ili pohranjenom u svetohraništu, i, po primjeru sv. Ivana Marije Vianneya, spremno i velikodušno se daju u slavljenju sakramenata, napose ispovijedi, podjeljuje se milosrdno u Bogu potpuni oprost, koji će također moći namijeniti za pokojnu subraću, ako, u skladu sa važećim odredbama, pristupe sakramentalnoj ispovijedi i euharistijskoj gozbi, i ako izmole molitve na nakane Vrhovnog svećenika. Svećenicima se osim toga podjeljuje djelomični oprost koji se također može namijeniti za pokojnu subraću, svaki put kad pobožno izmole

propisno odobrene molitve kako bi vodili sveti život i sveto vršili povjerene im službe.

Svim vjernicima koji se istinski pokaju i koji, u crkvi ili oratoriju, pobožno sudjeluju u božanskoj žrtvi mise i Isusu Kristu, Vječnom svećeniku za svećenika Crkve prikazuju molitve i bilo kakvo dobro djelo izvršeno tog dana, s nakanom da ih posveti i oblikuje prema Svome Srcu, podjeljuje se potpuni oprost ako se pokaju za svoje grijehе u sakramentalnoj ispovijedi i izmole molitve na nakane Vrhovnog svećenika: na dan otvaranja i zatvaranja Svećeničke godine, na dan 150. obljetnice preminuća sv. Ivana Marije Vianneya, prvog četvrtka u mjesecu ili u koji drugi dan koji je odredio mjesni ordinarij radi koristi vjernicima.

Starima, bolesnima i svima koji iz opravdanih razloga ne mogu izaći iz kuće, u stanju nena-vezanosti na bilo kakav grijeh i s nakanom ispuniti tri uobičajena uvjeta čim to bude moguće, jednako se podjeljuje potpuni oprost ako, u gore navedene dane, u vlastitoj kući ili gdje ih je zapriječenost snašla, izmole molitve za posvećenje svećenika i prikažu bolesti i nevolje vlastitog života s povjerenjem u Boga po Mariji, Kraljici Apostola.

Podjeljuje se, konačno, djelomični oprost svim vjernicima svaki put kad pobožno izmole pet puta Oče naš, Zdravo Marijo i Slava Ocu, ili drugu odobrenu molitvu na čast Presvetom Srcu Isusovom s nakanom da svećenici budu očuvani u čistoći i svetosti života.

Vatikan, 17. 6. 2009.

Pismo pročelnika papinskog vijeća za zdravstvene djelatnike bolesnicima i patnicima svijeta u povodu svećeničke godine

Draga braćo i sestre bolesnici i patnici
Poštovana braćo biskupi i svećenici odgovorni za pastoral bolesnika,
Cijenjene udruge bolesnika
Svi Vi koji služite bolesnicima i patnicima

Nalazimo se u punom tijeku Svećeničke godine koju je odredio papa Benedikt XVI. 19.

lipnja 2009. u povodu 150° godišnjice rođenja Ivana Marije Vianneya, svetog zaštitnika svih župnika svijeta. U *Pismu za određivanje Svećeničke godine* Sveti Otac piše: “Takva godina želi pridonijeti unapređenju obveze unutarnje obnove svih svećenika za njihovo snažnije i efikasnije evanđeosko svjedočenje u današnjem svijetu.” U ovom vremenu milosti sva je kršćanska zajed-

nica pozvana nanovo otkriti ljepotu svećeničkog poziva i, stoga, moliti za svećenike.

Svećenik pokraj uzglavlja bolesnika predstavlja samoga Krista, Božanskoga Liječnika, koji nije indiferentan prema sudbini onih koji pate. Naprotiv, posredstvom sakramenata Crkve koje svećenik podjeljuje, Isus Krist nudi bolesniku ozdravljenje kroz pomirenje i oprost grijeha, preko pomazanja svetim uljem i naposljetku u Euharistiji, u popudbini u kojoj On sam postaje, kako običavaše govoriti sveti Ivan Leonardi, "Lijek besmrtnosti" po kojemu: "smo okrijepljeni, nahranjeni, ujedinjeni, preobraženi u Bogu i dionici božanske naravi" (usp. 2 Pt 1,4)". U osobi je svećenika stoga prisutan, pokraj bolesnika, sam Krist koji oprašta, ozdravlja, krijepi, uzima za ruku i kaže: "Ja sam uskrsnuće i život; tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će. I tko god živi i vjeruje u mene, neće umrijeti nikada" (Iv 11,25).

Svećenička će se godina zaključiti svetkovinom Presvetog Srca Isusova narednog lipnja 2010., u godini u kojoj će Papinsko vijeće za zdravstvene djelatnike slaviti 25° godišnjicu svoga utemeljenja. Sluga Božji Ivan Pavao II., blažene uspomene, utemeljio je naime ovaj Papinski Dikasterij 11. veljače 1985., na spomen Blažene Djevice Marije Lurdske, s ciljem da pokaže "brizljivost Crkve za nemoćne pomažući onima koji služe bolesnike i patnike, kako bi apostolat milosrđa, kojeg očekuju, odgovorio sve bolje novim zahtjevima" (*Pastor Bonus*, čl. 152).

Zbog te providonosne godišnjice, blizak sam svakome od Vas i pozivam Vas, draga bolesna braćo i sestre, da neprestano upravljate vaše molitve i patnje Gospodaru života u korist svetosti vaših ljubljenih svećenika, kako bi vršili pobožno i s pastoralnom ljubavlju službu koju im je povjerio Krist Liječnik tijela i duše. Potičem Vas da nanovo otkrijete ljepotu molitve Svete krunice na duhovnu korist svećenika, napose u mjesecu listopadu. Uz to, prvi četvrtak i prvi petak svakoga mjeseca, koji su posvećeni euharistijskoj pobožnosti i Presvetom Srcu Isusovu, jesu dani osobito prikladni za sudjelovanje na Svetoj misi i klanjanje Presvetom Sakramentu.

Htio bih Vam predočiti da, moleći za svećenike, ove se godine mogu postići posebni oprosti. *Dekret* Apostolske Penitencijerije propisuje: "Starcima, bolesnicima, i svima onima koji zbog opravdanih razloga ne mogu izaći iz kuće, s duhom odvojenim od bilo kojeg

grijeha i s nakanom da se ispune, čim to bude moguće, tri uobičajena uvjeta, u vlastitoj kući ili tamo gdje ih zapreka zadržava, jednako će biti podijeljen *potpuni oprost* ako, u danima gore određenim, budu molili za posvećenje svećenika i s pouzdanjem prikazali Bogu po Mariji, Kraljici apostola, bolesti i tegobe svoga života. Također je podijeljen *djelomični oprost* svim vjernicima svaki puta kada budu pobožno molili pet *Očenaša*, *Zdravo Marija* i *Slava Ocu*, ili drugu izričito odobrenu molitvu, na čast Presvetog Srca Isusova, kako bi se postiglo da se svećenici sačuvaju u čistoći i svetosti života."

Htio bih također povjeriti vašim molitvama hodočašće bolničkih kapelana koje će se, u povodu 25° godišnjice utemeljenja Papinskog vijeća, dogoditi sljedećeg travnja, najprije u Lurdu a potom u Arsu. Postoji naime tijesna i duboka veza između ova dva francuska gradića. Govoreći upravo o ovoj providonosnoj povezanosti u *Pismu za određivanje Svećeničke godine*, Benedikt XVI. je skrenuo pažnju na riječi blaženoga pape Ivana XXIII.: "Malo prije nego će župnik iz Arsa završiti svoju dugu karijeru punu zaslugu, Bezgrešna Djevica se ukazala, na drugom kraju Francuske, jednoj poniznoj i čednoj djevojčici, da bi joj prenijela poruku molitve i pokore koja nastavlja, čak i stoljeće kasnije, donositi ogromne duhovne plodove. U stvari život svetog svećenika, čiji spomen slavimo, unaprijed je bio živa slika velikih nadnaravnih istina kojim je bila poučena vidjelica iz Massabielle' (...) Sveti župnik je uvijek podsjećao svoje vjernike da 'Isus Krist nakon što nam je dao sve ono što nam je mogao dati, želi nas također učiniti baštinicima onoga što mu je najdragocjenije, tj. Njegove Svete Majke!'"

Na kraju Vam, draga braćo i sestre bolesnici i patnici, povjeravam Crkvu, koja treba Vaše molitve i žrtve Vaših trpljenja, osobu Svetoga Oca Benedikta XVI., biskupe i svećenike cijeloga svijeta, koji se svakodnevno žrtvuju za Vaše posvećenje. Molim Vas da se posebno molite za svećenike bolesne i izmorene u tijelu koji osjećaju svakog dana kao i Vi težinu bola, zajedno sa snagom posvetne milosti koja tješi i liječi dušu. Molite također za proglašenje blaženim i svetim Sluge Božjega Ivana Pavla II. Postojano molite za sveta svećenička i redovnička zvanja. S tim u vezi predlažem Vam jednu lijepu molitvu Ivana Pavla II. koju

možete moliti svaki dan. Molite također i za mene! I ja također, kao svećenik i biskup, računam na Vas i na žrtvu Vaših patnji kako bih mogao bolje obavljati, u strahu Božjem, zadaću Pročelnika Papinskog vijeća za zdravstvene djelatnike, koju mi je povjerio Sveti Otac. S moje strane, uvjeravam Vas da ću moliti za Vas, zajedno sa svojim suradnicima Papinskog vijeća, svaki dan u vrijeme "Anđela Gospodnjeg" s riječima Benedikta XVI.:

*Molimo za sve bolesnike,
napose za one najteže,
koji ne mogu ni na koji način brinuti se za sebe,
već su posvema ovisni o brizi drugih:
neka svaki od njih osjeti,*

*u brizi onog koji je pored njih,
snagu Božje ljubavi i bogatstvo njegove milosti
koja spašava.
Marijo, zdravlje bolesnih, moli za nas!
(Angelus, 8. veljače 2009.)*

U ovom duhu uzajamne molitve podjeljujem svima Vama, Vašim dragim i onima koji se brinu za Vas svoj blagoslov: u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.

Vatikan, 1. listopada 2009.

*+ Zygmunt Zimowski
Pročelnik Papinskog vijeća
za zdravstvene djelatnike*

Molitva za svećenička i redovnička zvanja Ivana Pavla II.

*Duše vječne Ljubavi,
koji izlaziš od Oca i Sina,
zahvaljujemo Ti za sva zvanja
apostola i svetaca koja su oplodili Crkvu.
Nastavi i nadalje, molimo Te, ovo tvoje djelo.
Sjeti se kada si, na Duhove,
sišao nad Apostole ujedinjene u molitvi
s Marijom, majkom Isusovom,
i pogledaj na tvoju Crkvu koja danas ima
posebno potrebu za svetim svećenicima,
vjernim i pouzdanim svjedocima tvoje milosti;
ima potrebu za posvećenim muškarcima i ženama,
koji pokazuju radost onoga koji živi samo za Oca,
onoga koji čini vlastitim poslanje i žrtvu Krista,
onoga koji s ljubavlju izgrađuje novi svijet.
Duše Sveti, vječno Vrelo radosti i mira,*

*Ti si onaj koji otvaraš srca i pamet božanskom
pozivu;
Ti si onaj koji činiš djelotvornim svaki poticaj
na dobro, na istinu, na ljubav.
Tvoji 'neizrecivi uzdasi'
uzlaze Ocu iz srca Crkve,
koja pati i bori se za Evanđelje.
Otvori srca i pameti mladića i djevojaka,
kako bi novi procvat svetih zvanja
pokazali vjernost tvoje ljubavi,
i kako bi svi mogli upoznati Krista,
istinsko svjetlo koje je došlo na svijet
da bi svakom ljudskom biću ponudilo
sigurnu nadu vječnoga života. Amen.*

Castel Gandolfo, 24. rujna 1997.

Kršćanski katolički identitet u multikulturalnom i multietničkom svijetu na tragovima svetog Pavla

Zaključci i smjernice predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe

Iskenderun, 9. ožujak 2009.

Na kraju devetog godišnjeg zasjedanja predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe, na kojem je sudjelovao predsjednik

Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kardinal Vinko Puljić, a koji je održan od 3. do 7. ožujka u Centru za multikulturalni i multireligijski dijalog "Don Andrea Santoro" u turskom mediteranskom gradu Iskenderun na temu

kršćanskog identiteta u multikulturnom svijetu i multietničkom svijetu, doneseni su zaključci i smjernice koje prenosimo u cijelosti:

1. Tema kršćanskog identiteta pomogla je iznijeti na vidjelo fenomen vjerskog neznanja mnogih naših vjernika koji ne znaju koja je posebnost vlastite vjere. Osjećamo potrebu ponovno potvrditi da u našem propovijedanju i pastoralnoj aktivnosti ponovno potvrdimo bitne istine kršćanstva (smrt i uskrsnuće Isusovo), kao prvotne sastavnice našeg vjerskog identiteta.

2. Neki naši vjernici drže više do kršćanskog identiteta iz motiva kulturološkog, etičkog, zajedničkog ili emocionalnog reda, a da to ne uključuje zreli izbor vjere. Osjećamo se dužnim objasniti svojim vjernicima da su ovi vidovi važni, ali da je susret s Kristovom osobom odlučujući.

3. Općenito govoreći iz vjerskog posebnog viđenja proizlazi ćudoređe. Katkata, međutim, u našem propovijedanju i pastoralnom djelovanju naše moralne teme nisu predstavljene kao posljedica viđenja vjere. Držimo da treba insistirati kod naših svećenika i njihovih pastoralnih suradnika da nikada ne razdvajaju obradu moralnih tema od vjere koja ih određuje.

4. Prema Pavlovu učenju, kršćanska nada je sastavni dio identiteta Isusova učenika. U skladu s učiteljstvom Svetog Oca Benedikta XVI. pozovimo svoje svećenike da u svom propovijedanju i pastoralnom djelovanju unose teme o nadi i vječnom životu.

5. Emigracija je stvarnost koja je jako prisutna u našim Crkvama Jugoistočne Europe. Biskupi naših zemalja, u čijim se biskupijama nalaze vjernici katolici emigranti, trude se surađivati s biskupima iz čijih biskupija dolaze ovi vjernici k-

ako bi se unaprijedila zajedničko dušobrižništvo.

6. Crkve regije Jugoistočne Europe suočavaju se u različitoj mjeri s istim problemom s obzirom na priznanje pravnog statusa svojih crkvenih institucija u zakonodavnom poretku dotične zemlje. Zainteresirane Biskupske konferencije mogle bi poduzeti zajedničku akciju kod mjerodavnih europskih institucija. Ta bi se akcija mogla odvijati u suradnji s posebnim izaslanikom - trajnim promatračem Svete Stolice pri Vijeću Europe i CCEE (Vijeće biskupskih konferencija Europe).

7. Naše Crkve Jugoistočne Europe susreću iste probleme i iste izazove prouzrokovane sekularizmom i vjerskim indiferentizmom. želi se potaknuti veća posvješćenje g fenomena i suradnja duhovnih snaga da se odgovori na ove izazove: suradnja između biskupijskih sjemeništa, klera, redovničkih zajednica i organizama vjernika laika.

8. Naše Crkve Jugoistočne Europe su u manjini i žive u zemljama s pravoslavnom ili muslimanskom većinom. Žele da njihova uključenost bude veća u dijalog s dotičnim pravoslavnim crkvama, koji vodi Papinsko vijeće za jedinstvo kršćana kao i u dijalog sa islamom koji promiče Papinsko vijeće za međuvjerski dijalog. Nazočni biskupi se izjašnjavaju spremnima da podrže radove katoličko-pravoslavnog europskog Forumu da bi se produbila zajednička pastoralna pitanja koja se odnose na moral i na socijalnu doktrinu Crkve.

9. Budući da se približava se 17. stoljeća Konstantinova Edikta (313 - 2013), bit će prilike da se proučava tema vjerske slobode i odnosa između religije i javnosti.

(kta)

Vatikan, 16. listopada 2009.

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski misijski dan 2009.

“Narodi će hoditi u svjetlosti njegovoj” (Otk 21, 24)

Na ovu nedjelju posvećenu misijama obraćam se nadasve vama, braćo u biskupskoj i svećeničkoj službi, a potom i vama, braćo i sestre svekolikoga Božjega naroda da bih svakoga potaknuo da u sebi oživi svijest o Kristovome misionarskom nalogu - učiniti “učenicima sve

narode” (Mt 28,19) na tragu svetoga Pavla, apostola naroda.

“Narodi će hoditi u svjetlosti njegovoj” (Otk 21,24). Cilj je poslanja Crkve, zapravo, svjetlom evanđelja prosvijetliti sve narode na njihovu povijesnom putu prema Bogu kako bi u

Njemu došli do svoga potpunoga ostvarenja i svoga ispunjenja. Moramo osjetiti čežnju i strast da Kristovim svjetlom, koje se odražava na licu Crkve, prosvijetlimo sve narode kako bi se svi sabrali u jednu ljudsku obitelj pod ljubaznim Božjim očinstvom.

Upravo u toj perspektivi Kristovi učenici raspršeni po cijelome svijetu djeluju, trude se, uzdišu pod teretom patnja i daruju život. Ponovno snažno izjavljujem ono što su više puta rekli moji časni prethodnici: Crkva ne djeluje da bi proširila svoju moć ili potvrdila svoju vlast, već da bi svima donijela Krista, spasenje svijeta. Mi ne tražimo ništa drugo nego da se stavimo u službu čovječanstva, osobito onoga koje najviše trpi i koje je odbačeno, jer vjerujemo da je "naviještanje evanđelja ljudima našeg vremena... nesumnjivo služenje kršćanskoj zajednici, ali i svim ljudima" (Evangeliu nuntiandi 1) koji "znadu za uistinu čudesne pobjede, ali su, kako se čini, izgubili osjećaj za najviše stvari i za sam život" (Redemptoris missio 2).

1. Svi su narodi pozvani na spasenje

Zaista, cijelo čovječanstvo ima radikalni poziv vratiti se svome izvoru - Bogu, u kojemu će jedino pronaći svoje konačno ispunjenje po uspostavljanju svih stvari u Kristu. Raspršenost, raznoličnost, sukob, neprijateljstvo bit će primirene i pomirene po krvi Križa, te privedene jedinstvu.

Novo jedinstvo već je počelo uskrsnućem i uzdignućem Kristovim, koji sve stvari privlači k sebi, obnavlja ih, čini dionicima vječne Božje radosti. Plod novoga stvaranja već sja u našem svijetu te užije, premda usred proturječja i patnja, nadu u novi život. Poslanje je Crkve "zaraziti" nadom sve narode. Zbog toga Krist poziva, opravdava, posvećuje i šalje svoje učenike da naviještaju Božje kraljevstvo, kako bi sve nacije postale Božji narod. Samo se u takvome poslanju razumije i potvrđuje pravi povijesni put čovječanstva. Sveopće poslanje mora postati osnovna konstanta života Crkve. Naviještati evanđelje za nas mora biti, kao što je prije bilo za apostola Pavla, neminovna i prvotna obveza.

2. Crkva hodočasnica

Sveopća Crkva, bez zapreka i bez granica, osjeća se odgovornom za navještaj evanđelja

pred cijelim narodima (usp. Evangeliu nuntiandi 53). Ona, kvasac nade po sebi, mora nastaviti Kristovo služenje svijetu. Njezino poslanje i njezina služba nisu po mjeri materijalnih potreba ili pak onih duhovnih koje se iscrpljuju u okviru vremenskoga postojanja, već transcendentalnoga spasenja koje se ostvaruje u Božjem kraljevstvu (usp. Evangeliu nuntiandi 27). To kraljevstvo, premda je u svojoj potpunosti eshatološko i nije od ovoga svijeta (usp. Iv 18,36), također je u ovome svijetu i u njegovoj povijesti snaga pravednosti, mira, prave slobode i poštivanja dostojanstva svakoga čovjeka. Crkva hoće preobraziti svijet navještajem evanđelja ljubavi "koje uvijek iznova rasvjetljuje svijet obavijen tamom i daje nam hrabrosti potrebne za život i djelovanje... i da tako omogućimo da Božje svjetlo uđe u svijet" (Deus caritas est 39). I ovom porukom također pozivam sve članove i ustanove Crkve na to poslanje i služenje.

3. Missio ad gentes

Zato je poslanje Crkve pozvati sve narode na spasenje što ga ostvaruje Bog po svome utjelovljenome Sinu. Potrebno je stoga obnoviti zauzimanje za naviještanje evanđelja koje je kvasac slobode i napretka, bratstva, jedinstva i mira (usp. Ad gentes 8).

Želim "još jednom potvrditi da zadaća naviještanja evanđelja svima ljudima tvori temeljno poslanje Crkve" (Evangeliu nuntiandi 14), da je to zadaća i poslanje što ga velike i duboke promjene sadašnjega društva čije još nužnijima. U pitanju je vječno spasenje osoba, što je svrha i samo ispunjenje ljudske povijesti i svemira. Potaknuti i nadahnuti Apostolom naroda, moramo biti svjesni da Bog ima brojni narod u svim gradovima kojima su prošli i današnji apostoli (usp. Dj 18,10). Naime, za vas je ovo obećanje i za djecu vašu i za sve one izdaleka, koje pozove Gospodin Bog naš" (Dj 2,39).

Cijela se Crkva mora zauzimati u missio ad gentes sve dok se u potpunosti ne ostvari spasenjska Kristova vlast: "Sad još ne vidimo da mu je sve podloženo" (Heb 2,8).

4. Pozvani na evangelizaciju i po mučeništvu

Na ovaj dan posvećen misijama, u molitvi se spominjem onih koji su svoj život učinili isključivim posvećivanjem djelu evangelizacije.

Posebno se spominjemo onih mjesnih Crkava i onih misionara i misionarki koji svjedoče i šire Kraljevstvo Božje pod progonstvom, izloženih različitim ugnjetavanjima koja se protežu od društvene diskriminacije do zatvora, od mučenja do smrti. Nije mali broj onih koji su ovaj čas ubijeni zbog svoga "Imena". Još je uvijek užasno aktualno ono što je napisao moj časni prethodnik, papa Ivan Pavao II: "Jubilejski spomen otvorio je iznenađujuće prizorište pokazujući naše vrijeme izrazito bogato svjedocima koji su na ovaj ili onaj način znali živjeti evanđelje u prilikama neprijateljstva i progonstva, često do pružanja najuzvišenijega dokaza krvlju" (Novo millennio ineunte 41).

Zapravo, sudjelovanje u Kristovu poslanju obilježava također i život navjestitelja evanđelja, kojima je namijenjena ista sudbina kao i njihovom Učitelju. "Sjećajte se riječi koju vam rekoh: 'Nije sluga veći od svoga gospodara.' Ako su mene progonili, i vas će progoniti" (Iv 15,20). Crkva staje na isti put i sama podnosi Kristovu sudbinu jer ne djeluje na osnovi ljudske logike ili računajući na silu već slijedeći put Križa, pretvarajući se - u sinovskoj poslušnosti Ocu - u svjedoka i suputnika ovoga čovječanstva.

Drevne Crkve, kao i one što su nedavno osnovane, podsjećam da ih je Gospodin postavio kao sol zemlje i svjetlo svijeta, da su pozvane naviještati Krista, Svjetlo naroda sve do na kraj zemlje. Missio ad gentes - poslanje k narodima - mora predstavljati prioritet njihovih pastoralnih planova.

Papinskim misijskim djelima ide moja zahvala i moje ohrabrenje zbog neophodno potrebnog djelovanja što ga jamči u oživljavanju, misijskoj formaciji i materijalnoj pot-

pori mladim Crkvama. Preko tih papinskih ustanova na čudesan se način razmjennom darova ostvaruje zajedništvo među Crkvama u uzajamnoj skrbi i zajedničkome misionskom planiranju.

5. Zaključak

Misijski poticaj uvijek je bio znak životnosti naših Crkava (usp. Redemptoris missio 2). Međutim, potrebno je ponovno potvrditi da je evangelizacija djelo Duha, te da je i prije nego što je djelovanje svjedočenje i isijavanje Kristova svjetla (usp. Redemptoris missio 26) od strane mjesne Crkve, koja šalje svoje misionare i misionarke da bi izašla izvan svojih granica. Zato od svih katolika tražim da mole Duha Svetoga da u Crkvi poveća strast prema poslanju širenja Božjega kraljevstva i da podupiru misionare, misionarke i kršćanske zajednice zauzete na prvoj crti u tome poslanju, ponekad u neprijateljskim okruženjima progonstva.

Istodobno pozivam sve da daju vjerodostojni znak zajedništva među Crkvama materijalnom potporom, osobito u razdoblju krize kroz koje prolazi čovječanstvo kako bi mlade Crkve došle u položaj da narode prosvijetle evanđeljem ljubavi.

Neka nas u našem misijskom djelovanju vodi Djevica Marija, zvijezda nove evangelizacije, koja je na svijet dala Krista, postavljenog za svjetlo naroda, da donese spasenje "do nakraj zemlje" (Dj 13,47).

Svima moj blagoslov!

Iz Vatikana, 29. lipnja 2009.

Pastirsko pismo biskupa BiH članovima franjevačke obitelji u BiH

Draga braćo franjevci, drage sestre klarise i franjevke!

U prigodi završetka jubilarne Osamstote obljetnice Franjevačkog pokreta, 7. listopada 2009. godine želimo vam uputiti čestitku i poruku zahvalnosti, posvješćenja vašeg identiteta i mjesta u Crkvi te riječi potpore, povjerenja, nade i obodrenja.

Želja nam je

- da dragocjenu baštinu svoga Reda još bolje upotrijebite:

- da svoju ljubav prema Crkvi, osobito u našoj zemlji, po uzoru na svoga svetog Utemeljitelja Franju Asiškog, još više rasplamtite;

- i da Pravila, koja je vaš serafski otac povjerenio Crkvi na odobrenje i na čuvanje, uznastojite sve revnije obdržavati.

Zahvalnost izričemo svakom članu vaše velike Franjevačke obitelji na području naše Biskupske konferencije i Metropolije, bilo da je fizički ovdje među nama ili je privremeno u nekoj od zemalja diljem europskog ili drugih kontinenta. Želimo svakome od vas da budući vaš život bude prožet vjernošću prema Kristovom Evanđelju i prema Crkvi, ugledajući se trajno u lik sv. Franje i uvažavajući njegove naputke.

Blagoslovljeni izvor

Vjerujemo da su mnogi i mnoge od vas, Franjinih duhovnih sinova i kćeri, bili barem jednom u Asizu i posjetili najvažnija mjesta vezana za ovozemaljski život svetog Franje. Zacijelo ste zamijetili jedan oltar u kripti bazilike Sv. Marije Anđeoske, nedaleko od ostataka malog samostana u kojem je živio sv. Franjo. Oltarnu ploču nose grane jednog odrezanog stabla. Očito se i na taj način željelo prikazati istinu o Franjevačkom pokretu koji je sličan snažnom razgranatom stablu punom života.

Bogu hvala da je tako!

Već punih osam stotina godina traje povijest Franjevačkog pokreta, koji svoje početke ima u maloj asiškoj crkvi, poznatoj kao Porcijunkula.

la. Ta povijest je slična povijesti cijele Kristove Crkve; u njoj je prepoznatljiv rast, procvat, plodnost, drame, padovi, uništenja pa obnavljanja. Zahvaljujući Duhu Svetom, koji ju je zahvatio od samih njezinih početaka, ta povijest franjevaštva se raširila po mnogim narodima zemaljske kugle i traje sve do u naše vrijeme, a ako Bog da teći će i dalje. Ta povijest je prepoznatljivo obilježena velikim brojem svetaca, blaženika, istinskih svjedoka vjere i drugih zaslužnih sluga i službenica Božjih.

Povijest obvezuje

S obzirom na slavnu prošlost vašega Pokreta, tako bogatog svetošću, apostolskom revnošću i požrtvovnošću u izgradnji Božjeg kraljevstva diljem svijeta kao i promicanjem kulture i civilizacije prožete duhom Evanđelja, morali biste i vi, današnji članovi velike Franjevačke obitelji, sve dublje uviđati svoju obvezu da ste dužnici takve slavne prošlosti te da se i sami trudite vjerodostojno ispisivati nove, svijetle epizode i etape te iste povijesti.

Podsjećanje na same početke Franjevačkog pokreta kao i na najvažnije odsjeke povijesti Reda općenito, a posebno njegove nazočnosti u našim krajevima, treba biti paradigma, obrazac za vaše djelovanje i angažiranje u sadašnjosti, u našim aktualnim okolnostima, potrebama i mogućnostima. I vi ste danas, jednako kao i prijašnje generacije Franjevačke obitelji, pozvani da poslanje, koje vam je Bog po svojoj Crkvi udijelio, izvršavate kroz svoju vjernost Pravilima sv. Franje.

Sjećanje i posvješćivanje na veliki Božji dar Crkvi i svijetu u liku asiškog Siromaha, treba i vas potaknuti da znakove današnjeg vremena ispravno čitate i prepoznajete, te da se nastojite u neprekidnoj dinamičnoj vezi otvarati aktualnim izazovima i odgovarati na legitimna očekivanja Crkve i svijeta. Također vas ozbiljno potičemo da se pripravlimate za davanje svoga konstruktivnog priloga u zajedničkim naporima Crkve u izgradnji civilizacije ljubavi, odnosno reevangeliziranja današnjeg društva gdje god se to od vas bude tražilo.

Sveti Franjo - kao trajni uzor

Promatrajući dugu povijest Crkve, uočavamo kako njezina Božanska Glava Isus Krist, svjetlo svijeta (usp. Iv 8,12), uvijek iznova pali na svome mističnom tijelu nove jake 'reflektore', koji kao dragocjeni učitelji i putokazatelji života pomažu mnogim zalutalima, klonulima i dezorijentiranima naći i postići smisao i cilj svoga života. Takav iznimno snažan i učinkovit 'reflektor' bez sumnje je i veliki sin Crkve, utemeljitelj velike vaše duhovne obitelji, sveti Franjo Asiški. Bog ga je izabrao i osposobio za izvanrednu zadaću koju je trebao obaviti u Crkvi, ne samo radi njega osobno, nego i radi spasenja mnogih drugih.

Franjin izbor i primjer vama je svima dobro poznat. On je od početka svoga odazivanja Božjem pozivu uspijevaao jasno čitati Evanđelje i uzeo je sebi u zadatak da ga provodi u djelo. Njegov pogled je bio usredotočen na Vječnu Božju Riječ, koja je postala čovjekom, našim bratom.

Nasljedovanje života te usvojenje Božje Riječi od rođenja pa do smrti Franjo je bio uzeo sebi kao životni zadatak. Isus Krist je za Franju bio jedini učitelj kojega je on slijedio radikalno, beskompromisno, cijelim svojim bićem, neslomljivom vjernošću i potpunom samozatajom.

On se potpuno opredijelio i zalagao za život u najvećem siromaštvu i samoodricanju te u potpunoj spremnosti služiti Bogu i bližnjemu, tj. braći i sestrama. Franjo je ljude, stvari i zbivanja (kao što je bila i njegova dugotrajna bolest) samo toliko cijenio i smatrao vrijednim koliko su mu pomagale ostvariti onaj najviši ideal koji ga je nezaustavljivo privlačio i prožimao, a to je: biti s Kristom razapet na križ, kako to za sebe izreče i apostol Pavao (usp. Gal 2,19). Takav 'kristoliki' način života, koji se sastoji u radikalnom odgovoru u nasljedovanju Krista, nije bio predložen samo apostolu Pavlu i drugim apostolima, niti samo Franji Asiškom, nego i tolikim drugim Kristovim sljedbenicima tijekom duge povijesti Crkve.

Mnogi su taj prijedlog ozbiljno shvatili i nastojali na njega odgovoriti preuzimanjem evanđeoskih savjeta, tj. životom u redovništvu. Tako su postupili i prvi Franjini sudrugovi. U tom duhu je i sam Franjo njima i svima iza njih dao jasne napatke i ostavio dragoc-

jenju duhovnu baštinu. Snagom Božjega Duha, koji je bio na djelu i kod Franje i u njegovoj duhovnoj baštini, opstalo je tijekom svih ovih osam stoljeća Franjevačkog pokreta trajno jedinstvo među svim generacijama Franjinih sinova i kćeri. Radikalno nasljedovanje Krista je uvijek ujedno i proročki znak Crkve u konkretnom vremenu i ambijentu. A taj znak je namijenjen i Crkvi i svijetu i potreban je i jednom i drugom.

I vi, današnji članovi velike Franjevačke obitelji pozvani ste, poput vašega Utemeljitelja i tolikih drugih njegovih sljedbenika - otvarati se sadašnjosti i budućnosti prepoznajući u svakidašnjici nazočnost i djelovanje utjelovljenog Sina Božjega, koji je "isti i jučer i danas i zauvijek" (Hebr 13,8).

Duh sv. Franje u vašem životu i djelovanju

Suvremeno naše društvo treba, kao i ono jučerašnje, duh sv. Franje, jer treba Krista. A Franjo je uspijevaao Kristov duh širiti oko sebe i ostaviti ga svojim sljedbenicima u baštinu. Taj 'franjevački duh' sastoji se u vjerodostojnom nasljedovanju Krista, živjeti s Kristom, od Krista i za Krista, propovijedajući i riječima i djelima njegovo Evanđelje, radeći na vlastitom obraćenju i pomažući u obraćenju drugih te zalažući se i brinući se za spasenje duša.

Sve to podrazumijeva trajnu vjernost Kristovoj Crkvi i njezinu nauku, odnosno njezinu vodstvu i učiteljstvu, kako je to i sv. Franjo pokazao svojim vlastitim primjerom i naučavao svojim riječima. Jer, on nikada nije dopustio da se i najmanje odijeli od onih koje je prepoznao kao Božje glasnike u Kristovoj Crkvi. Imao je i Franjo svojih muka, gorkih razočaranja i nesporazuma, ali je uspijevaao uvijek nadići ograničenosti pojedinih osoba i nebitnih događanja, gledajući pred sobom svoga božanskog Učitelja i slušajući njegove riječi: "Oče, posveti ih u istini, tvoja je riječ istina" (Iv 17,17).

Trebamo svi zajedno moliti zagovor sv. Franje da svima nama Duh Sveti uvijek prosvjetljuje pamet i pokreće srce kako bismo svi ostali vjerni Kristu i njegovoj Crkvi i u aktualnim izazovima i poteškoćama naše životne sredine.

Zacijelo se osjećate ponukanim da, kao Franjini duhovni sinovi i kćeri, današnjim ljudima, našim sunarodnjacima i suvremenicima, zorno pokazujete sliku svoga Utemeljitelja, za

kojega njegovi životopisci tvrde da je bio "vir catholicus, totus apostolicus", tj. katolički, potpuno apostolski čovjek.

Uvijek u zajedništvu s Crkvom

I za vas je potrebno da se istinski trudite ići stopama Kristovim (usp. 1 Pt 2,21) slijedeći svoj dragocjeni uzor - sv. Franju, koji je sav živio za Krista i njegovu Crkvu. Budete li tako živjeli, vaš će život, poput Franjina, biti to vjernija slika Krista Spasitelja, poslušnog, djevičanskog i siromašnog.

Time ćete učinkovitije svjedočiti za njegov dar spasenja i taj dar izmoliti i 'isposlovati' mnogim dušama naših suvremenika.

Važno je i za vas, kao i za cijelu našu domovinsku Crkvu, da slijedite i uvažavate od Crkve autentično iznošeno i tumačeno njezino učenje, kako bi se izbjegle zabune i neugodnosti pa i nepotrebni nemiri, koji su uvijek bili štetni za jedinstvo i plodnost Crkve.

Potičemo vas i ovom prigodom da rado slušate i uvažavate što govori Crkva i što od vas očekuje! Ispunjavajte rado i njezine želje kad se radi o učvršćenju i proširenju Božjeg kraljevstva u dušama vjernika i drugih naših suvremenika. Posvećujte sami sebe u duhu svojih redovničkih Pravila, koja su plod Božjega nadahnuća i putokaz kako se Evanđelje Kristovo provodi u djelo! Vaš sveti Osnivač jasno ističe da mu je sam Bog objavio kako će živjeti, da Pravila dolaze od Boga i da se moraju doslovno vršiti. Zacijelo vam je poznat suvremeni nauk Crkve, istican u više navrata i od vaših redovničkih poglavara, kako je vaša redovnička poslušnost nasljedovanje samoga Krista u njegovoj poslušnosti Ocu i u njegovom spasiteljskom poslanju u svijetu. Očekuje se s pravom od svakog člana vaših zajednica, koji je svjestan svoje uloge u zajednici Crkve, da se trudi kako ne bi izdao osnovna nadahnuća svoga zavjeta poslušnosti, nego da se uvijek ravna prema Isusovu primjeru, premda to katkada može biti i teško. Ispravan primjer starijih članova u vašim zajednicama pomoći će mladima više nego mnoga teorijska predavanja i razmatranja o poslušnosti.

Nerijetki su Pape, pa i u prošlom stoljeću, uvijek iznova isticali Franjevački red kao evanđeoski autentičan. Kao takav zaslužuje divljenje, simpatije i povjerenje ljudi samo ako

pohlepa za posjedovanjem zemaljskih dobara nikako ne prođe u franjevačke samostane i u duše Franjinih sljedbenika. Pape podsjećaju na poznatu istinu da je Franjo svoj Red osnovao na dubokim temeljima savršenog siromaštva. Zato bi to savršeno siromaštvo trebalo biti posebno obilježje Franjevačkog reda posvuda gdje se on nalazi. Članovi Reda - u duhu Franjinog stava - ne bi smjeli ništa vlasnički posjedovati, ni pojedinačno ni u zajednici. Za sv. Franju, kako to stoji i u Pravilima (usp. pogl VI.) slava najuzvišenijeg siromaštva je to što je braću siromaštvo učinilo baštinicima i kraljevima nebeskog kraljevstva, osiromašilo ih je u stvarima, a uzvisilo u krjepostima.

Franjo stavlja svu brigu za uzdržavanje svoje braće u ruke Božje Providnosti. A ona će braću to više pomagati što oni budu vjerniji siromaštvu.

To ujedno znači da onoliko koliko se braća budu udaljila od siromaštva, toliko slabiji će biti rezultat njihova apostolskog života i rada, jer će se i ljudi udaljiti od njih.

Specifičnost franjevačke duhovnosti

Nema sumnje da su sv. Franjo i cijeli Franjevački pokret, tj. svi redovi nastali iz toga pokreta, učinili mnogo za Crkvu, kao i za duhovnu i kulturnu obnovu i napredak društva, odnosno svijeta, i to upravo zahvaljujući svome siromaštvu. Analizirajući povijest Franjevačkoga pokreta i Franjevačkih redova - muških i ženskih - može se ustanoviti da je bilo uvijek šteta i za sam pokret, tj. Redove, odnosno za franjevačku karizmu, kao i za one kojima su franjevci i franjevke bili poslani od Božje providnosti, odnosno od Crkve, kada su braća ili sestre napuštali ideale svoga svetog Utemeljitelja i vodili međusobno ili s drugima u Crkvi ili u društvu rasprave o siromaštvu, odnosno o pravu na posjedovanje materijalnih dobara. Pape ističu da pravi franjevački duh iziskuje veliku, savršenu poniznost, koja uključuje potpuno povjerenje u Božju providnost i poslušnost Crkvi i vlastitim redovničkim poglavarima te potpunu neovisnost odnosno nenavezanost na materijalna dobra po zavjetima siromaštva i djevičanstva, odnosno čistoće.

Nema sumnje da je franjevaštvo specifičan stil života koji zahtijeva herojstvo. Ali ono je i utemeljeno na posebnom Božjem pozivu.

Ono može računati na posebne darove Duha Svetoga i može biti izvor izvrsnih utjeha, koje proizvode slatke plodove istinske radosti, kako je zabilježeno od životopisaca Reda još iz prvih njegovih godina.

Osjetljivi za potrebe ljudi

Crkva danas promatra i vaše redovničke kuće - samostane kao svojevrstne duhovne centrale, koje svoju životnu okolinu opskrbljuju snažnom energijom ispravnog življenja. Svojim riječima i primjerom svoga života vi, kao redovnici i redovnice, pokazujete ne samo članovima Crkve, nego općenito ljudima put ispravnog, kreposnog života. Tako ujedno učvršćujete temelje svakog normalnog ljudskog društvenog poretka.

Cijela Crkva, pa tako i naša domovinska, s pravom očekuje od vas, članova velike i zaslužne Franjevačke zajednice, da se vaša nazočnost i danas u svijetu suvremenih i naših domaćih izazova, problema i šansi očituje u službi i u ljubavi prema ljudima u duhu primjera vašeg velikog Utemeljitelja asiškog Siromaška, a to znači u duhu Isusa Krista. Slično se očekuje i od Bogu posvećenih osoba u drugim redovničkim društvima, koje će uzvišene ciljeve svoga poziva ostvarivati u vjerodostojnom i ustrajnom nasljedovanju svojih svetih utemeljitelja i utemeljiteljica. Ali, primjer sv. Franje sadrži doista jedinstvenu originalnost koja se razlikuje od sličnih primjera drugih velikih duša i svetih utemeljitelja. Zato i ima Franjin primjer tako privlačnu snagu. Doista je upadljiva činjenica da sv. Franjo ni nakon osam stotina godina nije ništa izgubio od svoje svježine, privlačnosti i životnosti, te se i danas kao i kroz sva dosadašnja stoljeća njemu dive i kršćani i nekršćani. On pripada cijelom čovječanstvu.

Kako to da sv. Franjo ima utjecaja na tolika i tako raznovrsna ljudska srca? Zacijelo i zbog prepoznatljivog i vjerodostojnog evanđeoskog njegova stava, držanja, koji trajno izjaruje i socijalnu poruku, a koja je uostalom bitna sastavnica Kristove Radosne vijesti. Kad god bi Franjo propovijedao recimo o pravednosti ili o nužnosti dijeljenja, on bi tada ujedno pojašnjavao i vječnu i bitnu vrijednost Isusovih blaženstava. Sama struktura povijesti čovječanstva, a pogotovo sama srž Kristova Evanđelja,

nezamislivi su bez tih blaženstava.

Voljeti današnjeg našeg čovjeka i njemu istinski pomagati, znači sigurno ulijevati u njegovo beznadežno kršćansku nadu. Znači također zalagati se odlučnije za obespravljene potičući i njih same da više drže do svoga dostojanstva i da se ne umaraju u traženju povratka oduzetog im dostojanstva i mnogih od njihovih neupitnih osnovnih ljudskih prava i sloboda; znači zalagati se za duhovnu i materijalnu obnovu pojedinaca, skupina i cijele zemlje; poticati sve žrtve rata na velikodušno opraštanje i pomirenje s drugima pa i s neprijateljima - sve u duhu Franjinog hvalospjeva: "Hvaljen budi, moj Gospodine, za sve one koji iz ljubavi prema tebi opraštaju i slabosti, nevolje i progonoštvo podnose....."

Otvoreni za budućnost

Potičemo vas, braćo i sestre, članovi velike Franjevačke obitelji, koji Božjom providnošću živite i zauzeto djelujete na području naših nad/biskupijskih zajednica u Bosni i Hercegovini i gdje, osobito vi braćo franjevci, niste od jučer nego više od sedam stoljeća, ujedinite se u žarkoj, iskrenoj molitvi svomu velikom duhovnom ocu Franji i molite osobito za sebe i svoje zajednice:

- Ti si, sveti naš oče Franjo, svoje suvremenike uspio približiti Kristu; pomози i nama da mi svoje suvremenike također približimo Kristu, u ovom našem kritičnom i dramatičnom vremenu i podneblju.

- Ti si cijelim svojim srcem suosjećao s poteškoćama ljudi svoga vremena; pomози da i mi imadnemo svoja srca naslonjena na Kristovo Božansko srce, u kojem ima mjesta za sve ljude, te da i mi mognemo spremno nositi i rješavati terete i probleme našeg životnog ambijenta: socijalne, kulturne, društvene, privredne, moralne, političke i sve druge jade današnjih ljudi u našim selima i gradovima, njihove zbunjenosti, frustriranosti, razočaranja, zastranjenja, nemire i neizvjesnosti.

- Pomози nam da tu pomoć, koju trebamo i želimo drugima pružiti, obučemo u ruho Kristova Evanđelja, kako bi i za kršćane i nekršćane naše zemlje i našeg vremena Krist zasjaо kao jedini "Put, Istina i život" (Iv 14.6), tj. kao istinski Spasitelj i Usrećitelj čovječanstva.

BK BiH

Dok vam zahvaljujemo za svu vašu dosadašnju vjernost Kristu i vašu apostolsku revnost za dobro duša suvremenika, u duhu saborskih i posaborskih dokumenata te naputaka i odluka posljednjih Papa, potičemo vas da s kršćanskom nadom i optimizmom izgrađujete današnjicu spremajući se i za sutrašnjicu - vremenitu i vječnu.

Zato vas potičemo:

- Neka ljubav prema Kristu i njegovoj Crkvi bude u središtu vaših briga i nastojanja!

- Primajte s povjerenjem smjernice koje naša Crkva određuje i odluke koje ona donosi na različitim područjima crkvenog života na dobro svih njezinih članova!

- Dajte i dalje svjedočanstvo vjernosti svoje redovničke zajednice Petrovoj Stolici i mjesnoj Crkvi na čelu s njezinim Biskupom!

- Sudjelujte svjesno i angažirano, u duhu karizme svoga Reda, u volji i nakani Crkve da učinkovito pomogne posrnulom, klonulom i dezorijentiranom čovjeku našeg podneblja!

- Prihvatite svjesno i odgovorno sadašnju situaciju i izazove s kojima se sučeljava naš hrvatski narod u ovoj zemlji, kao i drugi narodi oko nas, opterećeni još mnogim i otvorenim ranama ratne pustoši, nepravde i beznađa, i naviještajte mu Krista evangeoskom strpljivošću i na način koji će im najviše pomoći u njihovim životnim situacijama.

- Neka svaki član vaše zajednice bude svjestan da je na temelju svoga krsnog i redovničkog poziva dužan sudjelovati u poslanju naše domovinske ali i sveopće Crkve, u skladu s apostolatom koji vrši u svojoj redovničkoj zajednici i koji ona obavlja u zajednici Božjeg naroda u našoj zemlji i po cijelom svijetu.

Molimo za sve vas Krista, Dobrog Pastira da vam - po zagovoru Presvete Bogorodice Marije, koju je sv. Franjo osobito častio, kao i vjernog Kristovog Sluge sv. Franje te sv. Klare i drugih svetih članova Franjevačkih redova - omogući radostan i blažen susret s njime na pragu vječnosti.

Neka Vas sve blagoslovi Trojedinu Bog, Otac i Sin i Duh Sveti!

O svetom Franji, 2009.

Vaši biskupi:

Vinko kardinal Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski i predsjednik BK BiH, v. r.
Mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki, v. r.
Mons. Ratko Perić, mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski, v. r.
Mons. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski, v. r.

Banja Luka, 15. srpanj 2009.

Priopćenje sa 46. redovnog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine održala je, 13. i 14. srpnja 2009. u prostorijama Biskupskog ordinarijata u Banjoj Luci svoje 46. redovno zasjedanje pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića. Osim članova BK BiH, na zasjedanju su sudjelovali: delegat Hrvatske biskupske konferencije mons. Ante Ivas, biskup šibenski, delegat Slovenske biskupske konferencije mons. Andrej Glavan, biskup iz Novog Mesta, i mons. Ilija Janjić, biskup kotorski, kao delegat Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Beogradu. Delegati su izvjestili biskupe o aktualnim događanjima na području svojih biskupskih konferencija. Na zasjedanju je, također, sudjelovao domaći sin mjesne ban-

jolučke Crkve mons. Berislav Grgić, biskup prelature Tromsø u Norveškoj, koji je upoznao biskupe sa životom najsjevernije dijeceze odnosno prelature u svijetu koja je povjerena njegovoj pastirskoj skrbi.

Dijelu zasjedanja pridružio se i apostolski nuncij u BiH nadbiskup Alessandro D'Errico koji je upoznao biskupe s radom Mješovitog povjerenstva za provedbu Temelnog ugovora između BiH i Svete Stolice. Posebno je zahvalio mjesnom biskupu mons. Franji Komarici za radosna događanja u Banjoj Luci tijekom obilježavanja 140. obljetnice dolaska otaca Trapista u Banju Luku.

Biskupi su izrazili svoje zajedništvo i blizinu s biskupom Komaricom i cijelom

Banjolučkom biskupijom, a sa zabrinutošću saslušali njegovo izvješće o stanju povratka tek neznatna broja prognanika. Izrazili su radost što, unatoč poteškoćama, prepoznaju znakove nade u obnovi nekih srušenih crkava i u organiziranju više važnih crkvenih događanja u biskupiji.

Biskupi su odlučili uputiti pastirsko pismo u povodu proslave 800. obljetnice Franjevačkog pokreta vrednujući doprinos franjevacu tijekom njihovog višestoljetnog djelovanja na teritoriju Bosne i Hercegovine.

Prihvatili su novu zbirku (prva: 1990.-1997.) zajedničkih pastirskih poslanica, izjava i apela, koje su uputili tijekom posljednjih dvanaest godina u odnosu na crkvena i društvena događanja u poratnom vremenu na ovim prostorima.

Odobrili su molitvenik pod nazivom: "Obitelj - zajednica života, vjere i ljubavi" kao plod trogodišnje duhovne obnove obitelji (2006.-2009.) s nakanom da ga ponude obiteljima kao pomagalo za osobnu te osobito zajedničku obiteljsku molitvu.

Saslušali su izvješća svojih delegata: s Međunarodnog foruma sveučilišta u Rimu, sa zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu; s godišnjeg susreta Europske službe za zvanja u Rimu; s redovnog zasjedanja Talijanske biskupske konferencije u Rimu; sa Susreta biskupa i delegata za komisije "Justitia et Pax" u Zagrebu; s Europskog susreta osoba odgovornih za katehezu u Rimu.

Saslušali su izvješće predsjednika Organizacijskog odbora o Drugom susretu hrvatske katoličke mladeži u BiH, koji je održan 9. i 10. svibnja 2009. u Livnu i župama Banjolučke biskupije. Očitovali su zadovoljstvo što se odazvao velik broj mladih u pratnji svojih svećenika, redovnika i redovnica, a pohvaljena je dobra suradnja Ureda za mlade BK BiH i Odbora za mlade HBK.

Odobrili su sastave novog saziva vijeća i komisija BK BiH.

Upoznavši se sa zaključcima i smjernicama

predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe (Turska, od 3. do 7. ožujka 2009.), biskupi potiču vjernike na još veći rast u vjerskom znanju, redovno sudjelovanje na nedjeljnim misnim slavljinama, revniju osobnu i zajedničku molitvu te osobito na sudjelovanje u župnoj katehezi kao nezaobilaznu načinu za upoznavanje temeljnih vjerskih istina, na kojima svaki kršćanin treba graditi vlastiti život. Također potiču na otvorenost prema drugima i drugačijima i na promicanje zajedničkih vrijednosti za dobro svih naroda i svakog čovjeka u Bosni i Hercegovini.

Biskupima je prezentirana nedavno objavljena enciklika pape Benedikta XVI. "Ljubav u istini", koja pruža pomoć cijelom čovječanstvu u vrednovanju naravnog zakona, u izgradnji društava utemeljenih na pravdi i poštivanju čovjekova dostojanstva.

Biskupi su razmotrili Pismo svećenicima pape Benedikta XVI. uz nedavno proglašenu Godinu svećenika. Pozivaju sve svećenike da s ljubavlju čitaju ovo meditativno štivo te da, dok ga čitaju, razmišljaju nad vlastitim svećeničkim životom. Čitajući Papino pismo neka nastoje svakog dana usklađivati življenje i djelovanje s onim što Krist od njih želi i za što ih šalje, imajući pri tom kao uzor svetog svećenika i župnika arškog Ivana Mariju Vianneya koji je pokazao da svećeničko srce, usklađeno sa Srcem Isusovim, može sve izdržati i nadvladati sve poteškoće na putu spasenja.

Biskupi su odobrili projekt izgradnje crkve Uznesenja B.D. Marije u misiji Muleba, u biskupiji Kamina, koju vodi fra Ante Kutleša te preporučili akciju koja će se provoditi pod geslom "Izgradimo crkvu u Kongu".

Biskupi su sudjelovali na svečanom bogoslužju u banjolučkoj katedrali u srijedu, 15. srpnja u na svetkovinu sv. Bonaventure, zaštitnika banjolučke katedrale i biskupije. Predsjedao je kardinal Puljić, a propovijedao biskup Grgić. Nazočnima se obratio i nuncij D'Errico.

(kta)

KATEHETSKI URED VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

BiH - 71000 Sarajevo, J. Stadlera 5
Tel/fax: + 387 33 238 837, 441 686
E-mail: kuvn@kuvn.org
WEB: www.kuvn.org

Mladi naraštaji - budućnost naše Crkve, naroda Domovine

Poruka kardinala Puljića na početku školske godine

Datum: 17. srpnja 2009.
Br: 260-07/2009.

Na početku pastoralne i školske 2009/2010. godine rado se obraćam svima vama, koji na bilo koji način imate udjela u odgoju i obrazovanju naših đaka i mladih naraštaja, koji su budućnost naše Crkve, naroda i naše Domovine.

Kako je, po odredbi sv. oca Benedikta XVI., u tijeku *Svećenička godina* od 19. lipnja 2009. pa do 11. lipnja 2010., kada slavimo Svetkovinu Presvetoga Srca Isusovoga, prve misli moje Poruke idu vama, braćo svećenici, jer je nakana Sv. Oca u *Svećeničkoj godini* "promicati obvezu nutarnje obnove svih svećenika radi njihova čvršćeg i učinkovitijeg evanđeoskog svjedočenja u današnjem svijetu." U vas svećenike, posebice u župnike i župne vikare polažem svoje utemeljene nade u oživljavanje i prakticiranje redovne župne kateheze i pastirsku skrb nad vjeronaukom u školi, a sve u otvorenoj i nesebičnoj suradnji s katehetama i katehisticama, redovnicama i voditeljima skupina u župnoj zajednici, vjeroučiteljima i vjeroučiteljicama, sa đacima i mladima, njihovim roditeljima i posebice sa ravnateljima škole i pedagozima, svim prosvjetnim djelatnicima i radnim osobljem u školi.

Usporedno s pozivom svećenicima, vas đake i mlade i sve vas ovdje nabrojane zauzete u odgoju i obrazovanju, napose u odgoju u vjeri, srdačno pozivam: Budite, usprkos svemu protivnome, ustrajno raspoloženi i spremni na suradnju sa mjesnim župnikom i svojim svećenicima kao i na međusobnu suradnju i pomaganje, da tako, savjesno i odgovorno uzmognete ispuniti svoje od Boga, Crkve i građanskih vlasti iskazano povjerenje i službeno poslanje.

Sveti Otac u svome Pismu za *Svećeničku godinu* stavlja svećenicima za primjer svetoga Ivana Mariju Vianneya (1786-1859.), arškoga župnika, a ja u ovoj Poruci, i svećenicima i svima zauzetima u odgoju i obrazovanju, ističem brigu ovoga svetoga župnika za "odgoj i izobrazbu djece" i njegovu otvorenost i "pozivanje i okupljanje laika na suradnju s njime".

Ne mogu biti a da ovdje, za odgojitelje u vjeri, ne iznesem nekoliko pouka o molitvi Iz kateheze Ivana M. Vianneya: *Molitva je sjedinjenje s Bogom. U tom nutarnjem sjedinjenju Bog i duša jesu kao dvije svijeće što se u jednu stapaju te ih više nitko ne može rastaviti. Divna li je to zbilja, to sjedinjenje Boga sa svojim malim stvorom; sreća je to neshvatljiva. Molitva nas nikada ne ostavlja bez slasti jer je kao med koji teče u dušu i sve zaslađuje. U dobro se obavljenoj molitvi boli rastapaju kao snijeg na suncu. Ima ih koji se sasvim utope u molitvu kao riba u more, jer su posve dobrom Bogu darovani.* (usp. časoslov, III, 1234.).

Dva su važna naša druženja, kojima započinjemo pastoralnu i šk. 2009/2010. godinu, a to su:

1) XIII. Katehetski dan, u Sarajevu (subota) 29. kolovoza. 2009. za što svima vama zauzetima u župnoj katehezi i vjeronauku u školi, uz ovu Poruku, Katehetski ured prilaže Pozivnicu i program za sudjelovanje. Naglašavam da je Katehetski dan naš redovni i obvezatni godišnji seminar u svrhu permanentnog katehetskog izobražavanja i da u *Svećeničkoj godini*, uz laike i redovnice, očekujem odziv i sudjelovanje svih naših župnika i župnih vikara. Danas, u vremenu

raspolaganja sve brojnijim komunikacijskim sredstvima, svjedoci smo tako pogubne krize komuniciranja, međuljudskih odnosa i suradnje čemu navjestitelji evanđeoske poruke nikako ne smiju podleći. U tom smislu, aktualnu temu: *Načela uspješne komunikacije*, na XIII. Katehetskom danu izložiti će nam p. Jakov mr Jurendić, D.I.

2) Katehetska nedjelja, što je ove godine slavimo u svim župnim zajednicama 13. rujna, uz čitanje ove Poruke, neka bude ispunjena i drugim prigodnim sadržajima, a u Euharistijskom čemo slavlju moliti za sretan početak i uspješnu pastoralnu i školsku 2009/2010. godinu.

Na sve vas u ovom nastojanju i cijelom vašem životu i radu zazivam obilje Božjeg blagoslova po zagovoru Blažene Djevice Marije, Majke Crkve.

Vinko kard. Puljić,
nadbiskup Vrhbosanski

Mons. Petar Jukić,
pročelnik

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Izgradimo crkvu u Demokratskoj Republici Kongu

Treća akcija Crkve u Bosni i Hercegovini!

Datum: 26. kolovoza 2009.
Broj: 1489/09

I ove godine, nakon dosadašnjih dviju akcija "Izgradimo crkvu u Zambiji" i "Izgradimo crkvu u Tanzaniji", vaši Vas biskupi u dogovoru s Misijskom središnjicom u Sarajevu ponovno pozivaju na solidarnost s Crkvom u Africi te svim prijateljima misija u Bosni i Hercegovini i šire preporučuju novu treću akciju pod nazivom: *"Izgradimo crkvu u Demokratskoj Republici Kongu"*. Ovu akciju započeli smo početkom srpnja ovogodišnjim 21. ljetnim susretom hrvatskih misionara i misionarki, a završit ćemo je početkom srpnja sljedeće 2010. godine 22. ljetnim susretom hrvatskih misionara i misionarki. Prilika je ovo zahvaliti svima koji su se do sada angažirali i odazvali u svim dosadašnjima akcijama u korist Crkve u Africi. Time smo potvrdili da se nismo zatvorili u granice svoje zajednice, župe ili biskupije, nego da osjećamo i živimo širinu i univerzalnost katoličke i apostolske Crkve. Ovom akcijom "Izgradimo crkvu u Demokratskoj Republici Kongu" želimo pomoći izgradnju crkve u Misiji Muleba, koju je prošle godine biskup biskupije Kamina, mons. Jean Anatole Kalala Kaseba, osnovao i povjerio našem dugogodišnjem misionaru svećeniku Hercegovačke franjevačke provincije fra Anti Kutleši. Crkva će biti posvećena Uznesenju Blažene Djevice Marije, a bit će izgrađena i kao sjećanje na proslavu 800. obljetnice karizme franjevačkog reda koju ove godine obilježavaju oci franjevci.

Mi biskupi, kao i sve dosadašnje akcije, tako i ovu povjerali smo Misijskoj središnjici Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela BiH. Misijska središnjica i za ovu akciju stavlja na raspolaganje razne animacijske materijale kao što su misijske krunice, misijske kasice, razne kalendare, božićne čestitke i ostalo što se može upotrijebiti za prikupljanje materijalnih sredstava za ostvarenje ovog zajedničkog projekta.

Ne trebamo napominjati kako svaka animacija i akcija, bilo u molitvenom bilo u materijalnom smislu, ovisi ponajprije o župnicima, kapelanima, časnim sestrama, vjeroučiteljima i ostalim pastoralnim djelatnicima. Nadamo se kako će brojni prijatelji misija i ovaj puta pokazati svoju misijsku širinu i svojim prilogom pomoći izgradnju crkve u Misiji Muleba u biskupiji Kamina u Demokratskoj Republici Kongu. Zato je na svakome od nas velika odgovornost kvalitetno predstaviti ovakva i slična hvale vrijedna djela kako bi svi prijatelji misija i misionara odgovorno i blagovremeno reagirati. Nije važno samo odvojiti novčani dar, nego je još važnije senzibilizirati i odgajati srca svakoga od nas da osjećaju s cijelom Crkvom, mole i žrtvuju se za zajednicu kojoj i sami pripadaju.

Svoje priloge možete slati na sljedeći način: dobrotom pojedinca, preko naših ordinarija-

ta u Sarajevu, Mostaru i Banja Luci, poštom i preko banke. Naša adresa s puno više informacija o misijama i o ovom projektu: Misijska središnjica, Kaptol 32, 71000 Sarajevo, tel/faks: 033/667-889; e-mail: missio.bih@bih.net.ba, web: www.missio.ba. Bankovni račun u KM: UniCredit Bank d.d.; Račun primatelja: 3383202200897320; Primatelj: Nacionalna uprava PMD BiH; Svrha doznake: Izgradnja crkve u DR Kongu. Devizni račun: UniCredit Bank d.d.; IBAN: BA393383204893626147; SWIFT CODE: UNCRBA22; No. 48-32-936261; Primatelj: Nacionalna uprava PMD BiH; Svrha doznake: Izgradnja crkve u DR Kongu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Članovi vijeća za mlade Vrhbosanske nadbiskupije

Br.1125/09
26. lipnja 2009.

1. U Vijeće za mlade prema svojoj službi ulaze:

- a) Vlč. Šimo Maršić, povjerenik za mlade Vrhbosanske nadbiskupije
- b) Fra Vinko Jelušić, duhovni asistent Frame Provincije Bosne Srebrene
- c) Fra Velimir Bavrka, zamjenik duhovnog asistenta Frame Provincije Bosne Srebrene
- d) Predsjednici udruga mladih:

- Alen Vidović, predsjednik Udruge katoličkih studenata Emaus
- Ivana Vidović, predsjednica Frame Provincije Bosne Srebrene

2. Predloženi predstavnici dekanata i udruga mladih:

- Aneta Jokić, Tuzlanski dekanat
- Bojana Harambašić, Doborski dekanat
- Josip Milanović, Kreševski dekanat
- Betina Šošić, Žepački dekanat
- Mirjana Šakota, Ramski dekanat
- Marko Marković, Šamački dekanat
- Antonio Džolan, Bugojanski dekanat
- Dragan Krišto, Travnički dekanat
- Karolina Lukić, Sarajevski dekanat
- Marjana Antolović, predstavica Skauta
- Nikolina Tuka, predstavica Skauta
- Marijo Vukoja, predstavnik ekumenskog kampa Friedensgrund BiH
- Ana Huml - Žontar, predstavica Fokularina
- Ivan Gavran, predstavnik pokreta mladih Taize Vrhbosanske nadbiskupije
- Emanuela Borić, voditeljica animatora župnog pastoralna mladih Vrhbosanske nadbiskupije
- Lucija Vukoja, koordinatorica projekta animatora župnog pastoralna Vrhbosanske nadbiskupije
- Ivana Klačar, koordinatorica projekta "72 sata bez kompromisa" u Vrhbosanskoj nadbiskupiji
- Kristina Udovičić, predstavica Salezijanske mladeži

3. Predstavnici predloženi od Nadbiskupa:

- Vlč. Vladimir Pranjić, Katolička malonogometna liga i pastoral studenata
- Vlč. Vlatko Rosić, Katolički školski centri i pastoral studenata

4. Predstavnice redovničkih zajednica:

- S. Kristina Adžamić, Prijatelji Malog Isusa i pastoral mladih u ženskim redovničkim zajednicama

*Vinko kard. Puljić,
Vrhbosanski nadbiskup*

Uspjehi na seminaru za ovlast isповijedanja 2009.

Datum: 14. listopada 2009.
Broj: 1729/09

Seminar za ovlast isповijedanja održan je 01. i 02. rujna 2009. U Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu. Predavači i ispitivači bili su: dr. Pero Pranjić iz kanonskog prava, dr. Velimir Valjan iz moralne teologije i mr. Tomo Knežević iz liturgijskog pastoralara. Trećem seminaru i usmenom ispitu pristupilo je 8 kandidata, drugom seminaru i pismenom testu 15 kandidata, te prvom seminaru i pismenom ispitu 12 kandidata. U popisu koji slijedi uz ime kandidata navedena je njegova nadbiskupija/provincija.

- Treći seminar

1. Fra Mišo Sirovina, Provincija Bosne Srebrene
2. Vlč. Marcel Babić, Vrhbosanska nadbiskupija
3. Fra Mario Divković, Provincija Bosne Srebrene
4. Fra Danijel Rajić, Provincija Bosne Srebrene
5. Fra Ivan Landeka, Provincija hercegovačkih franjevaca
6. Fra Franjo-Dalibor Stjepanović, Provincija Bosne Srebrene
7. Vlč. Marinko Filipović, Vrhbosanska nadbiskupija
8. Vlč. Damir Ivanović, Vrhbosanska nadbiskupija

Svi kandidati su prošli pozitivno na usmenom ispitu i Komisija predlaže da im nadležni ordinariji podijele trajnu ovlast isповijedanja.

- Drugi seminar

1. Vlč. Slaviša Stavnjak, Vrhbosanska nadbiskupija
2. Fra Kristijan Montina, Provincija Bosne Srebrene
3. Vlč. Ilija Piličić, Banjalučka biskupija
4. Fra Velimir Bagavac, Provincija hercegovačkih franjevaca
5. Fra Josip Mioč, Provincija hercegovačkih franjevaca
6. Fra Leon Pendić, Provincija Bosne Srebrene
7. Don Zoran Pinjuh, Mostarsko-Duvanjska biskupija
8. Fra Mate Logara, Provincija hercegovačkih franjevaca
9. Fra Vjekoslav Miličević, Provincija hercegovačkih franjevaca
10. Fra Josip Vlašić, Provincija hercegovačkih franjevaca

11. Vlač. Josip Šimunović, Vrhbosanska nadbiskupija
12. Vlač. Mladen Kalfić, Vrhbosanska nadbiskupija
13. Fra Zoran Vuković, Provincija Bosne Srebre
14. Fra Danijel Nikolić, Provincija Bosne Srebre
15. Vlač. Marko Majstorović, Vrhbosanska nadbiskupija

Fra Danijel Nikolić nije bio na cijelom seminaru, a on se sastoji od svih predavanja i usmenog ili pismenog ispita, te je Komisija ocijenila da treba ponoviti drugi seminar.

Komisija predlaže da mu nadležni Ordinarij produži ovlast ispovijedanja na godinu dana do slijedećeg seminara.

Ostali kandidati su postigli pozitivan uspjeh na pismenom testu i Komisija predlaže da im nadležni ordinarij produže ovlast ispovijedanja na godinu dana.

- Prvi seminar

1. Vlač. Dragan Jurić, Vrhbosanska nadbiskupija
2. Vlač. Oliver Jurišić, Vrhbosanska nadbiskupija
3. Vlač. Marko Crnjak, Banjalučka nadbiskupija
4. Fra Mario Jurić, Provincija Bosne Srebre
5. Vlač. Ivo Jezidžić, Vrhbosanska nadbiskupija
6. Vlač. Ivo Martinović, Banjalučka biskupija
7. Fra Dražan Boras, Provincija hercegovačkih franjevaca
8. Fra Ivan Kasalo, Provincija Bosne Srebre
9. Fra Nikola Rosančić, Provincija hercegovačkih franjevaca
10. Vlač. Anto Marić, Banjalučka biskupija
11. Vlač. Mario Ćosić, Vrhbosanska nadbiskupija
12. Vlač. Hrvoje Kalem, Vrhbosanska nadbiskupija

Vlač. Mario Ćosić nije bio na cijelom seminaru, a on se sastoji od svih predavanja i usmenog ili pismenog ispita, stoga je Komisija ocijenila da treba ponoviti prvi seminar. Komisija predlaže da mu nadležni Ordinarij produži ovlast ispovijedanja na godinu dana.

Ostali kandidati su postigli pozitivan uspjeh na pismenom testu i komisija predlaže da im nadležni ordinarij produže ovlast ispovijedanja na godinu dana.

Vrhbosanski prezbiteri vlač. Josip Vajdner, vlač. Ivo Kopic i fra Ivica Baketarić su se pismeno ispričali da ne mogu nazočiti seminaru. Komisija predlaže da im nadležni Ordinarij produži ovlast ispovijedanja na godinu dana.

Koristim prigodu zahvaliti predavačima na lijepo pripremljenim predavanjima i aktualnim tema kojima su osvježili i obogatili znanje sudionicima seminara, te svim kandidatima za aktivno sudjelovanju na seminaru, pogotovo u plodonosnim raspravama na koncu svakog predavanja.

Posebno zahvaljujem uzoritom gospodinu Vinku kard. Puljiću, nadbiskupu vrhbosanskom na predslavljenju Euharistije, pastirskom ohrabrenju i očinskim poticajima u homilijama.

*Mr. Luka Tunjić,
predsjednik Komisije*

Ovlasti ispovijedanja

Datum: 14. listopada 2009.
Broj: 1728/09

Na temelju izvještaja predsjednika Komisije za ovlast ispovijedanja preč. Luke Tunjića, ovim podjeljujem ovlast ispovijedanja u Vrhbosanskoj nadbiskupiji sljedećim prezbiterima:

I. Prezbiterima koji su nazočili trećem seminaru i položili usmeni ispit podjeljujem trajnu ovlast ispovijedanja:

- Fra Mišo Sirovina, Provincija Bosne Srebrene
- Vlč. Marcel Babić, Vrhbosanska nadbiskupija
- Fra Mario Divković, Provincija Bosne Srebrene
- Fra Danijel Rajić, Provincija Bosne Srebrene
- Fra Franjo-Dalibor Stjepanović, Provincija Bosne Srebrene
- Vlč. Marinko Filipović, Vrhbosanska nadbiskupija
- Vlč. Damir Ivanović, Vrhbosanska nadbiskupija

II. Prezbiterima koji su nazočili drugom seminaru i položili pismeni ispit, te prezbiteru koji nije nazočio cijelom seminaru, a Komisija mu predlaže produžiti ovlast ispovijedanja na godinu dana, produžujem ovlast na godinu dana, odnosno do slijedećeg seminarara:

- Vlč. Slaviša Stavnjak, Vrhbosanska nadbiskupija
- Fra Kristijan Mantina, Provincija Bosne Srebrene
- Fra Leon Pendić, Provincija Bosne Srebrene
- Vlč. Josip Šimunović, Vrhbosanska nadbiskupija
- Vlč. Mladen Kalfić, Vrhbosanska nadbiskupija
- Fra Zoran Vuković, Provincija Bosne Srebrene
- Fra Danijel Nikolić, Provincija Bosne Srebrene
- Vlč. Marko Majstorović, Vrhbosanska nadbiskupija

III. Prezbiteri koji su nazočili prvom seminaru i položili pismeni ispit, te prezbiteru koji nije nazočio cijelom seminaru, a Komisija mu predlaže produžiti ovlast ispovijedanje na godinu dana, produžujem ovlast ispovijedanja na godinu dana, odnosno do slijedećeg seminarara:

- Vlč. Dragan Jurić, Vrhbosanska nadbiskupija
- Vlč. Oliver Jurišić, Vrhbosanska nadbiskupija
- Fra Mario Jurić, Provincija Bosne Srebrene
- Vlč. Ivo Jezidžić, Vrhbosanska nadbiskupija
- Fra Ivan Kasalo, Provincija Bosne Srebrene
- Vlč. Maro Ćosić, Vrhbosanska nadbiskupija
- Vlč. Marko Majstorović, Vrhbosanska nadbiskupija

Prezbiterima koji su se pismeno ispričali (vlč. Josip Vajdner, vlč. Ivo Kopic i fra Ivica Baketarić), a kojima komisija predlaže da im se produže ovlasti ispovijedanja na godinu dana, produžujem ovlast ispovijedanja na godinu dana, odnosno slijedećeg seminarara.

Svima koji su na bilo koji način pomogli u organizaciji seminarara od srca zahvaljujem i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova.

*Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Susret dijecezanskih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije

Četvrtak 17. rujna 2009.

Datum: 04. rujna 2009.
Broj: 1523/09.

Kako je već najavljeno u Pastoralnom kalendaru za 2009. susret dijecezanskih svećenika je 17. rujna 2009. u 9,30. sati u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu. Odmah na znanje svim svećenicima da je termin prikladan četvrtkom, jer se ove godine hodočasti u Svetu zemlju povodom Godine svećenika. Radi godine svećenika započet ćemo sa zajedničkim slavljem Euharistije, što je već duže vrijeme bio prijedlog svećenika.

Dnevni red:

- 09,30 h - sveta Misa u crkvi sv. Ćirila i Metoda
- 10,30 h - Predstavljanje enciklike "Caritas in veritate" (Ljubav u istini) - mons. Dr. Mato Zovkić
Diskusija
- 11,30 h - 12 h odmor
- 12,00 h - godišnji izvještaj o "Međupomoći"
- o financiranju svećeničkog doma i tijek izgradnje
- o svećeničkim zvanjima u nadbiskupiji (malo i veliko sjemnište)
- 13,00 h - zajednički objed

Zahvaljujem svima svećenicima koji su ozbiljno shavtili i prihvatili važnost bratskog zajedništva i godišnjeg okupljanja te na vrijeme predvide i najave dolazak. Također zahvaljujem svim svećenicima koji imaju opravdan razlog izostanka te pismeno obrazlože izostanak. To je obavezni susret dijecezanskih svećenika.

Za svetu Misu je potrebno ponijeti albu i bijelu štolu.

Radujući se ovogodišnjem susretu iskreno pozdravljam i na sve zazivam Božji blagoslov!

Vinko kard. Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Luka Tunjić,
generalni vikar

Predmet: poziv na sjednicu članovima Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

Datum: 04. rujna 2009.
Broj: 1524/09.

Prema Statutu PVVN, čl. 12 i čl. 15, a sukladno pastoralnom kalendaru Vrhbosanske nadbiskupije za 2009. godinu sazivam sjednicu Pastoralnog vijeća za 26. 09. 2009., koja će se održati u prostorijama Vrhbosanske nadbiskupije, Kaptol 7 (Sarajevo), s početkom u 9.30.

Na sjednici će biti predstavljena najnovija socijalna enciklika pape Benedikta XVI "Caritas in veritate" (Ljubav u istini). U našoj Nadbiskupiji je na blagdan Presvetog Srca Isusova, a po želji pape Benedikta XVI, proglašena godina svećenika. Ali za Vrhbosansku nadbiskupiju, s početkom školske godine 2009./2010., započinje i godina "Memorija za solidarnost".

Pokušat ćemo razmišljati i naći prijedloge kako na najbolji način predstaviti i proslaviti ove dvije teme u našoj mjesnoj Crkvi. Budući da, radi raznih razloga, pojedini članovi nisu dolazili

na sjednice PVVN, ovim ih pozivam da se pridruže drugim članovima Vijeća i na taj način dadnu svoj prilog u radu ovog važnog tijela za pastoral u našoj Nadbiskupiji.

Crkveni dokumenti na najozbiljniji način pozivaju laike da se angažiraju i uključe u pastoral zajednice u kojoj žive. Ovo su prevažne teme za nas kao vjernike i narod, pogotovo svjesni vremena u kojem živimo i odgovornosti koja je pred nama.

Sve vas iskreno pozdravljam u Gospodinu i zazivam obilje Božje milosti.

*Vinko kard. Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

*Luka Tunjić,
generalni vikar*

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

43. Dan sredstava društvenog priopćavanja

Nedjelja, 27. rujna 2009.

Datum: 04. rujna 2009.
Broj: 1525/09.

Na području Bosne i hercegovine dan sredstava društvene komunikacije se obilježava odlukom BK BiH u zadnju nedjelju rujna. Tako će i ove godine trebati razmotriti poruku Svetoga Oca: "NOVE TEHNOLOGIJE, NOVI ODNOSI" - promicati kulturu poštivanja, dijaloga i prijateljstva.

Sadržaj ove poruke treba prenijeti vjernicima kako bi se obilježavanjem dana sredstava društvene komunikacije izgrađivalo javno mnijenje kroz učiteljstvo Crkve. Vjerojatno će Vijeće BK BiH za tu zgodu uputiti sugestije obilježavanja tog dana.

Želim da se u svakoj župskoj zajednici uspješno pripravi i obilježi ovaj dan. Iskreno pozdravljam i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kard. Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

*Luka Tunjić,
generalni vikar*

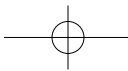
Hodočašće u hrvatsko nacionalno marijansko svetište Marija Bistrica

Datum: 04. rujna 2009.
Broj: 1526/09.

Ovo je četvrta godina našeg hodočašća u Marijansko nacionalno svetište Marija Bistrica. Na zahtjev svećenika odredili smo subotu, jer im je subotom lakše organizirati hodočašće i doći zajedno s vjernicima. Na to hodočašće dođu i naši vjernici rasuti diljem Republike Hrvatske, te je to divan susret s našom nebeskom Majkom, ali nas međusobno, braćom i sestrama u Kristu.

Dobro je prijaviti organizirana hodočašća iz župe, bilo direktno u Svetište, bilo u Ordinarijat kako bismo što bolje organizirali hodočašće. Važno je to i radi organiziranih prinosa darova po dekanatima.

Misa počinje u 11. sati. Potrebno je doći prije radi mogućnosti svete ispovijedi i obavljanja privatnog zavjeta Gospi.

Uhodano je da u 14. sati imamo zajednički križni put, te završimo u samoj crkvi Svetišta, nakon čega je povratak svojim kućama.

Ova godina je posebno molitva za svećenike, pa neka to bude nakana i hodočašća u ovo Svetište.

Uz iskreni pozdrav svima, želim uspješnu organizaciju hodočašća, te neka Vas prati zagovor naše nebeske Majke i blagoslov Božji!

*Vinko kard. Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

*Luka Tunjić,
generalni vikar*

LISTOPAD - mjesec krunice

Datum: 04. rujan 2009.
Broj: 1527/09.

Prigodom pohoda župama, uočio sam da se skoro u svim župama uvela molitva krunice prije svete Mise. Osjetio sam da je u mnogim župama vrlo lijepo i pobožno organizirana ova molitva. Radujem se toj pastoralnoj skrbi. Ovim potičem da to na poseban način bude svečano i pobožno u svim župama. Osim u crkvi, neka bude i pastoralna animacija da se započne molitva krunice ili pojedinih otajstava i u obitelji, kao i u osobnoj molitvi.

Kako je ovo Godina svećenika uz brojne druge nakane, neka nam posebno bude ta nakana, kao i misijska nakana ali i naša pastoralna nakana ove godine: "MEMORIJA ZA SOLIDARNOST". Želeći što bolje animiranje molitve krunice u župskim zajednicama, obitelji i osobnom životu, iskreno pozdravljam i na sve zazivam Božji blagoslov!

*Vinko kard. Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

*Luka Tunjić,
generalni vikar*

83. Svjetski misijski dan

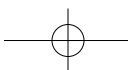
Nedjelja, 18. listopada 2009.

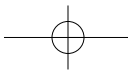
Datum: 04. rujan 2009.
Broj: 1528/09.

Već je uhodana pastoralna praksa da se u predzadnju nedjelju u listopadu slavi i obilježava Misijska nedjelja. Ove godine je to 18. listopada 2009. godine. Kroz cijeli listopad se zajednički animira molitva krunice, pa će i misijske nakane biti dio te molitve.

Na Misijsku nedjelju se redovno animira vjernička javnost u molitvi za misije, misionare. Tom prigodom se i redovno skuplja milostinja ili priloge za misije. Sve se to predaje Ekonomatu Nadbiskupije, te se skupljena sredstva prosleđuju preko Misijske središnjice u Sarajevu. Također je to prilika i za animaciju misijskog mjesečnika Radosna vijest, kako bi se izgrađivala misijska svijest kod vjernika.

Ovim pozivam sve župnike i župke vikare, pastoralne djelatnike, vjeroučitelje i

vjeroučiteljice u školskom vjeronauku, kako i katehete i katehiste u župskoj katehezi da porade na širenju misijske svijesti i animiraju vjernike na solidarnost s misijama i misionarima.

Na sve zazivam obilje Božjeg balgoslova te sikrneo pozdravljam!

*Vinko kard. Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

*Luka Tunjić,
generalni vikar*

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

VIII. Dan molitve za domovinu

Subota 24. i 25. listopada 2009.

Datum: 04. rujan 2009.
Broj: 1529/09.

Već je osma godina kako organiziramo molitveni dan za Domovinu povodom obilježavanja smrti kraljice Katarine Kosače - Kotromanić. Također smo uveli na najbližu subotu smrti posljednje bosanske kraljice Katarine i hodočašće na Bobovac gdje se molimo za našu Domovinu.

Ove godine 24. listopada (subota) je hodočašće na Bobovac, već po ustaljenom redu. Na samom starom gradu Bobovcu je sveta Misa za hodočasnike u 11. sati. Taj dan nam se tradicionalno pridružuje vojska hrvatske komponente i policija, zajedno s vojnim kapelanim i voditeljem vojnog dušobrižništva.

Za sve druge župe neka se isti dan obavi ta molitva jer je 25. X. nedjelja, gdje smo dužni slaviti nedjeljnu Misu. Molitvu za Domovinu možemo uključiti i u molitvu vjernika. Tko u subotu slavi, neka uzme obrazac Mise: RM str. 722.

Na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova te Vas iskreno pozdravljam.

*Vinko kard. Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

*Luka Tunjić,
generalni vikar*

Sjednica zbora konzultora Vrhbosanske nadbiskupije

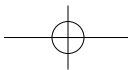
Utorak, 13. listopada 2009.

Datum: 04. rujan 2009.
Broj: 1530/09.

Ovim sazivam redovnu sjednicu Zbora konzultora Vrhbosanske nadbiskupije. Sjednica će se održati u prostorijama Ordinarijata u utorak 13. listopada 2009. s početkom u 15. sati.

Na sjenici će se raditi slijedeće:

1. Zapisnik s prošle sjednice
2. Prijedlozi za slijedeću pastoralnu godinu
3. Osvrt na sadašnje pastoralno stanje u Nadbiskupiji i međusobna suradnja
4. Razno

Uz radosno očekivanje susreta i rada iskreno pozdravljam i blagoslivljam!

Dostavlja se.

1. mons. Dr. Pero Sudar
2. preč. Mr. Luka Tunjić
3. mons. Dr. Mato Zovkić
4. preč. Marko Zubak
5. preč. Luka Kesedžić
6. preč. Dr. Pero Pranjić
7. preč. Dr. Zdenko Spajić
8. fra dr. Miro Jelečević
9. fra Mirko Filipović

Vinko kard. Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Luka Tunjić,
generalni vikar

Sjednica Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

Srijeda, 14. listopada 2009.

Datum: 04. rujan 2009.
Broj: 1531/09.

U pastoralnom kalendaru za 2009. godinu već je predviđen ovaj termin kojeg ovim pozivom najavljujem. U srijedu, 14. listopada 2009. godine održat će se redovna sjednica Svećeničkog vijeća vrhbosanske nadbiskupije (SVVN). S početkom u 9.s.

Dnevni red:

1. Molitva i pozdrav
2. Zapisnik sa sjednice od 12. studneog 2008. godine i osvrt
3. Svećenička godina - uvod i provedba
4. Pastoralna godina memorija za solidarnost
5. Pastoralni kalendar za 2010.
6. Razno

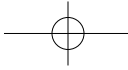
Još se osjeća nedovoljna svijest o važnosti ovog tijela u našoj Nadbiskupiji. Premalo je prijedoga s terena za ovakove sjednice. Trebalo bi više uvezanosti i zainteresiranosti za naš život kojeg trebamo zajednički promišljati i planirati u pastoralu.

Ručak je planiran u 12,30 h, a po potrebi rad se nastavlja nakon ručka. Svima koji se ozbiljno pripreve i zauzetošću sudjeluju iskreno zahvaljujem.

Na sve zazivam Božji blagoslov te srdačno pozdravljam.

Vinko kard. Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Luka Tunjić,
generalni vikar

Članovi svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

Prema Statutu SVVN: donosim popis članova SVVN, a izabrani i potvrđeni 18. rujna 2007. godine.

Izabrani i potvrđeni predstavnici župnika:

Fojnički arhiđakonat:

Vlč. Luka Brković, župnik na marijin Dvoru
Fra Mato Cvjetković, župnik u Banbrdu

Gučogoranski arhiđakonat:

Mons. Mato Janjić, župnik u Travniku
Fra Zoran Livančić, župnik i gvardijan u Gučoj Gori

Plehanski arhiđakonat:

Vlč. Filip Maršić, župnik u Derventi
Fra Mirko Filipović, župnik i gvardijan na Plehanu

Roliški arhiđakonat:

Preč. Dr. Ivo Balukčić, župnik i dekan u Odžaku
Fra Joso Oršolić, župnik u Tišini

Župni vikari:

Fojnički i gučogoranski arhiđakonat:

Vlč. Davor Topić, župski vikar u katedrali
Fra Vijeko Tomić, župni vikar u Varešu

Plehanski i toliški arhiđakonat:

Vlč. Dragan Jurić, župski vikar u Otinovcima - Kupres
Fra Mato Vincetić, župni vikar u Tolisi

Izabrani i potvrđeni članovi predstavnici VKT i Franjevačke teologije:

Vlč. Mr. Božo Odošić, profesor VKT
Dra. Fra Miro Jelečević, profesor FT

Predstavnici vrhbosanskih svećenika na službi izvan dijeceze:

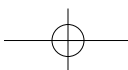
Vl. Pero Ljubičić, župnik u Karshuld-u
Vlč. Stipo Miloš, župnik (Dubrovačka biskupija)

Izabrani i potvrđeni svećenik izvan gore navedenih kategorija:

Mons. Ivo Tomašević, generalni tajnik BK BiH

Članovi SVVN snagom službe

Mons. Dr. Pero Sudar, pomoćni biskup i gen. Vikar
Preč. Mr. Luka Tunjić, generalni vikar
Mons. Dr. Mato Zovkić, biskupski vikar

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Fra Lovro Gavran, provincijal Bosne srebrene
Preč. Dr. Pero Pranjić, sudski vikar
Preč. Luka Kesedžić, ekonom nadbiskupije
Preč. Marko Zubak, rektor VBS
Preč. Zdenko Spajić, dekan VKT
Dr. Fra Mile Babić, dekan FT

Ovim imenujem slijedeće članove SVVN (čl. 12 Statuta SVVN i kan. 497 par. 3 ZKP
Preč. Marijan Pejić, rektor sjemeništa i ravnatelj KŠC u Travniku
Mons. Petar Jukić, pročelnik katehetskog ureda VN
Prof. Dr. Šimo Maršić, povjerenik za mlade
Dr. Pero Brkić, direktor Caritasa VN

Potpuni oprost uz Dušni dan

Datum: 04. rujan 2009.
Broj: 1532/09.

Prigodom slavlja Svih Svetih i Spomena svih vjenrih mrtvih Crkva daje mogućnost potpunog oprosta za duše pokojnika.

Ovim dajem mogućnost potpunog oprosta za područje Vrhbosanske nadbiskupije za duše naših pokojnika uključivo od 01. studneog do uključivo 08. studenog 2009.

Potpuni oprost je vezan uz slijedeće uvjete: ispovijed i pričest, pohod crkvi, groblju i izmoli-ti Očenaš i vjerovanje te molitvu na nakanu Svetog Oca.

Zato potičem svećenike da uz te dane omoguće ljudima priliku za osobnu ispovijed, kako bi mogli postići potpuni oprost za svoje pokojne.

Želeći obilje milosti svima uz ove svete dane iskreno pozdravljam u Gospodinu!

*Vinko kard. Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

*Luka Tunjić,
generalni vikar*

Poziv na Dekansku konferenciju

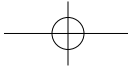
Srijeda, 11. studenog 2009.

Datum: 04. rujan 2009.
Broj: 1533/09.

U pastoralnom kalendaru za 2009. godinu već je predviđen termin za redovnu Dekansku konferenciju. Ovim pozivam sve Dekane na tu sjednicu koja će se održati u prostorijama Ordinarijata u srijedu 11. studenog 2009. godine. Početak rada je u 9,30 sati.

Dnevni red:

1. Molitva i pozdravna riječ nadbiskupa
2. Osvrt dekana na provođenje pastoralnih programa

3. Osvrt na primopredaje prigodom premještaja
4. Prijedlozi za pastoralne programe
5. Razno

Poželjno bi bilo da prečasna gospoda dekani o točkama 2, 3, i 4. pripreve kratka pismena izvješća. Zajednički ručak je predviđen u 12,30 h. Nastavak rada poslije ručka po potrebi.

Radujem se zajedničkom susretu i radu, te iskreno pozdravljam i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova.

*Vinko kard. Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

*Luka Tunjić,
generalni vikar*

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Kanonska vizitacija za 2010. godinu

Datum: 04. rujan 2009.
Broj: 1534/09.

Za ovu godinu su predviđene slijedeće vizitacije po dekanatima.

BRČANSKI DEKANAT
BUGOJANSKI DEKANAT
SUTJEŠKI DEKANAT
USORSKI DEKANAT

Mole se dekani da prigodom dekanske konferencije donesu prijedloge prikladnog vremena i načina obavljanja vizitacije.

Na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova i iskreno pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kard. Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

*Luka Tunjić,
generalni vikar*

Krizme u 2010. godini

Datum: 04. rujan 2009.
Broj: 1535/09.

Mole se dekani da što prije prijave župe u svom Dekanatu u kojima se predviđa krizma u 2010 godini. Mogu se i neki prijedlozi dati, ali bez uvjetovanja, jer treba uskalditi raspored krizme za cijelu Nadbiskupiju.

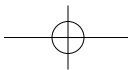
Krizme se obavljaju od Bijele nedjelje, redovno subotom i nedjeljom kao i svetkovinama dok se ne pokriju sve župe. Najčešće to bude do kraja lipnja ili početkom srpnja.

Krajem rujna su zadnji datumi prijava krizme, jer se tada završava upisivanje termina u pastoralni kalendar za 2010. godinu.

Želeći vam svaki Božji blagoslov iskreno pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kard. Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

*Luka Tunjić,
generalni vikar*

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Caritas Vrhbosanske Nadbiskupije
Direkcija Sarajevo
Nikole Šopa 50a
BiH – 71 210 Ilidža

Tel: 00387 – 33 – 471 370
Fax: 00387 – 33 – 471 393
office@caritas-sarajevo.ba
caritas-sarajevo.ba

Numerus 339 / 09 Datum 29.8.2009.

Predmet: Dan Caritasa Vrhbosanske Nadbiskupije Sarajevo (CVNS), subota 19. 9. 2009.

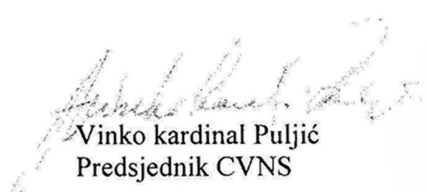
Cijenjeni,

Dan Caritasa naše nadbiskupije bit će ove godine održan u subotu 19.9.2009. u Caritasovom centru na Stupu. On je obavezan za sve djelatnice i djelatnike Caritasa kao i za sve predstavnike Župnih Caritasa nadbiskupije.

Programom:

Od 09:00 sati	Okupljanje i kava u Caritasovu centru na Stupu
09:30 sati	Prilika za Svetu ispovijed u crkvi na Stupu
10:00 sati	Sveta Misa u crkvi na Stupu (Vinko kardinal Puljić)
11:00 sati	1. Predavanje „Struktura Župnog Caritasa u nastajanju“ (Davor Majstorović)
11:30 sati	2. Predavanje „Aktivno slušanje“ (Zlatko Malić)
12:00	3. Predavanje „Verbalna i averbalna komunikacija“ (Dragana Juraković)
12:30 sati	Završna riječ kardinala Vinka Puljića i ručak

Zazivajući na sve Božji blagoslov želim uspjeh Dana Caritasa naše nadbiskupije.

Vinko kardinal Puljić
Predsjednik CVNS

Dr. Don Pero Brkić
Direktor CVNS

Nadbiskupija Vrhbosanska - Sarajevo
Župa SVETOG ILIJE - Turić

POVELJA

O POSVETI ŽUPNE CRKVE

*Na slavu i čast Presvetog Trojstva
a pod zaštitom svetog Ilije proroka*

*Župljani župe Turić, obnoviše, teško i bestijalno
oštećenu crkvu, koja je bila osmatračnica srpskim vojnicima,
te providnošću i Milošću Božjom*

za

*Pontifikata pape Benedikta XVI,
upravljanja Vrhbosanskom Nadbiskupijom
mons. Vinka kardinala Puljić,
a župnikovanja vel. Vladimira Borić
i tako obnovljenu crkvu sv. Ilije u Turiću
19. srpnja godine gospodnje 2009.*

POSVETI

pomoćni biskup Dr. Pero Sudar

i ugradi u oltar moći Sv. Pape Pija X

POSVETITELJ:

*Dr. Pero Sudar
pomoćni biskup*

*Župnik/graditelj
vlč. Vladimir Borić*

kumovi crkve:

NADBISKUPIJA VRHBOSANSKA – SARAJEVO
RIMOKATOLIČKA ŽUPA SVETOG PETRA I PAVLA
LOVNICA

**POVELJA
O POSVETI ŽUPNE CRKVE**

Župa „sv. Petra i Pavla” Lovnica osnovana je 01. listopada 1989. godine odcijepljenjem od župe Zavidovići. Prvim župnikom imenovan je vlč. Franjo Ivandić. Kamen temeljac za crkvu u Lovnici blagoslovio je nadbiskup dr. +Marko Jozinović 27. srpnja 1980. godine. Crkva je izgrađena za vrijeme župnika vlč. +Marka Kamenjaša i vlč. +Mate Bičvića dok je župa bila filijala župe «Sv. Josip - Zavidovići».

Za vrijeme ratnih sukoba između hrvata i muslimana u lipnju i srpnju 1992. Crkva je devastirana a vjernici su izbjegli sa župnikom u obližnja mjesta. Župa je tada brojala 180 obitelji. Po povratku u župu 1998. počela je obnova župne Crkve koja traje sve do 2009. Nova crkva, iako je napravljena na starim temeljima izgleda sasvim drugačije

Do odlaska župnika Ivandića, u ljeto 2003. crkva je gotovo bila završena. Uređenje crkve je završeno za vrijeme župnika vlč. Andrije Župarića.

U vrijeme posvete župa Lovnica ima oko 470 vjernika, od prijeratnih 800 vjernika. Crkvu i oltar posvetio je uzoriti Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski, na spomendan Majke Terezije, 05. rujna 2009. godine, godine svećeništva. Ovom proslavom je obilježeno i 20 godina postojanja župe.

U oltar crkve ugrađene su relikvije Svetog Ljudevita Marije Grignon de Mofort.

Posvetitelj: Hrvoje Radošević

Župnik: Marija Župarić

Članovi Župnog ekonomskog i pastoralnog vijeća: Anto Martić, Bosiljko Vidović, Damjan Vidović, Ilija Jurić;
Andrija Martić, Branko Tadić, Nikola Vidović, Drago Vidović, Milenko Tunjić, Niko Jurić, Tado Martić

Anto Martić

Bosiljko Vidović

Damjan Vidović

Ilija Jurić

Andrija Martić

Tadić Branko

Drago Vidović

Milenko Tunjić

Imenovanja i premještaji

Vlč. gosp. Ivan Mlikota, nakon suglasnosti vrhbosanskog nadbiskupa Vinka kardinala Puljića, od 17. lipnja 2009. (Br. 1072/2009) imenovan župnikom župe sv. Martina u Ližnjanu, biskupija Porečko-pulska. (2. srpnja 2009. br. 734/09)

Vlč. gosp. Ivan Mandić, dekretom br. 1219/09 od 11. srpnja 2009. dobio suglasnost za pastoralno djelovanje u đakovačko-osječkoj nadbiskupiji na tri godine.

Vlč. gosp. Josip Knežević, dekretom br. 1220/09 od 11. srpnja 2009. razriješen službe Nadbiskupovog tajnika i upućen na postdiplomski studij patologije u Rim.

Vlč. gosp. Oliver Jurišić, dekretom br. 1221/09 od 11. srpnja 2009. razriješen službe župnog vikara u župi Otinovci Kupres i imenovan Nadbiskupovim osobnim tajnikom.

Vlč. gosp. Dragan Jurić, dekretom br. 1222/09 od 11. srpnja 2009. razriješen službe župnog vikara u župi Oštra Luka Bok i imenovan župnim vikarom u župi Otinovci Kupres.

Vlč. gosp. Marko Majstorović, dekretom br. 1223/09 od 11. srpnja 2009. razriješen službe župnog vikara u katedralnoj župi Sarajevo i imenovan župnikom župe Obri i upraviteljem župe Solakova Kula.

Vlč. gosp. Mario Oršolić, dekretom br. 1224/09 od 11. srpnja 2009. razriješen službe župnika župe Obri i upravitelja župe Solakova Kula i upućen na postdiplomski studij crkvene glazbe na Institutu u Zagrebu, te imenovan pastoralnim suradnikom u župi Oštra Luka Bok.

Vlč. gosp. Davor Topić, mladomisnik, dekretom br. 1225/09 od 11. srpnja 2009. imenovan župnim vikarom u katedralnoj župi u Sarajevu.

Vlč. gosp. Antonio Čutura, dekretom Gospićko-senjskog biskupa mons. dr. Mile Bogovića br. 194/2009 od 8 srpnja 2009., razriješen službe župnog vikara u župi sv. Križa u Ogulinu i imenovan duhovnim pomoćnikom vlč. Nikoli Turkalju, upravitelju župa Smiljan, Trnovac, Brušane, Bužim, Baške Oštarije i za sređivanje biskupijske knjižnice.

Vlč. gosp. Šimo Ivelj, OFM, mladomisnik imenovan župnim vikarom u župi sv. Anto Sivša (Dekret br. 1300/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Ivo Bošnjak, OFM, mladomisnik imenovan župnim vikarom u župi Uznesenja BDM - Kreševo (Dekret br. 1299/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Mario Jurić, OFM imenovan župnim vikarom u župi sv. Ilije proroka u Kiseljaku (Dekret br. 1301/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Zvonko Zečević, OFM razriješen službe župnika u župi BZBDM Vijaka (Dekret br. 1247/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Ilija Alandžak, OFM -mladomisnik, imenovan župnim vikarom u župi Duha Svetoga Fojnica (Dekret br. 1285/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Nikola Matanović, OFM razriješen službe župnog vikara u župi sv. Franjo Tuzla i imenovan župnim vikarom u župi BZBDM Dubrave (Dekret br. 1284/09 od 17. Srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Berislav Kalfić, OFM razriješen službe župnog vikara u župi sv. Mihovil Vareš i imenovan župnim vikarom u župi BZBDM Vijaka (Dekret br. 1298/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Vjeko Tomić, OFM razriješen službe župnog vikara u župi sv. Ilija Kiseljak i imenovan župnim vikarom župe sv. Mihovila Vareš (Dekret br. 1297/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Frano Oršolić, OFM razriješen službe župnog vikara u župi Uznesenja BDM Tolisa i imenovan župnim vikarom u župi sv. Jakova Markijskog Grebnice (Dekret br. 1282/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Marko Lovrić, OFM razriješen službe župnog vikara u župi sv. Franjo Tuzla i imenovan župnikom u župi sv. Franjo Šikara (Dekret br. 1283/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Miroslav Jelić, OFM - mladomisnik, imenovan župnim vikarom u župi sv. Juraja Vitez (Dekret br. 1293/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Mišo Sirovina, OFM razriješen službe župnog vikara župe sv. Anto Padovanski Busovača i imenovan župnim vikarom župe sv. Juraj Vitez (Br. 1294/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Ivan Opačak, OFM razriješen službe župnog vikara župe sv. Franjo Šikara i imenovan župnim vikarom u župi Uznesenja BDM u Docu (Dekret br. 1295/09 od 17. Srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Anto Pušeljić, OFM razriješen službe župnika župe sv. Jakova Markijskog Grebnice i imenovan župnikom župe bl. Alojzija Stepinca Orašje (Dekret br. 1281/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Jozo Puškarić, OFM razriješen službe župnika župe bl. Alojzije Stepinac Orašje

i imenovan župnikom sv. Ivana Krstitelja u Donjoj Tramošnici. (Dekret br. 1280/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Marko Stjepanović, OFM razriješen službe župnika u župi Rođenja BDM u Ulicama i imenovan župnim vikarom u župi sv. Ante Busovača. (Dekret br. 1286/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Ivan Kasalo, OFM razriješen službe župnog vikara u župi Duha Svetoga Nova Bila (Dekret br. 1246/2009 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Damir Pavić, OFM razriješen službe župnog vikara u župi Duha Svetoga Fojnica (Dekret br. 1248/2009 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Mijo Šuman, OFM razriješen službe župnog vikara u župi sv. Franjo Guča Gora (Dekret br. 1251/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Hrvoje Radić, OFM razriješen službe župnog vikara u župi sv. Juraj Vitez i imenovan župnikom župe sv. Anto Padovanski Busovača (Dekret br. 1260/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Mirko majdandžić, OFM razriješen službe župnika u župi Duha Svetoga Fojnica (Dekret br. 1243/09 od 15. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Zoran Livančić, OFM razriješen službe župnika u župi sv. Juraj Vitez i imenovan župnikom sv. Franje Guča Gora (Dekret br. 1261/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Jozo Marinčić, OFM razriješen službe župnika sv. Franjo Guča Gora (Dekret br. 1262/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Filip Karadža, OFM razriješen službe župnika župe Ime Marijino Svilaj (Dekret br. 1254/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Danijel Rajić, OFM razriješen službe župnog vikara u župi sv. Ivana Krstitelja Podmilačje (Dekret br. 1253/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Dominik Batinić, OFM razriješen službe župnog vikara župe Uznesenje BDM Gornji Vakuf-Uskoplje i imenovan župnikom Duha Svetoga Nova Bila. (Dekret br. 1263/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Marko Kepić, OFM razriješen službe župnika župe Duh Sveti Nova Bila i imenovan župnikom sv. Juraj Vitez (Dekret br. 1266/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Bono Tomić, OFM razriješen službe župnog vikara u župi Uznesenje BDM Dolac i imenovan župnikom sv. Mihovila Vareš (Dekret br. 1267/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Željko Brkić, OFM razriješen

službe župnog vikara u župi sv. Mihovil Vareš i imenovan župnikom Bezgrješnog začeca BDM Vijaka (Dekret br. 1268/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Darko Drljo, OFM imenovan župnikom župe sv. Ante Padovanskog Podhumžitače (Dekret br. 1269/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Mladen Jozić, OFM razriješen službe župnika župe sv. Franjo Šikara (Dekret br. 1270/09 od 16. Srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Marko Ešegović, OFM razriješen službe župnika župe sv. Josip Gornja Dubica (Dekret br. 1245/09 od 11. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Velimir Bavrka, OFM imenovan župnikom u župi sv. Josip Gornja Dubica (Dekret br. 1271/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Ivica Vidak, OFM razriješen službe župnika župe sv. Mihovil Vareš i imenovan župnikom Imena Marijina Svilaj (Dekret br. 1272/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Jozo Gogić, OFM imenovan župnikom Srca Marijina Foča (Dekret br. 1274/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Mato Topić, OFM razriješen službe župnika Uznesenja BDM Rama Ščit (Dekret br. 1242/09 od 15. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Janko Ćuro, OFM razriješen službe župnika sv. Franjo Dobrinja-Sarajevo (Dekret br. 1244/09 od 11. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Andrija Jozić, OFM razriješen službe župnog vikara župe Uznesenje BDM Gornji Vakuf-Uskoplje i imenovan župnikom župe sv. Ilija Doljani (Dekret br. 1278/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Anto Zrakić, OFM razriješen službe župnog vikara župe sv. Anto Sivša i imenovan župnikom Gospe od Anđela Gornja Tramošnica (Dekret br. 1279/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Pavo Filipović, OFM razriješen službe župnog vikara župe sv. Juraj Vitez (Dekret br. 1252/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Daniel Nikolić, OFM razriješen službe župnog vikara u župi sv. Juraj Vitez i imenovan župnim vikarom u župi Duh Sveti Nova Bila (Dekret br. 1292/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Mirko Bobaš, OFM razriješen službe župnog vikara u župi sv. Franjo Guča Gora i imenovan župnim vikarom u župi sv. Mihovil Ovčarevo (Dekret br. 1291/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Franjo Križanac, OFM razriješen službe župnog vikara župe Duh Sveti Nova Bila i imenovan župnim vikarom župe sv.

Franjo Guča Gora (Dekret br. 1289/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Ladislav Fišić, OFM imenovan župnim vikarom župe sv. Franjo Guča Gora (Dekret br. 1288/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Leon Pendić, OFM imenovan župnim vikarom župe sv. Franjo Guča Gora (Dekret br. 1288/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Kristijan Montina, OFM razriješen službe župnog vikara župe Duha Svetoga Fojnica i imenovan župnim vikarom župe Uznesenja BDM G. Vakuf-Uskoplje (Dekret br. 1287/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Anto Tomas, OFM razriješen službe župnika u župi sv. Marko Evanđelista Potočani i imenovan župnikom župe Rođenja BDM Ulice (Dekret br. 1257/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Janko Ljubos, OFM razriješen službe župnika sv. Ante Padovanskog Busovača i imenovan župnim vikarom župe Duha Svetoga Fojnica (Dekret br. 1258/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Petar Karajica imenovan župnikom župe Sv. Franjo Asiški Dobrinja-Sarajevo (Dekret br. 1256/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Ivan Lovrić, OFM razriješen službe župnog vikara u župi Uznesenja BDM Tolisa (Dekret br. 1249/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Zoran Tadić, OFM razriješen službe župnog vikara u župi sv. Ilija Zenica (Dekret br. 1255/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Drago Bojić, OFM imenovan župnim vikarom župe sv. Ilija Zenica (Dekret br. 1296/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Branko Malekinušić, OFM razriješen službe župnika sv. Ilije Proroka Doljani i imenovan župnim vikarom župe Uznesenja BDM Rama-Šćit (Dekret br. 1277/09 od 17. Srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Nikica Vujica OFM imenovan župnikom župe Duha Svetoga Fojnica (Dekret br. 1259/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Mario Jurković, OFM razriješen službe župnika Srca Marijina Foča i imenovan župnim vikarom župe sv. Anto Padovanski Sivša (Dekret br. 1273/09 od 16. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Perica Martinović, OFM imenovan župnim vikarom župe Uznesenja BDM Tolisa (Dekret br. 1309/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Mato Vincetić, OFM imenovan župnim vikarom župe Uznesenja BDM Tolisa (Br. 1308/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Živko Petričević, OFM imenovan župnim vikarom župe Uznesenja BDM Rama Šćit (Dekret br. 1307/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Mladen Ravnjak, OFM razriješen službe župnog vikara u župi sv. Marko Potočani i imenovan župnim vikarom župe Sv. Josip Gornja Dubica (Dekret br. 1306/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Bono Kovačević, OFM imenovan župnim vikarom u župi sv. Josip Gornja Dubica (Dekret br. 1305/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Ilija Matanović, OFM razriješen službe župnog vikara u župi Rođenja BDM Ulice i imenovan župnim vikarom župe sv. Marko Potočani (Dekret br. 1303/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Josip Tomas, OFM razriješen službe župnog vikara u župi Uznesenja BDM Kreševo i imenovan župnim vikarom u župi Uznesenja BDM Osova (Dekret br. 1302/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Tomislav Brković, OFM razriješen službe župnog vikara u župi Uznesenja BDM Rama Šćit i imenovan župnikom u istoj župi (Dekret br. 1275/09 od 17. Srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Franjo Dalibor Stjepanović, OFM razriješen službe župnog vikara u župi Uznesenja BDM Osova i imenovan župnim vikarom u župi sv. Franjo Šikara (Dekret br. 1313/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Zlatko Matanović, OFM razriješen službe župnog vikara u župi Rođenja BDM Ulice i imenovan župnim vikarom u župi sv. Marko potočani (Dekret br. 1304/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Mario Divković, OFM razriješen službe župnog vikara u župi Bezgrješnog začeca BDM Dubrave i imenovan župnim vikarom župe sv. Franjo Tuzla (Dekret br. 1312/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Marijan Oršolić, OFM razriješen službe župnika u župi sv. Ivan Krstitelj u Donjoj Tramošnici i imenovan župnim vikarom u župi sv. Ane Domaljevac (Dekret br. 1311/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Jozo Puškarić, OFM razriješen službe župnika Bl. Alojzija Stepinca Orašje i imenovan župnikom sv. Ivana Krstitelja Donja Tramošnica (Dekret br. 1280/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Ivan Mandić, dekretom đakovačko-osječkog nadbiskupa imenovan upraviteljem župe sv. Ivana Krstitelja Vladislavci (Dekret br. 996/2009. od 12. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. Mr. Marko Tomić imenovan župnikom sv. Ivana Krstitelja u župi Otinovci-Kupres i upraviteljem župe Sv. Ante Padovanskog Rastičevo (Dekret br. 1420/09 od 11. kolovoza 2009.)

Vlč. gosp. Marinko Živković, OFM razriješen službe župnog vikara u župi sv. Josipa Gornja Dubica i imenovan župnim vikarom u župi Uznesenja BDM u Tolisi (Dekret br. 1310/09 od 17. srpnja 2009.)

Vlč. gosp. mr. Slavko Rajič imenovan kapelanom vojnika i policaja u mirovnoj misiji u Afganistanu (Dekret vojnog Ordinarija br. 512-07-09-48 od 4. kolovoza 2009.)

Vlč. gosp. dr. Mario Bernadić imenovan predavačem dogmatskog bogoslovlja na VKT Sarajevo i pastoralnim asistentom u župi sv. Josip Marijin dvor Sarajevo (Dekret br. 923/09 od 13. 08. 2009.)

Preč. gosp. doc. dr. Mile Aničić dobio kanonsko poslanje za predavanje moralne teologije na VKT Sarajevo (Dekret br. 1089/09 od 13. kolovoza 2009.)

Preč. gosp. dr. Niko Ikić razriješen službe rektora VBS Sarajevo (Dekret br. 1476/09 od 24. kolovoza 2009.)

Preč. gosp. Marko Zubak razriješen službe kancelara u Ordinarijatu Vrhbosanske nadbiskupije i imenovan rektorom VBS Sarajevo (Dekret br. 1478/09 od 24. kolovoza 2009.)

Vlč. gosp. Dr. Darko Tomašević razriješen službe vicerektora u VBS Sarajevo (Dekret br. 1474/09 od 24. kolovoza 2009.)

Vlč. gosp. Stipe Gale, svećenik Mostarsko-duvanjske biskupije, imenovan vicerektorom VBS u Sarajevu (Dekret br. 1475/09 od 24. kolovoza 2009.)

Vlč. gosp. Ivo Božić razriješen službe župnika u župi sv. Anto Padovanski Boće i stavljen privremeno u mirovinu. (Dekret br. 1479/09 od 24. kolovoza 2009.)

Preč. gosp. Ivo Paradžik razriješen službe župnika na Stupu i dekana sarajevskog dekanata, te imenovan župnikom u župi sv. Anto Padovanski Boće (Dekret br. 1477/09 od 24. kolovoza 2009.)

Vlč. gosp. Miroslav Čavar, direktor MCVN imenovan župnikom župe uznesenja BDM na Stupu (Dekret br. 1480/09 od 24. kolovoza 2009.)

Kronika Vinka kardinala Puljića

(od 16. lipnja 2009. do 30. rujna 2009.)

16. lipanj

U 08:00 uzoriti je Kardinal primio ravnatelja Caritasa HBK vlč. Ivana Milovčića, te ravnatelja Caritasa BKBiH mons. Bosiljka Rajića. U 08:30 primio je vlč. dr. Šimu Maršića, ravnatelja Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih Vrhbosanske nadbiskupije. U 15:00 održao je sastanak s Uredničkim vijećem Katoličkog tjednika.

17. lipanj

U 10:00 uzoriti je Kardinal primio vlč. Josipa Tadića, ekonomu i prefekta Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa. U 11:30 primio je dr. Božu Ljubića, predsjednika HDZ 1990.

18. lipanj

U 11:00 uzoriti je Kardinal otputovao za Banja Luku gdje se održavao znanstveni skup "Trapisti u Banja Luci - Europa u Bosni i Hercegovini" povodom 140 godina od utemeljenja Trapističkog samostana "Marija Zvijezda"

i 100 godina od smrti utemeljitelja samostana o. Franza Pfanera. U 17:00 uzoriti je Kardinal održao uvodno predavanje.

19. lipanj

Uzoriti je Kardinal prisustvovao drugom danu Znanstvenog skupa o trapistima koji je održan u samostanu "Marija Zvijezda". U 18:30 propovijedao je na svetoj misi koju je predvodio uzoriti Franz kardinal Rodé, prefekt Kongregacije za redovništvo.

20. lipanj

U 08:30 uzoriti je Kardinal u pratnji vlč. Roberta Ružića zaputio se u župu Foča kod Doboja gdje je slavio svetu misu povodom patrona župe i proslave 170 godina postojanja. U poslijepodnevnim satima vratio se u Sarajevo. U 17:30 uzoriti je kardinal Puljić poveo uzoritog kardinala Rodé-a u obilazak samostana "Karmel" na Stupu. Potom je blago-

vana zajednička večera s ukućanima Vrhbosanskog Ordinarijata na Palama.

21. lipanj

U 10:30 uzoriti je kardinal Rodé zajedno s uzoritim kardinalom Puljićem, ostalim biskupima BKBiH i svećenicima predvodio sveto misno slavlje u katedrali povodom nadbiskupijske proslave svetkovine Srca Isusova. U 15:00 uzoriti je Kardinal sa Zračne luke u Sarajevu ispratio kardinala Rodé-a.

22. lipanj

U 10:00 uzoriti je Kardinal primio mons. Petra Jelinića, župnika iz Bukovice. U 11:00 održao je sjednicu s odborom za gradnju svećeničkog doma. U 14:30 primio je uredničko vijeće MCVN. U 16:00 uzoriti je Kardinal u pratnji tajnika vlč. Josipa Kneževića otputovao za Banja Luku.

23. lipanj

U 11:00 uzoriti je Kardinal u Prijedoru propovijedao na misi povodom 25. godišnjice svećeništva don Marijana Stojanovića. U 15:00 uputio se za Podmilačje gdje je slavio svetu misu uoči blagdana sv. Ivana Krstitelja. U večernjim satima otputovao je u Travnik na noćenje u KŠC "Petar Barbarić".

24. lipanj

U 09:00 uzoriti je Kardinal otputovao za Kraljevu Sutjesku gdje je na patron sv. Ivana krstitelja slavio svetu misu u 11:00. U poslijepodnevnom satima se vratio u Sarajevo. U 19:00 prisustvovao je prijemu kojeg je povodom dana državnosti republike Hrvatske organizirao veleposlanik Republike Hrvatske u BiH gospodin Tonči Staničić.

25. lipanj

Uzoriti je Kardinal u 08:30 primio vlč. dr. Zdenka Spajića, dekana na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji, a u 09:00 primio je vlč. Josipa Tadića, ekonomu bogoslovije. U 10:00 primio je fra Luku Gavrana provincijala OFM, fra Marijana Karaulu, zamjenika provincijala, te generalnog vikara preč. Luku Tunjića. U 18:00 slavio je svetu misu u katedrali pod kojom je veleposlanik Malteškog reda gospodin Christof Fritzen primio u red Malteških vitezo-va gospodina Hrvoja Šunjića. Nakon svete mise uzoriti je Kardinal prisustvovao prijemu kojeg je organizirao gospodin Fritzen.

26. lipanj

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio vlč. Ivana Mandića, a u 10:00 s. Rahelu Brkić, milosrd-

nicu. U 16:00 prisustvovao je sjednici Vijeća mladih Vrhbosanske nadbiskupije.

27. lipanj

U 11:00 uzoriti je Kardinal predvodio svetu misu i podijelio sakrament Krizme u župi Novo Selo kod Bosanskog Broda. U 17:00 predvodio je svetu misu i krizmu u Brčkom.

28. lipanj

Uzoriti je Kardinal slavio svetu misu i podijelio sakrament Krizme u župi Lug-Brankovići. U 18:00 predvodio je svetu misu u Balegovcu povodom zatvaranja Pavlove godine.

29. lipanj

U 10:30 uzoriti je Kardinal podijelio sakrament svetog Reda šestorici đakona franjevačke provincije Bosne Srebrne i jednom đakonu za Vrhbosansku nadbiskupiju. U 14:00 uzoriti je Kardinal u pratnji tajnika vlč. Josipa Kneževića i fra Ivana Pervana, kreševskog gvardijana, otputovao u pastirski pohod Hrvatima u Rumunjskoj. U večernjim satima stigao je u Lupak, gdje nas je dočekaio župnik vlč. Marijan Tjinkul.

30. lipanj

Uzoriti je Kardinal u 12:00 uz koncelebraciju mons. Martina Roos-a, biskupa temišvarskog, te oko dvadesetak svećenika, od kojih je deset porijeklom Hrvati, slavio sveto misno slavlje u Ravniku, filijali župe Lupak gdje je župnik vlč. Marijan Tjinkul. U poslijepodnevnom satima uzoriti Kardinal i njegov tajnik su u pratnji mons. Martina i njegova tajnika vlč. Nikole Lauša otputovali u Temišvar gdje ssmo bili gosti mons. Martina.

01. srpanj

U 09:30 mons. Martin nas je poveo u obilazak marijanskog svetišta u Lipi, Maria Radna, koje su osnovali bosanski franjevci po dolasku na ove prostore. U 15:30 uzoritog Kardinala i mons. Martina, te njihove tajnike primio je mitropolita temišvarski preosvećeni Nikolaj Corneanu /Kornjano/. U 18:00 otputovali smo za Oravicu, gdje je uzoriti Kardinal uz koncelebraciju mons. Martina te petnaestak svećenika predvodio svetu misu na hrvatskom jeziku u marijanskom svetištu Marija Ćiklova/Maria Ciclova. U večernjim satima zajedno s tajnikom i fra Ivanom vratio se u Lupak.

02. srpanj

U 09:00 uzoriti je Kardinal uz koncelebraciju mons. Martina te blizu trideset svećenika predvodio svetu misu na hrvatskom za sve

vjernike hodočasnike od kojih je blizu 2000 bilo Karaševskih Hrvata. U večernjim satima uzoriti je Kardinal dočekaao hodočasnike u hrvatskim selima: Karaševo, Nermid i Lupak.

03. srpanj

Uzoriti je Kardinal u 09:00 predvodio svetu misu u hrvatskoj župi Klokotiću, a u 20:30 u Lupaku.

04. srpanj

U 08:00 uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u Lupaku pod kojom se oprostio od vlč. Marijana i vjernika koji su nas došli ispratiti. U poslijepodnevnim satima stigli smo u Sarajevo.

05. srpanj

U 10:00 uzoriti je Kardinal predvodio svetu misu u sjemenišnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda čime je proslavljen patron ove crkve. Na ručku u bogosloviji obavio je razgovor sa mons. Kirom Stojanovim, Skopskim biskupom.

06. srpanj

Uzoriti je Kardinal u 08:30 primio mons. Bosiljka Rajića. U 09:00 primio je vlč. prof. Darka Tomaševića, a u 09:15 o. Ivana Cindorija župnika sa Grbavice. U 10:00 primio je vlč. Iliju i Tadiju Ivoš iz Skopaljske Gračanice. U 11:00 primio je novog talijanskog veleposlanika u BiH gospodina Raimonda de Cardonu. U 15:00 primio je vlč. Marka Majstorovića.

07. srpanj

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio mons. Ivu Tomaševića, a u 09:00 fra Božu Krešu. U 10:00 uzoriti je Kardinal obišao gradilište svećeničkog Doma, a potom je održao sastanak u Bogosloviji sa prefektom vlč. Josipom Tadićem, te duhovnikom vlč. Josipom Lebom. U 15:00 primio je gosp. Mustafu Mujezinovića, novog predsjednika Vlade FBiH. U 16:00 primio je direktora Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije vlč. dr. Peru Brkića, a u 17:00 vlč. prof. Franju Topića.

08. srpanj

U jutarnjim satima uzoriti je Kardinal u pratnji mons. Bosiljka Rajića iz zračne luke Sarajevo otputovao u Zagreb. U večernjim satima uzoriti Kardinal vratio se u Sarajevo.

09. srpanj

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio kancelara preč. Marka Zubka. U 10:30 primio je vlč. Juru Gavranića, župnika iz Rankovića.

10. srpanj

U 15:00 uzoriti je Kardinal primio gospodina Vedrana Puljića, a u 16:00 veleposlanika Austrije u BiH gospodina Donatusa Köcka.

11. srpanj

U 10:00 uzoriti je Kardinal predvodio svetu misu na Palama za časne sestre Kćeri Božjeg ljubavi. u 16:00 primio je mons. Stanislaw Walde-mara Sommertaga, tajnika nuncijature u BiH.

12. srpanj

Uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u 09:00 na Grbavici. U 14:30 je u pratnji mons. Pere Sudara, pomoćnog biskupa i mons. Ive Tomaševića, generalnog tajnika BKBiH otputovao u Banja Luku na redovno zasjedanje BKBiH.

13. - 15. srpanj

Zasjedanje BKBiH u Banja Luci.

15. srpanj

Uzoriti je Kardinal u 11:00 predvodio sveto misno slavlje u banjalučkoj katedrali povodom patrona Banjalučke biskupije sv. Bonaventure. Pod svetom misom propovijedao je mons. Berislav Grgić, biskup norveške biskupije Trömsö. U poslijepodnevnim satima uzoriti Kardinal vratio se u Sarajevo.

16. srpanj

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio vlč. Fabijana Stanušića. U 11:00 slavio je svetu misu u samostanu Karmel na Stupu povodom patrona crkve Gospa Karmelska. U 14:00 uputio se u pratnji tajnika vlč. Josipa Kneževića u Dubrovnik gdje je slavio svetu misu u sjemenišnoj kapelici zajedno s biskupom Želimirom Puljićem, te sjemeništarima i njihovim odgojiteljima koji su se nalazili na godišnjim kolonijama sjemeništaraca.

17. srpanj

U 09:00 uzoriti Kardinal se u pratnji tajnika uputio za Sarajevo.

18. srpanj

Uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u Vitezu u Domu sv. Josip. Tom prilikom blagoslovio je kapelicu i ovaj Dom. U 19:00 slavio je svetu misu u Vidovicama pod kojom je blagoslovio trenutno najveće orgulje u BiH. U večernjim satima se u pratnji vlč. Roberta Ružića uputio za Banja Luku.

19. srpanj

Uzoriti je Kardinal u 11:00 slavio svetu misu u Priječanima, te je tom prilikom održao godišnji susret sa svojom najužom rodbinom.

26. srpanj

Uzoriti je Kardinal na blagdan sv. Joakima i Ane predvodio sveto misno slavlje u župi Rabac u Istri.

01. kolovoz

Uzoriti je Kardinal predvodio sveto misno slavlje u staračkom domu "sv. Polikarp" u Puli za stare koji su prognanici iz Bosne i Hercegovine.

02. kolovoz

Uzoriti je Kardinal posjetio vlč. Ivicu Borića, svećenika Vrhbosanske nadbiskupije koji je na župi Veli Vrh u Istri, te je predvodio nedjeljnu svetu misu.

07. kolovoz

Uzoriti je Kardinal u zgradi Ordinarijata primio grupu mladih predvođene ravnateljem pastoralnog centra mladih "Ivan Pavao II." vlč. Šimom Maršićem, koji su se nalazili u kampu mladih Nadbiskupijskog centra za mlade "Ivan Pavao II."

08. kolovoz

U subotu, uzoriti je Kardinal blagoslovio novosagrađenu kapelicu Gospe od anđela u Vukanovićima.

09. kolovoz

Uzoriti Kardinal predvodio konventualno misno slavlje u katedrali u Sarajevu.

10. kolovoz

Na blagdan sv. Lovre, đakona uzoriti je Kardinal predvodio sveto misno slavlje u župi Petrinja u Hrvatskoj koja je slavila svoj patron.

11. kolovoz

Uzoriti je Kardinal u katedrali u 18:00 predvodio sveto misno slavlje na godišnjicu smrti svoga prethodnika mons. Marka Jozinovića, nadbiskupa.

12. kolovoz

Uzoriti Kardinal se u jutarnjim satima uputio u Tolisu gdje je predvodio sveto misno slavlje pod kojim je blagoslovio kip Blažene Djevice Marije, te započeo trodnevnicu pred svetkovinu Uznesenja BDM na nebo.

14. kolovoz

U 10:00 uzoriti je Kardinal primio u nastupni posjet novog veleposlanika R. Slovenije u Bosni i Hercegovine g. Andreja Grassellija. U poslijepodnevnom satima uputio se u nadbiskupijsko marijansko svetište u Komušini gdje je u 18:00 predvodio sveto misno slavlje uz koncelebraciju 20-ak svećenika.

15. kolovoz

Uzoriti je Kardinal u 11:00 predvodio sveto misno slavlje u župi Breške koja je slavila svoj patron svetkovinu Uznesenja BDM na nebo, te 170 godina postojanja župe. U 19:00 uzoriti je Kardinal predvodio svetu misu na Stupu

koja je također slavila svoj patron Uznesenje BDM na nebo.

16. kolovoz

Uzoriti je Kardinal predvodio svetu misu u župi Kotor Varoš koja je slavila patron sv. Rok. U večernjim satima vratio se u Sarajevo.

17. kolovoz

U 14:30 uzoriti je Kardinal primio g. Marka Agatića, u 15:00 primio je snimatelja g. Matu Kozinu. U 16:00 primio je gospođu Zoru Jerkić. U 17:00 primio je svoju sestru časnu sestru Klaru Puljić.

18. kolovoz

Uzoriti je Kardinal primio u 08:30 generalnog vikara preč. Luku Tunjića, u 09:00 primio je prof. Franju Marića, a u 10:00 gradonačelnika Grada Zagreba g. Milana Bandića koji je došao u pratnji zamjenice gradonačelnika gospođe Jelene Pavičić, te šefa kabineta gradonačelnika g. Stipe Zebe. U 11:30 uzoriti je Kardinal u nuncijaturi obavio razgovor s apostolskim nuncijem u BiH mons. Alessandrom d'Erricom.

19. kolovoz

U 09:30 uzoriti Kardinal, zajedno sa direktorom Caritas Vrhbosanske nadbiskupije vlč. dr. Perom Brkićem, primio je predstavnike Caritas iz Duisburga na čelu sa direktorom Hans-Jürgenom Kocarom i gospodinom Heribertom Hoelzom koji su bili u obilaženju programa Caritas Vrhbosanske nadbiskupije, a koje su oni podupirali, posebice kada je u pitanju pučka kuhinja Caritas Vrhbosanske nadbiskupije. U 10:30 primio je g. Ivana Pekića iz Udruge hrvatskih branitelja iz Mostara. U 11:30 primio je vlč. Tomu Mlakića, a u 12:00 mons. Ivu Tomaševića.

22. kolovoz

Uzoriti je Kardinal na blagdan BDM Kraljice slavio svetu misu u Bijeljini povodom patrona župe. U poslijepodnevnom satima uputio se za Mađarsku. U večernjim satima svratio je do vlč. Josipa Kresića u Podravskoj Moslavini.

23. kolovoz

Uzoriti je Kardinal u 11:00 U Pečuhu koncelebrirao na svetoj misi prigodom proslave 1000. obljetnice biskupije u Pečuhu.

25. kolovoz

U Novom Selu-Balegovac uzoriti je Kardinal prisustvovao susretu svoje generacije.

26. kolovoz

U poslijepodnevnom satima uzoriti je Kardinal u Komušini prisustvovao na sjednici

Odbora za rekonstrukciju svetišta na Kondžilu.

27. kolovoz

Prije podne uzoriti je Kardinal zajedno s dekanom preč. Zdenkom Spajićem susreo se s rektorom sveučilišta u Sarajevu prof. dr. Farukom čaklovićem, prof. dr. Slavenkom Vobornik, prorektoricom i gospodinom Zoranom Seleskovićem, generalnim tajnikom u vezi pridruživanja Vrhbosanske katoličke teologije Sveučilištu u Sarajevu. U poslijepodnevnom satima uzoriti Kardinal, zajedno s preč. Spajićem, također se sastao i s premijerom Vlade Kantona Sarajevo gosp. Besimom Mehmedićem i s ministrom obrazovanja Kantona Sarajevo gosp. Safetom Kešom. U 15:30 uzoriti Kardinal se sastao s predstavnikom asocijacije Radio Marija i sa župnikom katedralne župe vlč. Pavom Šekerijom i kapelanom vlč. Davorom Topićem u vezi razmišljanja otvaranja programa Radio Marije na području Vrhbosanske Nadbiskupije.

29. kolovoz (vođenje kronike nastavio novoimenovani tajnik Oliver Jurišić)

Nadbiskup je sudjelovao na Katehetskom danu i podijelio kanonsko poslanje vjeroučiteljima za izvođenje školske nastave. Poslije toga Nadbiskup je razgovarao s upravom Bogoslovije.

30. kolovoz

Nadbiskup je slavio misu u katedrali u 10.30 sati kojoj je nazočila udruga medicinskih sestara i tehničara iz Zadra. Nadbiskup je u popodnevnom satima posjetio samostan Karmel na Stupu.

31. kolovoz

Nadbiskup je primio don Jakova Jurića i njegovu pratnju. Razgovaralo se o fondaciji Golgota. U 15.00 sati pred Nadbiskupom Vinkom kard Puljićem novoimenovani tajnik vlč. Oliver jurišić je položio zakletvu i Ispovijest vjere. U 17 sati Nadbiskup je primio vlč. Tomu Vukšića, profesora na VKT-u.

01. rujan

U 9.00 sati Nadbiskup je primio vlč. Zdenka Spajića dekana VKT-a. U 12.00 sati Nadbiskup je slavio koncelebriranu svetu misu zajedno sa svećenicima koji sudjeluju na seminaru za ovlast isповijedanja za 2009. godinu. U popodnevnom satima Nadbiskup je primio vlč. Bosiljka Raića, vlč. Antu Ledića i s. Marinu Piljić

02. rujan

Nadbiskup je primio signora Adelia Bergamaschi, Nadbiskup je primio vlč. Marinka

Filipovića župnika župe Rostovo. U 11.30 sati na Bogosloviji Nadbiskup je predsjedao koncelebriranim misnim slavljem sa svećenicima koji sudjelovali na ispitu iz jurisdikcije.

03. rujan

Nadbiskup je u 08.00 sati primio vlč. Peru Brkića, direktora Caritasa. U 08.30 primio je preč. Luku Tunjića generalnog vikara. U 09.00 primio je vlč. Maria Ćosića, odgojitelja u KŠC-u sv. Josip u Sarajevu. U 10.30 primio je vlč. Slavišu Stavnjaka, župnika župe Deževica. U 11.30 Nadbiskup je primio vlč. Danu Litrića misionara u Ruandi. U 17.30 Nadbiskup je primio vlč. Ivana Kuprešaka zamjenika pročelnika KUVN-a.

04. rujan

Nadbiskup je u 11.00 sati primio dr. Zdenka Spajića dekana VKT-a. U 15.45 sati Nadbiskup je primio vlč. Ivana Tolja. U 16.00 sati Nadbiskup je primio vlč. mr. Ivicu Mršu, ravnatelja KŠC-a sv. Josip u Sarajevu. U 17.00 sati Nadbiskup je sudjelovao na sjednici Odbora za održavanje foruma.

05. rujan

Nadbiskup je u 11.00 sati slavio svečano misno slavlje posvete crkve u župi sv. Petra i Pavla u Lovnici kod Žepča. U 17.30 Nadbiskup je sudjelovao u snimanju dokumentarnog filma o trapistima u Banja Luci. Snimanje se odvijalo u krugu samostana Marija Zvijezda kod Banja Luke.

06. rujan

Nadbiskup je predvodio misno slavlje u 10.00 sati u svetištu Male Terezije u župi Presnače. Nakon svete mise Nadbiskup se uputio prema Sarajevu.

07. rujan do 15. rujan

Nadbiskup je u 12.30 zajedno s drugom braćom svećenicima otputovao na sedmodnevno hodočašće u Svetu Zemlju.

15. rujan

U 08.30 sati Nadbiskup se vratio u Sarajevo iz Svete Zemlje gdje je boravio na hodočašću zajedno s drugom braćom svećenicima. U 16.30 Nadbiskup je primio mons. Ivu Tomaševića tajnika BK BiH. U 17.00 sati Nadbiskup je primio preč. Matu Zovkića. U 17.10 Nadbiskup je primio vlč. Zdenka Spajića dekana VKT-a.

16. rujan

U 08.30 Nadbiskup je primio vlč. Ivana Kuprešaka zamjenika predstojnika KUVN-a. u

09.45 Nadbiskup je primio vlč. Valdorta Pjotra misionara iz Poljske. U 11.30 Nadbiskup je održao press konferenciju u povodu održavanja gospodarskog foruma. U 16.00 Nadbiskup se susreo s upravom Bogoslovije. Nakon susreta Nadbiskup je obišao gradilište svećeničkog doma.

17. rujan

U 08.15 Nadbiskup je primio vlč. Josipa Grubišića. U 09.30 Nadbiskup je predvodio euharistijsko slavlje kojim je počeo susret dijecezanskih svećenika. Nakon mise Nadbiskup je sudjelovao na susretu dijecezanskih svećenika. U 14.30 Nadbiskup je primio vlč. Iliju Orkića, vlč. Borisa Salapića i vlč. Ivu Kopića. U 15.00 Nadbiskup je primio vlč. Vladimira Pranjića. U 17.00 Nadbiskup je primio vlč. Josipa Tadića, ekonomu u Bogosloviji.

18. rujan

U 08.30 Nadbiskup je primio gospodina Gordana Jandrokovića ministra vanjskih poslova Republike Hrvatske. Tijekom susreta razgovaralo se o političkoj i ekonomskoj situaciji, te o djelovanju Katoličke crkve u Bosni i Hercegovini. U 10.00 sati Nadbiskup je sudjelovao na sjednici Gospodarskog foruma u organizaciji Caritasa BK BiH. U 15.30 Nadbiskup je primio vlč. Miroslava Čavara, direktora MCVN-a i župnika na Stupu kod Sarajeva. U 17.00 Nadbiskup je primio vlč. Ivana Tolja. U 17.30 Nadbiskup je primio vlč. Ivu Tomaševića, tajnika BK BiH.

19. rujan

Nadbiskup je u 10.00 sati predvodio euharistijsko slavlje na Stupu u povodu Dana Caritasa. Nakon mise Nadbiskup se uputio prema Zagrebu.

20. rujan

Nadbiskup je predvodio misno slavlje u župi sv. Ilije proroka u Bosanskom Brodu u 10.00 sati. U 19.00 Nadbiskup je sudjelovao na prijemu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini povodom proslave Ramazanskog bajrama.

21. rujan

Nadbiskup je u 11.00 primio gospodina Antona Talajića. Nadbiskup je u 15.00 posjetio uredništvo i redakciju Katoličkog tjednika. U 18.00 Nadbiskup je u Staroj pravoslavnoj crkvi sudjelovao u molitvi za mir.

22. rujan

U 08.30 Nadbiskup je primio poglavaricu sestara Služavki malog Isusa s. Mariju - Anu

Kusturu. U 10.00 sati Nadbiskup je primio Stanislava Šarića, studenta teologije. U 11.00 Nadbiskup je primio vlč. Šimu Maršića, profesora na VKT-u. U 15.00 Nadbiskup je primio Ivana Raku, bogoslova. U 16.00 Nadbiskup je primio fra Andriju Jozića, župnika u Doljanima. U 16.45 Nadbiskup je primio mons. Matu Zovkića.

23. rujan

U 09.00 Nadbiskup je primio dr. Zdenka Spajića, profesora i dekana VKT-a. U 11.00 Nadbiskup je primio preč. Luku Tunjića, generalnog vikara. U 15.00 Nadbiskup je primio dr. Niku Ikića, profesora na VKT-u.

24. rujan

U 08.30 Nadbiskup je primio preč. Luku Tunjića, generalnog vikara i preč. Iliju Orkića, kancelara. U 09.15 Nadbiskup je primio vlč. Slavišu Stavnjaka župnika u Deževicama. U 15.00 Nadbiskup je sudjelovao na redovitoj sjednici Ordinarijata. U 17.00 Nadbiskup je primio mons. Bosiljka Rajića. U 17.15 Nadbiskup je primio dr. Zdenka Spajića, dekana VKT-a i dr. Pavu Jurišića, profesora na VKT-u.

25. rujan

Nadbiskup je boravio u Zadru.

26. rujan

U 08.30 Nadbiskup je primio preč. Luku Tunjića generalnog vikara. U 09.30 Nadbiskup je sudjelovao na sjednici pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije. U 15.00 Nadbiskup je otputovao u Dansku gdje je boravio do 28. rujna.

28. rujan

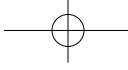
U 17.00 sati Nadbiskup se susreo s biskupima i njihovim predstavnicima u povodu proglašenja Vrhbosanske Katoličke teologije fakultetom.

29. rujan

U 08.15 Nadbiskup je primio preč. Luku Tunjića generalnog vikara i preč. Luku Kesedžića ekonomu nadbiskupije. U 10.30 Nadbiskup je primio dr. Zdenka Spajića dekana VKT-a i dr. Pavu Jurišića profesora na VKT-u. U 11.15 u prostorijama biskupije Nadbiskup je primio poglavaricu sestara služavki malog Isusa s. Mariju - Anu Kusturu. U 12.00 Nadbiskup je primio dr. Perinovića, razgovaralo se o bolnici sv. Vinka. U 16.30 Nadbiskup je primio mons. Matu Zovkića, preč. Antu Meštovića i preč. Peru Pranjića.

30. rujan

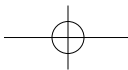
U 08.30 Nadbiskup je primio vlč. Ivicu Mršu ravnatelja KŠC-a sv. Josip u Sarajevu. U 08.45 Nadbiskup je primio preč. Iliju Orkića, kance-

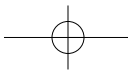

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

lara. U 09.00 Nadbiskup je primio preč. Luku Tunjića, generalnog vikara. U 09.30 Nadbiskup je primio Ivana Soldu, studenta teologije. U 11.00 Nadbiskup je sudjelovao na sjednici Međureligijskog vijeća Bosne i Hercegovine. U 15.45 Nadbiskup je primio preč. Luku

Tunjića, generalnog vikara i preč. Luku Kesedžića, ekonomu nadbiskupije. U 17.30 Nadbiskup je primio mons. Ivu Tomaševića, tajnika BK BiH. U 18.15 Nadbiskup je primio dr. Zdenka Spajića profesora na VKT-u.

Mnogopoštovani
Fra Lovro Gavran, provincijal
Franjevački Provincijalat Bosne Srebrene
Zagrebačka 18
BiH - 71000 Sarajevo

Datum: 25. kolovoza 2009.
Broj: 1482/09

Mnogopoštovani oče Provincijale!

Primio sam tužnu vijest o nagloj smrti fra Marka Gele, člana franjevačke provincije Bosne Srebrene. Tim povodom upućujem Vama osobno, kao i cijelom Provincijskom bratstvu, posebno franjevačkom samostanu na Gorici u Livnu te ožalošćenoj rodbini, najiskrenije izraze kršćanske sućuti.

Dušu pokojnog subrata misnika i člana franjevačke zajednice preporučam Dobrom Pastiru i njegovom milosrdnom Božanskom srcu da ga primi u vječni zagrljaj Božanske ljubavi.

Svim ožalošćenima molim utjehu vjere utemeljenu na vjeri u Uskrslog Krista.

Izražavajući kršćansku sućut, moleći za pokojnog fra Marka Gelu, na sve okupljene kod obreda ispraćaja zemnih ostataka pokojnika zazivam obilje Božjeg blagoslova te iskreno pozdravljam!

Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup vrhbosanski

IZ KORESPONDENCIJE

Bosna i Hercegovina
Vlada Federacije BIH
Gosp. Mustafa Mujezinović, premijer
71000 Sarajevo

Datum: 27. srpnja 2009.
Broj: 1344/09

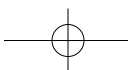
Poštovani gospodine Premijeru!

Uzoriti gospodin Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski Vas je upoznao s problematikom nevraćanja zgrade poznate Travničke gimnazije u Travniku, usprkos Odluci Doma za ljudska prava br. CH/02/9628 kojom se izričito traži vraćanje te zgrade Vrhbosanskoj nadbiskupiji. Nakon te Odluke i nevraćanja kompletne zgrade napravljen je Ugovor između Vrhbosanske nadbiskupije i Ministarstva urbanizma, prostornog uređenja i okoliša, Vlade kantona SB i Općine Travnik u kojem Nadbiskupija daje zemljište za gradnju Srednjoškolskog centra Travnik, a Ministarstvo, Kanton i Općina se obvezuju ispuniti određene uvjete. Budući da stavke iz Ugovora nisu ispunjene, a rokovi premašeni, Nadbiskupija je proglasila taj Ugovor neobvezujućim i nevažećim zabranivši bilo kakvu gradnju na svom zemljištu dok se ne napravi čvršći i konkretniji Ugovor u smislu obveza i rokova.

Zadnjih mjeseci se radilo na pravljenju novog Ugovora. Došlo je do prijedloga novog Ugovora, ali ne i do usvajanja i prihvaćanja, uglavnom radi promjene premijera Vlade Federacije BIH.

Prošli tjedan nam je ravnatelj Katoličkog školskog centra "Petar Barbarić" Travnik javio da su počeli radovi na našem zemljištu premda nije potpisan novi Ugovor.

Ovim Vas obavještavam da je na snazi zabrana gradnje na tom zemljištu dok se ne pot-

IZ KORESPONDENCIJE

piše novi Ugovor. Nemamo ništa protiv da se gradnja nastavi, pokazali smo od samog početka razumijevanje i dobru volju, ali tek po potpisivanju novog Ugovora.

Molim Vas da gradnju obustavite dok se ne stvore pravne pretpostavke za gradnju. U interesu je svih da se novi Ugovor što prije potpiše i započne s realizacijom.

S poštovanjem

Mr. Luka Tunjić
Generalni vikar

Dostavlja se:

Naslovu

Gospođi Borjani Krišto, predsjednici Federacije BiH;

Gosp. Salki Selmanu, premijeru Srednjobosanskoga kantona;

Gosp. Valentinu Inzku, visokome predstavniku u BiH;

Gosp. Gary D. Robbins-u, šefu Misije OSCE-a u BiH.

Gosp. Tahiru Lendi, načelniku općine Travnik

Preč. Marijanu Pejiću, ravnatelju KŠC "Petar Barbarić" Travnik

Arhivu

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine

Kanton Središnja Bosna

Općina Travnik

Služba za inspekcijeske poslove

Travnik

Datum: 04. kolovoza 2009.

Broj: 1353/09

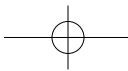
Poštovani!

Općina Travnik i Kanton Središnja Bosna potpomognuti Vladom Federacije Bosne i Hercegovine su započeli gradnju Srednjoškolskog centra u Travniku na zemljištu koje je vlasništvo Vrhbosanske nadbiskupije, nepravедno oduzeto od komunističkih vlasti nakon Drugog svjetskog rata, a 04. rujna 2003. godine Odlukom Doma za ljudska prava br. CH/02/9628 ponovno vraćeno Vrhbosanskoj nadbiskupiji.

Vrhbosanska nadbiskupija je napravila Ugovor/Protokol s Ministarstvom, prostornog uređenja i okoliša Vlade Federacije BiH, te Kantom Središnja Bosna i Općinom Travnik, u kojem daje ograđeno zemljište iza sportske dvorane za gradnju Srednjoškolskog centra u Travniku, a Ministarstvo, Kanton i Općina se obvezuje ispuniti određene uvjete. Prilažem Ugovor/Protokol.

Budući da Ministarstvo, Vlada i Općina nisu ispunili preuzete obveze, svi rokovi grubo premašeni, te da nije pokazan ozbiljan interes za ispunjenje ugovorenih obveza, Vrhbosanska nadbiskupija je proglasila taj Ugovor nevažećim i neobvezujućim zabranivši bilo kakvu gradnju na svom zemljištu dok se ne napravi drugi ugovor ili dogovori rješenje. Prilažem dopis.

Tek nakon što je Vlada Federacije BiH odvojila 5.000.000,00 KM (pet milijuna konvertibilnih maraka) za gradnju tog Centra, aktivirani su razgovori oko gradnje Centra i novog Ugovora, kojeg je predložio sada već bivši premijer Federacije BiH gosp. Nedžad Branković, ali taj Ugovor nije usvojen i potpisan. Ovih dana smo o problematici neispunjavanja Ugovornih obveza i bespravnoj gradnji upoznali i obavijestili Premijera Vlade Federacije BiH, Kanton Središnja

Bosna, Općinu Travnik, Predsjednicu Federacije BiH, Visokog predstavnika u BiH, te šefa misije OSCE-a u BiH. Prilažem dopis i prijedlog Ugovora.

Bez obzira što je na osnovu prvog Ugovora/Protokola Općinsko vijeće Travnik dodijelilo to zemljište Srednjoj školi u Travniku i na nju uknjižilo u katastru, te na osnovu toga izdalo urbanističku suglasnost i građevinsku dozvolu, ta dokumentacija je postala nelegalna i nevažeća jer preuzete obveze iz Ugovora nisu u roku ispunjene i ono na osnovu čega je građevinska dozvola donešena, sam Ugovor/Protokol je izgubio svoju pravnu snagu i prestao biti važeći. Time je građevinska dozvola i sve što joj je prethodilo postalo pravno nevažeće.

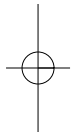
Kao što vidite ovdje je došlo do prijevare i imovinsko-pravni odnosi nisu riješeni!

Napominjem Vam također da se bespravnim iskopom zemljišta i rušenjem cijeloga brda ušlo duboko u naše vlasništvo koje nije bilo predmet razmjene u prvom Ugovoru/Protokolu, čime je uništen put i prilaz našoj ekonomiji koja uzdržava sjemenište i internat.

Dakle, iz postojeće dokumentacije obje Ugovorne strane se vidi da imovinsko-pravni odnosi još nisu riješeni i da time postojeća građevinska dozvola nema pravnu vrijednost, te da je na snazi zabrana gradnje na tom zemljištu, dok se ne potpiše novi Ugovor ili dogovori drugo rješenje. Stoga Vas molim da obustavite daljnju gradnju, koja ovakvim načinom onemogućava normalan rad Katoličkog školskog centra "Petar Barbarić" u Travniku, dok se ne stvore validne pravne pretpostavke za gradnju.

S poštovanjem

Mr. Luka Tunjić
Generalni vikar

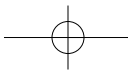

Dostavlja se:

- Naslovu
- Gosp. Mustafi Mujezinoviću, premijeru Federacije BiH
- Gospođi Borjani Krišto, predsjednici Federacije BiH;
- Gosp. Salki Selmanu, premijeru Srednjobosanskoga kantona;
- Gosp. Valentinu Inzku, visokome predstavniku u BiH;
- Gosp. Gary D. Robbins-u, šefu Misije OSCE-a u BiH.
- Gosp. Tahiru Lendi, načelniku općine Travnik
- Preč. Marijanu Pejiću, ravnatelju KŠC "Petar Barbarić" Travnik
- Arhivu

IZ KORESPONDENCIJE

Vijeće franjevačkih zajednica u HR i BiH

Tajništvo: Prilaz Gjure Deželića 75, 10000 ZAGREB; tel.: 01 3765 061, faks: 3765 062,

pokr. tel.: 098 92 44 901; e-mail: vfz-tajnistvo@zg.t-com.hr Žrč.: 2360000 1101620918

Br. 10/2009.

Zagreb, 29. lipnja 2009.

Svim

Preuzvišenim Nadbiskupima i Biskupima HBK i BK BiH

Preuzvišeni,

U prigodi proslave 800. obljetnice usmenog odobrenja franjevačkog Pravila i karizme, koje je 1209. godine odobrio papa Inocent III., *Vijeće franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini* (VFZ-a u RH i BiH) jednodušno je u namjeri da se taj značajni franjevački Jubilej dostojno proslavi.

Uz već poduzete korake na unutarnjem planu duhovne obnove i produblivanja tog velikoga Božjega dara sveopćoj Crkvi, VFZ-a je zaključilo da se završni dio tog Jubileja u mjesnoj Crkvi i narodu okruni *Sv. Misom zahvalnicom* koja će se slaviti u zagrebačkoj Katedrali u subotu, 19. rujna 2009. godine u 10 sati. Slavlje bismo započeli procesijom iz Franjevačke crkve na Kaptolu prema katedrali. Sv. Misu će predvoditi uzoriti kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački.

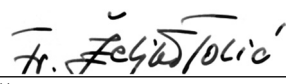
Franjevačka karizma, "stara" 800 godina, pridonijela je izgradnji vjere, očuvanju kulturne i znanstvene baštine u našem narodu te obvezuje nas franjevce i franjevke da to zajednički obilježimo.

Preuzvišeni, pričini biste nam veliku radost da to zajedništvo mognemo podijeliti sa svim pastirima naše Crkve. Stoga Vas u duhu zajedništva i nepodijeljene ljubavi prema općoj i mjesnoj Crkvi s izuzetnom čašću pozivamo da nam se spomenutog nadnevka pridružite u Sv. Misi zahvalnici u zagrebačkoj katedrali.

U nadi da će tako i biti, unaprijed Vam, Preuzvišeni, od srca zahvaljujemo i ujedno Vas molimo, ako je moguće da nam potvrdite svoj dolazak do konca kolovoza o.g. na adresu Tajništva VFZ-a telefonom ili e-mailom.

Program slavlja dostavit ćemo Vam naknadno.

Mir i Dobro!

dr. fra Željko Tolić, predsjednik VFZ-a

Banja Luka, 15. srpanj 2009.

Intervent nuncija D'Errica za vrijeme euharistijskog slavlja u banjolučkoj katedrali

Apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini nadbiskup Alessandro D'Errico uputio je svoju riječ na kraju svečanog Euharistijskog slavlja u banjolučkoj katedrali, 15. srpnja na svetkovinu sv. Bonaventure, nebeskog zaštitnika banjolučke katedrale i biskupije.

Uzoriti gospodine kardinale,
preuzvišena gospodo biskupi,
poštovani predstavnici vlasti,
braćo i sestre!

1. Radostan sam što sam, kao papinski predstavnik, mogao sudjelovati u ovoj svečanoj Euharistijskoj liturgiji, na svetkovinu svetog Bonaventure, nebeskog zaštitnika Banjolučke biskupije, na završetku ljetnog zasjedanja Biskupske konferencije.

Želio bih također javno izraziti osobitu zahvalnost biskupu Komarici, na uobičajenom bratskom gostoprimstvu kojim nas je dočekao, za sve što je on, zajedno sa svojim suradnicima, organizirao ovim povodom.

Počašćen sam što i ovaj put mogu prenijeti poseban blagoslov Svetog Oca. Njegova Svetost je intenzivnom molitvom pratila radove Biskupske konferencije, i ovlasila me da prenesem Njegovo osobito cijenjenje mnogih inicijativa koje se promiču u ovoj biskupiji. Nedavno ste svečano slavili završetak Pavlove godine. Koji dan prije, ovdje se odvijao važan Međunarodni simpozij za 140? obljetnicu Opatije Trapista. Za Svetog Oca ovo su važni znakovi vitalnosti ove biskupije i uloge koju ona želi postaviti i imati u Crkvi i u Zemlji.

Poglavari Svete Stolice posebnom pozornošću prate ono što se ostvaruje ovdje, jer oni dobro znaju da su ovdje najočitije posljedice nedavnog rata. I ohrabreni onim što Duh Sveti ostvaruje ovdje vašom zauzetošću, još više pozivaju na nadu; ili još bolje na pozitivni i konstruktivni stav nade. I potiču vas da gledate na budućnost vedrim povjerenjem jer Bog - naša pomoć i naša snaga - učiniti će da ne uzmanjka pomoć i blagoslov za Božji narod koji živi u ovoj Zemlji.

2. Stalo mi je osvrnuti se i na drugo kratko razmišljanje. Kako vam je poznato, po završetku Pavlove godine, sad smo u slavlju Svećeničke godine zajedno s braćom u vjeri cijelog svijeta.

Dakle, Sveti Otac pridaje posebnu važnost ovoj inicijativi, kako radi temeljne uloge koju svećenici imaju i izgradnji i rastu Crkve, a i zato jer se s više strana pojavljuju zabrinjavajući znakovi krize vezano za zvanja i za svećenički život.

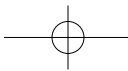
Ovih dana naši su biskupi dugo promišljali o poticajnim inicijativama za Svećeničku godinu. Želio bih vas pozvati na intenzivniju molitvu kroz ovu godinu za naše svećenike, dijecezanske i redovničke, i za svećenička zvanja. Nažalost, također i u Bosni i Hercegovini bilježimo opadanje duhovnih zvanja; i ovdje također svako malo ispliva po koja sjena koja bi mogla bit riješena, kad bi bilo malo dobre volje i veće zauzetosti od strane svih.

Možda vam je već poznato da se, po providonosnom podudaranju, Svećenička godina poklapa s Međunarodnom godinom pomirenja proglašenom od UN-a za 2009. Osobno sam uvjeren da, nakon strahota nedavnog rata, u Bosni i Hercegovini, treba još istinskog i dubokog pomirenja, posebice u međuljudskim odnosima naroda koji žive u ovoj zemlji, ali također unutar hrvatskog naroda. Osim toga, znadete bolje od mene da je potrebna obnovljena dinamičnost pomirenja također u Božjoj Crkvi u Bosni i Hercegovini, za složene povijesne događaje koji su obilježili njen život i njenu nazočnost u Zemlji.

Zato vas pozivam na intenzivnu molitvu - zajedno sa Svetim Ocem i Poglavarima Svete Stolice - za dvije nakane, koje preporučujem zagovoru Svetog Bonaventure i blaženog Ivana Merza: a) da dobijemo brojna i dobra zvanja; i b) da posebno tijekom ove Svećeničke godine koja je također i godina Pomirenja, dobijemo svi, posebno naši svećenici (dijecezanski i redovnički), puno svjetla i puno dobrih nada - nuća kako bi ostvarili konkretne inicijative pomirenja, koje osjećamo prijeko potrebnima.

Amen!

PRILOZI

Uzdol, 14. rujan 2009.

Propovijed nuncija D'Errica na šesnaestu obljetnicu uzdolskih žrtava

Na blagdan Uzvišenja Svetog Križa

U ponedjeljak, 14. rujna na blagdan Uzvišenja sv. Križa u župi sv. Ivana Krstitelja u Uzdolu kod Prozora, obilježena je šesnaesta obljetnica od masakra nad 41 uzdolskim Hrvatima katolikom, kojeg su 1993. godine počinili pripadnici postrojbi Armije BiH. Svetu misu predvodio je nadbiskup Alessandro D'Errico, apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini i tom je prilikom kazao:

Danas, na blagdan Uzvišenja Svetog Križa, zajedno s braćom u vjeri u cijelom svijetu, nadasve želimo razmatrati i adorirati ovu centralnu tajnu naše vjere. Liturgija nas poziva da u Križu gledamo u pravom smislu riječi Isusovu žrtvu za naše oslobađanje od grijeha i od zla. U njemu nalazimo nekoliko važnih pouka:

a. Prije svega, Križ pokazuje ljubav nebeskog Oca za nas. *"Bog je tako ljubio svijet - tumači evanđelist Ivan - da je dao svog Sina Jedinorođenca, da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni"* (Iv 3,16). Križ nas podsjeća da je Bog Ljubav, Otac bogat milosrđem, koji se brine za nas uvijek, kako u radosnim trenutcima tako i u žalosnim. Zato, on donosi također za nas danas poruku utjehe i nade, na kojoj želimo zahvaliti Ocu svake utjehe i njegovom Sinu Isusu.

b. Ali Isusov Križ sa sobom nosi još jednu drugu pouku, koja nas dodiruje posebno u trenutcima kušnje. Isus je rekao: *"Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom."* (Lk 9,23) Svi susrećemo križeve na svojim putovima; netko više, netko manje; netko teže, netko lakše. Dakle, promatranje Isusova Križa podsjeća nas danas - blagdan Uzvišenja Križa - da, prihvaćajući/grleći svoje križeve moći ćemo biti bliži Učitelju na Križu. I - kako kaže Sveti Pavao - *"u svom tijelu dopunjam što nedostaje mukama Kristovim"* (Kol 1,24), sa živom nadom da s Njim, Uskrslim, također za nas će svanuti nova zora svjetla i uskrsnuća.

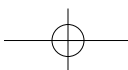
Rado sam prihvatio poziv kardinala Puljića

e dragog don Miljenka da predsjedam ovo euharistijsko slavlje, jer znam da je ovo dan od posebne važnosti za vas. Vi danas ne slavite samo blagdan Uzvišenja Križa Isusova, zajedno sa svim katolicima svijeta, nego - u zajedništvu sa hrvatskim narodom i svim osobama dobre volje - spomen na onaj tragični 14. rujan 1993., kada su ovdje 28 civila i 12 hrvatskih vojnika barbarski masakrirani, i Uzdol je spaljen i razrušen.

Pod ovom svetom Misom želim se ujediniti s vama u molitvi utjehe i razmatranju vjere. Boga Svjetlo pravde i Oca milosrđa - molimo još jednom da udijeli vječni počinak onim nevinim žrtvama kojima je prerano oduzet dar života. Ali, istovremeno, molimo svjetlo i utjehu vjere za svih nas, kako bi mogli čitati u kršćanskoj perspektivi vjere i ovaj strašni trenutak kušnje, s kojim se Uzdol morao dodatno suočiti, i pored mnogih drugih trpljenja svoje povijesti vjernog svjedočenja Isusova Evanđelja.

Poznam dobro vašu tugu i vašu bol za činjenicu da - i u razmaku od 16 godina - još nisu privedeni pred sud pravde odgovorni za ovaj strašni masakr. Ipak, u perspektivi vjere pod ovim euharistijskim slavljem, želim vas pozivati da se ne zaustavite samo na ovom iako opravdanom očekivanju. Vaša je povijest vjernička, koju je u prošlosti dao Uzdol jedan od važnijih katoličkih centara Sarajevske nadbiskupije i Bosne i Hercegovine. U ovoj logici vjere - koja se razlikuje od one svjetske - vjerujem da je potrebno ne prepustiti se samo ljudskim osjećajima, iako razumljivi i opravdani za rane koje još krvare. Također i u ovom pogledu, vjera nas uči nekoliko važnih stvari, koje vi nastojite živjeti u svojoj svakodnevnici, i na koje bih želio svratiti vašu pozornost.

a. Prije svega, danas trebamo ponovno potvrditi da, i pored ljudske pravde, *mi vjerujemo u Božju pravdu*, koja je nenadmašivo veća, daleko objektivnija/stvarnija i u potpunosti nepristrana. I to nam pomaže da ne gubimo iz vida *put nade*; i da nastavimo - obnovljenom

duhovnom snagom - vašu hvale vrijednu zauzetost u materijalnoj obnovi, sa čvrstom nadom u jedan budući Uzdol još razvijeniji od onog što je bio u prošlosti.

b. I zatim znam dobro da, usprkos svemu, vi nastojite biti vjerni Božjim zakonima i Isusovom naučavanju, koji traži od nas da praštamo uvijek, i da ljubimo također i neprijatelje. Sjećate li se govora na Gori? "čuli ste da je rečeno: 'Oko za oko, zub za zub'... A ja vam kažem ljubite svoje neprijatelje, molite za one koji vas progone; i tako ćete biti sinovi svoga Oca koji je na nebesima, jer on daje da sunce njegovo izlani nad zlima i dobrima" (Mt 5,38-45).

Očito ovdje nije riječ o tome kako iznaći načina za zaboraviti prošlost. Znamo dobro da nije jednostavno postići to u kratkom vremenu, jer tragični događaji kao ovaj od 14. rujna 1993. ostaju zapisani u pamćenju pojedinaca i zajednica, bar jedno određeno vrijeme. Nadasve pitanje je kako očistiti pamćenje; gledati s vedrinom, povjerenjem i kršćanskom zauzetošću na budućnost.

Dakle, trebamo se inspirirati/nadahnjivati na Božjoj logici, a to je logika ljubavi, milosrđa i praštanja; uvijek, usprkos svemu. To je logika koja čisti i obnavlja. Trebamo staviti na stranu - kao dobri kršćani - logiku osвете, koja je ponavljanje nasilja.

Proteklih tjedana, razmišljajući o našem današnjem susretu, vraćale su mi se u sjećanje neki od osobnih sjećanja na velikog Papu Ivana

Pavla II. Znadete dobro kako on - kao slaven koji je bio - je dobro poznao probleme ove zemlje i duboko je ljubio ove narode. Dakle, poruka koju je on ostavio povodom svojih nezaboravnih Posjeta u Sarajevu (1997) i u Banja Luci (2003) bila je jasna: "Ne treba popustiti napasti malodušnosti i mirenja sa sudbinom. Treba obnoviti zauzetost i umnožiti inicijative kako bi Bosna i Hercegovina ponovno bila zemlja pomirenja, susreta i mira." "Oprost, pomirenje, bratstvo su oni čvrsti temelji društva dostojna čovjeka i po volji Boga." Ali - za postići to - treba - "obnoviti čovjeka iznutra". Dubina je srca gdje - milošću i uzorom Božjim - treba se dogoditi promjena, zahvaljujući kojoj će biti moguće obnoviti socijalno tkivo i ponovno uspostaviti ljudske odnose otvorene za suradnju među živim snagama Zemlje. To je također učenje Benedikta XVI: "Bog je Ljubav", on voli često ponavljati; "u Njemu je naša nada."

Draga moja braćo i sestre, zajedno s vama uzdižem s povjerenjem moju molitvu Svemogućem Gospodinu, koji vodi povijest i upravlja naše korake. Neka On - Sunce Pravde i Otac milosrđa - primi u svoj počinak Uzdolske žrtve, i one sa svakog mjesta i iz svih vremena. Neka On - Knez Mira - blagoslovi naše želje i našu nadu, i prati također ovdje vašu kršćansku zauzetost oko moralne i materijalne obnove. Amen!

(kta)

Sarajevo, 21. lipanj 2009.

Propovijed kardinala Rodea u sarajevskoj katedrali

Svetkovina Srca Isusova

Pročelnik zbora za ustanove posvećenoga života kardinal Franc Rode, na svečanom Misnom slavlju u sarajevskoj katedrali, kojim je 21. lipnja proslavljena svetkovina Srca Isusova, naslovnika sarajevske katedrale i Vrhbosanske nadbiskupije, uputio je sljedeću poruku svećenstvu i puku:

Uzoriti gospodine Kardinale,
poštovana braćo u biskupstvu i u
svećenstvu koji ste ovdje nazočni,
draga braćo i sestre!

Neobično mi je drago slaviti skupa sa svima vama svetkovinu Srca Isusova ovdje u Sarajevu. Izražavam zahvalan i srdačan pozdrav na poseban način vašem nadbiskupu njegovoj uzoritosti kardinalu Vinku Puljiću, njegovoj ekscelenciji mons. Apostolskom nunciju, njihovim ekscelencijama mons. Peri Sudaru, mons. Franji Komarici i mons. Ratku Periću i svima vama svećenicima, suradnicima u svećenstvu. Poseban pozdrav svim redovnicima i redovnicama kao i pozdrav i zahvala svima vama koji ste se ovdje okupili da biste iskazali svoju ljubav, pobožnost i

štovanje Presvetom Srcu Isusovu u katedrali koja je njemu posvećena da biste se pridružili njegovu stolu i kruhu vječnog života što nam odvijeka pruža Božji Sin.

Ova svetkovina Srca Isusova je slavlje Božje nježnosti koja u sebi nosi najaktualniju istinu: ljubav Boga prema čovjeku. Naći utočište u Srcu Isusovu i iz njega gledati svijet posebno je važno u ovom mučeničkom gradu i cijeloj Bosni i Hercegovini obilježenoj logikom smrti, podjele i uništenja kao što veli sluga Božji papa Ivan Pavao II. u svom povijesnom apostolskom pohodu Sarajevu 1997. godine. I sama katedrala, izgrađena po želji biskupa Stadlera, obilježena je zlom, nasiljem i mržnjom kao i vaša zemlja. Prekrasni vitraji, koji su predstavljali tajnu Kristovu, bili su uništeni, ali ste ih obnovili. Židovi crkve su pošteđeni, ali nose rane kao i vaša srca koja može ozdraviti samo bogatstvo ljubavi Srca Isusova.

Evandjelje, koje smo upravo čuli, predstavlja scenu Isusove smrti. Sve je završeno. Isus je umro. Pisma su se ispunila. Izgleda da se nema ništa više reći. Ipak, Ivan ima nešto za nadodati, nešto što će nam bolje objasniti ono što se dogodilo. Ovaj evanđeoski odlomak je osnova tradicije pobožnosti Srcu Isusovu. Ona se razvila posebno u 17. stoljeću objavljujući se svetoj mističarki Mariji Margareti Alacoque (Alakok). Čitavo prošlo stoljeće bilo je svjedokom intenzivnog razvoja pobožnosti Srcu Isusovu koja je prožela svu našu pobožnost i postala dio duhovnosti većine vjernika koji osjećaju potrebu oprosta za grijeha čovječanstva, naroda, obitelji i pojedina te utočište kod Presvetog Srca.

Pobožnost Presvetom, napisao Ivan Pavao II. prigodom posvete čovječanstva božanskom Srcu, sadrži poruku od posebne važnosti za naše dane jer iz Srca Sina Božjega, koji je umro na križu, potekao je vječni izvor života koji daje nadu svakom čovjeku. Iz njegovog se Presvetog Srca rađa novo čovječanstvo oslobođeno od grijeha. Čovjek treba spoznati Srce Isusovo da bi upoznao Boga i sebe. Potrebna mu je ova spoznaja da bi mogao izgraditi civilizaciju ljubavi. I mi, ljudi trećeg tisućljeća, trebamo spoznati ljubav spoznati ljubav Srca Isusova da bi poznali Boga i sebe. I vi trebate upoznati ovu ljubav kako biste mogli izgraditi vaše divne gradove, vaše kuće i crkve razorene mržnjom. Osjećamo ovu potrebu svaki dan kako bi mogli ponovno izgraditi civilizaciju ljubavi.

Vratimo se Evandelju. Subota je. Potrebno je da osuđeni ne ostanu na križu nego da ih pokopaju slomivši im udove. Ali Isus je već izdahnuo i vojnici mu ne lome noge nego samo kopljem probijaju grudi kako bi se uvjerali da je mrtav. Ova činjenica je od velike važnosti i u sebi ima veliko bogatstvo značenja. Tu se očituje veliki dar Isusove ljubavi koju nam sv. Pavao želi približiti kako bi mogli razumjeti "sa svima svetima što je Dužina i Širina i Visina i Dubina te spoznati nadspoznatljivu ljubav Kristovu" (Ef 3, 18-19). Upravo u ovom Srcu sva ljubav i bol svijeta nalazi svoj potpuni smisao. Krv koja iz njegovih probijenih grudi istječe jest prihvaćena smrt kako bi se spasilo čovječanstvo, jest izraz njegove slave i njegove potpune ljubavi: darivanje Pastira za svoje ovce, ljubav prijatelja koji daruje život za prijatelje. Ivan nam doziva u pamet vodu i vino sa svadbe u Kani Galilejskoj. Konačno je došao čas u kojem Isus daruje novo vino svoje ljubavi. Evo, započela je konačna svadba. Ovdje je započela Jaganjčeva svadbena gozba. Pravilo beskonačne i iskrene ljubavi, koju Isus pokazuje na križu a nudi nam je na posljednjoj večeri: "Ovo je moja zapovijed: ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio!" (Iv 15,12). Iz njegova probodenog Srca prelijeva se ta božanska ljubav u srca vjernika preko Duha Svetoga koji je ljubav. Voda je znak Duha Svetoga kojeg je Isus obećao. Iz tog probodenog Isusova Srca rađa se Crkva.

Prema Svetom Pismu Srce je središte onoga što je veoma važno za čovjeka - njegove sposobnosti voljeti, htjeti i odlučiti se. Brojni mistici i duhovni ljudi svih vremena uvidjeli su u Presvetom probodenom Srcu ovu tajanstvenu stvarnost. Iz ovog Spasiteljeva Srca izvirala je ljubav kojom je Otac uzljubio svijet. Zato napisao sv. Pavao: "Zato prigrabim koljena pred Ocem, od koga ime svakom oćinstvu na nebu i na zemlji: neka vam dadne po bogatstvu Slave svoje ojačati se po Duhu njegovu u snazi za unutarnjeg čovjeka (Ef 3, 14-16). Srce ovdje znači baš unutarnjeg čovjeka. Srce božanskog Sina, prema Apostolu, postaje izvor i snaga za sva ljudska srca. Od Srca Isusova ljudsko srce uči i spoznaje jedini i istiniti smisao ovog života i svoje sudbine, spoznaje vrijednost autentičnog kršćanskog života - braniti se od izvjesnih izopačenosti i povezati sinovsku ljubav prema Bogu i prema bližnjemu.

Sv. Augustin piše: "Bog je onaj koji ljubi i ljubeći rađa ljubav Ljubljenog. Između Boga koji ljubi i Ljubljenog struji ljubav. Bog je ljubav". Ova riječ nam otkriva, kako reče sv. Pavao, "rasporedbu otajstva, pred vjekovima skrivena u Bogu, koji sve stvori" (Ef 3,9). Naše moderno vrijeme, u kojem se ne prizna kao konačno ništa onostrano, zadnji kriterij vrednovanja postaje - ja i zadovoljenje osobnih želja kako nam je više puta ponovio njegova svetost Benedikt XVI. Ovo naše vrijeme mora ponovno otkriti pravo Božje lice, lice - kao što nam to veli današnje slavlje, Zaljubljenog, lice jednog Ljubavnika i Ljubljenog. Križ predstavlja kriterij i vjeru ove ljubavi, ozbiljne i vedre ljubavi, ljubavi koja će biti u stanju ne zadovoljiti se samo riječima nego postati dar do smrti.

Obratimo naša srca prema Božjoj nježnosti i izbjegavajmo njegov strogi udaljujući lik koji nosimo u sebi da bi se približili pravom Božjem licu o kojem nam je Isus došao govoriti. Tako će nam onaj vječni i beskrajni paradoks - križ, onaj Bog pobijeđen i gol, zgrčen oko čavala, postati naš stil života, mjera po kojoj Bog odabire smrt iz ljubavi. Usidrimo se u ovoj ljubavi, zagrlimo ovaj križ da bi mogli spoznati vrijeme i osmeh Božji. Na taj način moći ćemo navješćivati i svijetu zakon ljubavi koji se uzdiže, koji pobjeđuje mržnju, koji nema straha.

U našem svijetu, koji nagrđuje ljubav na razne načine svodeći je na prostaštvo koje je

teško i opisati, koje zamjenjuje ljubav s uživanjem i obeščaćuje je i taj način ismijava, čini se predmetom trgovine, slabosti i strasti, mi ćemo navješćivati zakon ljubavi koji pročišćava, ponavljat ćemo ga u obitelji mladima koje ćemo nastojati odgojiti za sve ono što je lijepo i stvarima u duši, u prirodi, u sinovskoj kontemplaciji Blažene Djevice Marije. U ovom svijetu, koji se guta u uzajamnom i kolektivnom individualizmu i koji stvara antagonizme, neprijateljstva, ljubomore, ratove, društvene borbe i borbe interesa - jednom riječju mržnje, mi ćemo navješćivati zakon ljubavi koji se proširuje i daruje, koji zna raširiti srca i ljubiti bližnjega, koji zna oprostiti uvrede i služiti potrebnima, koji se zna žrtvovati bez interesa i slave, biti siromah sa siromasima, brat među braćom, koji zna na kraju stvoriti novi svijet sloge, pravde, ljubavi i mira.

Gospodine Isuse, pomози nam da iskusimo ovu nježnost solidarnosti i ljubavi koje ti izljevash iz svog srca na čovječanstvo da bi mogli i mi, ojačani tvojom krvlju i vodom sudjelovati u ljubavi prema čovjeku, čovječanstvu, da bi uronjeni u tvom Srcu bili oslobođeni od svog egoizma, zatvorenosti i hladnoće prema drugima. Neka nas tvoje Srce, izvor žarke ljubavi, oslobodi također od svih smetnji i tjeskoba, opere nas od bahatosti, pohlepe, preobradi strah u nadu, naše tmine u svjetlo.

Amen!

Vitez, 18. srpnja 2009.

Blagoslov staračkog doma

Propovijed uзорitog kardinala Vinka Puljića, nadbiskupa

Draga braćo misnici, drage časne sestre, draga braćo i sestre!

Na početku ove svete mise i obreda blagoslova ove kapelice, prostora za slavlje mise, rekao sam da je ovo djelo koje istinski izaziva i divljenje i zahvalnost Bogu. Kada su komunisti otimali i pljačkali, mislili su da će uništiti ovdje onaj stoljetni trag kojeg su sestre utkale na ovom prostoru po zamisli sluge Božjega Josipa Stadlera. I u prvi mah se mislilo da će i uspjeti. Međutim, dolaze druga vremena, druga nadahnuća i

drugi uspjesi. Upravo na tome što je sluga Božji Josip Stadler dao kao znak prepoznavanja sestrama Služavkama, a to je služiti Isusu u čovjeku, malom i starom. One evo obnavljaju tu ideju i grade ovaj Dom. A u središtu tog Doma, kako sam rekao, jest oltar da bi cijeli ovaj Dom postao jedan oltar, žrtvenik na kojem se prikazuje čin ljubavi za Isusa u čovjeku.

Ovdje ovaj prostor smo blagoslovili i ovaj oltar ćemo blagosloviti, ali taj blagoslov ostaje da mi se trajno posvećujemo. Posvećujemo pr-

PRILOZI

ostor u kojem ćemo naći sebe i Boga, u kojem ćemo tražiti svjetlo i snagu jer nije jednostavno imati tako jaku vjeru, pa u čovjeku Boga prepoznati. Ona Isusova riječ: "Što god učinite jednomu od ovih najmanjih, meni učinite." A čovjek je malen kad je nemoćan, bilo da je riječ o onom u bešiki ili kad tek uči hodati ili kad dođe u vrijeme kada se polako životna svijeća gasi. I tada je nemoćan. I tada je malen. I "što god učinite jednom od ovih najmanjih, meni učinite." Nije lako imati tu vjeru prepoznati Isusa u čovjeku, malenome koji treba našu ljubav. Zato je potrebno trajno obnavljati duhovnu snagu i vjeru da se može služiti, da se može ljubiti, da se može žrtvovati. A ovdje ovaj oltar će to biti s kojeg će se crpsti snaga da možemo istinski izvršiti volju Božju.

Ovaj Dom ima jednu simboliku. Naslov jedne knjige kaže: "čovjek mora učiti starjeti". Moderno vrijeme kao da se boji prirodnog postupka da ima vrijeme rađanja, vrijeme rasta, vrijeme zrenja, vrijeme starenja i vrijeme umiranja. I moderni čovjek se boji. Jedna čuvena psihoterapeutkinja Christa Meves, to lijepo kaže radeći sa starim ljudima koji su svjesni da ide životna svijeća kraju. Kaže, oni se ne boje smrti jer znaju da ona mora doći, ali o njoj ne pričaju jer se oko njih ljudi boje smrti, pa ne smiju govoriti da je smrt na pragu. Mi moramo znati da čovjek ima svoju životnu putanju. I treba gledati Božjim očima svoju životnu putanju. Zato je i ovaj Dom pomoći će da ljudi kad su istrošene snage, kad valja tražiti smiraj i tijela i duše, u ovom Domu naći će skrb, ljubav, molitvu, duhovnu utjehu. I središte toga je oltar, ali ovaj oltar bez svećenika ne bi imao značenje. Ova godina je godina svećenika. I kako nam je divno papa Benedikt XVI. nama svećenicima poslao divno pismo citirajući riječi sv. Ivana Arškog spominjući kako čovjekov život protkan susretom sa svećenikom: kroz krštenje, primanje sakramenata, do onog zadnjeg časa kad moli nad grobom. Što smo mi drugo nego smrtnici, ali ljudi koje je Bog izabrao. Bog posla da uprisutnjujemo djelo spasenja. I onda ovaj oltar ima svoj smisao kad uz njega svećenik stoji i žrtvu prikazuje, kad riječ Božju naviješta, kada nas hrani tijelom Kristovim. Zato je potrebno da ovaj cijeli Dom postane žrtvenik gdje će se izmoliti da bude uvijek služitelja oltara koji će stvarno i naviještati i utjehu pružati.

Čuli smo u današnjem evanđelju kako citira proroka Izaiju za Mesiju da je miljenik Božji. Znači, Ivan Arški to tako lijepo kaže da je svaki svećenik miljenik Božji. Kad bi to shvatio umro bi od sreće. Svaki kršćanin je miljenik Božji jer je opran u njegovoj ljubavi. svaki od nas je postao Hram Duha Svetoga. I najteže je zapravo shvatiti da nas toliko Bog ljubi da nam se toliko Bog približava. I ovaj oltar treba pomoći da otkrijemo koliko nas Bog ljubi, koliko na m se Bog približio. I ovaj oltar treba pomoći da se mi Bogu približimo u onom svom bolesničkom krevetu, onda kad nam sve iz ruke ispada, kad hoćemo izgovoriti a nikako se sjetiti što izgovorit. Tada će nam trebati Božja blizina. To trebamo shvatiti da život ide takvim putem. I služeći tim ljudima i sami postajemo svjesni da valja sebi pripraviti srce i pamet za te dane kad moja svijeća dogorijeva. Treba imati hrabrosti pa reći: život ima svoj kraj. Ali neka bude u Bogu, u Božjoj ljubavi, neka bude jedno prikazanje da ništa ne bude uzalud, da ništa ne bude isprazno, da ništa ne bude propalo.

Živimo u ovom vremenu kada su moralna načela tako pogažena. Upravo ovih dana s jednom tugom u srcu slušam manipulaciju javnog mnijenja kako bi se i više nametnule stvari koje ruše moral, a to je taj Zakon o diskriminaciji gdje treba dozvoliti istospolne brakove, gdje treba dozvoliti manipulaciju začeca, gdje treba dozvoliti nešto ne prirodno. I uvjetuju, a u BiH je to lako, da neće dobiti vize ako ne prihvate taj Zakon. Pitamo se: Tko zapravo ravna ovom zemljom? Tko nam oduzima naše dostojanstvo da imamo savjest, da imamo moral, da budem čovjek-vjernik? Kao da nam žele nanovo nametnuti kompleks krivnje ako sam vjernik, ako držim do Božjih zapovijedi. S tugom slušam i pratim i pitam se: Kakva je savjest naših ljudi koji će trebati dizati ruku za ili protiv tog Zakona. I onda se nađe tko je sposoban itekakvim rječnikom napasti. I za njega će uvijek u novinama biti mjesta. Zato nam je potrebno vratiti dostojanstvo čovjeka da je voljeno biće, miljenik Božji, da na ovom svijetu vlada Božji zakon utkan naravni zakon i Božje zapovjedi. I ponovno vratiti da čovjek s Bogom računa. Zato želim da i ovaj Dom u središtu BiH kojom tako manipuliraju i tako je ponižavaju da u središtu BiH bude jedan svjetionik koji govori: čovjekov život ima smisao i onda kad trpi, kad ne može,

kad je ostario. Ima smisao jer je Božje stvorenje. Ima smisao ako se u Boga pouzdaje.

Zato želim, drage sestre, da u ovom Domu istinski Božja ljubav vlada, da je trajno obnavljate s ovog oltara, da trajno svjedočite: Sve prolazi ljubav ostaje! I tko god istinski želi svoj život gledati kao osmišljeni život, vidjet će da je jedino u ljubavi Božjoj. Zato želim da budete neumorni. Time ćete sigurno najbolje ostvariti karizmu sluge Božjega Josipa Stadlera, služiti da čovjek kad ne može sačuva nadu, kad klone da živi od nade i da kad se svijeća gasi da se nikad ne ugasi ono svjetlo vjere upaljeno krštenjem. To ćete vi pomoći svojim svjedočenjem evanđelja, svojim svjedočenjem za Isusa Krista. Ne samo vi, nego svi

koji ovdje budu radili. I oni koji budu radili moraju tog duha imati, inače će izdati poslanje ovog Doma. Zato vas sve donatore, prijatelje, koji ste pomogli, danas zazivam Božji blagoslov na vas, neka vam srce bude radosno što ste ugradili nešto lijepo za služenje čovjeku. Sve vas koji ste radili na ovom Domu želim Božji blagoslov da vas prati. Uradili ste nešto što će čovjeku služiti. Ništa ljepše nema nego ugrađivati se u službu čovjeku jer Bog je čovjekom postao da bi čovjekom spasio. Zato želim da Isus Krist bude uvijek prepoznatljiv u nama i među nama. Dok molimo, dok radimo, dok čistimo, dok služimo neka uvijek bude Isus Krist na prvom mjestu. AMEN!

PRILOZI

Propovijed na Susretu dijecezanskih svećenika 17. rujna 2009. Crkva sv. Ćirila i Metoda

Dragi brate u biskupstvu draga braćo misnici!

Na početku ove mise rekao sam ovo je poseban događaj, doživljaj našeg zajedništva da se godišnje nađemo zajedno kao dijecezanski kler ove vrhbosanske crkve. I najveći dio to prihvaća i surađuje, mali je dio onih koji ne znam iz kojih razloga redovno izostaju. Žao nam je da ne dijele s nama zajedništvo bez obzira kakva opravdanja tražili. Ali se mi radujemo da možemo zajedno doživjeti ovo jedinstvo euharistije i u tome razmišljati o našem vlastitom identitetu u ovoj godini svećenika. Zato mi dopustite da budem vrlo spontan iako sam par misli i na papir stavio, da pred vama razmišljam o nama. Jednostavno pitanje:

TKO SAM JA?

Ne želim se gledati svojim očima jer sam pristran, jer nemam hrabrosti uvijek istinu u oči gledati. Ako je suočim onda bježim tražeći krivca ili ispriku.

Ne želim se gledati očima onih kojima služim? Onda ću biti u opasnosti da tražim njihovu hvalu i priznanje?

Ne želim se gledati ni očima onih kojima ništa ne valja na ovom svijetu. Pogotovo koji uvijek traže glavnog krivca u Crkvi i svećenicima?

Želim se gledati Tvojim očima Isuse, jer sam

na dlanu Tvoje ruke.

Tko sam ja?

Onaj koji je zaveden. Ti si me zaveo.

Onaj koji je nasjeo na Tvoju Riječ, kada si ušao u moj život.

Tada si ubacio u moj život nešto kao sjeme - što je trajna čežnja. Tako sam postao trajni TRAŽITELJ!

U meni je čežnja za posjedovanjem, a Ti se ne daš imati, posjedovati, nego trajni izazov koji privlači, te sam trajni TRAŽITELJ. To me definira.

Želim biti sretan. Želim uživati, a Ti me trajno pozivaš da Te slijedim, Ići za Tobom znači ići križnim putem.

Ti znaš da se toga bojim. Zato tako često bježim. To bježanje me prazni. Vidim da moji kriteriji, moje prosuđivanje nije u skladu s onim što me goni da Te tražim. I onda kada bježim opet Te tražim.

Kada me nađeš ne prigovaraš mi nego me pitaš DA LI ME VOLIŠ, ljubiš li me više nego ovi?

Odgovaram, da ne znam voliti, ne znam ljubiti. Bojim se zagaziti na tu stazu, u to more ljubavi, praštanja i žrtvovanja.

Ti mi tiho, da Te jedva čujem veliš: tek tada si svjetlo, kada izgaraš.

Ja se bojim da ću izgorjeti, zato tinjam, dimim, a ne gorim.

PRILOZI

Ti mi kažeš da trebam postati kruh koji se lomi, da bi Ti mogao po meni druge hraniti. U sebi vapim prazninom i prigovaram, jer svoju glad hranim sebičnošću, ohološću, koja me i dalje ostavlja praznom. Tada tražim krivca u drugome, tada zajedljivo se rugam drugome kako bi sakrio svoju prazninu.

Ti želiš da pretvaram kruh u Tvoju prisutnost, ali u isto vrijeme da postajem drugi Ti. Za druge trebam postati Tvoja prisutnost,

Eto, pokušavam sebe definirati, ali bez Tebe, mene nema. Želim se definirati u Tebi, jer si Ti ušao u moj život kao u Petrovu lađu. Iz nje želi Ti govoriti, Ti biti prisutan, Ti ponovo umirati da drugi uskrsnu.

Ja sam Tvoj svećenik. Ja sam onaj koji blago ima u glinenoj posudi. - Tako sad shvaćam da je moja snaga u Tebi.

Ja sam Tvoj svećenik. Zato mi pomoz da ne živim više ja nego da Ti živiš u meni.

Ja sam tvoj svećenik, pomoz mi učiti od Tvoga blagog i poniznog Srca. Želim biti takav da se Tebi svidim.

Ja sam Tvoj svećenik. Želim biti providan da svi vide Tebe kroz moju osobu. Da čuju Tebe u mojim riječima

Da osjete Tvoju ljubav kroz moje darivanje.

Oslobodi me napasti da druge vodim k sebi. Da ih čuvam za sebe. Ja želim sve dovesti Tebi, ja sam Tvoj svećenik.

Ja sam Tvoj svećenik, Ti si me izabrao, pozvao, posvetio i poslao.

Za one kojima si me poslao samo jedno molim: sačuvaj ih u svome Imenu. I mene s njima. Da svi budemo savršeno jedno u Tebi. Jer izvan Tebe je sve ništavilo i praznina.

Bijeljina BDM Kraljica (28.08.2009)

Draga braćo misnici draga braćo i sestre!

Danas slavimo zaštitnicu ove župe, zaštitnicu ove crkve kojoj je posvećena ova crkva. I nakon svih onih nemirnih događanja sad se obnavlja ova crkva evo nabavljen je i novi kip kao uočljivi znak poruke kad dođemo ovdje došli smo našoj Nebeskoj majci. Bog je tako htio, da čovjeka otkupi od grijeha odlučio je pripremiti sebi dolično mjesto da se On utjelovi i rodi zato je izabrao jednu nazaretsku obitelj, svetog Joakima i Anu da po njima dođe na svijet ona koju će izabrati sebi za majku i mi smo svi začeti u istočnom grijehu, to je ono što smo naslijedili od praroditelja. Nismo krivi, ali smo potomci, kao potomci nosimo posljedicu njihova grijeha a to je da smo izgubili raj. Mi se svi rađamo u tome grijehu. Međutim, Marija nije rođena nju je Bog izuzeo od tog grijeha i zato je mi častimo kao bezgrješnu, ali nije samo ona velika po tome što ju je Bog očuvao od grijeha, nego je velika što je ostala bez grijeha. Ostala je bezgrješna cijeli život. Za nas ljude smrtnike, grešnike to je tajna kako se boriti protiv grijeha, ali ona je cijeli život istinski sačuvala svoje srce čisto. Zato je častimo kao Prečisto Srce Marijino. I Bog je spremio dostojno krilo svome Sinu, čisto jedno krilo. I zato će jedan pjesnik lijepo reći majka je tako

nešto lijepo da je i Bog htio imati majku. Upravo je nju uzeo da se utjelovi pod njezinim srcem. Čuli smo navještaj, današnje evanđelje, gdje je Duh Sveti glavni izvoditelj djela utjelovljenja Sina Božjega u Marijinom srcu. I zato je mi kršćani, bilo katolici bilo pravoslavni zovemo Bogomajka jer je rodila Sina Božjega i tu je veličina njezina što je s Bogom surađivala. Ona je rekla anđelu evo me iako nije sve razumjela, ali je u njega imala povjerenje. Zato danas od Marije učimo, učimo kako imati u Boga povjerenje i onda kad nam nije jasno, i onda kad smo zbunjeni pred životom, i onda kad smo prestrašeni kako imati u Boga povjerenje. To nas Marija uči, ona jednostavno izgovara "Evo službenice Gospodnje neka mi bude po tvojoj riječi". U životu je prevažno ono što molimo u Očenašu istinski tako i izvršiti, a mi molimo budi volja tvoja. Nažalost mi često puta se ljutimo na Boga ako ne uradi kako mi hoćemo. Mi bi koji puta htjeli i Bogu zapovijedati i njemu naređivati. Ma nismo mi tako zlobni ali koji puta mi hoćemo i molimo i krivo nam je ako Bog nije uslišio kad mi hoćemo, a zapravo zaboravljamo da mi Bogu u ruke sve dajemo, budi volja tvoja. Zašto smijemo to reći? Zato što nas nitko više, ni mi sami sebe ne volimo, koliko nas Bog voli. I zato imamo hrabrosti uvijek

imati povjerenja u Božje ruke. Jer nas On voli. Nažalost čovjek toga nije svjestan. Nije svjestan da ga Bog voli. Da smo prvo zamišljeni od Božje ljubavi stvoreni i rođeni i da nas On prati u svojoj ljubavi. Kaže jedan svetac čiju sto pedeset godišnjicu smrti slavimo i povodom toga je papa proglasio 2009 godinu, godinom svećenika sveti Ivan arški župnik. On je rekao kad bi čovjek istinski shvatio koliko je voljen poludio bi od sreće onako ljudski što se kaže. Toliko mi nismo svjesni da smo istinski voljeni, ali zato smijemo poput Marije imati povjerenja u Boga vjerovati mu i reći mu ono neka bude volja Tvoja. To je Marija i rekla i Duh Sveti je učinio da je pod njezinim srcem začet Sin Božji Isus Krist ona ga je donijela na ovaj svijet i po njoj je Bog postao nama bliz, ali zanimljivo je da Isus raste uz Mariju kao svaki čovjek kao dijete uz majku i polazi javno propovijedati tri godine. Nije Marija sve shvatila što se događa jer ona je rasla u vjeri nije joj sve odmah jasno, ona je samo imala povjerenja u Boga i zato kad Isus je otišao iz Nazareta propovijedati ona ga prati, čula je jedni kažu eno ga sav izvan sebe i ona dolazi i želi ga posjetiti a Isus kad su mu rekli eno majka te traži Isus izgovara jednu strašnu veliku riječ "Tko je moja majka tko su moja braća i sestre"? Pa pokaže rukom "Oni koji slušaju moju riječ i vrše je". To je i veličina Marijina što je Božju riječ slušala i naša veličina leži u tajni Božju riječ čuti i pokušati slijediti. Tada čovjek postaje u svom dostojanstvu velik jer je Božje dijete, Božje stvorenje. Zato želim da ovaj Marijin blagdan u nama vrati naše dostojanstvo djece Božje. Kada je Isus uzeo svoj križ nosi ga na Kalvariju, susreće majku. Znae, kad čovjek pati silno je veliko imati biće koje te razumije. Svako od nas to itekako to razumije, ne trebam to tumačiti. Kako jako puno znači kada u trpljenu pritisnut križem susretneš biće koje te razumije, koje ti može pomoći. Istinski Marija to pokazuje prema Isusu. Njih dvoje se razumiju, ne govore ništa, a sve govore. Što govore? Zajedništvo u ljubavi i zato kad je Isus bio razapet i ništa više nije imao niti je mogao jer su mu ruke i noge prikovane sva odjeća sa njega je skinuta i više nema što dati, tada nam najveći dar daje. S križa kaže svojem učeniku "Evo ti majke". I od tog časa kaže Sveto Pismo uze je učenik k sebi. U tom času zapravo svi mi

smo postali Marijina djeca. U tom času je Marija postala naša majka pod križem rodila nas je u teškim mukama kad je mač boli probio njezinu dušu, to majka najbolje znade što to znači kad stoji uz dijete nemoćna. Ne može ništa. To je mač boli. Marija je stajala uz križ ništa ne može a Isus joj kaže da sada umjesto Isusa uzima nas ljude za djecu i ona postaje naša majka ne samo Isusova nego i naša. I zato je mi volimo, ali znademo da je upravo ta njezina zasluga što je sudjelovala i surađivala s Bogom. Zato Isus nakon uskrsnuća prvo biće koje će nagraditi vječnom slavom, upravo svoju majku, nju će uzeti dušom i tijelom na nebo. To smo slavili prije osam dana. A danas slavimo blagdan kad je ona okrunjena Kraljicom neba i zemlje. Zapravo je to nama blagdan a to je bilo u istom trenutku kad je uzeta dušom i tijelom na nebo onda ju je Presveto Trojstvo okrunilo da bude kraljica neba i zemlje. Međutim, kako je nastao ovaj blagdan? 1954 godinu papa Pio XII je proglasio godinu Marijinu i tada se sjećam kao dijete da smo mi počeli u obitelji moliti kronicu. Prije toga smo u obitelji molili propetije i preporuke, a onda za Marijinu godinu počeli smo moliti u obitelji gospinu kronicu. Tada je papa Pio XII uveo ovaj blagdan Marija Kraljica neba i zemlje. Na ovaj dan je slavljen blagdan Prečisto Srce Marijino a na kraju svibnja bio je blagdan Kraljice neba i zemlje. Međutim došlo je do reforme kalendara pa je promijenjen kalendar i tako je prenesen ovaj blagdan na osmi dan iza Velike Gospe jer u katoličkoj crkvi liturgija osmine ima svoje značenje. Tako je htio papa i osmina Velike Gospe koja najviše okuplja vjernike na molitvu osmina je u kojoj je ovaj blagdan kojega danas slavimo kao Kraljicu neba i zemlje. Nije to nastalo kad je papa proglasio davno je narod počeo moliti Mariju Zdravo Kraljice puna milosti, puna milosrđa to je molitva koja je nastala jako davno negdje u 6. stoljeću. Tako da zapravo vjera da je ona kraljica to je od početka bilo, samo nije proglašeno kao blagdan. Spajamo redovno svetkovinu Kraljice neba i zemlje s njezinim majčinskim zagovorom. Ona je ostala majka iako uznesena dušom tijelom i na nebu. Majka koja svoju djecu prati i ona najviše okuplja hodočasnika. U Marijinim crkvama vjernika je uvijek puno. To bi se ljudski razumijelo da čovjek ima

PRILOZI

PRILOZI

potrebu za bićem koje ima srca, koje razumije. I nekako je slobodnije majci reći nego ocu. Koji puta mi naš život obiteljski projiciramo i u otajstvo neba pa mislimo da je Bog otac strožiji od Marije pa radije Mariji povjerimo svoje probleme. To je naše ljudsko pa mi zato Mariju radije molimo neka ona prenese nebeskom Ocu naše potrebe. I to ona i čini. Ona to i čini svojim zagovorom. Ali nije dovoljno samo Mariju moliti za pomoć i zagovor, zavjete činiti. Potrebno je da i djeca uče od majke. Danas ponesimo jednu što narod kaže Bogu služiti znači kraljevati. I mi želimo vječnu sreću, kraljevstvo da bi to postigli treba znati s

Bogom prijateljevati Bogu služiti, Boga moliti i u njega povjerenje imati. To je snaga vjernika, on nikad ne gubi nadu i kad je najteže ima utjehu to je molitva. Ima i utjehu to je pouzdanje u Boga. Danas slaviti Mariju poći životnim putem to znači poći utjehom vjere, snagom i povjerenjem u Božju ljubav da naš životni križ strpljivo nosimo. Ona je hodeći križnim putem svojega Sina bila i na našem križnom putu, u boli, ali nas hrabri pouzdanjem u Boga, Božja je zadnja ona uvijek pobjeđuje. Pa želim da to i naučimo od Marije. Pouzdanjem u Boga krenuti u svoju sadašnjicu. Amen

PROPOVIJED: Komušina 14. 08. 2009.

Draga braćo misnici draga braćo i sestre!

Prvo želim oslonit se na Riječ Božju koja se naviješta upravo da u nama probudi onu vjeru u ovom slavlju uznesene Blažene Djevice Marije dušom i tijelom. Ona nije osjetila trulež groba jer je bezgriješna. Jer ju je Sin upravo uznio dušom i tijelom kao prvi plod svoga uskrsnuća. Prva od onih za koje je on umro i uskrsnuo. I mi svetkujemo taj dan. Svetkujemo jer želimo u njoj prepoznati smisao naših života, jer ovom zemljom putujemo da vječnu sreću dobijemo. To je cilj svakoga od nas, iskrena želja biti vječno sretan. Međutim, time što slavimo ovo uznesenje mi time i sami jačamo vjeru, zato smo i došli. Zato nas ni kiša ne smeta prihvaćamo i kišu. Prihvaćamo jer želimo u ovom slavlju, u ovom zavjetu, u ovoj molitvi istinski utješiti se izlječiti rane na duši i tijelu. Ali, i doživjeti Božju blizinu. Doživjeti blizinu jedni drugih. Koliki od vas ovdje se tek vidi nakon toliko vremena. Život nas je raspršio diljem svijeta Odakle sve niste stigli? Jer, mi znademo što nam je mržnja učinila. Mržnja nas je rastjerala, mržnja nas je i ranila i mi želimo da nam upravo ova molitva obnovi vjeru oslobodi nas od mržnje i ražari ljubav. Jer samo onaj koji ljubi taj istinski živi. Sve drugo jest zapravo umiranje. Mržnja je umiranje. Koliki je vas možda po prvi puta nakon rata zagazilo na ove prostore. A mnogi svake godine dođu da napune akumulator. Da radosno dožive ljepotu svoga kraja i svoga i svoga zavičaja ljepotu zavjeta ljepotu molitve onu skrušenu ispovijed pokoru i misno slavlje koje nas izgrađuje u zajedništvu.

I ovom prigodom želim nekoliko misli poručiti jer ovo je najveći skup u godini, slavlje Velike Gospe. Zato koristim u prvom redu da vas podsjetim, ove godine papa je proglasio godinu svećeničku, godina svećenika. Povodom 150 obljetnice smrti jednoga svetog svećenika župnika Arškog Ivana Mariju Vijaneija kojeg je stavio nama za uzor i za zagovornika. Ali i ovom godinom sveti otac želi na neki način u svima nama probuditi svijest Božjega dara po svetome redu. Mi ovdje danas za oltarom imamo dvojicu mladomisnika jednoga biskupijskog i jednoga franjevačkog. To je lijep dar. Novi svećenici dar za zajednicu i za crkvu. Jedan hrvatski pisac je rekao da su svećenici kralježnica jednog naroda. Vi znate kad je kralježnica zdrava da čovjeka drži uspravno. Tako isto je sveti otac htio da kralježnica duhovnog života bude zdrava. Zato je potrebna molitva za njih. Molitva za svećenike da oni svjedoče evanđelje i naviještaju evanđelje. Da slave otajstva sebe posvećuju i druge posvećuju. Da narod božji proročki vode za Isusom Kristom. Za to je važno da mi shvatimo odgovornost i da izvršimo onu Isusovu zapovijed "molite gospodara žetve da pošalje radnika u žetvu svoju". često puta u ovom vremenu previranja iz prelaza komunističkog u demokratsko društvo ljudi žele ispolitizirati sve pa i Crkvu. Pa žele nekako da crkva se vlada poput društva poput politike to moramo razlučiti. To ne znači da se moramo sukobiti. Nego moramo shvatiti da svatko na svom području mora obaviti poslanje i zadatak. Politika na svom području a crkva na svom po-

družju. Čovjek je jedina briga i crkve i države i društva. Čovjek, koji toliko vrijedi u Božjim očima da je dao svoga Sina jedinorođenca da on se rodi po Mariji da ljudsko tijelo ima u ljudskom tijelu trpi i umre i uskrsne i tako pobijedi i donese pobjedu za čovjeka. Zato moramo shvatiti vrednotu čovjeka. Zato danas moramo shvatiti da bi imali navjestitelja istine moramo ih i izmolliti, poduprijeti i zajedno s njima opredijeliti se za Božju stvar. Drugo što posebno želim naglasiti vi znadete da ove godina franjevci slave 800 obljetnicu franjevačkog pokreta i reda. Kada redovništvo izgubi duhovnost crkva gubi snagu duhovnosti. Za to je prevažno svaka obljetnica da bude izazov obnove duhovne. Ne samo danas da je to za franjevce nego je to zapravo i za sve redovništvo. Da obnove onu trostruku povezanost s Kristom tri zavjeta zavjet poslušnosti zavjet čistoće i zavjet siromaštva. Na taj način mi moramo shvatiti da djeca koja će biti svećenici koja će biti redovnici i redovnice niču iz obitelji zato nema obnove ni svećeničke ni redovničke bez obnove obitelji. Obitelj je gnijezdo vjere to je crkva u malome. Ona je na neki način prva suradnica s Bogom. Bog je stvorio muško i žensko i dao im mirno poslanje da služe životu u ljubavi. Da od Boga život prihvaćaju život odgajaju. U obitelji niču i duhovna zvanja i svećenička i redovnička. Zato je prevažno da mi shvatimo da obnova crkve počinje od obnove obitelji. Obitelj jest prva škola vjere. Prva škola da čovjek bude čovjek. Često put se sjećam onih trenutaka kad sam kao župnik poučavao djecu na vjeronauku kako će se ispovijedati i ja mislio da sam ih naučio, međutim zanimljivo je mama nije ništa govorila a dijete dođe i točno se ispovijeda kao mama kako ja ne znam ali ima nekakav val taj koji srcem ide. I mama kad ne govori govori, tata i kad ne govori govori, govori jer je otac i jer je mati. I to je jedna tajna obiteljskog života. Zato je prevažno oče i majko da shvatite vrednotu i važnost vaših poslanja. Zato ste i danas došli ja vjerujem, najveći dio roditelja je došao moliti ovdje za svoju djecu i pravo je. Jer najvažnije je ulaganje u djecu. Mi danas vidimo kako često puta radi se da se uništi obitelj u svom dostojanstvu i svojim vrednotama. Donose se neki čudni zakoni tobože u ime slobode da se istospolni brakovi sklapaju. To je ne naravno, neprirodno, a stara besjeda veli ko prirodu remeti priroda mu se i osveti. I mi moramo shvatiti da ne možemo gaziti Božji zakon utkan u narav.

Ako išta ima poštenja i ako išta ima pameti ako išta ima savjesti pa moramo to poštivati. Zato u prvom redu sačuvati to gnijezdo znam nije lako živjeti zajedno kad umre ljubav, nije lako. I tu je veliki problem upravno pastoralne brige za one koji su vjenčani pa se rastali pa se ponovo civilno vjenčali. Ne, crkva nikog ne osuđuje zato molim da shvate nitko ovdje nije osuđen oni su za nas posebna briga hrabrimo ih ne izgubite nadu i pouzdanje u Boga ono što ste napravili nije lako popraviti al je problem što često puta za mnoge stvari imamo velike škole a za život nema, život zajedno. Premalo se pripravlja za brak. Na brzinu ulete brzo se sruši. Ili ne može se iz sebičnosti spremi za ljubav. Na žalost moram priznati u našim obiteljima odgaja se sebičnim duhom prvo je mati i otac sebični jer u djeci više ne mogu uživati i jasno da će to na djecu prenijet. Tu sebičnost onda kad djeca rastu i sebičnost raste onda roditelji kukaju ne mogu im ispunit želje, a lako je bilo ispunjavati želje kad su bili mali bile su male želje a što rastu i želje rastu onda ne možeš ispunjavati onda dođe rat u kući. Nevaljala ta mladež, i dobra je kako se odgaja. Nije čudno ako ih odgajamo u sebičnosti nismo ih naučili najvažniju životnu zadaću a to je iz ljubavi živjeti. Ako ne nauče to kako će istinski živjeti u životu, kako će se spremi za bračno zajedništvo, kako će se spremi da život prihvaćaju i život odgajaju. Zato danas ovdje kod ove Nebeske majke kod koje smo došli moliti za svoju djecu molit ćemo "Gospo mijenjaj ovaj mentalitet sebičnih, pohlepni koji je nastao trkom za uživati za imati za posjedovati za trošiti". Taj mentalitet ne usređuje praznu dušu ostavlja. Treba mijenjati mentalitet shvaćanje kako bi i mala obitelj i zajednica ozbiljno poradili na zdravijem društvu. To je sviju nas briga. Zato danas želimo Gospu moliti i istinski shvaćati da treba život mijenjati. Još jednu temu želim načeti večeras. Mi Vrhbosanska Nadbiskupija na sjednici pastoralnog vijeća donijeli smo odluku da sljedeće godina, školska godina pastoralna godina bude godina pamćenja i godina solidarnosti. Možda će te se začuditi zašto smo te dvije riječi uzeli kao program pastoralni. Uzeli smo zato što smo doživjeli kako nam javno mijenja politika i mediji žele oprati pamet. Žele da zaboravimo svoje korijenje. Jednostavno žele nam reći da nismo ono što jesmo. Nit je naš hrvatski jezik nit smo mi Hrvati u BiH i treba se stidjeti da smo mi iz BiH nameću nam kompleks manje

PRILOZI

PRILOZI

vrijednosti, politika nije učinila da mi budemo jednakopravni doživljavamo mnogo poteškoća. Da ne bi izgubili nadu prvo moramo svjesni biti svojih korijena. Istinski se radujem slušajući župnike s terena patroni u župama koje su progone gdje su crkve obnovljene sve je više onih koji rado navrate koji rado dođu koji uspomene obnavljaju koji djecu dovode i unučad, i pričaju im gdje su rođeni gdje su odrasli gdje su u školu išli, radujem se tome. Ne daj te izbrisati pamćenje prenesite uspomene na pokoljenja. Drugo žele nam zanijekati naše povijesno biće na ovim prostorima. Mi nikada nismo usmjereni prema drugim i drugačijim. Mi smo svjesni da živimo i sa drugim vjerama i sa drugim narodima. I muslimanima i pravoslavicima i Srbima i Bošnjacima. Ali im poručujemo, ne samo njima nego i svim onim međunarodnim predstavnicima koji su htjeli riješiti BiH tako da nas izbrišu. Poručujemo mi smo tu mi želimo opstati biti ono što jesmo ne protiv drugog. Kako zaboraviti svoje korijenje? Kako zaboraviti svoju povijest svoju kulturu svoj jezik? Na to imamo pravo. Zato smo uzeli za program pamćenje, memoriju da nam ne operu pamet. Sad ću reći jedan primjer koji me posebno zabolio: U Njemačkoj, pitam jednog odakle si? Kaže iz Hrvatske. Pa dobro, ali iz kojeg grada? A on rekne grad koji se nalazi u BiH, to ti ne znaš da je to u BiH? Pa što se stidiš svoje zemlje, svoga kraja, svoga zavičaja? A on kaže ovdje ja to ne smijem govoriti. Ma kako ne smiješ pa ljudi su umirali za svoje prezime i za svoje korijenje. Šta ne smijem reći tko mi to može zabraniti? Za to želim da to pamćenje zaživi u nama. A drugo solidarnost zašto smo uzeli tu riječ? Zato što bez solidarnosti ne možemo opstati, ne smijemo kukati da nas drugi progone. Zašto? Ako mi ne budemo složni mi ćemo sami sebe iznutra pojesti. Za to je prevažna ta solidarnost da jedni s drugima i jedni za druge budemo i pomognemo i životu i budućnosti. Zato želim da ta briga naša bude poruka kršćanske ljubavi e to je solidarnost. Ne da sebičnost zaslijepi daj meni a kako drugom bude. Ma ne mogu ja bit sretan ako je pokraj mene neko nesretan. Kakva mi je to vjera kakvo mi je to evanđelje. Moja sreća ovisi upravo od toga kako je dijelim s drugima živim s njima. Za to želim da upravo ovaj Gospin dan koji nas je okupi probudi svijesti svoga korijena i svijesti svoje solidarnosti. Pita me novinar: "Pa Nadbiskupe pa ta Velika Gospa je postala više vašar nego misno slavljje." I stvarno

je to istina. Na svim krajevima gdje god neka svetinja eto svega svjetovnog i sekularnoga. Svi navale ne radi Gospe nego radi profita da što više zarade. Znae, to je i dovelo u krizu i Europu i svijet, pohlepnost što više imati. I tad je nastala kriza jer su ljudi htjela trošiti više nego što su imali. Treba istinski shvatiti da bi krizu nadvladali treba ljudski živjeti po Božjoj, Božja nas treba voditi, a ne potrošački mentalitet ne trka za profitom. Doći će plod rada ruku čovječjih ako istinski i pošteno radiš, doći će! Možda neće odmah, a koje od nas brao ujutro što je navečer posijao...nije niko. Moraš čekat dok nikne, odraste, sazrije. Tako i ljudski rad, treba imati strpljenja a tog danas najmanje ima. Kratak fitilj kod svakog. Treba imati strpljenja pa možda ću ja zaraditi i za sebe, vjeruj te mi i meni treba strpljenja kad nazovu telefonom pa mi počnu dijeliti savjete kako bi ja trebao bit biskup. Molim te pusti da ja radim svoj posao, a ti svoj posao. Strpljenja treba, prvo sa samim sobom pa onda s drugima. Dok se borim sa svojim slabostima sa svojim grijesima Bože daj mi strpljenja da ne klonem da mognem pobijediti zlo. Strpljenja jedni s drugima, mi bi cijeli svijet htjeli pripremiti da bude onakav kakav mi želimo ali ne možeš svatko na svoje brdo tka, i ne možeš ga krojiti po drugoj mjeri nego onakav kakav je, i treba zajedno znat živjeti. Bože daj nam po zagovoru Gospinom tog strpljenja da jedni s drugima strpljivo živimo i zajednički radimo i izgrađujemo bolju budućnost. Zato neka istinski Gospin zagovor isprosi nam utjehu u duši, lijek za naše rane, pouzdanje u Boga. Čuli smo evanđelje tko je velik koji Božju čuje koji Božju vrši. Isus ga proglašava tako velikim kao njegova majka. Ako želimo biti veliki valja biti malen poput Gospe što pogleda neznatnost službenice svoje. Treba bit ponizan prihvatit malenost svoju i dozvoliti da Božja spusti se u naše srce i da donese plod obilate vjere. Zato želim da nam upravo Gospa isprosi upravo tu veliku vjeru, jaku vjeru, pouzdanje da nas ništa slomiti ne može, da nam ne nametnu taj strah koji nam se stalno nameće pa ne smiješ otvoriti novine propast svijeta, radio, televiziju eno sve propade. Nameću stalno taj strah "čovječje nema smisla živjeti" ima, ima mogu kako hoće a Božja je zadnja. Ima smisla živjeti, zato treba to pouzdanje u Bog, Gospe izmoli nam vjeru da s pouzdanjem bez straha hodimo u budućnost računajući s Bogom zajedno surađujemo i u kršćanskoj ljubavi slogu gradimo! Amen.

Bogoslovi 2009/2010

PRILOZI

Ime	Prezime	Bisk.	Župa	Tečaj	Soba	Tel.	Imend.	Rodendan
1. Josip	Čule	MO - DU	Kruševo	I.	84	384	19. 3.	22. 2. 1990.
2. Stjepan	Didak	VB	Turbe	I.	81	381	26. 12.	15. 8. 1989.
3. Vedran	Lešić	VB	Presveto Trojstvo – N. Travnik	I.	80	380		6. 11. 1990.
4. Filip	Lovrić	VB	Donja Tramošnica	I.	88	388		13. 4. 1989.
5. Željko	Matijević	VB	Radunice	I.	82	382	23. 5.	19. 5. 1990.
6. Ivan	Puljić	VB	Brestovsko	I.	82	382	27. 12.	21. 8. 1990.
7. Manin	Skender	MO - DU	Potoci	I.	84	384	-	16. 3. 1986.
8. Ivan	Zlatunić	VB	Uzašašće Gosp. – N. Travnik	I.	96	396	27. 12.	18. 1. 1987.
9. Ljubo	Zelenika	VB	Prozor	I.	80	380	-	6. 7. 1990.
10. Branimir	Birčić	VB	Zavidovići	II.	22	122	26. 02.	19. 10. 1989.
11. Čarapina	Ante	MO - DU	Sv. Matej - Mostar	II.	47	147	13. 6.	19. 2. 1987.
12. Nikola	Galić	VB	Gromiljak	II.	24	124	6. 12.	1. 7. 1989.
13. Bojan	Ivešić	VB	Zavidovići	II.	26	126		17. 3. 1990.
14. Oliver	Jerković	VB	Rostovo	II.	28	128	11. 7.	4. 5. 1988.
15. Gabrijel	Jukić	VB	Žepče	II.	29	129	29. 9.	25. 9. 1974.
16. Tomislav	Kljajić	BG	Sv. Josip Radnik - Beograd	II.	30	130	3. 7.	30. 10. 1988.
17. Andrej	Lukanović	VB	Lukavac	II.	34	134	30. 11.	27. 8. 1989.
18. Mladen	Matić	BL	Drvar	II.	35	135	28. 12.	26. 2. 1990.
19. Kristijan	Perović	VB	Uzašašće Gosp. – N. Travnik	II.	36	136	21. 3.	16. 4. 1979.
20. Marko	Škraba	VB	Bistrica kod Uskoplja	II.	38	138	25. 4.	22. 11. 1989.
21. Vlado	Vrebac	VB	Stup	II.	39	139	15. 7.	12. 8. 1989.
22. Anto	Barešić	BL	Presnače	III.	40	140	13. 6.	30. 4. 1966.
23. Ivan	Bijakšić	MO-DU	Manja Majka Crkve – Mostar	III.	41	141	27. 12.	20. 2. 1989.
24. Ivan	Butum	VB	Uzašašće Gosp. – N. Travnik	III.	42	142	24. 6.	21. 6. 1988.
25. Predrag	Ivandić	BL	Ljubija	III.	43	143	13. 6.	17. 10. 1988.
26. Marko	Jukić	VB	Lug – Brankovići	III.	44	144	25. 4.	9. 2. 1989.
27. Branko	Jurić	VB	Prozor	III.	45	145	1. 9.	8. 10. 1988.
28. Dražen	Livajušić	VB	Gomji Vakuf – Uskoplje	III.	46	146	4. 11.	14. 10. 1988.
29. Marin	Marić	VB	Otinovci – Kupres	III.	53	253	3. 3.	29. 8. 1987.
30. Stjepan	Mostarac	VB	Kandija	III.	55	255	26. 12.	12. 10. 1988.
31. Ivan	Paponja	VB	Prozor	III.	56	256	27. 12.	11. 8. 1988.
32. Damir	Pazić	TR-MR	Stolac	III.	58	258		28. 11. 1987.
33. Stanislav	Šarić	VB	Kupres	III.	92	392		5. 6. 1986.
34. Zlatko	Stojanov	STRUM	Sv. Ilija Prorok	III.	59	259	28. 8.	2. 3. 1986.
35. Boris	Šošić	VB	Pećine	III.	60	260	2. 5.	1. 1. 1989.
36. Damir	Vrbešić	VB	Kuševac – Đakovo	III.	63	263	26. 9.	7. 1. 1985.
37. Miodrag	Brkan	VB	Presv. Trojstvo – N. Travnik	IV.	64	264	29. 9.	29. 10. 1986.
38. Josip	Budimir	VB	Uzašašće Gosp. – N. Travnik	IV.	65	265	19. 3.	28. 3. 1988.
39. Ivan	Karača	VB	Prozor	IV.	66	266	27. 12.	6. 1. 1988.
40. Petar	Klarić	VB	Vidovice	IV.	67	267	29. 6.	8. 2. 1987.
41. Aleksandar	Kovačević	BG	Bezgrešno zač. BDM - Vrbas	IV.	86	386	27. 2.	9. 11. 1984.
42. Zlatko	Matić	BL	Drvar	IV.	68	268	28. 8.	07. 12. 1987.
43. Siniša	Mujabašić	BL	Drvar	IV.	94	394		13. 2. 1985.
44. Ivan	Soldo	VB	Skopaljska Gračanica	IV.	69	269	27. 12.	24. 06. 1988.
45. Ante	Vidović	BL	Vidoši	IV.	70	270	13. 6.	17. 09. 1984.
46. Josip	Ivkić	VB	Vidovice	V.	71	271	19. 3.	20. 11. 1986.
47. Siniša	Jozić	VB	Oštra Luka – Bok	V.	72	272	28. 10.	3. 3. 1986.
48. Dalibor	Juranović	VB	Lovnica	V.	73	273	1. 5.	29. 5. 1987.
49. Ivica	Kustura	VB	Skopaljska Gračanica	V.	74	274	27. 12.	8. 2. 1986.
50. Ilija	Marković	VB	Oštra Luka – Bok	V.	75	275	20. 7.	22. 11. 1986.
51. Ivan	Rako	VB	Uzašašće Gosp. – N. Travnik	V.	76	276	27. 12.	26. 12. 1987.
52. Damjan	Soldo	VB	Skopaljska Gračanica	V.	77	277	26. 9.	27. 3. 1986.
53. Tomislav	Soldo	VB	Skopaljska Gračanica	V.	78	278	3. 7.	8. 12. 1985.
54. Đuro	Arlović	VB	Oštra Luka - Bok	VI.	90	390	26. 2.	19. 10. 1989.

Don Stipe Gale, Sarajevo 21. 10. 2009.

Popis sjemeništara školska godina 2009/10

PRILOZI

I. RAZRED

1. Tomislav BATINIĆ, Bistrica/Usk.-SA
2. Ivan CRNOV, Sk. Gračanica-SA
3. Tomislav ČIVČIJA, Uskoplje-SA
4. Goran GALIĆ, Gromiljak-SA
5. Mario JURKOVIĆ, Studenci-MO
6. Ivan KAPETANOVIĆ, Fojnica-SA
7. Davor KRAJINOVIĆ, Zavidovići-SA
8. Zoran MEDAR, Brčko-SA
9. Mario NIKOLIĆ, Sk. Gračanica-SA
10. Nikola NIKOLIĆ, Sk. Gračanica-SA
11. Ilija PEŠA, Dolac-SA
12. Ivan ŠIMUNOVIĆ, Prozor-SA

4. Ivan DUSPARA, Gradac P.-MO
5. Ivan GRABOVAC, Sk. Gračanica-SA
6. Marijan JOZIĆ, Oštra Luka-Bok-SA
7. Anto JURIĆ, Prozor-SA
8. Ivica KOLAKUŠIĆ, Uzdol-SA
9. Marin KREŠIĆ, Mostar-MO
10. Bernard LAUC, Studenci-MO
11. Alen LUKAČEVIĆ, Kopanice-SA
12. Valentini PANDŽA, Mostar-MO
13. Robert PEJANOVIĆ, Vukanovići-SA
14. Robert PERIĆ, Blagaj-Buna-MO
15. Jakov SUŠILOVIĆ, Bistrica-SA
16. Niko TUNJIĆ, Vukanovići-SA
17. Ante VRHOVAC, N. Travnik I-SA
18. Marko ŽUPARIĆ, Kopanice-SA

II. RAZRED

1. Vladimir BILIĆ, Sk. Gračanica-SA
2. Nikola GRABOVAC, Sk. Gračanica-SA
3. Mario JURIŠIĆ, Pećine-SA
4. Dario MARTIĆ, Žepče-SA
5. Marin PAVLOVIĆ, Lug-Brankovići-SA
6. Josip PILIĆ, Bistrica/Uskoplje-SA
7. Mato TOPIĆ, Prozor-SA

III. RAZRED

1. Josef BIJEIĆ, Kopanice-SA
2. Ivan BILIĆ, Sk. Gračanica-SA
3. Slaven BOBAN, Mostar-MO

IV. RAZRED

1. Dejan BUDIMIR, Drvar-BL
2. Kristijan DIVOVIĆ, Ovčarevo-SA
3. Ivan DOMINKOVIĆ, Vidovice-SA
4. Ivan IVANČEVIĆ, Prozor-SA
5. Boris JORGIĆ, Drvar-BL
6. Zvonimir JURIŠIĆ, Pećine-SA
7. Ilija PETKOVIĆ, Studenci-MO
8. Marko SLIŠKOVIĆ, Lug-Brankovići-SA
9. Ljubo ZADRIĆ, Prozor-SA
10. Ivan ZELENKA, Prozor-SA
11. Anto ZUBAK, Kulina-SA

Mladen Kalfić, prefekt

Vatikan, 5. srpanj 2009.

Europski skup o pastoralu zvanja

“Evandjelje zvanja za mlade u europskoj kulturi”

Treba se odreći “vidljivosti i veličine slike”, za čim mnogi danas trče, rekao je Papa sudionicima na europskome skupu o pastoralu zvanja, koje je prije podne primio u audijenciju. Europska služba za zvanja ovogodišnji skup je organizirala na temu “Evandjelje zvanja za mlade u europskoj kulturi”. Sveti je Otac istaknuo važnost pozivne stvarnosti naročito u Svećeničkoj godini.

Poput Krista, svećenik i animator moraju biti “zrno žita koje zna živjeti daleko od zaglušne buke”. Odriče se od traženja vidljivosti i slave, što danas u dobrom dijelu naše kulture biva kriterij pa čak i životni cilj, a opčarava brojne mlade - primijetio je Sveti Otac. Prispodoba o sijaču poučava kako zrno u zemlji ostane samo ako ne umre, a ako umre, donosi obilan plod. Zemlja u kojoj se ne bi moglo uhvatiti sjeme - rekao je Papa - mogu biti “stvarnost više ili manje dobre obitelji; okruženje, katkada bezosjećajno i bremenito radom; dani patnje i suza”. Ali Gospodin sa svoje strane uvijek sije. On baca sjeme u ljudsko srce. Jedino se nakon

obilne i velikodušne sjetve Božje riječi može zaputiti stazama vodstva i odgoja, formacije i raspoznavanja - ustvrdio je Benedikt XVI.

Papa od svećenika traži da budu oruđa sjetve. Budite sijači povjerenja i nade. Uistinu je velik osjećaj izgubljenosti koji se često gnijezdi u današnjoj mladeži. Ljudske su riječi često bez budućnosti i izgleda, bez smisla i mudrosti. Širi se osjećaj nervozne nestrpljivosti i nesposobnosti živjeti u iščekivanju - istaknuo je Papa i dodao kako je Svećenička godina lijepa prilika da se ponovno otkrije duboki smisao pastoralu za zvanja kao i njegove osnovne metodološke upute: svjedočenje, jednostavno i vjerodostojno; zajedništvo, s utvrđenim i prihvaćenim smjernicama u partikularnoj Crkvi; svakodnevnost, koja odgaja u svakodnevnom nasljeđivanju Gospodina; slušanje, pod vodstvom Duha Svetoga, kako bi se mlade usmjerilo u traženju Boga i prave sreće; te na koncu istina, koja jedina može podariti nutarnju slobodu - zaključio je Benedikt XVI.

(kta/rv)

Kardinal Vinko Puljić završio svoj pastirski pohod Hrvatima u Rumunjskoj

U petak, 3. srpnja, uzoriti gospodin Vinko kardinal Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski završio je svoj pastirski pohod Hrvatima-katolicima u Rumunjskoj slavljem svete mise u župama Klokotić i Lupak. župnici, vlč. Petar Dobra u Klokotiću i vlč. Marijan Tjinkul u Lupaku izrekli su riječi zahvale uzoritom Kardinalu za njegov pohod Hrvatima-katolicima u Rumunjskoj, koje najčešće zovu Karaševski Hrvati, po najvećem mjestu gdje su Hrvati smješteni - župa Karaševo, rekavši pri tom kako je ovo prvi put nakon 1991. godine da ih je posjetio jedan biskup Crkve u Hrvata, te uopće prvi posjet jednog kardinala Karaševskim Hrvatima. Sažimljući sve dojmove koje je

prikupio na ovom pohodu, uzoriti je Kardinal u svojim prigodnim propovijedima naglasio da je ovo “divna prilika kako bismo povezali naše krajeve, one iz kojih ja dolazim sa vašim sadašnjim krajem. Vrlo je važno da vjera otaca živi među vama. Ta vas je vjera kroz povijest sačuvala. Nosim divno iskustvo iz Marijina svetišta u Mariji ciklovi/Maria Ciclova, gdje ste hodočastili. Mariji smo se utjecali kad nam je bilo najteže. Pobožnost majci Božjoj oznaka je naše vjernosti Bogu. Zato vas želim ohrabriti da ostanete vjerni Bogu kroz slavlje nedjeljne svete mise, kroz obiteljsku molitvu, kroz očuvanje vaših obitelji. Ostanite vjerni vjeri otaca koju ste od njih naslijedili”, rekao

BILJEŽIMO

je uzoriti Kardinal. U subotu, 4. srpnja nakon jutarnje svete mise kardinal Puljić i njegova pratnja oprostili su se od vjernika župe Lupak i od njihovog župnika vlč.

Marijana Tjinkula, te se uputili prema Bosni i Hercegovini.

(kta/j.k.)

Zasjedalo mješovito povjerenstvo za provođenje temeljnog ugovora

Na sjednici je usuglašen Nacrt ugovora između Svete Stolice i BiH o dušobrižništvu katoličkih vjernika pripadnika Oružanih snaga u BiH

Članovi Mješovitog povjerenstva za provođenje Temelnog ugovora između BiH i Svete Stolice i Dodatnog protokola na Temeljni ugovor na sjednici, održanoj 1. srpnja u Sarajevu pod predsjedanjem ministra za ljudska prava i izbjeglice BiH dr. Safeta Halilovića i apostolskog nuncija u BiH nadbiskupa Alessandra D'Errica, usuglasili su Nacrt ugovora između Svete Stolice i BiH o dušobrižništvu katoličkih vjernika pripadnika Oružanih snaga u BiH, koji u Priopćenju Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice.

Prema ovom ugovoru, Sveta Stolica će u BiH osnovati Vojni ordinarijat za dušobrižništvo katoličkih vjernika pripadnika Oružanih snaga BiH, a vojnog ordinarija će imenovati Vrhovni Svećenik, o čemu će prethodno obavijestiti Vijeće ministara BiH.

Na petoj sjednici Mješovite komisije, zaključeno je da će Vijeću ministara BiH biti upućena informacija o provođenju Temelnog ugovora između BiH i Svete Stolice i Dodatnog protokola na Temeljni ugovor.

Mješovito povjerenstvo čini po pet predstavnika BiH i Svete Stolice. Zamjenik ministra Halilovića je ministar pravde Bariša Čolak, a tu su još: ministar vanjskih poslova Sven Alkalaj i ministar civilnih poslova Sredoje Nović te zamjenik ministra financija i trezora Fuad Kasumović. Zamjenik nuncija D'Errica je pomoćni biskup vrhbosanski mons. dr. Pero Sudar, a članovi su još: tajnik Apostolske nuncijature mons. Waldemar Stanislaw Sommertag, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije dr. fra Ivan Sesar i profesor Vrhbosanske katoličke teologije u Sarajevu dr. don Tomo Vukšić. Konstituirajući sjednica Mješovitog povjerenstva održana je, 17. prosinca 2008. u Sarajevu, a cilj mu je rješavati brojna pitanja koja su sadržana u Ugovoru i formalizirati kroz postojeće zakone s tim da će se neka pitanja morati samostalno urediti zakonima ili dodatnim ugovorima. Mandat ovog povjerenstva traje do rujna 2010. godine.

(kta)

Vrhbosanski svećenici hodočastili u Svetu zemlju

U Svetu Zemlju hodočastila su 25 vrhbosanska svećenika na čelu s vrhbosanskim nadbiskupom kardinalom Vinkom Puljićem

U okviru Godine svećenika Vrhbosanska nadbiskupija je organizirala hodočašće vrhbosanskih svećenika u Svetu Zemlju. U organizaciji Udruge "Sveta Zemlja" od 7. do 15. rujna na hodočašću u Svetoj Zemlji sudjelovala su 25 vrhbosanska svećenika na čelu s vrhbosanskim nadbiskupom kardinalom Vinkom Puljićem, te tri svećenika Hercegovačke franjevačke provincije. Vodič je bio domaći bibličar vlč. dr. Darko

Tomašević, profesor na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji, zajedno s čitlučkim župnikom i dekanom fra Miljenkom Mikom Stojićem koji je po povratku o ovom hodočašću izrekao samo riječi hvale, a posebno je oduševljen vrlo lijepim svećeničkim ozračjem.

Nakon što se vratio iz Svete Zemlje, kardinal Puljić je kazao da je hodočašće bilo vrlo dobro organizirano te za tako malo dana napravljen

odličan program pa su uspjeli pohoditi brojna sveta mjesta. "Svi mi smo ovo hodočašće doživjeli duboko vjernički i istinski molitveno u ozračju bratskog zajedništva. Dok smo pohađali sveta mjesta u Nazaretu, na Genezaretskom jezeru, Betlehemu, Jeruzalemu... i slušali riječi iz Evanđelja o kojima smo toliko puta kao svećenici propovijedali, postajali smo svjesni da smo kročili na mjesta gdje se sve to događalo iako je povijest preko raznih sila ostavila svoje rušilačke tragove uništavajući i kršćanske tragove", kazao je kardinal Puljić ističući da je vrhunac hodočašća bio posljednjeg hodočasničkog dana kada su zajedno slavili Euharistiju u bazilici Isusova groba odnosno Isusova uskrsnuća pri čemu im je oltar bio sam grob Isusov odakle je uskrsnuo od mrtvih. "Mogu reći da su nam to na svoj način bile i duhovne vježbe u hodu Isusovim stopama. Unatoč tome, teško je bilo odvojiti se od današnje krute stvarnosti. Gledajući brojne rušilačke tragove shvatili smo kako se duboko razlikuje mir koji daje Krist Uskrsli od mira koji svijet daje", naglasio je kardinal Puljić.

Vrhbosanski svećenici su krenuli na hodočašće 7. rujna autobusom iz Sarajeva te stigli u Dubrovnik, ali zbog jakog vjetrov zrakoplov Croatia Airlines-a nije mogao poletjeti iz Dubrovnika, nego je nešto kasnije poleteo iz Splita i sretno stigao u Tel Aviv. Ništa nije moglo umanjiti ljubav i žar koji su vodili ove hodočasnike. Odmah po dolasku prvoga dana u utorak, 8. rujna, iako još umorni i sneni, te u nevjerici je li to san ili stvarnost, slavili smo Svetu Misu u bazilici Navještenja u Nazaretu te pohodili crkvu sv. Josipa, sagrađenu nad špiljom koja je služila kao Josipova radionica, ali je mogla biti i dom Sv. Obitelji. Ispod kriptе crkve nalazi se sveta špilja, krstionica i rezervoar za vodu. Pod svetom Misom u bazilici Navještenja propovijedao je uzoriti kardinal Vinko Puljić, veličajući Marijine zasluge zbog spremnog prihvaćanja volje i plana Božjeg. Taj dan - zbog njegova rođendana - molili smo i mi za njega. Grad Nazaret je smješten u dolinu južne Galileje. U njemu je Isus proveo djetinjstvo uz sv. Josipa i Mariju. Od IV. st. pa do danas ovdje su podignute mnogobrojne crkve vezane za život Isusa, Marije i Josipa. U ovom gradu danas jedni pored drugih žive kršćani, muslimani i židovi. Od kršćana ovdje su prisutni: Rimokatolička crkva, Grkokatolič-

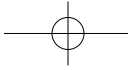
ka, Grkoppravoslavna, Maroniti, Anglikanci, Kopti, Armenci, Baptisti, te brojne protestantske zajednice. Nazaret je doista sveti grad. U njemu se nalaze brojne crkve, samostani, manastiri, prenoćišta, bolnice, škole. Nad gradom dominira bazilika Navještenja s današnjim izgledom u obliku krune iz 1969. god. kao peta građevina sagrađena na mjestu Blagovijesti, dok su stari arhitektonski ostaci sačuvani do danas. Popodne su hodočasnici još jedanput posjetili impozantnu Baziliku Navještenja, detaljno je razgledali i u njoj razmatrali otajstva Navještenja, a zatim se uputili prema obližnjoj sinagogi u kojoj je Isus prvi put javno nastupio, te pohodili crkvu Marijina izvora, a potom se uputili u Kanu Galilejsku gdje je Isus učinio prvo svoje čudo. Ovdje su podignute dvije crkve: grkoppravoslavna i katolička, sagrađena 1879. na temeljima kapele iz 6. st. kojom upravljaju franjevci. U kripti crkve se nalazi ukrasni vrč koji simbolizira čudo sa vinom i vodom. Kušali smo vino, pokušavajući odgonetnuti iz kojeg je kraja, jer je Kana oskudna vinogradima. U srijedu, 9. rujna hodočastili smo na mjesto čudesnog umnoženja kruha i riba u Tabghi. Ovo ime, kako nam je protumačio vodič, dolazi od grčke riječi Hep-tapegon što znači "Sedam izvora". Danas ih je preostalo samo pet. Kamen na kojem se dogodilo čudo umnoženja danas služi kao oltar male crkve koja datira iz 4. st. Mozaik sa pročelja prikazuje košaru sa kruhom i ribe. Posebno je dirljiva crkva Petrova primata na samoj obali jezera, poznata i pod imenom "Mensa Kristi". Skromni oblik ove crkve je uljepšan crnim bazaltnim stijenama koje su korištene u gradnji. Tu se Isus pokazao treći put nakon uskrsnuća, kada je nakon zajedničkog objeda dodijelio prvenstvo sv. Petru. Franjevci su 1934. na ovom mjestu podigli crkvu. U središnjem dijelu nalazi se stol na kojem su objedovali Isus i njegovi učenici. Crkva je sagrađena na hridi iznad jezera na kojoj je stajao Uskrsli Isus. Potom je uslijedilo razgledanje ostataka starog grada Kafarnauma u kojem je Isus proveo najviše vremena tijekom svog javnog djelovanja. Ovdje je Isus po prvi puta susreo svoje učenike Petra, Andriju, Ivana, Mateja. Ovdje je učinio brojna čuda i izliječio Petrovu punicu. Ovdje je Isus izrekao brojne prisprodoobe: o gorušičinom zrnu, o blagu sakrivenom na njivi... Molili smo u crkvi nad

ostacima Petrove kuće; pohodili Goru Blaženstava na kojoj je upriličeno misno slavlje koje je svih dana predvodio Kardinal, a propovijedao dr. Darko Tomašević. On je vješto riječi Isusovih blaženstava pretočio u našu svagdašnju stvarnost, te izazovnim riječima potaknuo na razmišljanje. Crkva Blaženstava, sagrađena na vrhu gore iznad Genezaretskog jezera, jest u stvari kapela osmostranog oblika. 1935. g. pronađeni su ostaci male bizantijske kapele. U svih osam zidova isklesane su riječi blaženstava, a arhitekt je čuveni Barluzzi. Plovidba Galilejskim jezerom ostat će neopisiv doživljaj, uz pomalo uzburkano more na kojem, kao i u Isusovo doba, olujni valovi mogu doći iznenada. Nismo propustili ni obnovu krsnih zavjeta u mjestu Yardenit, mjestu na kojem rijeka Jordan istječe iz Galilejskog jezera kako bi uronili u svetu vodu ove rijeke. Tu dolaze brojni hodočasnici obučeni u bijele haljine, posebno protestanti i krštavaju se, a domaćini vješto priskrbe sebi koji šekel ili dolar. Četvrtog dana popeli smo se na brdo Tabor i misili u bazilici Preobraženja Gospodinova. S ove visine od oko 660 m pruža se veličanstven pogled na doline donje Galileje. Prva je crkva ovdje podignuta u 6. st. Za vrijeme križara benediktinci su ovdje sagradili svoj samostan, ali su 1187. morali napustiti ovu utvrdu. U 17. st. doseljavaju se franjevci i ostaju tu do danas. Bazilika "Preobraženja" sagrađena u rimsko-sirijskom stilu ranog srednjeg vijeka, podignuta je 1924. Projekte je kao i brojnih drugih svetišta po Svetoj zemlji radio franjevac Antonio Barluzzi. Potom smo otputovali u lučki grad Haifu i posjetili brdo Karmel na kojem je djelovao prorok Ilija te molili u Ilijinoj špilji u crkvi Gospe Karmelske i pohodili samostan "Stella maris". Tu je najveći samostan časnih sestara Karmelićanki, te njihov svjetski centar. Crkva je sagrađena nad špiljom proroka Ilije, a nedaleko se nalazi svjetionik Stela maris- morska zvijezda.

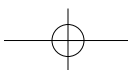
Petog dana vrhbosanski svećenici su hodočastili u Betlehem te posjetili pastirska polja i molili u bazilici Rođenja Isusova, kod špilje sv. Josipa i sv. Jeronima te u bazilici sv. Katarine. Najprije smo posjetili Beit Sahur, selo istočno od Betlehema gdje se nalazi polje na kojemu se anđeo ukazao pastirima i oglasio Isusovo rođenje. Ovdje se nalazi grčkopravoslavna crkva koja je podignuta na samoj špilji, te franje-

vačka crkva koju je projektirao Barluzzi 1950. g. Prvu crkvu na mjestu Isusova rođenja sagradio je car Konstantin i njegova majka Jelena u 4. st. Osmokutni oltar podignut za njihova razdoblja očuvan je do danas. Današnju crkvu je sagradio kralj Justinijan 530. g., ali ona više podsjeća na utvrdu nego na crkvu. Ta činjenica jasno oslikava svu burnu povijest i osvajačke apetite prema Svetoj zemlji. Prvobitna široka ulazna vrata su smanjena kako bi se spriječio ulazak muslimanskih vojnika na konjima. Danas kroz njih ulaze samo ponizni, tj. potpuno sagnuti. Prava je šteta što podni i zidni mozaici, te drveni reljefi u Bazilici rođenja nisu bolje sačuvani. Iako su većinu crkvenih zdanja u Svetoj zemlji uništili Perzijanci u 7. st., na sreću to se nije dogodilo s crkvom Isusova rođenja zbog mozaika na pročelju crkve koji prikazuje tri kralja u perzijskim odorama kako se poklanjaju Isusu. Ono što čudi i u isto vrijeme zadivljuje jest precizna podijeljenost nadležnosti u ovoj crkvi među grčkopravoslavnom, katoličkom te armenskom crkvom. Srebrna zvijezda u špilji Rođenja označava mjesto Isusova rođenja. Natpis na njemu: Ovdje je Djevica Marija rodila Isusa Krista svi smo rado ljubili. Dvije stvari vezuju Isusovu i našu domovinu: krovna građa od slavonske hrastovine u bazilici Rođenja i kamena ploča iznad Isusova groba. Ovdje su mudri i bogobožni franjevci našli rješenje za sve probleme. Zbog čestih osporavanja prava na pristup mjestu Isusova rođenja, uz samu Baziliku sagradili su crkvu sv. Katarine. U pročelju te crkve nalazi se skulptura našeg zemljaka sv. Jeronima. U ovoj crkvi na Badnje večer jeruzalemski patrijarh Fuad služi Misu ponoćku. Ali da susjedna braća grčki pravoslavci i kopti ne bi zaboravili i na katoličku prisutnost, braća franjevci svakodnevno u procesiji odlaze do mjesta rođenja i tu zajednički mole, iako imaju i tajni prolaz do same špilje. Pohodili smo i Rahelin grob te tzv. Mliječnu špilju. To je franjevačka kapela podignuta na špilji u kojoj se zadržala Sveta obitelj za vrijeme svoga bijega u Egipat. Vjeruje se da je kaplja mlijeka Blažene Djevice pala na pod dok je došla malog Isusa, te je kamen od toga pobijelio. Ovdje majke dolaze i čine zavjete za svoju djecu. Na povratku u Jeruzalem pohodili smo Ein Karim, rodno mjesto Ivana Krstitelja. U subotu, 12. rujna hodočastili smo na sveta mjesta u i oko Jeruzalema: Maslinsku goru, cr-

kvu Očenaša, crkvu "Dominus flevit", crkvu svih naroda, baziliku Gospina groba odnosno uznesenja, crkvu sv. Petra od pijetlova pjeva, brdo Sion, crkvu Marijina usnuća te misili pokraj dvorane Posljednje večere gdje se posebno molilo za svećenike. U nedjelju, 13. rujna pohodili smo Stari grad Jeruzalem ulazeći na Stjepanova vrata pa zatim pošli u crkvu sv. Ane, na ribnjak Bethesda, u kapelu bičevanja i osude, u baziliku "Ecce homo" (Evo čovjeka) te molili Križni put noseći Križ do Crkve Kristova groba i uskrsnuća. Sigurno je ovaj dio puta za nas kršćane najdojmljiviji i najpotresniji. Dok je mjesto Navještenja i Rođenja u nama budilo osjećaje nježnosti i ljepote, priljubljenosti Boga uz čovjeka, ovdje su emocije naše drugačije, iako naizgled život ovdje teče normalno. "Kupuje se i prodaje" Kršćani su ovdje prepoznatljivi upravo po križu i križnom putu. Ova četvrt i jest kršćanska, za razliku od židovske i palestinske. Via Dolorosa- Križni put ostat će svakome od nas nešto nezaboravno - spasenjsko. Franjevačka kapela bičevanja te kapela presude obilježavaju mjesto gdje je Isus okrunjen trnovitim vijencem i prinuđen da primi križ. Tu je danas sjemenište i biblijska škola na koju dolaze i naši bibličari. Mjesto druge postaje križnoga puta nalazi se u utvrdi Antonija gdje je Poncije Pilat sudio Isusu. O tome nam piše evanđelist Ivan u 19 poglavlju. Ovdje je danas samostan Sionskih sestara, a u podzemnoj dvorani nalaze se ostaci rimskog popločanog dvorišta iz razdoblja Hadrijana. Na ovom mjestu se odvijalo suđenje Isusu. O tome i danas zorno svjedoči luk "Ecce homo - Evo čovjeka", dio istočnog ulaza u rimski grad Aelija Kapitolina, koji je podigao Hadrijan kao trijumfalni luk sa tri portala. Ovdje je Poncije Pilat izveo Isusa pred židove govoreći: "Evo čovjeka". Kapelica armenske katoličke crkve obilježava mjesto na kojemu je Isus po prvi put pao pod težinom križa. U pročelju kapele se nalazi umjetnički reljef koji prikazuje ovu scenu. Četvrtu postaju obilježava armenska crkva Gospe od muka, gdje je Isus noseći križ susreo svoju majku, dok franjevačka kapelica označava petu postaju. S ovoga mjesta križni put vodi ka Golgoti, mjestu Kristova raspeća. Prema tradiciji mjesto šeste postaje gdje je Veronika obrisala Isusu lice jest crkva sv. Veronike, a pripada redu Malih sestara. Ovaj rubac na kojem je ostao otisak Isusova lika

čuva se u crkvi sv. Petra u Rimu. Dvije kapelice povezane stubama označavaju mjesto Isusova drugog pada pod križem, a na zidu grčkog samostana uklesan je latinski križ s natpisom: "Isus je nepobjediv". Deveta postaja je stup koji je sastavni dio vrata koptske kapele, označava mjesto gdje je Isus pao po treći put. S ovog mjesta se već nazire Golgota. Tako dolazimo do crkve sv. Groba i Uskrsnuća. Ova crkva je podignuta u vrijeme cara Konstantina 325 godine. Isusov grob je otkrila Konstantinova majka kraljica Jelena. Ovdje su podignute tri različite građevine, danas sve pod jednim krovom: okrugla crkva zvana "Anastasis" - crkva uskrsnuća, iznad samoga Kristova groba, zatim veličanstvena bazilika zvana Martyrium, te u prostoru između ove dvije crkve oltar zvani Golgota - Kalvarija, koji označava mjesto Isusova raspeća. Ove su građevine uništene za vrijeme napada Perzijanaca 614. god. Ubrzo su obnovljene, ali opet uništene rukom kalifa Hakima 1009. Kada su Križari osvojili Jeruzalem 1099. g. opet su na ovom mjestu podigli crkvu koja stoji do danas, no ključ od Bazilike imaju dvije muslimanske obitelji koje su od turskih vremena plaćene za zaključavanje i otključavanje Bazilike. Kao svjedok vremena su i drvene ljestve koje nitko ne smije pomaknuti, niti se zna kada opet mogu zatrebati. Tako se u ovoj crkvi pod istim krovom nalazi Isusov grob i mjesto njegova raspeća Golgota. Tu su još i kapela prvog čovjeka Adama, kapela sv. Jelene, te kapela Pronalaska sv. Križa. Iako je u Isusovo doba ovo mjesto bilo izvan gradskih zidina, jer je židovski zakon zabranjivao ukapanja unutar zidina, danas nije tako. Zadnjih pet postaja križnoga puta se nalazi unutar crkve sv. Groba. Usko kameno stubište vodi do kapele Isusova svlačenja, a prelijepi umjetnički mozaik označava mjesto Isusova raspeća na Kalvariji. Veoma impozantno djeluje stijena pomazanja na ulazu u Baziliku. Tu je Marija primila Isusovo tijelo nakon skidanja s križa. Tijelo su položili na kamen i pomazali mirisnim uljima spremajući ga za ukop. I danas istočni monasi i monahinje pomazuju ovaj kamen, te ga cjelivaju dok se mole. Sveti grob, najsvetije mjesto kršćanstva, leži u unutrašnjosti bogato ukrašene rotunde. To je špilja nad kojom je podignuta kapela. Grob je pokriven mramornom pločom našeg bračkog kamena, a zidovi iznad njega su ukrašeni slikama koje prikazuju uskrsn-

uće. Mramorna je ploča postavljena 1555. godine da bi se zaštitilo samo Isusovo grobno mjesto, a ploča je namjerno polupana da osvajači ne bi tražili pod njom zemaljskoga blaga. Iznad groba neprestano svijetle 42 uljane svjetiljke, po 13 od svake kongregacije: katolika, Grka, Armenaca, te 4 svjetiljke koptske crkve. Prva kapela u crkvi sv. Groba je kapela anđela. Ovdje je Marija Magdalena ugledala bijelog anđela koji joj je rekao da je Isus uskrsnuo. Nakon toga otputovali smo u Jerihon, pohodili Qumran i okupali se na Mrtvom moru. Posljednjeg dana u jutarnjim satima slavili smo Euharistiju na Kristovu grobu odnosno mjestu uskrsnuća i potom molili kod Zida plača. Nakon toga smo otputovali u Jaffu, biblijski grad Jerihon, poznat pod imenom Grad palmi i jedan od najstarijih gradova svijeta, a potom iz zračne luke u Tel Avivu odletjeli za Dubrovnik te u jutarnjim satima, 15. rujna prepuni dojmova, zahvalnosti Bogu i svim ljudima koji su nam ovo omogućili, autobusom

stigli u Sarajevo.

Teško je nešto izdvojiti kao posebno u Svetoj zemlji, jer je u njoj sve posebno. Zemlja kontrasta u svakom pogledu: zemljopisnom, klimatskom, religijskom, etnografskom... Zemlja susreta i sukoba civilizacija, no zasigurno i danas Obećana zemlja u kojoj svi, i oni koji u nju dolaze, kao i oni koji u njoj žive, očekuju spasenje, pomirenje i otkupljenje. Iako su Zlatna vrata, podignuta u sedmom stoljeću na mjestu istočnog ulaza u nekadašnji hram i stoje nasuprot Maslinskoj gori, kroz koja je prošao Isus pri ulasku u Jeruzalem na Cvjetnicu, kroz koja bi po židovskom vjerovanju trebao ući Mesija, zazidana u 9. st., teško je shvatiti da je njegovo obećanje propalo za tolika pokoljenja, osim kroz Isusov plač nad Jeruzalemom.

Na ovom, kao i na svim svetim mjestima žarko smo molili za mir u ovoj zemlji, kao i u zemlji nama dragoj Bosni i Hercegovini.

Marko Zubak

Turić, 20. srpanj 2009.

Posveta crkve Svetog Ilije proroka u Turiću

Crkvu je posvetio pomoćni biskup vrhbosanski dr. Pero Sudar

Nakon deset godina obnavljanja u zadnjem ratu oštećene župne crkve, 19. srpnja 2009. godine je obavljena posveta crkva svetog Ilije u Turiću. Posvetu je obavio pomoćni biskup vrhbosanski dr. Pero Sudar. U pozdravnom govoru, župnik velečasni Vladimir Borić je kratko predstavio raspršenu župu Turić i proces povratka i obnove, koji traje već deset godina. Između ostalog župnik je rekao: "Kada sam prvi put poslije rata 1996. godine u veljači ušao u devastiranu crkvu, našao sam je bez krova, prozora, vrata, klupa. Sve je spaljeno i uništeno što se moglo uništiti, crkva je bila veliki WC. Obeščašćena u svakom obliku, oltar rabijen macolom, svetište oskrnavljeno, a ostao je ranjeni Krist na križu, smrskane glave, da čuva ostatke ostataka. Tada sam sebi rekao: jedanput, kada je obnovimo, posvetit ćemo je Bogu, da vratimo dostojanstvo kuće Božje. To smo dočekali danas... Zato vas molimo, oče biskupe, pristupite obredu posvete crkve. A mi ćemo moliti svoga zaštitnika: Sveti Ilija, čuvaj

svoju crkvu, svoje vjernike i cijelu Bosnu i Hercegovinu".

Posveta crkve u kojoj je već služena sveta misa je obavljena pred pukom koji se okupio iz Turića raspršenog diljem svijeta. Osim onih koji borave u Turiću, došli su mnogi iz Hrvatske, Austrije, Švicarske, te iz okolnih župa: Tramošnice Gornje i Donje, te iz Gradačca i Srednje Slatine.

U prigodnoj propovijedi biskup Sudar je govorio o smislu i važnosti posvete crkve. Napomenuo je kako su već u pećinama ljudi osjećali važnost Božje blizine. I kroz cijelu povijest Bog prati čovjeka, a ljudi nastoje darovati Bogu lijepo mjesto, te ga ukrasiti i dotjerati. Jer, Bogu pripada ono najljepše... Potakao je nazočne da ostanu povezani sa Bogom, koji želi biti s nama.

Usljedilo je mazanje oltara posvećenim uljem, mazanjem četiri križa na zidovima crkve, a zatim i paljenjem vatre na pet mjesta na oltaru, kako to već obred nalaže. Među

nazočnim svećenicima bio je i mladomisnik iz susjedne župe Gornja Tramošnica, koji će za tjedan dana imati mladu misu. I njegova prisutnost je imala jednu simboliku, da ima još uvijek mladih ljudi iz ovih krajeva, koji se žele Bogu posvetiti, mada su mnogi protjerani i više ne razmišljaju na povratak.

Biskup je na kraju misnog slavlja zahvalio župniku Boriću za radosno i neumorno življenje svećeničkog poslanja u ovoj povratničkoj župi, a okupljene vjernike je uz čestitke i poziv na ustrajnost u vjeri zamolio da ne prodaju svoja imanja i zemlju, nego da čuvaju za nove naraštaje, jer će ova zemlja - koja je trenutno zarasla u korov - sigurno biti uskoro zlata vrijedna.

Župa Turić je osnovana 1968. godine, odvajanjem od matične župe Tramošnica. Već 1942. godine je postojala želja za samostalnošću, ali zbog rata nije došlo do realizacije. Crkva u Turiću je građena od 1971. do 1975. godine. Na području župe se nalazi zavjetni grob mučenika fra Lovre Milanovića, koga su ubili Turci 1807. godine. Na njegov grob mnogi hodočaste već više od stoljeća, a narod ga štuje kao sveca mučenika. Župa

je doživjela egzodus kao i većina bosansko-posavske mjesta. 1992. godine su svi vjernici protjerani, osim djela sela Liporašće, koji nisu bili okupirani od srpskih snaga. Nakon okupacije župe, srpske snage su sustavno uništavale objekte, a crkva im je služila kao osmatračnica. Godine 1991. župa broji 1690 vjernika, a od 1992. do 1995. je praktično bez katolika. Od 1999. godine župnik sa vjernicima polako obnavlja crkvu i župnu kuću, a na Ilino 2001. nadbiskup Vinko kardinal Puljić je blagoslovio oltar i kipove Gospe Fatimske i svetog Ante.

U župi trenutno živi 240 katolika. Osim u župnoj crkvi, slavi se svake nedjelje misa u filijalnoj crkvi Liporašće. Župnik je zahvalio dobročiniteljima, a posebno župljanima, koji su pomogli da se crkva uredi i stavi u svoju pravu funkciju. Uz pomoć sredstava koje je dodjelila Vlada Republike Hrvatske, uređen je prezbiterij, te nabavljen novi oltar, ambon i krstionica.

Crkva svetog Ilije služiti će ovom kraju kao mjesto molitve i pomirenja. Bog dao da si i župa obnovi i pomladi novim obiteljima.

(kta/i.o.)

BILJEŽIMO

Lion, 23. srpanj 2009.

Patrijarh Bartolomej I. predlaže tješnju suradnju među crkvama

Lionu završila skupština Konferencija europskih crkvi

Uvjereni smo da Konferencija svih europskih crkvi može složeno bolje odgovoriti na svetu zapovijed crkvenoga zajedništva i služiti današnjem čovjeku, stavljenom pred mnoštvo složenih problema - rekao je carigradski ekumenski patrijarh Bartolomej I. na skupštini Konferencije europskih crkvi, održanoj u Lionu od 15. do 21. srpnja. U patrijarhovom pisanom govoru riječ "svih" je podcrtana a očituje Patrijarhovu volju da se proširi i "poboljša ekumensko zauzimanje", već osvjedočeno suradnjom između Konferencije europskih crkvi (Kek) i Vijeća europskih biskupskih konferencija (Ccee).

Predložimo - rekao je Patrijarh - da se ustanovi način bolje suradnje, organiziran i strukturiran, između te dvije ustanove. Pri tome je podsjetio kako je "Carigradska crkva predlož-

ila, tijekom osme skupštine naše konferencije" održane na Pravoslavnoj akademiji na Kreti 1979. godine, "da Rimokatolička crkva u budućnosti postane član Konferencije europskih crkvi". Bartolomej I. ne krije da "taj izazov nije lak i da bi bili potrebni pripremni radovi kao i izmjene nekih propisa". Ipak, stvaranje Konferencije svih europskih crkvi, omogućilo bi "učinkovitije promicanje crkvenoga dijaloga s europskim ustanovama i Europskom unijom. Taj dijalog, "odavno uspostavljen s našom Crkvom", rekao je Patrijarh, "dragocjen je i potreban ne samo Crkvama nego i političkim ustanovama Europske unije, a posebice europskim narodima."

Katolički odgovor nije dugo očekivan. U razgovoru s novinarima na marginama skupštine Konferencije europskih crkvi, nadbiskup

BILJEŽIMO

Liona, kardinal Philippe Barbarin, kazao je, kako prenosi agencija Sir, da će izravno pisati Svetome Ocu kako bi ga obavijestio o ideji Bartolomeja I. Patrijarh je - ustvrdio je kardinal - izrazio nadu da se pojačaju odnosi s Katoličkom crkvom, a i više od toga. Kardinal Barbarin je - na što je uostalom podsjetio Bartolomej I. - pojasnio da taj prijedlog ne predstavlja novost jer se o tome već govorilo u prošlosti, dodajući da bi to zahtijevalo "dosta važne strukturalne izmjene" te izvjesnu korelaciju sudjelovanja Katoličke crkve u Ekumenskome vijeću crkvi. Lionski je nadbiskup istaknuo razliku između stvarne suradnje koja već postoji a može se unaprijediti, i integracije strukture o čemu bi trebalo promišljati. Poziv je "čvrst, pun nade i bratski", ipak "saslušan". Što se toga tiče, predsjednik Konferencije europskih crkvi Jean-Arnold de Clermont, smatra "da je moguće imati Vijeće svih kršćanskih crkvi u Europi, mjesto oko kojeg se "susreću svi kršćani Europe da izrade zajedničku poruku za sva europska društva".

Patrijarh je u govoru istaknuo "naše odgovornosti i naše obveze u odnosu na Konferenciju europskih crkvi" i prema zapovijedi našega Gospodina koji, nam zapovijeda da činimo sve moguće za uspostavu punoga zajedništva između kršćanskih crkvi u Europi". Osvrćući se na temu skupštine u Lionu - Pozvani na samo jednu nadu u Kristu - ustvrdio je da "je to naša nada i naše postojano uvjerenje". Konferencija europskih crkvi ove godine obil-

ježava pedesetu obljetnicu postojanja. Pola stoljeća obilježenog - smatra Patrijarh - brojnim svjetlima i kojom sjenom. Tijekom ovoga razdoblja - rekao je - izrađeni su brojni dokumenti ekumenskog karaktera, spisi velike teološke dubine, poput Ekumenske povelje, koja je plod zajedničkih napora svih europskih crkvi, to jest Konferencije europskih crkvi i Vijeća europskih biskupskih konferencija.

Ipak, primijetio je "kako je već istaknuto u poruci III. europske ekumenske skupštine u Sibiu 2007. godine, da brojni prijedlozi Povelje nisu prodrli u svijest naših vjernika, niti su primijenjeni u našim crkvama. Ostali su mrtvo slovo, nesposobni proizvesti očekivane pozitivne rezultate. Zaključak je da "naši govori nisu dosljedni s našim činima", a ta okolnost "nagriza vjerodostojnost naših crkvi i ostavlja dojam, kako unutar tako i vani, da su one nesposobne naći rješenja za postojeće probleme. Na taj se vidik osvrnuo i brat Alois, prior ekumenske zajednice iz Taizéa, on se u razmišljanju održanome u subotu u hramu Reformirane crkve u Lionu zapitao: "Kako biti vjerodostojni, govoreći o Bogu ljubavi, ako su kršćani podijeljeni?" Budućnost nove Europe u izgradnji, bez kršćanskih duhovnih vrednota, "koje nadahnjuju sve ono što se odnosi na potporu i zaštitu ljudske osobe i njezina dostojanstva", mračna je, čak je nesigurna", zaključio je ekumenski carigradski patrijarh.

(kta/rv)

Vlč. Drago Župarić novi doktor teologije

"Teološka poruka u dijalozima Knjige o Tobiji"

Vrhbosanski svećenik mr. Drago župarić uspješno je obranio doktorsku radnju, 3. srpnja na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Doktorsku radnju pod vodstvom dr. Bože Lujića, naslovljenu "Teološka poruka u dijalozima Knjige o Tobiji", obranio je pred povjerenstvom kojeg su, uz prof. Lujića, činili: dr. Antun Tamarut, dr. Nikola Hohnjec, dr. Karlo Višaticki i dr. Mario Cifrak.

Predmet ovog rada su dijalozi u Knjizi o Tobiji. Autor se radeći na ovoj tezi kretao na neki način na područjima teologije i filologije.

Podloga za analizu dijaloških ulomaka u Tobijinoj knjizi bio je grčki tekst, takozvana G 2 recenzija. Ispitno povjerenstvo ovaj doktorski rad ocijenilo je izvrsnom ocjenom.

Svoj rad autor je podijelio u sedam poglavlja. Prvo poglavlje na sažet način prikazuje glavna pitanja u vezi s knjigom o Tobiji; naime autor raspravlja o temama kao što su naslov knjige, problem teksta, literarna struktura, autor, vrijeme, mjesto nastanka itd. Poglavlja od drugog do šestog su analitička. U ovim poglavljima autor je analizirao 11 dijaloških ulomaka iz Tobije gdje li-

kovi dijalogiziraju. Tako drugo poglavlje obrađuje sudbinu dvoje pravednika: Tobita i Sare. Tobit se vraća kući iz progonstva; zatim se govori o Tobitovoj novonastaloj situaciji nakon osljepljenja, te o Sarinoj nesreći i poniženju od sluškinje. Treće poglavlje govori o Tobijinoj pripravi na putovanje, kojoj prethodi Tobitova duhovna oporuka. Četvrto poglavlje obrađuje dijaloge na putu od Ninive do Ekbatane, poglavito između Azarje i mladoga Tobije, te susret u Sarinoj kući u Ekbatani, tj. ženidbu. Peto poglavlje nosi naslov od Ekbatane do Ragesa i natrag. Riječ je o preuzimanju novca u Ragesu i poziv Gabaela na ženidbu. U međuvremenu Tobit i Ana čekaju Tobijin povratak. Šesto poglavlje govori o Tobijinom povratku u Ninivu i dogovor o isplati Azarji. Tobija se vratio kući sa Sarom i izliječio oca Tobita. Sedmo poglavlje donosi zaključnu teologiju i sintezu ovog rada.

Veliki doprinos ovog rada je u tome što se nitko nije izravno bavio ovom temom tj. problematikom dijaloga u Tobijinoj knjizi; a na hrvatskom govornom području inače je veoma malo pisano o Tobijinoj knjizi. Dijalozi u Tobijinoj knjizi su samo sredstvo za razvijanjem određenog sadržaja i aktualiziranjem radnje. Kroz dijaloge u ovoj knjizi ogleda se oprečnost među osobama, otkrivaju se međusobna osjećanja, ideje, karakteri, ali isto tako i osobna i zajednička vjera te se tako razvija radnja i postiže poruka spasenja. Pisac na izvrstan način iznosi događaje kroz lagane dijaloge, iz kojih se može iščitati teološka poruka, što je i bio predmet istraživanja autora Drage Župarića. Dijalozi ocrtavaju mišljenje i razvijaju dinamiku vjere.

Cilj ove doktorske radnje nije bio traženje izvornog teksta, nego izvlačenje teološke poruke, iz rukopisa koje posjedujemo. Želja je bila obraditi dijaloge u Tobijinoj knjizi, analizirati ključne

pojmove s literarnog i jezičnog aspekta, sagledati strukturu dijaloških cjelina, i onda analitičkom metodom spoznati ono što je moguće na temelju odabranih tekstova u kojima likovi izražavaju svoju osobnost i prirodu međusobnih odnosa. U radu se autor nije bavio čistom egzegzom, nego mu je cilj bila teologija utemeljena na egzegezi; tj. cilj je bio otkriti teološku poruku, kao i ono što je aktualno za kršćanina danas, posebno za kršćanina koji živi svoju vjeru u okruženju koje nije u većini katoličko.

Teološka poruka na koju je pisac Knjige o Tobiji nastojao ukazati mogla bi se svesti na nekoliko tema: Bog i Zakon; pitanje identiteta tj. život razapet između geta i asimilacije; milostinja; pravednost; istina; brak i obiteljski život; vjerski život; zahvaljivanje i blagoslov; te tema anđela i demona.

Vjerski ideal na stranicama ove knjige postavljen je visoko, gdje je osobna pobožnost utemeljena na strahu Božjem i na učestaloj molitvi koja posvećuje ljudski život, posebno kad se čovjek nalazi u teškoj situaciji i patnji. Tobitov lik je paradigma pobožnog židova koji je doživio ne Božju blizinu, već njegovu odsutnost u trpljenju. Ali središnja potvrda Tobijine knjige je ta, da je Bog s Tobitom čak i kada Tobit nije osjećao božansku prisutnost.

Dr. Drago župarić je svećenik Vrhbosanske nadbiskupije i profesor na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji u Sarajevu, a predaje i na Filozofskom fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Rođen je 2. lipnja 1964. od roditelja Nike i Mander. Kobaš u mjestu Vidovice kod Orašja na Savi. Osnovnu školu pohađao je u rodnim Vidovicama, srednju u Dubrovniku, a teologiju u Sarajevu. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1990. u Sarajevu. Poslijediplomski studij teologije pohađao je u Rimu. (kta/d.t.)

Sarajevo, 17. rujana 2009.

Godišnji susret dijecezanskih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije

Oko 120 okupljenih svećenika najprije su slavili svečanu Euharistiju, a zatim je uslijedio radni dio susreta

U popodnevnim satima, 17. rujna u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu u Sarajevu završen je redovni godišnji susret dijecezanskih svećenika Vrhbosanske nad-

biskupije. Budući da se ovogodišnji susret događa u okviru Godine svećenika, oko 120 okupljenih svećenika najprije su slavili svečanu Euharistiju koju je u bogoslovnoj

crkvi sv. Ćirila i Metoda predslavio nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić. Pozdrav kardinalu Puljiću, pomoćnom biskupu vrhbosanskom mons. dr. Peri Sudaru i svoj braći svećenicima uputio je novoimenovani rektor preč. Marko Zubak napomenuvši da Bogoslovija slijedeće godine slavi 120 godina svoga postojanja. Kardinal Puljić je prigodnu propovijed uobličio na način razgovora svećenika s Isusom u kojem misnik govori o svom životu i svećeničkom pozivu. Istaknuo je da svećenik treba odražavati Kristovu prisutnost u svijetu imajući uvijek na umu da je njegova snaga u Kristu koji ga je izabrao, pozvao, poslao i posvetio.

Nakon sv. Mise radni dio susreta je nastavljen u dvorani Pavla VI. gdje je kardinal Puljić u uvodnoj riječi podsjetio da je ovogodišnja tema susreta: Svećenička godina proglašena od pape Benedikta XVI. za cijelu Crkvu. Osvrnuo se i na nedavno hodočašće vrhbosanskih svećenika u Svetu Zemlju koje su svi sudionici izvanredno lijepo doživjeli. Govoreći o ljubavi svećenika prema mjesnoj Crkvi vrhbosanskoj, izrazio je radost što je sveukupno ozračje krenulo uzlaznom linijom koja se očituje u sve većoj zauzetosti misnika za svoju nadbiskupiju, za programe koji se u njoj provode kao i za nova duhovna zvanja. Potaknuo je svećenike da se brinu za svoju bolesnu braću misnike te da se u svojim molitvama sjećaju onih koji su preminuli. Na osobit način potaknuo ih je na brigu i suradnju za svećenička zvanja ističući da su svi svećenici svojim ponašanjem odgojitelji koji trebaju poduprijeti bogoslove i sjemeništare i pokazati otvorenost prema svima koje Bog zove u svoju službu. Na kraju je zahvalio svim svećenicima za suradnju i zauzimanje te napomenuo kako se planira organiziranje još jednog hodočašća u Svetu Zemlju i hodočašća u Ars u Francuskoj gdje je pastoralno djelovao sv. župnik arški Ivan Maria Vianney.

Biskupski vikar za ekumenizam mons. dr. Mato Zovkić predstavio je encikliku pape Benedikta XVI. "Ljubav u istini" izvukavši iz nje neke crte koje su inspirativne za svećeničku duhovnost i pastoral. Podsjećajući da Pavao VI. i Benedikt XVI. govore o razvoju pojedinih naroda i cijele ljudske zajednice, u kojoj su pojedinci i skupine ovisne jedni od drugih, mons. Zovkić je istaknuo da obojica Papa

predlažu traganje za modelom tržišne ekonomije koji obuhvaća sve narode, a ne samo one koji su u povoljnijem položaju. Kazao je da papa Benedikt XVI. u enciklici "Ljubav u istini" posebno naglašava da su za istinski razvoj potrebni ljubav i istina jer 'bez isitne, pouzdanja, i ljubavi za istinito me postoji ni savjest ni društvena odgovornost, a društveno djelovanje postaje sluganom samovoljnih pojedinačnih interesa i logike moći'. "Papino učenje o dopunjavanju ljubavi i istine možemo primijeniti na svećenički život i djelovanje. Prihvaćamo sa zahvalnošću istinu vjere da nas Bog ljubi i da nas zove na rast prema isitni koja je on sam. Postajemo sve sretniji i zadovoljniji ako ostanemo otvoreni sebedarnoj ljubavi i transcendentnoj istini o ljudima. Kad svojim vjernicima i drugim ljudima pomažemo ljubav i istinu prihvaćati, osposobljavamo ih za doprinos razvoju, kako bi u našem narodu i u cijelom svijetu bilo manje gladnih, bolesnih te onih koji su bez posla ili ne mogu ići u školu", kazao je mons. Zovkić.

Bivši kancelar Vrhbosanske nadbiskupije preč. Marko Zubak informirao je svećenike o radu fonda "Međupomoć". Vlč. Fabijan Stanušić, voditelj izgradnje Svećeničkog doma, koji se gradi pored Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa i u kojem će smještaj naći umirovljeni i bolesni svećenici Vrhbosanske nadbiskupije, upoznao je misnike s tijekom i troškovima izgradnje ovog objekta na kojem su započeti krovni radovi.

Generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije upoznao je nazočne svećenike sa statističkim podacima Vrhbosanske nadbiskupije prema kojima ova dijeceza ima 224 dijecezanska svećenika od kojih njih 143 žive i djeluju na njezinu teritoriju, a 67 izvan nadbiskupije dok je 14 svećenika u mirovini. U Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu u Sarajevu, pred početak akademske godine, ima 53 bogoslova i to: 41 za Vrhbosansku nadbiskupiju, 6 za Banjalučku biskupiju, 4 za Mostarsko-duvanjsku odnosno Trebinjsko-mrkansku te po jedan za Beogradsku nadbiskupiju i Skopsku biskupiju. U nadbiskupskom sjemeništu "Petar Barbarić" u Travniku na početku akademske godine im 48 sjemeništara i to: 38 za Vrhbosansku, 8 za Mostarsko-duvanjsku i 2 za Banjalučku biskupiju.

(kta)

Odnos i suradnja svećenika s laicima u crkvenim službama

TEOLOŠKE TEME

Sve je više vjernika laika zainteresirano i voljno raditi s duhovnim pastirima i sve smo više upućeni na njih, jer neke zadaće mogu obaviti vrlo dobro pa i bolje nego mi svećenici. A zbog sve većeg manjka svećenika stvar, koja će se i kod nas brzo osjetiti, sve više će to ići njima u korist. Međutim ima među nama svećenicima još tu nevjerice, a ponekada i prezira i omalovažavanja prema njima. No ima opet kod nekih kolega i pretjerivanja: da im prepuštaju mnogo koješta, da od njih još više očekuju, makar ponekad dođu zbog toga u raskorak sa drugim vjernicima pa i s poglavarima! Gdje je tu prava mjera i kako se postaviti? Pokušat ću Vam iznijeti saborsku nauku i najnovije kanonske odredbe, dakako postavljajući stvari baš onako kako je želja i nakana Crkve, ne vukući stvari ni desno ni lijevo, nego umjereno pravo, što bi Vam moglo biti i pouka i orijentacija u vašem radu.

1. Poziv i dostojanstvo laika

Da bismo mogli o gornjem naslovu pravilno razmišljati, neka nam bude podloga saborska nauka iz dogmatske konstitucije LG, koja cijelo 4. dio posvećuje laicima. Nakon što je u prethodnim poglavljima Sabor razložio teološko-dogmatski pojam misterija Crkve (1. poglavlje), pa onda temeljito izložio novi pogled na Crkvu kao Božji narod (2. poglavlje), a zatim istako da je Crkva kao zajednica po božanskom ustanovljenju hijerarhijski uređena (3. poglavlje), izrekao je stav saborskih otaca, što znači stav crkvenog učiteljstva o laicima u 4. poglavlju. U biti laici su većina Božjeg naroda, pa zapravo sve što je u drugom poglavlju Božjem narodu prethodno rečeno, odnosi se i na njih. Stoga saborska nauka o tom *Božjem narodu, jednako je upravljena i laicima, ... ali ipak neke stvari na njih posebno spadaju (LG 30)*. Naime, *njima je svjetovna narav vlastita i posebna. Na laike spada po njihovom pozivu, da traže kraljevstvo Božje, baveći se vremenitim stvarima i uređujući ih po Bogu... od koga su pozvani da doprinesu iznutra poput kvasca posvećenju svijeta, vršeći vlastitu dužnost, vođeni evanđeoskim duhom, svijetleći svjedocanstvom svoga života, vjerom, nadom i ljubavlju (LG 31)*,

Ta njihova suradnja i služba u Crkvi se ostvaruje kroz apostolat, a to je njihovo svojevrstno *svećeničko i proročko služenje (LG 34 i 35)*, a posebno je u br. 37 naglašeno kakvi su i koji teološki temelji za odnos laika i hijerarhije: *Prije svega oni kao i svi vjernici imaju pravo obilno primati od svetih pastira duhovna dobra Crkve. A s druge strane i oni prema svome znanju, kompetentnosti i ugledu imaju slobodu, a katkada i dužnost da reknu svoje mišljenje o stvarima koje se odnose na korist Crkve. U toj međusobnoj pomoći i suradnji, kaže Sabor na kraju tog br. 37: Od tih obiteljskih odnosa između laika i pastira moraju se očekivati mnoge koristi za Crkvu.*

Slijedom te temeljne postavke saborskih otaca bila su širom otvorena vrata njima kao najmnogoljudnijoj skupini Božjega naroda da prije svega osobno osjete kako su i oni Crkva, ali i da se uključe u mnoge aktivnosti, jer su zajedno s klericima *za Crkvu suodgovorni*. Slijedom svega toga dekret o njihovom apostolatu AA, od istih saborskih otaca proglašen godinu dana kasnije prije svega naglašava da su laici *pozvani na apostolat (prva glava)*, a vidovi tog apostolata (druga glava) su *a) evangelizacija; b) posvećivanje; c) kršćansko oživljavanje vremenitog reda; d) karitativna djelatnost*.

No ne smijemo misliti da je to teološko i možda samo pastoralno razmišljanje o značenju, pozivu i ulozi vjernika laika ostalo samo, rekli bismo teoretsko, na papiru i u dokumentu, a da je stvarnost i praksa nešto sasvim drugačije, zato što se ustaljena stogodišnja mišljenja teško mijenjaju. Sve je to saborsko naučavanje pretočeno u život, odnosno ušlo u kanonsko ustrojstvo Crkve po novom ZKP iz g. 1983. Iznenađujuće je, naime koliko put taj novi Zakonik, kao jedini izvor za svoje zakonske izričaje - kanona, navodi samo saborsku nauku iz 16 dokumenata. Dovoljno nam je uzeti i novi ZKP, ali onaj, kojemu u naslovu piše: *obogaćen naznakom izvora* i pogledati na dnu stranice, pa ćemo se uvjeriti u to. Dakle i kanoni su prožeti saborom i željom otaca da se krene sasvim drugim putem, od onoga do tada ustaljenog i uobičajenog. Ne čudi stoga što je Ivan Pavao II

ovaj ZKP prozvao *zadnjim dokumentom II. vat. sabora*.

Ne bismo se, međutim, smjeli prevariti, pa gledati samo *Drugu knjigu ZKP* - s naslovom *Božji narod*, pa ni posebno drugi naslov te knjige koji obrađuje, *Obveze i prava vjernika laika* (kann 224-231), jer u tih 8 zakonskih odredaba nije se moglo nikako prereći - uzakoniti cjelovito saborsko naučavanje o laicima, iako je i tu uočljivo i vrlo znakovito da samo tih 8 kanona upućuje 43 puta na saborske dokumente, a poziva se i još 5-6 puta na papinske posaborske odredbe, što je nepunih 50 navoda, citata, uputa na izvore, na ono što Sabor kaže, odnosno dotični kanon se temelji na saborskoj nauci. Samo je, radi jasnoće i pravničkog stila, upotrijebljen jedan sažeti izričaj.

Budući da su ove odredbe o laicima sasvim nešto novo, znakovito je da se ni u jednom od svih tih 8 kanona, ne upućuje na CIC '17, što je uobičajena praksa za one druge kanone novog Zakonika, (jer su u nečem slični a u nečem potpuno različiti od starih kanona). Ovo 8 normi jest malo, rekli bismo skromno pa i premalo, jer to je samo djelić novih zakonskih odredaba, koje izravno, ili neizravno uključuju laike i upućuje na njihova prava, dužnosti, na njihovu pomoć suvremenoj Crkvi. Oni su u njoj najbrojnija skupina. Stoga bi dobro trebalo proučiti tolike druge kanone novog ZKP. iz 1983., jer se mnogi izravno baš na njih odnose, odnosno ZKP ih izjednačuje s klericima, a nekada im čak daje i prednost.

U svom izlaganju rekao bih ono bitno iz ovog naslova *Obveze i prava vjernika laika*, jer je to zapravo temelj, na koje se oslanjaju i drugi propisi novog Zakonika, što se odnose na laike, a i od tih drugih ćemo pogledati samo neke, za nas važne radi danog naslova i teme koju obrađujemo.

Temeljno polazište neka nam bude odredba kan. 225: *Laici imaju opću obavezu i pravo raditi na tome da svi ljudi upoznaju i prihvate poruku spasenja*. To su bitne, ali izvučene riječi tog kanona, no treba istaći čime ih opravdati. Međutim i to kanon naglašava: a) zato što sam Bog to laicima određuje po krštenju i potvrdi; b) zato što u nekim okolnostima ostali svijet samo preko njih - laika može čuti za Evanđelje i upoznati Krista; c) zato što svatko od laika prema svom položaju prožima i usavršava poredak vremenitih stvari. Kanon upućuje da

je baš takva odredba oblikovana na temelju LG 31 i AA 2-4, a bitne navode iz tih saborskih dokumenata smo gore vidjeli. Međutim isti kanon upućuje još na GS 43, gdje stoji: *Laici su dužni ne samo prožimati svijet kršćanskim duhom neko i usred ljudskog društva biti Kristovi svjedoci*.

2. Dužnost i prava laika da se pripreve

Kan. 229, također u ovoj grupi odredbi o laicima, ovako kaže: *Laici imaju obvezu i pravo naučiti kršćanski nauk, prema svojoj sposobnosti i položaju*. Kanon ističe dva razloga za to: a) *da bi ga mogli naviještati i braniti; b) da bi mogli vršiti apostolat*. Nije to nikakvo učenje osnovnih kršćanskih istina, molitava, katekizamskih natuknica, nego i pravo i dužnost studija na *fakultetima, njihova je dužnost i pravo čak postizati akademske stupnjeve*. Kanon, kao podlogu ovakvog oblikovanja, upućuje na dekret AG 26: *Stoga treba pripremiti i odgajati svu braću i sestre, laike - svakog prema njegovu stanju, da se ne bi našli nedorasli za zahtjeve budućeg djelovanja*. Istovremeno kanon kao podlogu upućuje i na dekret o dostojanstvu svakog čovjeka, dosljedno tome i laika tj. na *DH 14. Svaki učenik ima prema Kristu Učitelju tešku obvezu da primljenu istinu iz dana u dan: a) sve potpunije upozna, b) vjerno navješćuje i c) odlučno brani*.

Gore rečeno se može uzeti kao načelna odredba i zahtjev za svakog člana Božjeg naroda, jasno i za sve laike koji su većina u tom narodu. A kako tek ne bi vrijedila za one pojedince laike, koji imaju vlastitu želju s jedne i poziv Crkve s druge strane da budu posvema, srcem i dušom, umom i voljom Crkvi na raspolaganju. O njima kan. 231, § 1. kaže: *Laici koji se odrede za posebno služenje Crkve, obvezni su steći prikladan odgoj i znanje koji se traže za propisno vršenje njihove zadaće, da bi je obavljali savjesno, požrtvovno i marljivo*. Takva struktura kanona kao podlogu je uzela dekret AA 28: *Pripremanje za apostolat pretpostavlja cjelovitu ljudsku formaciju. Laik se mora potpuno uključiti u svoju društvenu sredinu i njenu kulturu*. Razlog tolike temeljite pripreve opravdava dekret AG 29: *Treba se (vjernik laik) neprestano usavršavati zbog stalnog rasta zrelosti ljudske osobe i evolucije problema što iz dana u dan zahtijeva sve veće*

znanje i primjerna djelotvornost.

Treba uzeti u obzir da su ove kanonske odredbe dobile važnost i snagu tek od 27. studenog, tj. od Prve. nedjelje Došašća 1983. god. Uzakonjene su, na temelju saborske nauke i to pune 24 godine od kada je Sabor najavljen, i 18 godina nakon njegova zatvaranja. Dakako da se kroz taj prilično dugi niz godina puno raspravljalo o laicima, oduševljavalo ih se, upućivalo na njihova prava, na obveze i to je sve bilo načelno i općenito. A po svijetu, po kojem je rasprostranjena jedna sveta katolička i apostolska Crkva, životne prilike su bile najrazličitije: Negdje su, kao na Zapadu laici već bili dobro izobraženi, možda nekada i uobraženi, (kao npr. u Italiji, SAD-u, Nizozemskoj, Njemačkoj, itd.), negdje su htjeli i željeli izobrazbu i službu u Crkvi, ali ih je društveni sistem tušio i gušio (sve komunističke zemlje), a negdje su se, jadnici, borili za golo preživljavanje i to u bijedi, siromaštvu te krajnjoj nepismenosti (cijeli tzv. Treći svijet).

Ne bih htio, osim gornje konstatacije ulaziti u procjenu svih i svakoga, ali bi htio osvrnuti se na naše stanje te onu saborsku nauku i kanonske odredbe gledati pod vidom naših (ne)prilika. Izašli smo ispod jarma komunizma i taj smo izlazak krvavo platili svi katolici u RH i u RbH! Nisu ništa bolje prošli ni ono malo katolika po Srbiji, Crnoj Gori i Makedoniji! Slovenske, pak, katolike je Gospod spasio od nevolja sličnih našima, al im je ostao jak utjecaj preobučenih i partijskih preusmjerenih tvrdokornih komunista, pa i oni muku muče, jedva manju nego su i naše. No hvala Bogu, ipak su naši vjernici laici odahnuli, dočepali se koliko toliko slobode i stekli kakva takva prava; makar prava govora, pisanja i studiranja štogod ti se svidi. Nitko ti neće stati na put, samo dobro vidi, što i koliko ti studij crkvenih znanosti koristi, može li se od toga živjeti, obitelj hraniti, starost osigurati, pa široko ti polje!

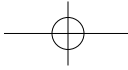
Začudo je da su se naši vjernici laici, posebno mlađi, odvažili na taj korak. Imamo ih po svim našim katoličkim fakultetima, bogoslovijama, institutima, a da o osnovnim i srednjim katoličkim školama i ne govorimo. Čak bi smio reći da se "jagme" upravo upisati se kod nas. Ima tu svijesti i uvjerenja da je kod nas bolje, da će manje biti napadani, ponižavani, da se tu osjećaju kao *svoji na svome*, što je činjenica. Međutim, ima i onih koji si žele od tog studija

lakše osigurati rješenje egzistencijalnih problema, o čemu ću dolje odrešitije govoriti, ali ima i pravih idealista, koji na sve to gledaju baš u duhu Evanđelja i u duhu Sabora: pravo i dužnost apostolata i evangelizacije.

Zadivljujuća je stručnost laika u pojedinim životnim područjima, ali njihova spremnost da pomognu. Iz toga slijedi dužnost Crkve da ih prihvati i uvaži Uostalom, na to nas obvezuje i *kan. 228, § 2: Laici koji se odlikuju potrebnim znanjem, razboritošću i čestitošću prikladni su kao stručnjaci, ili savjetnici i u vijećima pružaju pripomoć crkvenim pastirima.* Kako se vidi oni imaju kvalitetne osobine: *a) znanje, b) razboritost, c) čestitost.* Pa tko ne bi takvog suradnika poželio i iskoristio, za savjet i za mišljenje pitao?! Treba računati na svekolike sektore ljudskog života, gdje su stručnjaci nezamjenjivi, a u čemu su, s druge strane, crkveni ljudi, i to baš oni od hijerarhije i svete vlasti, pravi pravcati *laici*. Uzmimo samo ekonomsko područje i arhitekturu s građevinarstvom, gdje se stalno nešto novo događa i čemu klerici nisu dorasli, a toliki laici su u tom području baš ljudi od struke! Pa što ih ne bi uzeli?

Za ekonomsko vijeće biskupije tj. svake Krajevne Crkve, a ona ga mora imati, s razlogom se uzimaju vjernici laici (kan. 492, § 1. *stručni u ekonomiji, i svjetovnom pravu, i ako se odlikuju poštenjem.* Baš takvi su mnogi laici, stručni a često i bogobožni, i baš zato, a skoro bih rekao moraju ući ekonomsko vijeće biskupije (kan. 492, § 1). Tako je i za ŽEV (kan. 537): *Neka župa ima ekonomsko vijeće... u kojem neka odabrani vjernici pomažu župniku u upravljanju župnim dobrima.* Već su davno prošla vremena, kada je svećenik bio jedini školovani čovjek u župi! Eto zato su ekonomska vijeća, pastoralna vijeća, katehetska vijeća, građevinska vijeća, vijeća za mlade! Treba nam iznad svega stručnost, a tu je onda i savjet i pomoć za dobro Crkve.

No isti kanon 228, § 1 nešto i drugo kaže: *Laici koji se nađu prikladnima, sposobni su da ih sveti pastiri uzmu za crkvene službe i zadaće, koje mogu vršiti prema pravnim propisima.* Dobrim dijelom zbog nedostatka duhovnih pastira, sve manjeg broja redovnika i redovnica, a da doskoči rastućim potrebama, Crkva, ne bez Božje providnosti, sve više koristi ovu odredbu i upošljava laike za vrlo različite zadaće i baš crkvene službe. Laik i crkvena

služba, upravo tako! Naime dekret AG 17 kaže: *Stoga se njihova izobrazba mora tako usavršiti i prilagoditi kulturnom napretku da kao valjani suradnici svećeničkog reda uzmognu što bolje vršiti svoju službu, koja je uslijed novih i većih tereta sve teža.* O toj prikladnosti, kao o *conditio sine qua non*, već u Prvoj knjizi ZKP stoji u kan. 149: *Da bi netko bio promaknut za crkvenu službu, mora biti prikladan, tj. mora imati one osobine koje se za dotičnu službu traže po pravnim odredbama.*

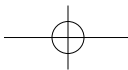
Kad je već o prikladnosti riječ, ZKP rezolutno u kan. 229, § 3 kaže upravo za laike: *Sposobni su od crkvene vlasti primiti nalog da poučavaju u svetim znanostima.* Ovo poučavanje u svetim znanostima je dvostruko: a) poučavanje o vjeri u školama, b) poučavanje tih znanosti na crkvenim ili katoličkim sveučilištima. Kad je u pitanju vjerski odgoj u školama, polaznu odredbu imamo u kan. 804: *Crkvenoj vlasti je podložna vjerska puka odgoj*, a mjesni ordinarij se brine da se *za nastavnike vjerske pouke odrede oni koji se odlikuju: a) pravom naukom; b) svjedočenjem kršćanskog života, c) odgojiteljskim umijećem.* S tim u svezi je odmah i odredba kan. 805: *Ordinarij ima pravo imenovati, ili potvrditi vjeroučitelje, a isto tako ih ukloniti, ako to traži razlog vjere ili ćudoređa.* Uočavamo li iz ovih odredaba, da je to dužnost i pravo i laika - da na njih spada taj posao vjerskog poučavanja, ali to njihovo pravo i dužnost, ako tako smijem reći, prolazi kroz *crkveni filter* mjesnog ordinarija: on ih ovlašćuje, ali on ih i nadzire! Oboje to i važno i bitno, a župnik i svećenik na terenu neka s time računa i o tome vodi brigu.

Dodamo li tome i odredbu kan. 776 o obvezi župnika da se *snagom svoje službe brinuti za katehetsku izobrazbu odraslih, mladih i djece*, uočavamo da se ovdje radi o nezaobilaznoj suradnji i međuovisnosti: laika da taj posao rade, a imaju i pravo i dužnost, jasno uz dostatnu pripravu i izobrazbu, ordinarija da ih za taj posao dekretira; ali i da sve bude pod nadzorom župnika, posebno *da se djeca priprave za primanje sakramenta pokore, presvete euharistije i za sakrament potvrde.* Ovako kanonski određeno postavka traži jednu korektnu suradnju vjernika laika poučavatelja s jedne strane, te mjesnog ordinarija, odnosno njegova katehetskog ureda, koji u ime Ordinarija stvar vodi kao i župnika

s druge strane. Ako nema suradnje i svatko ne shvati domet svoje dužnosti, stvar može krenuti u krivo, ali to je samo za to što se bilo tko od ovdje nabrojanih ne drži kanonskih odredaba. U takvom su slučaju i nauka Sabora i kanonski propisi izlišni.

Sasvim je drugo osposobljavanje laika *da poučavaju u svetim znanostima* (kan. 229, § 3.) i nije danas rijedak slučaj da laici poučavaju dogmatiku ili moralno teologiju, crkveno pravo i bilo koji drugi teološki predmet. Oni se, kao uostalom i svi drugi na takvim zadacima trebaju odlikovati (kan. 810) *osim znanstvenom i odgojiteljskom prikladnošću, također cjelovitošću nauka i čestitošću života.* Isti kanon je dao prvo nadležnom poglavaru da onoga tko nema takve osobine *ukloni sa službe.* Koliko je Crkvi stalo da ima prikladne, stručne i prokušane profesore, učitelje, a nimalo tu službu ne uskraćuje laicima, vidi se i po odredbi kan. 833, koji govori o svima onima, koji zbog važnosti posla koji obavljaju moraju položiti zakletvu, jer u br. 7 kaže: *Obvezni su položiti ispovijest vjere nastavnici koji bilo na kojem sveučilištu predaju predmete što se odnose na vjeru ili ćudoređe.* Dakle s jedne strane laici nisu isključeni ni od takve službe, a s druge moraju i oni održavati kanonski postavljene uvjete.

Međutim, kad govorimo o laicima i njihovim službama, kanonske odredbe o crkvenim sudovima imaju posebne propise i tu je, bar nam se na prvi pogled čini, pravo laika više ograničeno, jer kan. 1420, § 4 određuje: *I sudski vikare i pridodani suci (njegovi pomoćnici) moraju biti svećenici*, dakle laici su isključeni. Odredbu razumijemo, ako je povežemo s kan. 134, koji govori o vlasti mjesnog ordinarija, a u te ubraja biskupske vikare, u što bez sumnje spada i sudski vikar. A služba bilo kojega koji nosi naslov *mjesnog ordinarija* pretpostavlja posjedovanje jurisdikcije, o čemu govori i kan. 129. *Za vlast jurisdikcije po božanskom ustanovljenju sposobni su oni koji su obilježeni svetim redom.* Dakle bilo koju vlast ordinarija, a u to spada i služba sudskog vikara ne može obnašati tko nema Sv. Reda. Međutim radi potrebe crkvenih sudova, dakako zbog manjka svećenika, kan. 1421, § 2 određuje: *BK može dopustiti da i laici budu postavljeni za suce, a od njih se jedan može uzeti da se sastavi zborni sud.* Jasno, propisi o crkvenim sudovima su

mного opširniji i točno određeni, pa se svih tih odredaba moraju pridržavati i suci laici, a polazni je uvjet: *da imaju doktorati, ili magisterij iz crkvenog prava* (kan. 1420, § 4).

No ništa ne priječi da laik kao crkveni pravnik bude u drugim službama biskupije, pogotovo što danas mnoge Krajevne Crkve imaju savjetodavni ured za rješavanje ženidbenih problema. Oni vjernicima daju upute, bilo s obzirom na nastale teškoće, bilo onda kada, s opravdanim razlogom, traže da se pokrene parnica o nevaljanosti braka, pa treba sastaviti pravovaljani zahtjev - tužbu. Zašto tu ne bi mogao pomoći crkveni pravnik, makar bio i laik? Isto tako, prema kanonskoj odredbi o kancelarima biskupske kurije stoji, (482, § 1) *da mu je osnovna zadaća brinuti se da se spisi kurije sastave i otpreme te da se čuvaju u arhivu*. Nisu rijetki slučajevi da su već u mnogim biskupijama tu službu ustupili provjerenom laiku, posebno laiku - crkvenom pravniku.

Kad je u pitanju misijska djelatnost Crkve, kan. 781 određuje: *Treba je smatrati osnovnom dužnošću Božjega naroda, i neka svi vjernici preuzmu svoj udio u misijskom djelu*. Ovakva formulacija kanona uzeta je iz saborskog dekreta AG br. 35, a o zadaći i dužnosti laika br. 41 tog dekreta kaže: *Laici u crkvenom djelu evangelizacije surađuju i sudjeluju u isti mah kao svjedoci i živa sredstva... neka u misijskim zemljama poučavaju u školama, vode vremenite poslove, surađuju u župnoj djelatnosti, uvode i promiču razne oblike laičkog apostolata...neka pruže ekonomsko socijalnu suradnju narodima u razvoju, a na sveučilištima promiču upoznavanje naroda i religija*. I kan. 784. izričito određuje cijeloj Crkvi da se za sveukupnu djelatnost misijskog rada uz svećenike, redovnike i redovnice, za *misionare uzmu i vjernici laici*, što cijela Crkva, ne isključivši ni Crkvu u Hrvata, nakon sabora obilato i čini.

3. Pravo laika na dostojnu plaću

U svim gore navedenim kanonima i odredbama ZKP sam dao naglasak na prava i dužnost laika u Crkvi i te odredbe bi trebalo ne samo poznavati, nego ih ostvariti i u život provesti, odnosno tako se postaviti da ta njihova prava i priznamo, i da se ne stvara antagonizam, pogotovo ne kakav prezir i omalovažavanje prema njima sa strane klerika i redovnika,

budući da je stoljećima bilo nekako tako. Možda u tom smislu klericima i osobama posvećenog života upada u oči odredba kan. 231, § 2 koja kaže: *Laici koji se trajno ili privremeno odrede za posebno služenje Crkve... imaju pravo na doličnu plaću, kojom će moći dolično udovoljiti svojim potrebama i potrebama obitelji; imaju pravo da im se zajamči mirovinsko i zdravstveno osiguranje*.

Kanon upućuje na dekret AG 22: *Pastiri Crkve trebaju rado i sa zahvalnošću prihvatiti laike, ali i brinuti se da njihov položaj odgovara zahtjevima pravednosti, naročito što se tiče izvora za održavanje njih i njihovih obitelji*. A za rad u misijama, AG 17 naglašava: *Neka se pravednom plaćom dadne doličan životni položaj i socijalno osiguranje onima koji se posvećuju tom misijskom radu*. Upada u oči, da je ova odredba kan. 231, § 2 sasvim drugačije oblikovana, nego kad je govor o materijalnoj skrbi za klerike, o čemu kan. 281, § 1 kaže: *Klerici, budući da se posvećuju crkvenoj službi, zaslužuju plaću*, ne kaže se da imaju pravo, što je velika razlika u odnosu na laike, a moglo bi to biti i razlog za prigovor, ili čak pobunu, no treba dobro shvatiti smisao tih riječi i zašto baš tako stoji u kanonu.

Gore navedena odredba, obzirom na plaću laika određuje 6 bitnih stvari: a) plaća mora biti dolična; b) mora biti prikladna njihovu položaju; c) dovoljna njihovim i obiteljskim potrebama; c) usklađena prema propisima svjetovnog prava, f) laici moraju biti zdravstveno osigurani; g) moraju biti mirovinski osigurani. Praksa poznaje trostruku suradnju vjernika laika: a) nekada je ona počasna i samo savjetodavna, b) nekada na ograničeno vrijeme, ali nekada je i c) suradnja s potpunom predanošću za poslove Crkve, tzv. *full time raspoloživost*. Ako je laik tako u Crkvi toliko aktivan - zaposlen, da mu je ono što radi osnovno zanimanje, onda mu to isto zanimanje treba biti i izvor prihoda, zarada za vlastite potrebe i za obitelj. Crkva je ovakvim propisom samo zaštitila, a morala je to po pravdi, osnovno radničko prvo svojih suradnika laika. Uostalom, kada to ona ne bi radila, a tko će drugi?

4. Najnovije odredbe i upute

Međutim, gore sam u naslovu stavio: *odnos i suradnja svećenika i laika*, smatrajući da je u

ovom trenutku za nas to bitno. Iz predstavljenih saborskih dokumenata i kanonskih odredaba imamo mnoge odredbe i mnoge smjernice u kojem pravcu to sve mora ići, no opet praksa može biti drugačija, jer se u njoj izmjenjuju stari načini mišljenja i ova nova saborska nauka te potpuno nove odredbe, na koje nismo navikli. Nije to samo naš lokalni problem, ima s time teškoća i cijela Crkva, pa je upravo radi toga izašao svojevrsni dokument - uputa Svete Stolice s datumom 15. kolovoza, 1997., god. a nosi naslov *Ecclesiae de mysterio - O suradnji vjernika laika koja se tiče svećeničkog reda*. Navikli smo, međutim, da sam papa izdaje pojedine dokumente, ili jedna od Kongregacija, ili pojedino Vijeće, ponekad su to možda učinile dvije ustanove! Na koncu ove upute stoji da ju je papa odobrio 13. kolovoza, i naredio da se objavi, a potpisana je od 6 Kongregacija i od dva Vijeća, što naznačuje da je stvar vrlo važna i da se obrađena materija mnogih tiče, a svi potpisani su suglasni da se takvo nešto načinilo i da bude objavljeno kao pouka i uputa, te pomoć cijeloj Crkvi.

Instrukcija, ili *Uputa* prije svega naglašava: *Iz misterija Crkve proizlazi poziv koji je upućen svim članovima Mističnog Tijela da aktivno sudjeluju u poslanju i izgradnji Božjega naroda kako bi bio u organskoj cjelini obzirom na različite službe i karizme.... Treba shvatiti suvremenu urgentnost i važnost apostolske aktivnosti vjernika laika u sadašnjosti i budućnosti evangelizacije: Crkva se ne može odreći ove pomoći, jer joj je to u naravi, a i zato što mora ostvariti vlastito poslanje evangelizacije.* Tu su, kako vidimo, istaknuti i teološki razlozi i sadašnja nezaobilazna potreba pomoći laika. Uputa to opravdava i tvrdnjom da *ta suradnja mora biti kako na duhovnom području - i to zato da bi se Kristova poruka i njegova milost donijela ljudima, tako i na onom vremenitom - da se prožme i usavrši evanđeoskim duhom red svjetovnih stvarnosti.*

Uputa zatim ističe teološka načela svemu tome: *Krist, vrhovni i vječni svećenik, htio je da Crkva sudjeluje na njegovu svećeništvu.* Svi kršteni su posvećeni da tvore jedan duhovni hram i jedno svećeništvo te da tako svojim sudjelovanjem doprinesu duhovne žrtve kako bi se upoznalo Kristov djelo spasenja, ali i njegovo nastojanje da nas oslobodi od tame a dovede u svjetlo (sup. 1 Pet, 2,4-10). Premda se

hijerarhijsko i kraljevsko svećeništvo bitno razlikuju, i jedno i drugo, svatko na svoj način, sudjeluje na Kristovu svećeništvu. Među njima mora biti jedinstvo, jer Duh Sveti ujedinjuje svu Crkvu i u zajedništvu i u služenju i daje joj razne darove i hijerarhijske i karizmatičke. Različito, međutim treba gledati na način sudjelovanja: dok se opće - kraljevsko svećeništvo ostvaruje u razvoju krsne milosti, u životu po vjeri i ljubavi, životu po Duhu, istovremeno ministerijalno svećeništvo treba biti na usluzi tome općem svećeništvu i baš zato ono ima svetu vlast da bi vjernicima bilo od pomoći.

Zatim *Uputa* skreće pažnju na *jedinstvo i na različitosti zadaća u služenju*. Svrha ministerijalnog svećeništva je služba *poučavanja, posvećivanja i upravljanja* i to je upravo bit njegove pastoralne djelatnosti, ne mogu se čak ni razdvajati jedna od druge. Što više, to svećeništvo se ničim drugim u Crkvi ne može nadomjestiti, ni zamijeniti. Međutim već je Sabor istakao *izravnu suradnju nezaređenih laika u specifičnim zadaćama pastira*. U tom vidu *Uputa* navodi odredbu kan. 230, § 3: *Gdje bi potreba Crkve to iziskivala, i ako nema službenika, mogu i laici, preuzeti neke njihove dužnosti: obavljati službu riječi, predvoditi vjernike u bogoslužnim molitvama, krstiti i dijeliti Svetu Pričest.* Ovdje je naglasak da laici nemaju pravo takvo što raditi, ali su ipak sposobni da ih pastiri uzmu! Oni su u takvim izvanrednim okolnostima samo *nadomjestak*. Dokument naglašava da je ono gore, u kanonu uzakonjeno, iznimka i to radih takvih okolnosti, i takvu je treba smatrati, a ne protegnuti iznimku kao redovnu pojavu na redovni život Crkve.

Dokument naglašava da po raznim krajevima ima zloraba i krivog tumačenja, a često i prakticanja stvari koje prelaze i teološko-dogmatski pogled na ministerijalno i kraljevsko svećeništvo, ali i gore spomenutu nevolju nekih Partikularnih Crkava zbog manjka svećenika pa se uvodi praksa da se to *iznimno* uvede kao redovna praksa. Prvo moramo biti na čistu sa samim pojmovima: Naime nije isto ministerijalna služba - *ministeria* s jedne strane, što spada samo *na zaredene službenike Crkve*, a s druge su tzv. obveze - *officia* i dužnosti - *munera, svećenika*, pri čemu im u iznimnim slučajevima mogu pripomoći i vjernici laici. Tu postoji razlika i u biti i u stupnju.

Ministerijalna služba je produžetak Kristove svećeničke službe, što je kroz povijest i tradiciju bilo jasno i u nauci i u praksi. Zato odredba kan. 230, § 3 - da *iznimno i laici mogu nadomjestiti* neke svećeničke dužnosti - *officia*, ili odredba kan. 943 - da *u posebnim okolnostima i netko drugi* može izložiti Sveto Otajstvo na klanjanje; ili kan. 1112 - da biskup uz pozitivno mišljenje BK i pristanak Sv. Stolice *može ovlastiti laike da prisustvuju ženidbama*. Sve su to stvarne iznimke i samo nužni nadomjestaj svećeničke službe, jer je potreba za njom velika, a svećenika nema. Slično je i s odredbom kan. 766 - *propovijedanje laika*; međutim kad je homilija u pitanju, kan. 767, § 1 izričito naglašava da je to pridržano *jedino svećeniku i đakonu*. Nisu spomenute nikakve okolnosti da bi i to izuzetno mogli bilo kada i bilo gdje obavljati vjernici laici.

Posebno se *Uputa*, osvrće na propis kan. 517, § 2. *Ako nema dovoljno svećenika, a dijecezanski biskup... smatra da pastoralno djelovanje treba da se povjeri đakonu ili nekoj osobi koja nema svećeničkog biljega, neka postavi svećenika koji će s vlašću i ovlastima župnika voditi pastoralni rad*. Uputa dobro ističe da ta osoba nije surogat ili nadomjestak župnika, jer za postavljanje valjanog župnika, po kan. 521, § 1 kandidat mora imati sveti Svećenički Red. Uputa dalje govori o odnosima i suradnji laika u organizmima Partikularnih Crkava, o liturgijskoj suradnji, o njihovoj pomoći pri diobi Svete Pričesti, u apostolatu bolesnika, što je i kod nas provodivo pa i moguće. Međutim *uvjeti postavljeni za sudjelovanje vjernika laika kod vjenčanja*, (kan. 1112) jedva da se kod nas mogu ispuniti. Za takve slučajeve stoji: a) dopuštenje daje samo dijecezanski

biskup (ne njegovi vikari!) i to kad stvarno nema svećenika, b) mora imati za to pozitivno mišljenje BK; c) mora imati i dopuštenje Svete Stolice, a sve troje zajedno kod nas je jedva moguće ostvariti.

I za sprovod, budući da živimo u raskršćenom svijetu i velika je udaljenost od praktičnog vjerskog života, smrt i sprovod su posebna pastoralna prilika za izravan susret svećenika s vjernicima. Stoga je poželjno, makar i uz veće žrtve da svećenici ili đakoni vode sprovode. A samo u slučaju stvarnog manjka svećenika mogu to odraditi vjernici laici, dakako da su poučeni i s doktrinarnog i s liturgijskog motrišta. Jedva da je i kod nas ovo moguće, posebno, vodeći računa kako bi na to gledali sami vjernici i rodbina pokojnika!

U zaključku dokument naglašava da se ova *Uputa* predaje pastoralnoj revnosti biskupa i zaređenim službenicima, nadajući se da će donijeti obilne plodove, te navodi papine riječi: *Treba prepoznati, braniti, promovirati, raspoznati i koordinirati s mudrošću i odmjerenošću posebni dar svakoga člana Crkve, ali ne miješajući uloge, zadaće te teološke i kanonske uvjete*. Dakle i temeljem navedenih saborskih dokumenata pa zatim kanonskim odredbama i ovom vrlo važnom *Uputom* određeno nam je, ali i omeđen prostor kretanja u suradnji sa laicima. Zna se točno dokle dopire njihovo pravo i obveza, što im se iznimno ustupa i pod kakvim uvjetima, što nikao ne mogu. Kad se sve ovo ima u vidu, onda suradnja može biti plodna i učinkovita, a izbjeci će se pretjeranost s jedne ili s druge strane. To bi, uostalom, trebali biti i svrha ovog mog izlaganja.

dr. Pero Pranjić, prof.

Socijalna enciklika Caritas in veritate Benedikta XVI.

Sveti Otac potpisao je svoju novu encikliku 29. lipnja 2009, na završetku Pavlove godine. Ona je, uz biskupe, prezbitere, đakone, Bogu posvećene osobe i laike upućena i "svim osobama dobre volje". Naslov je inspiriran dijelom izreke u Ef 4,15: "Istinujući u ljubavi, da poradimo...". Vulgatin prijevod ovdje ima "Veritatem facientes in caritate..." Enciklika govori o integralnom i pravednom razvoju narodâ. Nadahnu-

ta je enciklikom pape Pavla VI. *Populorum progressio* od 26. ožujka 1967. koju obilno citira zajedno s dokumentima Ivana XXIII, Ivana Pavla II, Koncila i Katekizmom Katoličke crkve.

U uvodu (br. 1-9) ističe da Bog u Kristu zove ljude na ljubav u istini te da ljubav daje bit odnosima s Bogom i s bližnjima. "Stoga je potebno povezati ljubav s istinom ne samo u smjeru koji je naveo sv. Pavao 'veritas in caritate'

(Ef 4,15) nego i obrnuto, komplem-entarno, 'caritas in veritate'. Istina se traži, nalazi i izražava u 'ekonomiji' ljubavi, a ljubav se sa svoje strane shvaća, vrednuje i prakticira u svjetlu istine. Tako iskazujemo uslugu ne samo ljubavi osvijetljenoj istinom, nego doprinosimo ovjeravanju istine pokazujući njezinu moć da bude autentična i uvjerljiva u konkretnosti socijalnog življenja. To je danas veoma važno u socijalnom i kulturnom kontekstu koji relativizira istinu zanemarujući je ili odbacujući" (br. 2). Ljubav sja samo u istini i u njoj se može autentično živjeti. "U sadašnjem socijalnom i kulturnom kontekstu življenje istine u ljubavi dovodi do shvaćanja da je pristajanje uz kršćanske vrijednosti ne samo korisno nego i neophodno za izgradnju dobrog društva i za istiniti cjeloviti ljudski razvoj" (br. 4). Papa smatra da se socijalni nauk Crkve kreće oko načela "Caritas in veritate" te da pravda i opće dobro trebaju biti kriteriji za integralni društveni razvoj. Svojim socijalnim naukom Crkva služi istini koja oslobađa (br. 8-9).

U prvom poglavlju "Poruka eniklike *Populorum progressio*" (br. 10-20) papa iznosi "relekturu" te enciklike u svjetlu novih elemenata u fenomenu razvoja. Preuzima središnje pojmove svoga predšasnika "integralni razvoj čovjeka" i "totalnost osobe u svim njezinim dimenzijama". Cjeloviti razvoj je poziv koji traži prihvaćanje odgovornosti od strane svih (br. 11). Ističe kako je Pavao VI. prepoznao da je problem razvoja svjestki a kršćanska ljubav je glavna snaga u službi razvoja. Probleme razvoja Pavao VI. dotaknuo se u enciklici *Humanae vitae* god. 1968. i apostolskom nagovoru *Evangelii nuntiandi* 1975. Reći da je razvoj poziv znači prihvatiti ljudsku usmjerenost prema transcendentnome i priznati da razvoj sam sebi ne može dati konačno značenje. Integralni ljudski razvoj pretpostavlja odgovornu slobodu i traži poštivanje istine o čovjeku i svijetu. Za Pavla VI. i Benedikta XVI. evanđelje je bitni element razvoja, jer "transcendentni humanizam daje čovjeku njegovu najveću puninu, a to je vrhunska svrha osobnog razvoja" (br. 18). Ovaj papa s tugom ističe da nas globalnije društvo čini bližima ali nas ne čini braćom. Slaže se Pavlom VI. da su nužne socijalne i ekonomske reforme.

Drugo poglavlje nosi naslov "Ljudski razvoj u našem vremenu" (br. 21-33). Preuzima od Pavla VI. "radnu" definiciju razvoja: to je iskorjenjivanje gladi, zaraznih bolesti i nepi-

smenosti u svijetu. Donosi kratak popis današnjih socijalnih nevolja i ističe da kriza traži nove oblike zalaganja (br. 21). Današnji svijet je sve bogatiji, ali rastu razlike između bogatih i siromašnih. Za cjelovit ljudski razvoj nije dovoljan samo ekonomski i tehnički napredak. Zato je potrebna nova procjena uloge i moći države u providanju i garantiranju socijalne pravde. Jedna od novih masovnih pojava je migracija radnika i nova uloga sindikalnih organizacija. Prvi kapital morao bi biti čovjek kao osoba (br. 25). Dvije opasnosti merkantiliziranih kulturnih razmjena: eklekticizam koji pogoduje relativizmu i ne produbljuje interkulturalni dijalog te homologizacija stilova življenja pri kojoj se gubi posebnost kulture pojednog naroda. Papa žali što glad i danas odnosi brojne žrtve te što mnogi nemaju redovnog pristupa pitkoj vodi. Traži investicije u ruralna područja siromašnih zemalja i agrarnu reformu: "Potrebno je da sazre solidarna svijest koja smatra prehranu i pristup vodi univerzalnim pravima svih ljudskih bića, bez razlike i diskriminacije" a siromašne države trebale bi biti osposobljene da se same brinu za potrošna dobra potrebna njihovim građanima (br. 27). Otvorenost za prihvaćanje života središte je pravoga razvoja: "Kad se neko društvo uputi u negiranje i potiskivanje života, u konačnici ne nalazi potrebnu motivaciju i energiju za služenje pravom dobru čovjeka" (br. 28). Pri upozoravanju na kršenja prava na religijsku slobodu papa uočava da tome pridonose religijski fanatizam i programirani indiferentizam (br. 29). Znanost bi trebala biti u službi cjelovitog i trajnog napretka, jer svaka socijalna akcija uključuje određenu doktrinu. "Ljubav ne isključuje znanje nego ga traži, promiče i animira iznutra. Znanje nije nikada samo stvar inteligencije. Ono se svakako može svesti na račun i eksperiment, ali ako želi biti mudrost koja je u stanju usmjeravati čovjeka u svjetlu prvotnih načela i konačnog cilja, treba biti 'začinjeno solju' ljubavi" (br. 30). Stoga bi istraživači trebali poštivati moralne vrijednosti, jer su "zatvaranje humanističkih znanosti metafizici, otežani dijalog znanosti i teologije štetni ne samo za razvoj znanja nego i za razvoj naroda; kada se to događa, zatamnjuje se vizija cjelovitog čovjekova dobra u različitim dimenzijama koje ga karakteriziraju" (br. 31). Papa traži novo promišljanje o smislu ekonomije i njezinim granicama te reviziju modela razvoja. Sadašnja financijska kriza u svijetu

očitovala je interplanetarnu ovisnost država i naroda: "Nastao u ekonomski razvijenim zemljama, taj je proces po svojoj naravi uvukao sve ekonomije. Bio je glavni pokretač za izvlačenje iz nerazvijenosti cijelih regija te po sebi predstavlja veliku priliku. Međutim, bez vodstva ljubavi u istini, ovaj planetarni zamah može pridonijeti nastanku dosada nepoznatih šteta i novih podjela u ljudskoj obitelji. Zato nam ljubav i istina nameću novo i kreativno zalaganje koje je veoma široko i složeno. Radi se o širenju razuma koji bi trebao spoznati i usmjeravati te nove dinamične zadatke, animirajući ih u perspektivi 'civilizacije ljubavi' a njezino sjeme Bog je postavio u svaki narod, u svaku kulturu" (br. 33).

Treće poglavlje naslovljeno je: "Bratstvo, ekonomski razvoj i građansko društvo" (br. 34-42). Na početku ovog poglavlja papa ističe da bez uvažavanja moralnosti, ekonomija ne može pridonositi izgradnji pravednog društva. Pri tome navodi KKC br. 407 gdje je rečeno da zapostavljanje ljudske ranjenosti grijehom "uzrokuje teške zablude na području odgoja, politike, društvenog djelovanja i morala". Istinu mi ljudi ne proizvodimo nego nalazimo i prihvaćamo: "Ljudsku zajednicu mi možemo uspostaviti, ali je vlastitim snagama ne možemo učiniti potpuno bratskom zajednicom niti usmjeriti dalje od svake granice ili učiniti zbiljski univerzalnom" (br. 34). Tržišna logika treba voditi računa o općem dobru, jer je ekonomija humana djelatnost koja treba biti etički strukturirana, uz uvažavanje transparentnosti, poštenja i odgovornosti (br. 35-36). Sve faze ekonomske djelatnosti trebaju biti pravedne, a tržišna konkurencija voditi računa o bratskoj recipročnosti. Benedikt XVI. podsjeća kako je Pavao VI. tražio takav model tržišne ekonomije koji obuhvaća sve narode a ne samo bogate, jer svi imaju nešto dati i trebaju nešto primati, a progres jednoga ne bi smio biti zapreka razvoju drugoga. U tom ozračju potrebno je novo shvaćanje poduzeća, jer nije dovoljno brinuti se da ona donose zaradu vlasnicima nego da podupiru sve koji doprinose poslovanju firme. U novije vrijeme nastala je nova kozmopolitiska klasa menadžera koji bi trebali biti ne samo tehnički nego humani i etički faktor. Izmještanja firma u siromašnije krajeve mogu pridonositi dobru zemlje koja ih prima, kada uključuju investicije i obuku novih radnika. "Nije međutim dopušteno izmještatati samo radi pogodnosti ili čak radi izrabljivanja, bez

pridonosnja lokalnom društvu za nastanak snažnog produktivnog i socijalnog sistema, što je nezaobilazni čimbenik stabilnog razvoja" (br. 40). Vrlo je osjetljiv odnos poduzetništva i države, jer ekonomska globalizacija ne smije minirati temelje demokracije. Globalizacija nije a priori ni dobra ni zla. Zato treba biti prožeta ljubavlju i istinom, kako ne bi pridonosila porastu siromaštva i nejednakosti među ljudima. Globalizaciju čovječanstva treba usmjeravati prema relacionalnosti, zajedništvu i participaciji (br. 42).

Četvrto poglavlje naslovljeno je: "Razvoj narodâ, prava i dužnosti, okoliš" (br. 43-52). Počinje izrekom Pavla VI: "Univerzalna solidarnost koja je za nas dobra stvar ujedno je i dužnost". Prava i dužnosti su ovisni pa vlade i međunarodne organizacije trebaju pomagati siromašnim zemljama da postanu gospodari svoje sudbine, osposobiti ih da preuzmu svoje dužnosti. Papu zabrinjava pad nataliteta u brojnim zemljama i on ističe da pravo na ekonomski napredak ne smije gušiti demografski rast. Otvorenost životu je socijalno i ekonomsko bogatstvo. "U takvoj perspektivi države su pozvane pokretati politiku što promiče središnjost i cjelovitost obitelji, koja se temelji na braku jedne žene i jednog muškarca i predstavlja prvu i životnu ćeliju društva, preuzimajući ekonomske i novčane probleme obitelji i poštujući njezinu relacionalnu narav" (br. 44). Preuzimajući engleski izraz "poslovna etika" (business ethics) papa uči da je za ispravno funkcioniranje ekonomije nužna etičnost za donošenje odluka koje neće biti suprotne pravdi i pravom ljudskom dobru (br. 45). Jedan broj posvetio je profitnim firmama, fondacijama i neprofitnim organizacijama i jedan projektima internacionalne suradnje (46-47). Posebno mu je stalo do odgovornog ponašanja prema prirodi, jer priroda nudi "gramatiku razborite uporabe okoliša", pri čemu treba poštivati "međugeneracijsku pravdu" u smislu da sadašnji naraštaj treba računati s potrebama prirodnih dobara kod budućih generacija (br. 48). Posebno je potrebno disciplinirano trošenje prirodnih resursa koji se ne mogu obnavljati. Crkva brani zemlju, vodu i zrak kao darove Božje svim ljudima svih generacija (br. 49-50).

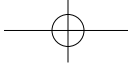
Petom poglavlju papa je dao naslov: "Suradnja ljudske obitelji" (br. 53-67). Tu je ključni pojam relacionalnost ili suodnos osoba i zajednica: "Danas čovječanstvo izgleda mnogo inte-

raktivnije nego jučer, ali se ta veća bliskost treba preobraziti u pravo zajedništvo. Razvoj naroda prvenstveno ovisi od prihvaćanja da je čovječanstvo samo jedna obitelj koja surađuje u istinskom zajedništvu te je sastavljeno od subjekata koji ne žive samo jedan pored drugoga" (br. 53). To traži produbljene kategorije relacionalnosti, jer se razumno ljudsko biće ostvaruje interpersonalnim relacijama. Crkva ponizno ali s radošću podsjeća samu sebe da je sakrament jedinstva ljudskog roda te da po uzoru na Presveto Trojstvo može biti sredstvo različnosti u jedinstvu. Na ljudsko zajedništvo bitno spada različnost kultura i religija koje svoje poslanje vrše i u javnom prostoru, bez laicizma i fundamentalizma: "U laicizmu i fundamentalizmu gubi se mogućnost plodnog dijaloga i uspješne suradnje između razuma i vjere. Razum uvijek treba čišćenje koje omogućuje vjera, a to vrijedi i za politički razum koji ne smije smatrati da je svemoćan. Religija sa svoje strane treba čišćenje koje nudi razum kako bi pokazivala svoje autentično ljudsko lice. Prekid toga dijaloga donosi veoma veliku štetu za razvoj čovječanstva" (br. 56). U duhu dijaloga vjere i razuma, potrebno je podržavati supsidijarnost i solidarnost u nacionalnim i međunacionalnim ekonomskim odnosima. Trebalo bi pomagati siromašnim zemljama da svoje skromne proizvode prilagode potrebama međunarodnog tržišta te "uspostaviti međunarodna trgovačka pravila koja podržavaju proizvode siromašnih i jačaju financiranje razvoja kako bi činila produktivnijima te ekonomije" (br. 58). Ekonomska suradnja u razvoju može i treba biti prigoda za interkulturalne susrete: "U svim kulturama postoje izvanredne i brojne etičke konvergencije kao izraz iste ljudske naravi koju je htio Stvoritelj i koju etička mudrost čovječanstva naziva naravnim zakonom. Takav univerzalni moralni zakon je čvrst temelj svakog kulturalnog, religijskog i političkog dijaloga i omogućuje mnogolikom pluralizmu različitih kultura neumorno zajedničko traženje istine, dobrote i Boga" (br. 59). Socijalna solidarnost može se učvršćivati po međunarodnoj suradnji u naobrazbi, zatim međunarodnim turizmom. Strani radnici su više od radne snage (br. 61-62). Pravo na pravednu plaću i doličan rad su sastavni dio dostojanstva svakog muškarca i žene. Radnički sindikati u sadašnjim okolnostima dobivaju nove zadaće te bi posebno trebali pridonositi ostvarivanju prava radnika u

siromašnim zemljama. Papa predlaže obnovu financijskih struktura tako da u njima dominira humanitarna dimenzija. Financijski djelatnici trebali bi otkriti i poštivati etički temelj svoje djelatnosti (br. 65). Udruženja potrošača pridonose ekonomskoj demokraciji (br. 66). Potrebna je reforma UN i internacionalnih ekonomskih asocijacija: "Za upravljanje svjetskom ekonomijom, za ozdravljenje ekonomija ranjenih krizom, za sprečavanje pogoršanja ekonomije i eventualnih većih poremećaja, za provedbu prikladnog cjelovitog razoružanja, za osiguranje prehrane i mira, za sigurno čuvanje okoliša i uređenje selilačkih kretanja - nužna je prisutnost prave međunarodne svjetske politike koju je zacrtao već moj predšasnik Ivan XXIII" (br. 67).

Šesto poglavlje nosi naslov: "Razvoj naroda i tehnika" (br. 68-77). U njemu papa ističe da se razvoj degenerira ako se ravna samo tehnikom, jer ljudska osoba ne proizvodi samu sebe i zato znanstvenici i političari trebaju poštivati temeljne norme koje je Bog utisnuo u ljudsko srce (br. 68). Iako tehnika izražava čovjekovu težnju za razvojem, ipak tehnički mentalitet pokušava nadomjestiti istinu onim što čovjek može učiniti. U procesu globalizacije tehnika postaje ideološka moć. Međutim "ljudska sloboda je uistinu ljudska samo kada na čaroliju tehnike odgovara odlukama koje su plod moralne odgovornosti" (br. 70). Zato tehnički razvoj treba pridonositi općem dobru: "Razvoj je nemoguć bez pravih ljudi, bez ekonomskih djelatnika i političara koji u svojim savjestima snažno žive poziv na opće dobro" (br. 71). U tom ozračju, mir nije tehnički proizvod jer traži stalne diplomatske kontakte, ekonomske i tehničke razmjene, susrete ljudi različitih kultura, sporazume o zajedničkim projektima, akcije za sprečavanje ratničkih pokušaja i terorističkih napada (br. 72). Mediji mogu pridonositi zajedničkom etosu ljudske obitelji te biti promicatelji univerzalne participacije u traženju onoga što je pravedno (br. 73). Vrlo delikatno područje je bioetika koja mora ostati otvorena transcendentnoj dimenziji ljudskog pića. "Privučen čistom tehnikom, razum bez vjere ide u propast krivo držeći da je svemoćan. Vjera bez razuma izlaže se opasnosti da postane strana u konkretnom životu osoba" (br. 74). Problem razvoja povezan je i s poimanjem ljudske duše, jer nema potpunog razvoja i univerzalnog općeg dobra bez duhovnog i moralnog dobra osoba (br. 76).

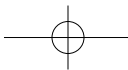

Zato autentični razvoj treba ostati otvoren duhovnosti, otvoren za onostranu dimenziju koju tehnika ne može dati (br. 77).

U zaključku (br. 78-79) papa još jednom podsjeća da je nehuman humanizam bez Boga: "Samo ako smatramo da smo kao pojedinci i zajednica pozvani da budemo jedna Božja obitelj kao njegova djeca, bit ćemo sposobni doći do nove misli i skupiti novu energiju na služ-

bu integralnom humanizmu" (br. 78). Ljubav Božja zove nas da izađemo iz onoga što je ograničeno i privremeno te hrabro tražimo dobro svih. Razvoju čovječanstva u naše vrijeme potrebni su kršćani ruku uzdignutih prema Bogu. Podsjetivši na završetak Pavlove godine, papa citira Rim 12,9-10 te zaziva zagovor Marije koja je ogledalo pravde i kraljica mira.

TEOLOŠKE TEME

Nove adrese

NOVE ADRESE

Vlč. Niko Banović
Pfarrei St. Katharina
Sonnengasse 28
CH- 5313 Klingnau
E mail: banovic.kath.pfarramt.klingnau@bluewin.ch

Caritas Vrhbosanske nadbiskupije Sarajevo (CVNS) Adrese sa odgovornim osobama za projekte (29. 08. 2009.)

Direkcija Sarajevo
Nikole Šopa 50a
BiH – 71 210 Ilidža

Direktor Dr. Don Pero Brkić
Tel: 00387 – 33 – 544 688
Fax: 00387 – 33 – 544 687
office@caritas-sarajevo.ba
caritas-sarajevo.ba

Kuća Višnjik
Višnjik 6
BiH – 71 000 Sarajevo

Savjetovalište za žene
Kordinacija Marija Pavlović
Tel: 00387 – 33 – 258 915
Fax: 00387 – 33 – 258 916
savjetovaliste@caritas-sarajevo.ba

Regionalni centar Sarajevo
Nikole Šopa 50b
Nikole Šopa 50b

Socijalna služba / Pučka kuhinja / Alfabetizacija
Roma
Kordinacija Daliborka Kapetanović
Tel: 00387 – 33 – 471 371
Fax: 00387 – 33 – 471 386
socijalna@caritas-sarajevo.ba

Dječji vrtić Sveta Obitelj
Kordinacija Dragana Peka – Guska
Tel: 00387 – 33 – 471 411
Fax: 00387 – 33 – 471 402
vrtic@caritas-sarajevo.ba

Obiteljsko savjetovalište / Produženi boravak
školske djece
Kordinacija Helena Martinović
Tel: 00387 – 33 – 471 370
Fax: 00387 – 33 – 471 393
obiteljsko@caritas-sarajevo.ba

Kuća Gromiljak
Lug bb
BiH – 71 250 Kiseljak

Zajednica Ivan Merz
Kordinacija Davor Majstorović
Tel: 00387 – 30 – 875 506
Fax: 00387 – 30 – 875 507
gromiljak@caritas-sarajevo.ba

Regionalni centar Zenica
Strossmayerova 17a
BiH – 72 000 Zenica

Pučka kuhinja / Kućna skrb starih i bolesnih
Kordinacija Marcel Zečević
Tel: 00387 – 32 – 446 600
Fax: 00387 – 32 – 463 702
zenica@caritas-sarajevo.ba

Caritas Vrhbosanske Nadbiskupije, Direkcija Sarajevo, Nikole Šopa 50a, BiH - 71 210 Ilidža
Tel: 00387 – 33 – 544 688, Fax: 00387 – 33 – 544 687, Mail: office@caritas-sarajevo.ba

Vatikan, 3. srpanj 2009.

Knjiga "Apostol Pavao" pape Benedikta XVI.

Zbirka Papinih kateheza, od 2. lipnja 2008. do 4. veljače 2009. godine, posvećenih Apostolu naroda

Kateheze pape Benedikta XVI. o svetome Pavlu sabrane su u jedan svezak koji je objavila Vatikanska nakladnička knjižara pod naslovom 'Apostol Pavao', a predstavljen je 30. lipnja u Vatikanskome tiskovnome uredu. Svezak je obogaćen brojnim ikonografijama, a sedma je po redu publikacija Vatikanske nakladničke knjižare u prigodi Pavlove godine. Riječ je o zbirci Papinih kateheza, od 2. lipnja 2008. do 4. veljače 2009. godine, posvećenih Apostolu naroda. Knjigu je zajedno s ravnateljima Vatikanske knjižare i Vatikanskih muzeja predstavio kardinal Giovanni Lajolo, predsjednik Uprave Države-Grada Vatikana.

O katehezama koje je Benedikt XVI. posvetio svetome Pavlu tijekom općih audijencija u prošloj i ovoj godini, dosad je objavljeno oko pedeset tisuća svezaka, uključujući prijevode i pretiske. Neupitan nakladnički uspjeh ponajviše je zasluga Papina jednostavnoga govora o svetome Pavlu. Govoreći o projektu objavljivanja Papinih govora u razgovoru za Radio Vatikan don Giuseppe Costa, ravnatelj Vatikanske nakladničke knjižare, rekao je kako knjižara objavljuje izdanja s tekstovima, a već su objavljena tri sveska. U jednom drugom izdanju tekst je popraćen umjetničkim ilustracijama koje se odnose na likove o kojima govori Papa. Riječ je o djelima koja su tijekom stoljeća učinila povijest umjetnosti. S nakladničkog gledišta, djelo je doživjelo veliki uspjeh. U Italiji je samo ovoga sveska podijeljeno oko 35 tisuća primjeraka. Putem raznih su-izdanja te stranih izdanja, zaista je bilo znakovito širenje ovih kateheza; dvadeset izdavača su ih objavili na raznim jezicima, čak na japanskome - istaknuo je don Costa. Govoreći o novoobjavl-

jenome djelu, kardinal Giovanni Lajolo rekao je kako je Sveti Otac na neki način razlomio kruh. Pavao uvijek ima veoma bogatu misao, koja se ne može razumjeti izravnim čitanjem, potreban je uvod u njegovu misao, a Papa uvodi u čitanje Svetoga Pavla - kazao je kardinal i dodao kako u katehezama ima posebnih tema koje zaslužuju pozornost. U prvom redu to je Kristov lik. Središnja poglavlja ove knjige posvećena su Pavlovoj kristologiji: Krist vjere i povijesni Krist. U tim poglavljima ima svijetlih stranica. Osim toga, ima teološki veoma važnih tema, poput opravdanja, veoma važnoga za ekumenski dijalog. O tome je 1999. godine došlo do zajedničke Deklaracije Svjetskoga luteranskoga vijeća i Katoličke crkve. U dva poglavlja 'Od djela do Vjere' i 'Od vjere do djela', Papa govori o toj temi s jezikom shvatljivim svima - ustvrdio je kardinal Lajolo.

Govoreći pak o raznim slikama i freskama koje se odnose na svetoga Pavla, a objavljene su u svesku, profesor Antonio Paolucci, ravnatelj Vatikanskih muzeja, rekao je kako slike prikazuju filozofa, intelektualca, zamišljena i ozbiljna čovjeka, s bradom, obično zašiljenom. To je slika Plotina, koji je sljedbenik i nasljednik Platona, riječ je dakle o velikoj tradiciji idealističke filozofije. Uostalom, autor poslanica je intelektualac idealist, filozof po definiciji. Nasuprot Petru - koji je stijena, kormilar Crkve, zemaljski je, uronjen u ovaj svijet, ima lik Aristotela, jer Aristotel je filozof materijalist, zanima se za prirodne znanosti, on je s nogama čvrsto na zemlji. Apostolski prvaci su dakle na početku IV stoljeća prikazani slikama filozofskih prvaka - zaključio je profesor.

(kta/rv)

+ Vlač. Dominik Stojanović, svećenik 02. veljače 1938. - 22. srpnja 2009.

Don Dominik Stojanović, dugogodišnji župnik na Kupresu preminuo je 22. srpnja u svome župnom stanu u Otinovcima u 71-oj godini života i 45-oj godini misništva. Svećenik i župnik koji se posve dao za katolički, hrvatski narod na Visoravni, poznao je svaku kuprešku kuću, obitelj i čovjeka, a njega su poznavali mnogi: ne samo Kuprešaci nego sva okolica ramska, bugojanska, duvanjska i livanjska ali i sinjska, splitska..., ukratko bio je čuven na daleko.

Dominik Stojanović (prezime se izgovara s kratkouzlaznim naglaskom na prvom slogu) rođen je u Bosni, kako je i sam znao često reći, u ramskom kraju, na Uzdolu, u Donjoj Vasti 2. veljače 1938. godine. Odmah po rođenju kršten je u župnoj crkvi na Uzdolu. Otac mu se zvao Pavao, a majka Iva, rođena Škarica. Njezin sin Dominik od milja ju je prozvao Anja. U ljeto 1939. godine vrhbosanski nadbiskup Ivan evan. Šarić boravio je u ramskom kraju i krizmao na Uzdolu. Dominik je bio teško obolio i stric mu Ivo ode do župnika vlač. Dragutina Jurića zamoliti nadbiskupa da krizma i Dominika. Nadbiskup je prihvatio presedan, uzeo dojenčice i istog ga časa krizmao, a za kuma mu povjerio samog župnika na Uzdolu vlač. Dragutina Jurića.

Nakon rata 1946. godine na Uzdolu je otvorena pučka škola. Zajedno sa svojim vršnjacima Hrvatima i starijom muslimanskom djecom Dominik je započeo svoju osnovnu izobrazbu. Već 1950. godine završio je sve razrede koje je nudila tadašnja Uzolska škola. Dominika, kao i njegove vršnjake, čekao je život seoskog dječaka: čuvanje goveda, ovaca; posao u polju: oranje, kosidba, vršidba... i sve ono što rade ljudi na selu. Međutim, u jesen te iste godine, rodilo je voće na Uzdolu. Uzolski župnik vlač. Ante Bogdan pozvao je malo jaču seosku djecu da mu oberu kruške. Ovaj se događaj duboko usjekao u Dominikovo pamćenje pa jednom zgodom sam pripovijeda: "Brao sam kruške kod župnika dr. Ante Bogdana koji je naslijedio župnika Josipa Konopku. Berući jednu krušku u bašči, župnik mi je držao ljestve, a ja sam brao kruške s pokrajne grane i kad sam bio visoko župnik me priupita:

'Domine, bi li ti išao u sjemenište učiti za svećenika?' Odgovorio sam da bi... i na tom je završio sav razgovor. Nakon desetak dana pita mene ćaća: *'Šta si ti obećo župniku?'* Velim ja: *'Ništa! Šta sam obećo?'* Otac nastavi: *'Da ćeš u sjemenište!?' Tada mi stari izvadi neki papir i veli: 'Evo si primljen u Dubrovnik. Treba se spremić i ove efte putovat...'* I bi tako."

Školske 1953./1954. Dominik završava klasičnu srednjoškolsku izobrazbu kod isusovaca u Dubrovniku i iste godine se prijavljuje u bogosloviju za kandidata Vrhbosanske nadbiskupije. Međutim, u isto vrijeme je bio pozvan u vojsku u Varaždin i Črnomelj, a poslije toga u Karlovac. Uz brojna odricanja, konstantnu strpljivost i rodnu žilavost nije se dao preplaviti laskavim komunističkim obećanjima niti krivom ideologijom, već čista obraza i zdrave pameti prijavljuje se u bogosloviju i odlazi u đakovo. Na Ilinu 1964., zaređen je za svećenika i bio je prvi dijecezanski prezbiter rodom iz župe Uzdol. Dva dana prije svoje smrti sestre milosrdnice iz Sarajeva nazvale su ga i čestitale mu 45. godišnjicu svećeništva. Nitko se drugi nije sjetio ove godišnjice. Ta ga je plemenita gesta toliko ganula da ju je, premda posve onemoćao, žarko i sa suzama pričao svojim posjetiteljima.

Poslije sama ređenja, don Dominik je imenovan župnim vikarom u katedrali u Sarajevu. Odsluživši pastoralnu godinu poslan je u Boće, u istoj službi na još godinu dana. Dvije godine kapelanije bile su dostatne da mladi svećenik stekne povjerenje nadbiskupa Čekade koji ga u ljeto 1967. godine imenuje župnikom na Visoravni u župi Rastičevo. Preuzevši župu od don Marijana Kopicća, zatekao je teško ekonomsko poslijeratno stanje među svojim vjernicima. Neimaština se osjetila i u župnom uredu. Ipak se svijet, premda siromašan, pokazao predarežljiv. Župnik Dominik znao je reći: *"Ni u siromašnu Rastičevu svećenik nije oskudijevao."*

Poslije dvije godine služenja u ovoj župi, dekretom istog nadbiskupa, u listopadu 1970. premješten je u susjednu župu Otinovci i tu živi i služi njezinim vjernicima sve do svoje smrti. U župi Otinovci-Kupres župnikovao je

skoro 40 godina. U mračnom komunizmu, u kojem je lažno tužen, suđen i zatvaran ostao je svijetla i čista obraza te časna i dostojanstvena držanja. Okupljao je vjernike, poučavao mladež o vjeri, kulturi, nacionalnom identitetu i znanstima. I sam je puno čitao a nad pročitanim promišljao i kritički se osvrtao. U Domovinske ratu izbjegao je sa svojim vjernicima u Baško Polje i mimo svake nade hrabrio narod da se priprema za povratak - ponovni ulazak u obećanu zemlju. Vijest o smrti koju je prenio Hrvatski radio Kupres pogodila je sve slušatelje. Tijelo pokojnika 23 srpnja izloženo je na odru u župnoj crkvi Svete Obitelji. Njegovi župljani su cijeli dan neprestano dolazili i molili za pokoj njegove duše. Ministranti, njih četrdeset izmjenjivali su se cijeli dan kako bi stojeći uz Dominikovu salmu posljednji put počastili pokojnoga župnika.

U kupreškom Hrvatskom domu upriličena je prigodna komemoracija. Predstavnici Općinskog vijeća Kupres i članovi podružnice HKD Napredak Kupres zajedno s folklornom skupinom i zborom dostojanstveno su se oprostili od velečasnog Dominika.

Misu zadušnicu i pogrebne obrede predvodio je pomoćni vrhbosanski biskup mons. dr. Pero Sudar. Ispred 96 svećenika, 47 časnih sestara, don Dominikove bližnje rodbine i više od dvije i pol tisuće vjernika biskup je progovorio o nadi besmrtnosti buduće, plemenitim težnjama i dobrim djelima koje krase Kristove službenike i sve vjernike na zemaljskome proputovanju.

Dirljive riječi oproštaja izrekli su i preč. Luka Tunjić, generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije, preč. Stipe Ljubas izaslanik mons. Ante Jurića, splitskog nadbiskupa u miru, preč. Ilija Miškić, dekan Bugojanskog dekanata, preč. Ivan Bošnjak, Dominikov zemljak i prijatelj iz generacije, a na kraju je mr. Ivica Mršo zahvalio Bogu i pokojnom Dominiku u ime svih kupreških svećenika, njegovih zvanja i svega puka čitajući župnikov testament i posljednji pozdrav.

Don Dominik je živio uz nas Kuprešake, radio za nas i postao jedan od nas, a opet u svemu malo drugačiji i poseban. Pokoj vječni dao mu Gospodin. Amen.

Dubravko Turalija

+ Fra Marko Gelo (1950.-2009.)

Fra Marko Gelo, član Franjevačke provincije Bosne Srebrene, preminuo je 21. kolovoza od posljedica srčanog udara u Podgorici (Crna Gora). Fra Marko je rođen 1. siječnja 1950. u Kovačićima, župa Ljubunčić kraj Livna. Osnovnu školu završio je u Strupniću i Čelebiću, Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom, Filozofsko-teološki studij u Sarajevu, Münsteru i Ljubljani. Franjevački habit obukao je 14. srpnja 1972. u Visokom. Godinu novicijata proveo je u Kraljevoj Sutjesci gdje je položio i prve zavjete 17. rujna 1973. Svečane zavjete položio je u Sarajevu 19. listopada 1977. a za svećenika je zaređen 12. svibnja 1979. u Münsteru (Njemačka). Pastoralno je služio kao župni vikar na Petrićevcu (1979-

1982), Novom Šeheru (1982-1985), Livnu (1985-1987), Vodošima (1997-2000) i Podhumu (od srpnja 2009). Službu župnika obavljao je u Bihaću (1987/88), Livnu (1988-1997; 2003-2009) i Vidošima (2000-2003).

Fra Marko je bio član Uprave (definitor) Franjevačke provincije Bosne Srebrene od 2000-2003. te dekan Livanjskog dekanata od 2003. do 2009.

Misa zadušnica slavljenja je u srijedu 26. kolovoza 2009. u samostanskoj crkvi na Gorici kraj Livna u 14 sati. Nakon mise pok. Marko je ispraćen na goričko groblje. Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

(kta/fia)

+ Fra Valerije Stipić (1935.- 2009.)

NAŠI POKOJNICI

Član Franjevačke provincije Bosne Srebre, fra Valerije Stipić, župnik u Gornjoj Tramošnici, preminuo je 29. lipnja 2009. u bolnici u Orašju. Misa zadušnica i ukop bili su u srijedu, 1. srpnja u Gornjoj Tramošnici. Fra Valerije je rođen 19. srpnja 1935. u Tramošnici. Osnovnu školu završio je u Tramošnici, Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom, filozofsko-teološki studij na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. U Franjevački red stupio je 14. srpnja 1958.

Godinu novicijata proveo je u Kraljevoj Sutjesci gdje je položio i prve redovničke zavjete 15. srpnja 1959. Svečane zavjete položio je 16. srpnja 1964. u Sarajevu. Za svećenika je zaređen 2. svibnja 1965. u Sarajevu. Pastoralno je djelovao kao župni vikar u Tolisi i Breškama i kao župnik u Donjoj Tramošnici, Svilaju, Špišonici i Gornjoj Tramošnici sve do smrti. Od 1976. do 1979. bio je definitor Provincije.

Petrovska vrućina pritiskla je Bosansku Posavinu. Tramošnjanke sve u crnini. Potsjetilo me je na one dane poslije Drugoga svjetskog rata. Uglavnom su to starije osobe. Izlaze iz tramošničkih sokaka i kreću prema crkvi. Idu ispratiti posmrtnu ostatku svoga župnika, fra Valerija Stipića, koji je kao dijete, tu u Tramošnici, s njima rastao, čuvao goveda, igrao se, išao u školu, a posljednje godine svoga života proveo s njima dijeleći tešku sudbinu povratničkog života kao njihov župnik. Oko crkve velik broj automobila, uglavnom s hrvatskim registracijskim oznakama, iz svih dijelova Hrvatske.

Koncelebrirana sveta Misa slavljenja je u novoj župnoj crkvi koju je gradió pokojni fra Valerije. U Misi je sudjelovalo oko stotinu svećenika, tridesetak časnih sestara i oko 500 vjernika.

Uvod u misno slavlje imao je toliški gvardijan. Izrazio je sućut franjevačkoj provinciji, ocu provincijalu, braći franjevcima, dijecezanskim svećenicima, monsinjoru Mati Zovkiću, koji je u ime nadbiskupa Vinka Puljića prisustvovao sprovodu, rodbini i prijateljima pokojnog Valerija, fra Valerijevoj sestri Inocenti, franjevki, župljanima župe Tramošnica. Koncelebriranu svetu misu predvodio je fra Lovro Gavran, provincijal franjevačke provincije Bosne srebrne. Na početku svete mise i provinci-

jal je iskazao svoju sućut sa svima kojima je fra Valerije bio vezan rodbinski ili prijateljski. U propovijedi je rekao:

“Svaka smrt izaziva tugu jer nas razdvaja od jedne drage i voljene osobe s kojom više ne možemo komunicirati kao što smo mogli do sada. Ne možemo s njom više dijeliti ni radosti ni žalosti, ni požaliti se niti priznati pogreške, ni tražiti oprostjenje, ni pohvalu ni zahvalu, ni podijeliti misli. Jer smrt prekida svaku našu uobičajenu komunikaciju. A to nas žalosti. Stoga smo i mi svi ovdje okupljeni tužni zbog iznenadne smrti našega brata fra Valerija Stipića, koji danas neočekivano, kao da odleti u jedan drugi svijet. Istina je tužni smo, ali ne tugujemo kao oni koji nemaju vjere, kao oni koji nemaju nade, kao oni kojima svaka nada prestaje sa smrću. Naprotiv naša nada ovdje zapravo tek započinje. Jer što god možemo postići takozvanim svojim silama, ljudskim silama, iako su i one ustvari Božji nezasluženi dar, nisu to naše sile, nego je dar Božji koji smo dobili nezasluženo. To što možemo svojim silama učiniti ide do onoga trenutka od kojega više ništa nije u našim rukama nego u rukama svemogućega i milosrdnog Boga. Tu zapravo prestaje uzdanje u se i tu sada počinje ona prava nada koja nije samouvjerenost, nije samosvijest, nije samovolja nego oslanjanje isključivo na Božju dobrotu. Ta nada preobražava naš duh u klicu radosti koja je utemeljena na uvjerenju da će nas naš dobri Bog ponovno pridružiti onamo gdje smrt više nema vlast i moć, tamo gdje život kraljuje i vlada beskrajna radost i sreća djece Božje u krilu Božjem.

Što reći o našem pokojnom fra Valeriju, koji je sav svoj svećenički život utkao u Kristovu Crkvu. Ne samo u temelje i stupove materijalnih crkava koje je cijeloga svog života gradió i obnavljao, nego prije svega u živu Crkvu Isusa Krista, u duhovno zajedništvo i svestrani rast njegovih vjernika. Koji su motivi, koji ideali, koji je duh koji je pokretao tog samozatajnog čovjeka da se bezrezervno žrtvuje za svoj narod na slavu Božju i na spas duša. Malo što možemo reći o skrivenim tajnama koje svaki čovjek nosi sa sobom u grob i koje poznaje jedino Svemogući, Sveznajući i Pravedni

sudac, Trojedini Bog. To je za nas tajna i ostaje tajna. U to ne ulazimo. Možemo istaknuti samo ono što je očito svima, što svi vide iz činjenica. A činjenica je ovo. Fra Valerije je svoj život posvetio Bogu kao svećenik, redovnik, franjevac, u franjevačkoj provinciji Bosni Srebrnoj. I čitav život je živio i radio u toj provinciji na slavu Božju. Služio je sedam godina kao župni vikar u Tolisi i Breškama i četiri puta po devet godina kao župnik u Donjoj Tramošnici u Svilaju u Špionici i konačno u Gornjoj Tramošnici. Zašto ističem ovo četiri puta po devet godina. Možda nekima nije jasno ali dobro je da svi znamo da u našem redu je običaj da nitko ne bude na istom mjestu na službi više od tri puta po tri godine. Nakon tri godine može se produžiti još tri godine i maksimum i treći put tri godine. Dakle devet. Četiri puta po devet godina naš je fra Valerije služio na istim župama. Šta reći? To znači da je on bio čvrst i stabilan karakter. Znači da je bio ustrajan i uporan u onom što radi. Znači da je bio vjeran Bogu i narodu kojem je služio. To možemo iščitati iz činjenica koje vidimo. I neka ga Gospodin obilno nagradi u nebeskom kraljevstvu za to što je činio i učinio. Kao što rekoh naš fra Valerije, Kristov svećenik i redovnik franjevac, preminuo je prekjucer na dan svetoga Petra i Pavla apostola, prvog svećenika Kristove Crkve u četrdesetčetvrtoj godini svećeništva. Uvjereni smo da je to za njega bio dosita sretan dan smrti. Umrijeti na dan svetoga Petra i Pavla, u godini posvećenoj svećenicima. Zahvaljujemo Bogu za ovoga vrijednog svećenika kojega je On, gospodar života i smrti uzeo iz naše sredine. I ujedno, zahvaljujući i moleći Boga po zagovoru svetoga Petra i Pavla, po zagovoru svetoga našeg oca Franje i svih svetaca i svetica Božjih, a sada i po zagovoru našeg pokojnog fra Valerija molimo, da ovaj njegov odlazak od nas, ne bude na štetu Kristovoj Crkvi i našem narodu, nego da nam Bog po njegovim molitvama dadne još mnogo svetih svećenika redovnika i redovnica. Dao Bog da ideale za koje je živio fra Valerije prigrle mnogi mladi ljudi te da nastave borbu Božjeg naroda i izgradnju Božje Crkve ne samo na zemlji nego i u nebu. Još nešto. Fra Valerije je kao i mnogi drugi mogao vrlo lako prijeći preko Save i provoditi svoje dane u daleko lakšim uvjetima života od ovih naših ovdje Ali nije to učinio Zašto nije to učinio? Jer je volio svoj

narod. Volio svoju Domovinu. Volio je svoju Crkvu. Volio je svoju franjevačku porovinciju Bosnu srebrnu. Volio je svoju Posavinu. A istinski voljeti nekoga znači žrtvovati se za onoga koga volimo. Nema ljubavi bez žrtve. Ako nešto volimo za to se treba žrtvovati. Zato dok i ovom prilikom molimo Boga za nova duhovna zvanja, apeliram na sve vas svećenike, redovnike i redovnica na mlade koji su spremni odazvati se Božjem pozivu: Neka vam fra Valerije bude uzor. Nemojte bježati. Jedna činjenica. Posavina, hvala Bogu, uvijek je imala dosta svećeničkih i redovničkih zvanja. U posljednje vrijeme bježe u Hrvatsku. Zašto? Bosna je naša. I Hrvatska je naša, razumljivo. Nemojte bježati. Bosna nas treba. Ovdje je naša Crkva. Ovo su naše misije. Ovdje smo pozvani služiti Bogu i čovjeku. Tako je činio fra Valerije. I ugledajmo se. A mi smo se danas ovdje okupili prije svega da uputimo milosrdnom Gospodinu svoje usrdne molitve za dušu našega pokojnog brata fra Valerija, jer je i njemu sigurno kao čovjeku potrebna naša molitva, a Bogu je milo da se ljudi mole jedni za druge. Kao što je fra Valerije tijekom čitavoga svog svećeničkog života predvodio vjernike u molitvenom sjedinjenju sa našim Stvoriteljem i Otkupiteljem tako se i mi sada po Kristovoj molitvi sjedinimo u vjeri nadi i ljubavi s našim fra Valerijem preporučujući se njegovu zagovoru kod nebeskog Oca."

U ime franjevačkog samostana u Tolisi od fra Valerija oprostio se gvardijan franjevačkog samostana. Iznio je kratko životni put pokojnika, naglasivši da potječe iz obitelji koja je imala osmero svoje i jedno posvojeno dijete. Kao dječak otišao je u dječjačko sjemenište u Dubrovnik kod Isusovaca. Odatle se, jer je sjemenište u Dubrovniku bilo nacionalizirano i zatvoreno, vratio u svoju rodnu Tramošnicu, odakle je pohađao niže razrede gimnazije u Gradačcu. Potom odlazi u Visoko kod franjevaca u višu gimnaziju. Teologiju je završio u Sarajevu. Za svećenika je zaređen drugoga svibnja 1967. u Sarajevu. Bio je prvi župnik novoosnovane župe u Donjoj Tramošnici. Tu je sagradio crkvu, župnu kuću i zvonik. Jedno vrijeme obnašao je i službu definitora Provincije. U vrijeme Domovinskog rata kao župnik u Špionici skrbi o stotinama prognanika u župi i izvan nje. Dvijetisućite godine dolazi za župnika u Gornju Tramošnicu gdje iz ruševina

podigne crkvu i župsku kuću. Tu je ostao sve do svoje smrti. Preminuo je u bolnici u Orašju 29. lipnja 2009. u 17 sati u sedamdesetčetvrtoj godini života.

U ime nadbiskupa Vrhbosanskog i u ime Vrhbosanske nadbiskupije oprostio se monsinjor, preč. Mato Zovkić, koji je kao i fra Valerije rođen u Tramošnici. Izrazio je sućut u svoje ime i u ime nadbiskupa koji se trenutno nalazi na putu u inozemstvu. Posebno je istakao hrabrost fra Valerija, da se u onim poratnim danima i mjesecima ohrabrio vratiti, živjeti u kontejneru bez vode i struje, tamo gdje je bilo opasno. Zahvalio mu se što ga nije obeshrabrila činjenica da su njegova djela posebno u Donjoj Tramošnici pretvorena u prah. Rekao je: "Njegova sestra mi je rekla: 'Kada smo bili u posljednjim časovima kod njega, rekao nam je 'Držite se Boga! To je najvažnije! Ja idem na odmor!'" Prečasni Zovkić je pozvao župljane župe Tramošnica da prihvate njegovu posljednju poruku: "Držite se Boga!"

U ime kolega od fra Valerija oprostio se fra

Gabrijel, župnik svetišta u Olovu. Svoj oproštaj počeo je riječima: "Kada se radost dijeli, dvostruko je veća, a kada se bol dijeli dvostruko je manja! Došli smo da sa onima koji su pogodoeni tugom podijelimo tugu."

U ime doorskog dekanata oprostio se vlč. Miroslav Agostini, župnik u Gradačcu. Rekao je: "Ovaj trenutak doživljavamo kao da se čvrsti posavski hrast srušio. Istina ovaj hrast se nije srušio uz buku i tresak nego tiho kako je i živio. Na njegov spomenik upisao bih one riječi: 'Ti si, Gospodine, baština moja'. Hvala Bogu što smo te imali. Otimaćemo te zaboravu i nositi kao trajni spomen u svojim srcima."

Toliški gvardijan se na koncu zahvalio svima koji su došli ispratiti pokojnog fra Valerija. Na poseban način zahvalio se medicinskom osoblju u bolnicama u Slavonskom Brodu i Orašju.

Nakon mise tijelo pokojnog Valerija prevezeno je i pokopano na groblju u Gornjoj Tramošnici.

Anto Burić

+ Ljubica Vujica

U ponedjeljak, 13 srpnja 2009. u 85. godini života preminula je Ljubica Vujica, majka svećenika Vrhbosanske nadbiskupije vlč. Žarka Vujice, župnika u Novom Travniku-Presveto Trojstvo. Pok. Ljubica rođena je 1924. godine u Zenici. U kršćanskom braku s pok. Nikolom rodila je tri sina. Živjela je sa sinom i nevjestom na Kaoniku, župa Busovača. Pok. Ljubica je do zadnjega dana išla na Svetu misu u župnu crkvu. To joj je, kako je svjedočila, davalo snagu za život. Svetu misu i sprovodne obrede na mjesnom groblju Carica predvodio je delegat vrhbosanskog nadbiskupa uzoritog kardinala Vinka Puljića, mons. dr. Mato Zovkić, u zajedništvu s više od trideset svećenika i velikog broja redovnika i redovnica. U liturgiji žalovanja mons. Zovkić je istakn-

uo kršćanski vid smrti koja nije prekid, nego nastavak u Kraljevstvu nebeskom po blagovanju Tijela Kristova koje je predokus nebeske mane. Život pok. Ljubice sličio je patniku Jobu, pa su i Jobove riječi imale ohrabrujuću snagu okupljenoj rodbini i prijateljima pok. Ljubice iz rodne Zenice, Busovače i iz mjesta u kojima je vlč. Žarko službovao, poput župe Zavidovići i Novi Travnik, u kojem trenutno služi. Do zadnjeg dana je pratila crkvena zbivanja čitajući Katolički tjednik i druge crkvene listove. U ime župljana i pastoralnog osoblja župe sv. Ante Busovača od pok. Ljubice oprostio se fra Janko ljubos, župnik.

Počivala u miru!

